

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

วัดดอยแม่ปั๋ง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

โครงการหนังสือบูรพาจารย์ เล่ม ๓

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ
วัดดอยแม่ปั๋ง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

โครงการหนังสือบูรพาจารย์ เล่ม ๓

จัดพิมพ์เป็นธรรมบรรณาการ
สำหรับผู้ร่วมบริจาค
พระมหาธาตุมณฑปอนุสรณ์บูรพาจารย์
และ
โครงการหนังสือบูรพาจารย์

วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต)
บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

เมษายน ๒๕๔๗

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ
วัดดอยแม่ปั๋ง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
โครงการหนังสือบูรพาจารย์ เล่ม ๓

จัดพิมพ์เป็นธรรมบรรณาการ
ในการสร้างพระมหาธาตุมณฑปอนุสรณ์บูรพาจารย์
และโครงการหนังสือบูรพาจารย์
วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต)
บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

เลขมาตรฐานสากลหนังสือ : ISBN : ๙๗๔-๙๑๑๒๗-๓-๓
พิมพ์ครั้งที่ ๑ : มีนาคม ๒๕๔๖ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๒ : เมษายน ๒๕๔๗ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม
โครงการหนังสือบูรพาจารย์ วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต)
บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่
พระอาจารย์จำรัส จิรวํโส (รักษาการเจ้าอาวาส)

ผู้เรียบเรียงและจัดพิมพ์ :
รศ.ดร.ปฐม - รศ.ภัทรา นิคมานนท์
๔/๔๔๙ ซอย ๑๙ หมู่บ้านสหกรณ์ ถนนเสรีไทย เขตบึงกุ่ม กทม. ๑๐๒๔๐
โทร. ๐-๒๓๗๙-๗๑๓๙, ๐-๑๕๕๗-๖๕๒๓

พิมพ์ที่ บริษัท พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด
๔ ซอยสิรินธร ๗ แขวงบางบำหรุ เขตบางพลัด กทม. ๑๐๗๐๐
โทร. ๐-๒๘๘๑-๙๘๙๐

ปรารภธรรม

ท่าน รศ.ดร.ปฐม - รศ.ภัทรา นิคมานนท์ ได้มาปรารภกับอาตมาภาพว่า ในขณะนี้ท่านทั้งสองได้เปลื้องภาระหน้าที่การงานทั้งหลายทางโลกลงแล้ว มีความซาบซึ้งประทับใจในพระธรรมคำสอนแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพ่อแม่ครูอาจารย์ในสายปฏิบัติ หรือในสายพระป่าอย่างมาก ตั้งใจพากันมาปฏิบัติอย่างจริงจัง และพร้อมกันนั้นก็พยายามรวบรวม เรียบเรียง เขียนประวัติ ปฏิปทา ของพ่อแม่ครูอาจารย์ในสายปฏิบัติแรกๆ หรือบูรพาจารย์ จัดพิมพ์แจกจ่ายเป็นธรร**มบรรณาการแก่พุทธศาสนิกชนผู้สนใจโดยทั่วไป**

อาตมาภาพขออนุโมทนาสาธุการ ในกุศลเจตนาของท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง

ในภาคปฏิบัตินั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่ง แม้จะศึกษาจนจบพระไตรปิฎก มีความเข้าใจดีทุกเรื่อง แต่ถ้ายังไม่ลงมือปฏิบัติแล้วยังไม่เกิดผลกับชีวิตแต่อย่างใด หลักสำคัญในพระพุทธศาสนานั้นต้องลงมือปฏิบัติ สร้างเหตุสร้างปัจจัย ผล คือการดับกิเลส ดับทุกข์ จึงจะเกิดขึ้นได้

ทราบว่าท่านทั้งสองในขณะนี้ กำลังเร่งปฏิบัติ ได้พยายามไปหาครูบาอาจารย์ในสายปฏิบัติ แล้วก็ลงมือปฏิบัติอย่างมาก เป็นที่เชื่อแน่ได้ว่า ผลจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

ในการรวบรวม เรียบเรียง ประวัติ ปฏิปทา ของบูรพาจารย์ในสายปฏิบัตินั้น เป็นความเหมาะสมอย่างยิ่ง พ่อแม่ครูอาจารย์แต่ละองค์ ท่านมีปฏิปทา มีอุบายในการปฏิบัติไม่เหมือนกัน พวกเราทั้งหลาย ผู้ปฏิบัติในชั้นหลังจะได้เลือกวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องกับจริตของตน ๆ

และอีกประการหนึ่ง ชื่อเสียง เกียรติคุณ ความดีงาม ของพ่อแม่ครูอาจารย์ทั้งหลายเหล่านั้น จะได้อยู่ในความทรงจำของพวกเราทั้งหลายไปอีกนานแสนนาน

ตัวอย่างหนังสือประวัติบูรพาจารย์ในสายปฏิบัติพระป่า ที่ท่านทั้งสองได้รวบรวม เรียบเรียง และจัดพิมพ์แจกจ่ายออกไปแล้ว เท่าที่อาตมาภาพทราบ ก็มี **ประวัติพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต หลวงปู่ดูลย์ อตุโล** และ**หลวงปู่ฝากไว้ หลวงปู่สาม อกิญฺจโน หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม หลวงปู่แว่น ธนปาโล หลวงปู่บัว สิริปุณฺโณ หลวงปู่เพ็ง พุทฺธธมฺโม** เป็นต้น ซึ่งหนังสือทั้งหมดนี้เป็นหนังสือที่มีคุณค่าต่อการศึกษา และการเก็บรักษาเป็นอย่างยิ่ง

ได้ทราบต่อมาว่าท่านทั้งสอง กำลังเขียนประวัติ **หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ซึ่งอยู่ใน**โครงการหนังสือบูรพาจารย์ เล่ม ๓** ของ **วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต)** บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่ และเตรียมเขียนเล่มอื่นๆ ในโครงการอีกต่อไปเรื่อยๆ

การกระทำของท่านทั้งสอง รศ.ดร.ปฐม - รศ.ภัทรา นิคมานนท์ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่อนุชนรุ่นหลัง และเป็นสิ่งที่น่าสรรเสริญชมเชยเป็นอย่างยิ่ง

อาตมาภาพจึงขออนุโมทนาสาธุการ มา ณ ที่นี้ อีกครั้งหนึ่ง

ขอเจริญพร

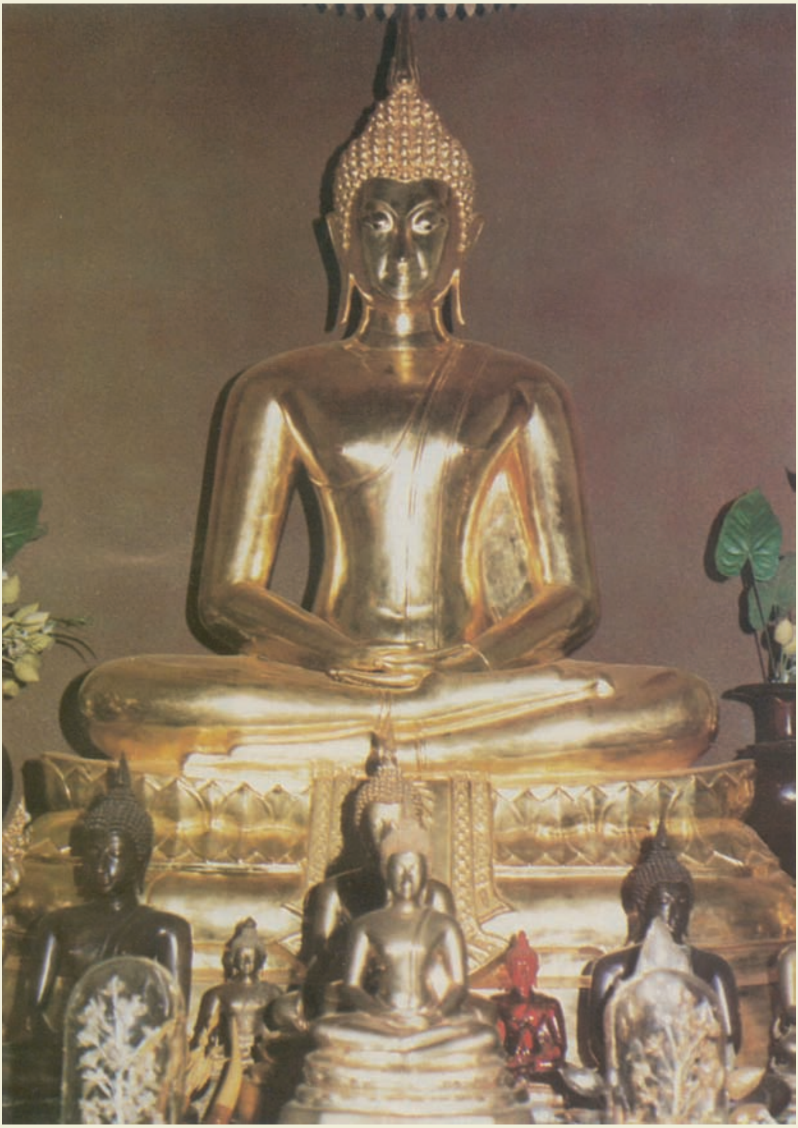
(พระจำรัส จิรวํโส)

รักษาการเจ้าอาวาส วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต)

บ้านแม่กอย ตำบลเวียง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖.

สารบัญ

พระพุทธรูปพระประธาน ภ.ป.ร.
ในพระอุโบสถ วัดดอยแม่ปั๋ง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

16

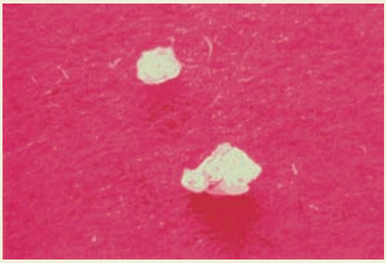
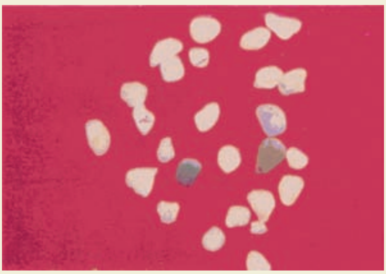

พระธาตุของหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

ภาค ๑

ธรรมประวัติ
หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ
วัดดอยแม่ปั๋ง
อ. พร้าว จ. เชียงใหม่

๑.

พระคุณเจ้า หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

พระคุณเจ้าหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ แห่งวัดดอยแม่ปั๋ง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพระอริยสงฆ์ที่เป็นที่เคารพสักการะอย่างสูงยิ่ง จากพุทธศาสนิกชนทุกเพศทุกวัย ทั้งในและต่างประเทศ

แม้**หลวงปู่**จะได้ลาขันธ์ไป ตั้งแต่คืนวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๒๘ แต่ความทรงจำในกระแสเมตตา ปฏิปทาสัมมาปฏิบัติ จริยาวัตรที่งดงาม พร้อมกับธัมโมวาทอันล้ำค่าของ**หลวงปู่** ก็ยังส่องสว่างอยู่กลางใจของพวกเราชาวพุทธทุกผู้ทุกนาม

เมื่อน้อมระลึกถึงหลวงปู่ทีไร ความสุข สงบ ความโสมนัสชื่นบาน ความสมหวัง โชคดี ความเป็นสิริมงคล จะดื่มด่ำอยู่ในจิตใจอย่างไม่รู้อิ่มรู้คลาย

ผู้ที่โชคดี มีโอกาสกราบไหว้องค์**หลวงปู่** ได้เคยฟังการปรารภธรรม แสดงธรรมจาก**หลวงปู่** ต่างก็ประจักษ์ความไพเราะ นุ่มนวลละมุนละไม ประดุจเสียงทิพย์ที่ไพบูลย์ด้วยธรรมะอันเป็นสากลสัจจะยังความอิ่มเอิบเบิกบานและเป็นมงคลยิ่งแก่ชีวิต

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เป็นผู้สืบเนื้อนาบุญอันไพศาล นับเป็นพระอริยสาวกที่ควรแก่การกราบไหว้บูชาอย่างแท้จริง

ท่านเจ้าคุณ **พระวิบูลธรรมาภรณ์** แห่งวัดสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ ศิษย์ใกล้ชิดท่านหนึ่ง ได้รจนาถึงปฏิปทาของ**หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ดังนี้ :-

“หลวงปู่แหวนท่านมีศีลที่สมบูรณ์ คือเป็นพระสงฆ์ที่มีความปกติครบถ้วนไม่เกินหรือขาด สภาพของท่านเปรียบเสมือนป่าใหญ่ที่มีต้นไม้ใหญ่เล็กนานาชนิด ทั้งยืนต้นและล้มลุก มี ดอก ใบ ผล สมบูรณ์ตามสภาพของพันธุ์นั้น ๆ จะมีต่างอยู่ก็คือกลิ่นของดอกไม้ในป่าหอมตามลม แต่กลิ่นแห่งศีลของหลวงปู่หอมหวลตามลมและทวนลม และไม่นิยมกาลเวลา หอมอยู่เสมอ

หลวงปู่มีจริยาวัตร คือความประพฤติที่เรียบร้อย งดงาม เต็มพร้อมด้วยสิกขา วินัย กฎระเบียบ การปฏิบัติของท่านเรียบง่าย ถูกต้องทั้งในสมาคมสาธารณะและในที่รโหฐาน จะเป็นชุมชนใหญ่เล็กท่านทำตนเป็นกลางเสมอเหมือน ความประพฤติของท่านเสมือนต้นไม้ใหญ่ที่มีร่มเงามาก มีกิ่งก้านสาขาแผ่กว้างให้คนเดินทางได้อาศัยร่มเงาพัก นกกาอาศัยเกาะกิ่ง มีกาฝากก็ขึ้นแซมบ้างบางครั้งบางคราว

หลวงปู่ท่านมีปฏิปทา คือทางดำเนินสายกลางพอเหมาะพองาม ไม่ชอบระคนด้วยกลุ่มชนมาก ชอบหลีกเร้นอยู่ในที่สงบ ชอบชีวิตธรรมชาติป่าเขาลำเนาไพร ชีวิตของท่านอยู่กับป่ามาโดยตลอด แม้ในวัยชรา **หลวงปู่**จะปรารภเสมอว่า ขณะนี้ป่าธรรมชาติจะหายไป แต่มีป่ามนุษย์เข้ามาแทนที่ โดยท่านให้คติว่า ต้นไม้ในป่าต่างต้นต่างเจริญเติบโตแสวงหาอาหารเลี้ยงต้น ใบ ดอก ผลของมันเอง ไม่แก่งแย่งเบียดเบียนกัน แต่มนุษย์มีทางดำเนินเลี้ยงชีวิตตรงกันข้ามกับต้นไม้ในป่า

หลวงปู่ท่านมีเมตตาธรรมเป็นเลิศ มีสมาธิดี มีพลังจิตสูงเปี่ยมด้วยเมตตา ถ้าได้สนทนาธรรมกับท่าน สิ่งที่เป็นคำสอนอันสำคัญสำหรับชาวเราทั่วไป ก็คือ ท่านจะสอนให้หัดแผ่เมตตา ความปรารถนาดี

แก่คน สัตว์ ศัตรูหมู่มาร จะสอนให้แผ่ให้ทั่วจักรวาล ยิ่งแผ่มากจะทำให้จิตใจสบาย รักชีวิต ทรัพย์สินของคนอื่นเหมือนกับของตนเอง **หลวงปู่**ท่านสอนให้แผ่ความปรารถนาดี ความสุขแก่ชนทุกชั้นทุกระดับ ใครจะได้รับมากน้อยสุดแต่วาสนาบารมีของผู้นั้น

สรุปได้ว่า **หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ท่านสมบูรณ์บริบูรณ์ด้วยศีล จริยวัตร ปฏิปทา คุณธรรม แผ่ขจรขจายไปทั่วทุกสารทิศ ทั้งตามลมและทวนลม เกียรติคุณ บริสุทธิคุณ ปรากฏในชุมชนทั่วไป

คุณแห่งศีลและเมตตาของท่าน เป็นเสมือนมนต์ขลัง ก่อให้เกิดศรัทธาปสาทะ มีคนจำนวนมากเดินทางไปกราบขอศีลขอพร ขอบารมีธรรม และบางรายขอทุกอย่างที่ตนมีทุกข์เพื่อจะให้พ้นทุกข์

ทำให้เกิดศรัทธาสองทาง คือ **คุณธรรม** และ**วัตถุธรรม** ผู้ใดต้องการธรรมะ ก็สดับตรับฟังศึกษาเอา ผู้ใดต้องการของขลัง รูปเหรียญวัตถุมงคลที่ระลึก ก็แสวงหาเอา ใครผู้ใดปรารถนาหรือศรัทธาอย่างใดก็ปฏิบัติอย่างนั้น ซึ่งก็คงสำเร็จประโยชน์ไม่มากก็น้อย”

ในสมัยที่**หลวงปู่**ยังมีชีวิตอยู่ ประชาชนจากใกล้ไกลต่างแห่แหนไปกราบ**หลวงปู่** ซึ่ง**หลวงปู่**ได้ปรารภถามว่า “พากันลำบากลำบนมากันทำไม”

คำตอบจากประชาชนเหล่านั้นก็คือ “ต้องการมากราบบารมีของหลวงปู่”

หลวงปู่ได้แนะนำว่า บารมีต้องสร้างเอา เหมือนอยากให้มะม่วงของตนมีผลดก ก็ต้องหมั่นบำรุงรักษาเอา ไม่ใช่แห่ไปชื่นชมต้นมะม่วงของคนอื่น ต้องไปปลูกไปบำรุงต้นมะม่วงของตนเอง การสร้างบารมีก็เช่นกัน ต้องสร้างต้องทำเอาเอง.

๒.

แผ่เมตตา ไม่มีประมาณ

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ท่านสอนให้ศิษย์ทุกคนได้หัดแผ่เมตตา คือส่งความปรารถนาดีแก่คน สัตว์ ศัตรูหมู่มาร โดยแผ่ไปให้ทั่วจักรวาล ยิ่งแผ่มากยิ่งทำให้ใจสบาย รักชีวิตและทรัพย์สินคนอื่นเหมือนกับของตนเอง สังคมก็จะมีความสุขสงบอย่างถ้วนทั่ว

หลวงปู่แนะวิธีแผ่เมตตาให้บังเกิดผล โดยให้ทำตนและจิตใจเหมือนมารดาที่เลี้ยงลูก ให้ความรักความเอ็นดูสงสาร มุ่งหวังจะให้ลูกสุขกายสบายใจ มีอาชีพการงาน มีวิชาเลี้ยงตนเองได้ ความรักที่แม่ให้กับลูกเป็นความรักที่บริสุทธิ์ไม่มีพิษภัย และไม่ต้องการผลตอบแทนจากลูก มีแต่ให้อย่างเดียว

ถ้าเราแผ่เมตตาเหมือนกับพระอาทิตย์ส่องแสง เมตตานั้นจะมีพลังสูงยิ่ง เพราะธรรมชาติของพระอาทิตย์ขณะที่ส่องแสงไม่ได้เลือกชุมชน สรรพสัตว์ยากดีมีจน อยู่ที่สูงหรือที่ต่ำ จะใกล้หรือไกลก็ได้รับความร้อนเท่ากัน

เมตตาธรรมก็เช่นกัน ขอให้แผ่ไปให้แก่ชนทุกชั้นทุกระดับ ใครจะรับได้มากน้อยสุดแต่วาสนาบารมีของผู้นั้น

ผู้เขียน (รศ.ดร. ปฐม นิคมานนท์) เพิ่งประจักษ์ในความวิเศษของพระพุทธศาสนาเมื่อปี ๒๕๒๖ นี้เอง ก่อนหน้านั้นมัวไปลุ่มหลงศึกษา

วิทยายุทธจากฝรั่งชาติตะวันตกอยู่นาน และเพิ่งมารับสัมผัสบารมีธรรมของ**หลวงปู่แหวน** ในปี ๒๕๓๓ เมื่อครั้งติดตาม**หลวงปู่เพ็ง พุทฺธธมฺโม** ไปกราบ**หลวงพ่อเปลี่ยน ปญฺญาปทีโป** ที่วัดอรัญญวิเวก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

หลวงปู่แหวน ท่านเคยอยู่ที่ **วัดป่าบ้านปง** (วัดอรัญญวิเวก ในปัจจุบัน) นานถึง ๑๑ ปี ก่อนจะย้ายไปพำนักที่**ดอยแม่ปั๋ง** และ**หลวงพ่อเปลี่ยน**ก็ได้ตามไปอุปัฏฐาก**หลวงปู่**เสมอมา จนกระทั่งวาระสุดท้ายในชีวิตของท่าน

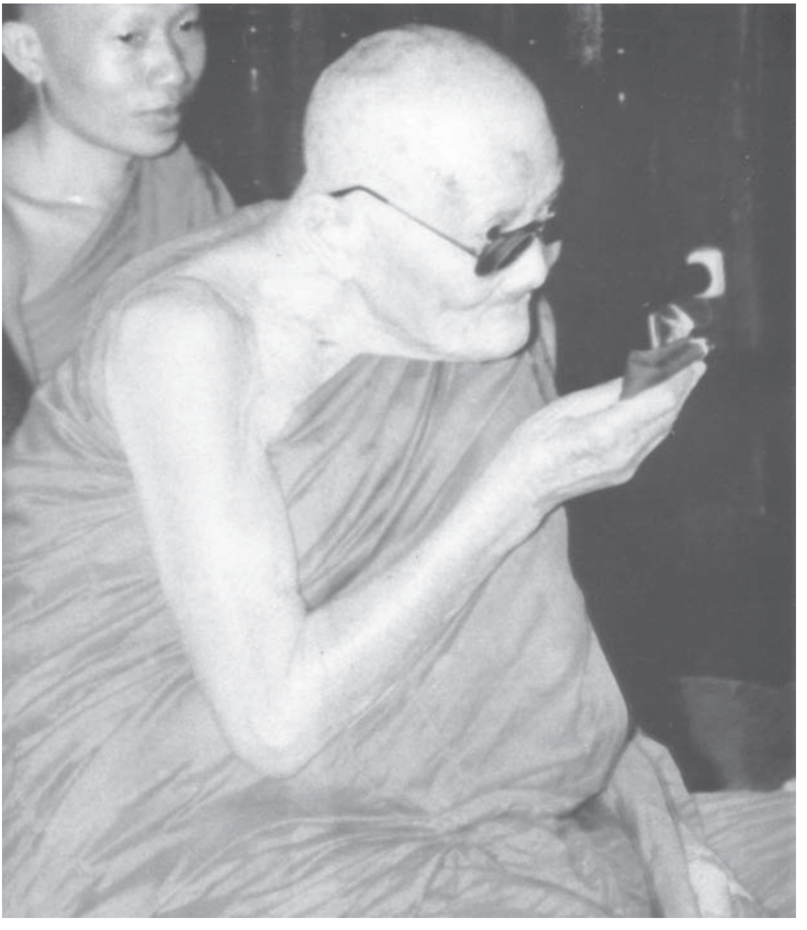
หลวงพ่อเปลี่ยนเล่าให้ฟังว่า ทุกคืน **หลวงปู่แหวน** ท่านจะแผ่เมตตาไปทั่วจักรวาล แต่แปลกที่ประเทศรัสเซีย กับประเทศบริวารรับกระแสเมตตาของท่านได้บ้างเล็กน้อย ส่วนเวียดนามไม่ยอมรับเลยสะท้อนกลับคืนหมด ประเทศเขาจึงวุ่นวายตลอด มาภายหลังก็เริ่มรับได้มากขึ้น และ**หลวงปู่**บอกให้หลวงพ่อเปลี่ยนช่วยแผ่เมตตาให้ประเทศเวียดนามมากๆ ให้ทำทุกคืน

หลวงพ่อเปลี่ยนท่านว่า "พลังจิตของหลวงปู่เปรียบได้กับแสงพระอาทิตย์ ของอาตมาเป็นแค่แสงหิ่งห้อย เปรียบกันไม่ได้ แต่อาตมาก็ทำตามที่หลวงปู่บอกทุกคืน ตอนนี้เขาเริ่มดีขึ้น และจะดีขึ้นเรื่อยๆ..."

หลวงพ่อปรารภว่าท่านอยากเอาหนังสือธรรมะไปแจก โดยเฉพาะแจกให้ "พวกตัวใหญ่ๆ" ซึ่งท่านรู้ว่าควรจะแจกให้ใคร และที่ใด เป็นการช่วยเหลืออีกทางหนึ่ง

จากเหตุการณ์ครั้งนั้น ผู้เขียนจึงได้มีส่วนร่วม ด้วยการไปหาผู้แปลและจัดพิมพ์หนังสือ **"เมตตาธรรมค้ำจุนโลก"** ซึ่งเป็นคำเทศน์ของหลวงพ่อ ออกมาเป็นภาษาเวียดนามตามความประสงค์ของท่าน

ณ จุดนั้นเป็นต้นมา ผู้เขียนและครอบครัวจึงได้เริ่มสัมผัสกระแสเมตตา และได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับบารมีธรรมของ**หลวงปู่แหวน**มา

โดยลำดับ นับเป็นบุญและเป็นมงคลยิ่งแก่ชีวิตตลอดมา

ก็ต้องกราบขออภัยท่านผู้อ่าน ที่บังอาจนำเรื่องของตนเองมาแอบแฝงไว้ในที่นี้ - กราบขออภัยด้วยใจคารวะยิ่ง.

๓.

ไม่มีอดีต ไม่มีอนาคต

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เป็นพระป่าธรรมดา ๆ ไม่มียศศักดิ์หรือตำแหน่งใดๆ แต่คุณธรรมความดีของท่านยังคงอยู่ในความทรงจำของมหาชนอย่างกว้างขวางตลอดมา

หลังจากพิธีพระราชทานเพลิงศพของท่านแล้ว อัฐิของท่านได้แปรเปลี่ยนเป็นพระธาตุ ใสดังแก้วผลึกที่งดงามมาก ประจักษ์แก่ตาแก่ใจของผู้ได้รู้ได้เห็น จึงไม่มีความสงสัยเคลือบแคลงในความบริสุทธิ์หมดจดจากกิเลสในจิตของท่าน

เมื่อครั้งยังดำรงขันธ์อยู่ **หลวงปู่** มีจิตคงที่ ไม่แสดงอาการขึ้นลงตามกระแสใดๆ ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับท่าน ท่านไม่รู้สึกหวั่นไหว ไม่รู้สึกยินดียินร้ายอะไร ใครอยากขออยากทำอะไรกับท่านก็ทำไป ถ้าไม่เป็นการล่วงละเมิดวินัยสงฆ์ ท่านจะเมตตาสงเคราะห์ให้เสมอ

การเทศน์การสอนของหลวงปู่ ท่านมักสอนให้ละอดีต ให้ละอนาคต โดยท่านบอกว่า “นั่นมันเป็น **ธรรมเมา** ถ้าจะให้เป็น **ธรรมา** ต้องให้จิตแน่วนิ่งลงในอารมณ์ปัจจุบัน”

ใครถามประวัติหนหลังของ**หลวงปู่** ท่านจะบอกว่า **“ฮาบ่มีอดีต ฮาบ่มีอนาคต”** ซึ่งแสดงว่าจิตของท่านตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์ปัจจุบันเสมอ

ผู้รู้ในแนวทางพระพุทธศาสนา อธิบายว่า "ผู้ที่ตั้งมั่นอยู่แต่ในอารมณ์ปัจจุบันได้เสมอ กิเลสเครื่องเศร้าหมองย่อมจะครองใจไม่ได้" แล้วกิเลสอะไรจะครองใจของหลวงปู่อยู่อีกล่ะ ?

ใครไม่เชื่อว่าหลวงปู่แหวนเป็นพระอรหันต์ ก็ตามใจ !

๔.

ชาติภูมิ

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่บ้านนาโป่ง ตำบลหนองใน ปัจจุบันคือ**ตำบลนาโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดเลย**

เมื่อตอนเด็ก หลวงปู่มีชื่อว่า **ยาน** เกิดเมื่อ**วันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๐** ตรงกับวันจันทร์ ขึ้น ๓ ค่ำ เดือนยี่ ปีกุน

บิดาชื่อ **นายใส รามสิริ** ปู่และย่าไม่ปรากฏชื่อ

มารดาชื่อ **นางแก้ว รามสิริ** ยายชื่อ **ยายขุนแก้ว** ตาชื่อ **ตาขุนแก้ว**

อาชีพของบิดามารดาคือทำนา สืบเชื้อสายมาจากชาวหลวงพระบาง อพยพมานานแล้วหลายชั่วคน อาชีพพิเศษอย่างหนึ่งของ**นายใส** ผู้บิดา คือ เป็นช่างตีเหล็ก มีความชำนาญในการหลอมเหล็กตีเหล็กมาก เป็นที่เลื่องลือของคนในถิ่นนั้น

หลวงปู่มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันอยู่ ๒ คน คือ หลวงปู่กับพี่สาวชื่อ **นางเบ็ง ราชอักษร**

มารดาถึงแก่กรรมตั้งแต่หลวงปู่ยังเล็ก บิดาได้มีภรรยาใหม่อีก ๓ คน ตามลำดับดังนี้

ภรรยาคนที่สอง มีบุตร ๑ คน คือ **นายคำ**

เมื่อภรรยาคนที่สองถึงแก่กรรมอีก บิดาก็ได้ภรรยาคนที่สามมีบุตรสาว ๑ คน ชื่อ **นางนำ**

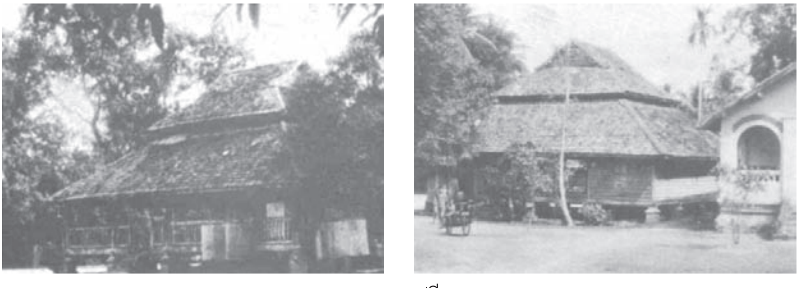
หลังจากคลอดลูกสาวไม่นาน ภรรยาคนที่สามก็ถึงแก่กรรมอีก บิดาจึงมีภรรยาคนที่สี่ มีบุตร-ธิดา ๔ คน บุตรชายชื่อ **นายฝ้าย** และบุตรสาวชื่อ **นางกองคาย นางตาบ** และ **นางพวง** ตามลำดับ

โบสถ์

ศาลา

ศาลาการเปรียญ

วัดโพธิ์ชัย บ้านโป่ง วัดบ้านเกิดของหลวงปู่แหวน
สมัยที่หลวงปู่บวชเณร

๕.

มารดาขอให้บวช ตลอดชีวิต

เมื่อ**หลวงปู่**อายุได้ประมาณ ๕ ขวบ โยมมารดาเริ่มป่วยกระเสาะกระแสะ รักษาเยียวยาโดยหมอพื้นบ้านตามที่มีในสมัยนั้น อาการก็ไม่ดีขึ้น มีแต่ทรงกับทรุดลงเรื่อย ๆ

แม้โยมมารดามีสุขภาพที่ไม่แข็งแรง แต่ท่านก็เป็นคนใจบุญสุนทาน ไหว้พระทำบุญเป็นประจำ

โยมมารดารู้ตัวว่านางคงอยู่ได้ไม่นาน จึงเรียกลูกชายเข้าไปหา จับมือลูกรักไว้แน่น แล้วพูดเป็นการสั่งเสียว่า :-

"ลูกเอ๋ย แม่ยินดีต่อลูก สมบัติใดๆ ในโลกนี้ จะเป็นกี่ล้านกี่โกฏิก็ตาม แม่ไม่ยินดี แม่จะยินดีมากถ้าลูกจะบวชให้แม่ เมื่อลูกบวชแล้วก็ให้ตายกับผ้าเหลือง ไม่ต้องสึกออกมามีลูกมีเมียนะ"

คำสั่งเสียของมารดาในครั้งนั้น เป็นเสมือนประกาศิตสวรรค์ที่กำหนดแนวทางดำเนินชีวิตของหลวงปู่ ท่านจดจำคำสั่งเสียของมารดาตรึงแน่นอยู่ในหัวใจไม่เคยลืม และคำสั่งนี้เป็นพลังใจให้หลวงปู่สามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ได้อย่างไม่เคยท้อถอย ส่งผลให้ท่านบรรลุถึงธงชัยในพระพุทธศาสนาได้อย่างน่าเลื่อมใสศรัทธาเป็นที่ยิ่ง

๖.

ความฝันของคุณยาย

หลังจากสั่งเสียบุตรชายได้ไม่นาน โยมมารดาของหลวงปู่ก็ถึงแก่กรรม **เด็กชายยาน** และพี่สาว จึงอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของคุณตาคุณยายต่อมา

คืนหนึ่ง คุณยาย (ชาวอิสานเรียกว่าแม่ใหญ่) ของท่านได้ฝันไปว่า **เห็นหลานชายตัวน้อยนอนอยู่ในดงขมิ้น ผิวกายแลดูเหลืองอร่ามไปหมด**

คุณยายเชื่อว่าเป็นฝันดี ถือเป็นบุพนิมิตแสดงให้เห็นว่าหลานชายของท่านคงจะได้มีวาสนาอยู่ในสมณเพศตามที่มารดาต้องการ

ตื่นเช้า คุณยายได้เล่าความฝันให้หลานชายฟังว่า

“ยายฝันประหลาดมาก ฝันว่าเห็นเจ้าไปนั่งอยู่ในดงขมิ้น เนื้อตัวของเจ้าดูเหลืองอร่ามไปหมด เห็นแล้วน่ารักน่าเอ็นดูยิ่งนัก

ยายเห็นว่าเจ้ามีอุปนิสัยวาสนาในทางบวชเรียน ยายจึงอยากให้เจ้าบวชตลอดชีวิต ไม่ต้องสึกออกมามีลูกมีเมีย ตามที่แม่เจ้าบอกไว้ เจ้าจะทำได้บ่”

นับเป็นประกาศิตครั้งที่สอง เด็กชายยานได้รับปากตามคำขอของยาย ทำให้ยายปลาบปลื้มยินดีเป็นอย่างยิ่ง.

๗.

ขอให้บวช พร้อมกับน้าชาย

เด็กชายยานมีเพื่อนเล่นอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน แต่มีศักดิ์เป็นน้าชาย ทั้งน้าและหลานมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมาก

วันหนึ่ง คุณยายได้เรียกเด็กชายทั้งคู่เข้าไปหา แล้วพูดอย่างเป็นการเป็นงานว่า :-

"ยายอยากให้เจ้าทั้งสองบวชเป็นเณร เจ้าจะบวชให้ยายได้บ่ ครั้นบวชแล้วก็ไม่ต้องสึก เจ้าจะรับปากยายได้บ่"

ฝ่ายน้าชายตอบรับตามที่ยายต้องการ แล้วยายจึงถามหลานชายอีกว่า :-

"แล้วเจ้าล่ะจะว่าอย่างไร จะบวชให้ยายได้ไหม บวชแล้วไม่ต้องสึก ?"

เด็กชายยานตอบยืนยันตามที่เคยสัญญาไว้ว่า จะขอบวชจนตลอดชีวิต ตามที่แม่และยายต้องการ

๘.

สามเณรแหวน

คุณยายสุดแสนปลาบปลื้มยินดี เมื่อหลานทั้งสองรับคำว่าจะบวชตลอดชีวิต จึงได้จัดหาบริขารสำหรับบวชเณรจนได้ครบ

คุณยายนำหลานชายทั้งสองไปถวายตัวต่อ **พระอาจารย์คำมา** ซึ่งมีศักดิ์เป็นน้าของหลวงปู่ และเป็นเจ้าอาวาส **วัดโพธิ์ชัย** วัดประจำหมู่บ้านนาโป่งนั้นเอง เพื่อให้หลานทั้งสองได้ฝึกขานนาค และเรียนรู้ธรรมเนียมการอยู่วัด เตรียมตัวบรรพชาเป็นสามเณรต่อไป

ทั้งน้าชาย และเ**ด็กชายยาน** จึงได้บรรพชาเป็นสามเณรที่ **วัดโพธิ์ชัย** แห่งนั้น

ขณะนั้นอยู่ในปี พ.ศ. ๒๔๓๙ หลวงปู่มีอายุได้ ๙ ปี

หลังจากบรรพชาเป็นสามเณรแล้ว เด็กชายยานได้รับการเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น สามเณรแหวน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา.

๙.

เหตุสะเทือนใจ
ครั้งที่สอง

หลังจากเข้าพรรษาแรกได้ประมาณสองเดือน สามเณรที่มีศักดิ์เป็นน้าชายเกิดอาพาธ สุดที่จะเยียวยาได้ จึงมรณภาพในที่สุด

การสูญเสียในครั้งนั้นทำให้ **สามเณรแหวน** สะเทือนใจอีกครั้งหนึ่ง เพราะสามเณรนั้นเป็นทั้งญาติ เพื่อนเล่น และเป็นคู่นาคตอนบรรพชาด้วย เรียกว่าใกล้ชิดสนิทสนมกันมาตั้งแต่เกิด และไม่เคยแยกห่างจากกันเลย

เป็นการสะเทือนใจครั้งที่สอง หลังจากสูญเสียโยมมารดามาเป็นครั้งแรก

คุณยายพยายามพูดปลอบใจสามเณร รวมทั้งพูดเตือนย้ำคำขอร้องแต่เดิมว่า *"หลานจะบวชอยู่ในผ้าเหลืองไปจนตาย ตามที่เคยรับปากแม่กับยายได้ไหม ?"*

สามเณรแหวนยังคงรับคำหนักแน่นเช่นเดิม.

๑๐.

เดินทางไปเรียนที่อุบลราชธานี

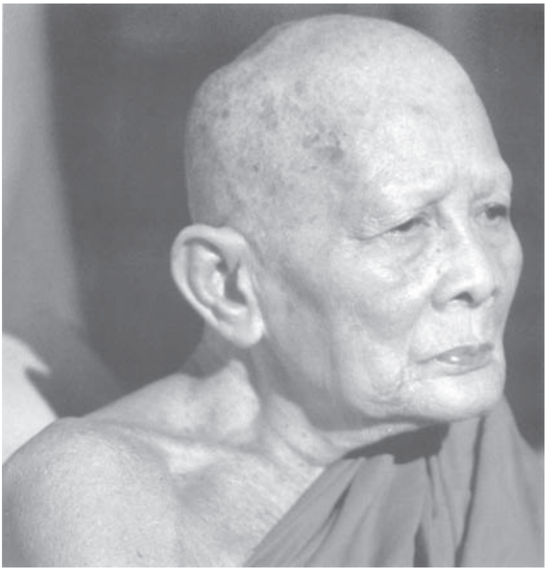
การบรรพชาเป็นสามเณรอยู่ที่วัดบ้านเกิดนั้น **สามเณรแหวน** ไม่ได้ศึกษาอะไรมาก เพราะไม่มีผู้สอน เพียงแต่หัดไหว้พระ สวดมนต์ รับใช้พระ รวมทั้งวิ่งเล่นบ้างตามประสาเด็ก

ในบันทึก ไม่มีหลักฐานว่า**หลวงปู่**ได้ศึกษาเล่าเรียนอะไรมาบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาสายสามัญ ซึ่งยังไม่มีแพร่หลายเหมือนสมัยปัจจุบัน

กิตติศัพท์ในสมัยก่อน คือ “**อุบลฯ...เมืองนักปราชญ์ โคราช...เมืองนักมวย**”

ด้วยเหตุนั้น ทั่วแคว้นแดนอิสานทั้งหมด ถ้าใครต้องการศึกษาเล่าเรียนทางบาลี ทางธรรมะ จะต้องไปศึกษาเล่าเรียนตามสำนักเรียนต่างๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีสำนักที่มีชื่อเสียงอยู่หลายแห่งด้วยกัน

ผู้ใหญ่ต้องการให้**สามเณรแหวน**ได้รับการศึกษา **พระอาจารย์อ้วน** ซึ่งมีศักดิ์เป็นอา จึงได้พาสามเณรหลานชายเดินทางไปจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อไปศึกษา **มูลกัจจายน์** ซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับพระเณรที่ขึ้นชื่อในสมัยนั้น

ในประวัติไม่ได้บอกว่า**หลวงปู่**เดินทางไปอย่างไร ผู้เขียนเชื่อว่าท่านต้องรอนแรมเดินทางไปด้วยเท้า บุกป่าฝ่าดงไปชนิดที่ว่าค่ำไหนนอนนั่น

ถ้าดูตามแผนที่ในปัจจุบัน **สามเณรแหวน** น่าจะเดินทางจากจังหวัดเลย ตัดตรงมาทางอุดรธานี เข้าสกลนคร มุกดาหาร (เป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดนครพนมในสมัยนั้น) แล้วเข้าจังหวัดอุบลราชธานีในส่วนที่เป็นเขตจังหวัดอำนาจเจริญในปัจจุบัน.

๑๑.

สำนักเรียนมูลกัจจายน์

ในสมัยนั้น**อุบลราชธานี** เป็นจังหวัดที่มีการศึกษา**มูลกัจจายน์**กันอย่างแพร่หลาย มีสำนักเรียนที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง ถือเป็นแหล่งผลิตครูอาจารย์ทางพระพุทธศาสนาอย่างเป็นหลักเป็นฐาน

สำนักเรียนที่มีชื่อเสียงมาก และมีนักเรียนจำนวนมาก ได้แก่ **สำนักเรียนเวฬุวัน สำนักเรียนบ้านไผ่ใหญ่ สำนักเรียนบ้านเค็งใหญ่ สำนักเรียนบ้านหนองหลัก** และ**สำนักเรียนบ้านสร้างถ่อ** พระเณรทั่วภาคอีสานที่ใฝ่ต่อการศึกษา ต่างเดินทางมายังสำนักเรียนเหล่านี้

การเรียน**มูลกัจจายน์** เป็นการเรียนที่ยาก ผู้เรียนต้องมีสมองดีและมีความพยายามสูง

ผู้ที่สามารถเรียนได้จบหลักสูตร จะได้รับการยกย่องจากคนทั่วไปว่าเป็น**นักปราชญ์** มีความแตกฉานในธรรมะและในภาษาบาลี สามารถแปลธรรมะได้ทุกประเภท

ต่อมาภายหลัง **สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส** ทรงเห็นว่าการเรียนมูลกัจจายน์นั้นยากเกินไป มีผู้เรียนจบหลักสูตรน้อย และต้องเสียเวลาเรียนนานเกินความจำเป็น

จึงทรงปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการเรียนเสียใหม่ จนได้กลายมาเป็นหลักสูตรของการศึกษาฝ่ายคณะสงฆ์มาจนปัจจุบัน

นับแต่นั้นเป็นต้นมา การเรียนมูลกัจจายน์จึงได้ถูกลืมไปจากวงการศึกษาของคณะสงฆ์ตราบจนทุกวันนี้

บริเวณวัดสร้างถ่อนอก ต.หัวตะพาน อ.เกษมสีมา
(ปัจจุบัน คือ อ.ม่วงสามสิบ) จ.อุบลราชธานี สำนักเรียนมูลกัจจายน์ ที่หลวงปู่แหวนเข้าเรียน

๑๒.

ฝากตัวกับ
พระอาจารย์สิงห์

เหตุการณ์อยู่ในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ **พระอาจารย์อ้วน** ผู้เป็นหลวงอา ได้พา**สามเณรแหวน**เดินทางรอนแรมไปยังจังหวัดอุบลราชธานี โดยนำไปฝากกับ**พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตยาคโม** ศิษย์เอกสำคัญสูงสุดองค์หนึ่งของ**หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** พระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนากรรมฐาน

ในสมัยนั้น **ท่านพระอาจารย์สิงห์** ยังไม่ได้เข้ามาเป็นศิษย์ของ**หลวงปู่มั่น** ท่านยังเป็นอาจารย์สอนปริยัติอยู่ที่สำนักเรียน**วัดบ้านสร้างถ่อ** อำเภอเกษมสีมา (ภายหลังเปลี่ยนเป็น อำเภอม่วงสามสิบ) จังหวัดอุบลราชธานี

ช่วงนั้นเป็นเวลาเย็น **พระอาจารย์สิงห์** กำลังจะสรงน้ำพอดี เหลือบไปเห็นพระภิกษุกับสามเณรน้อยเดินมุ่งตรงเข้ามาที่วัด ได้เห็นนิมิตปรากฏที่ร่างสามเณร เป็นแสงโอภาสคล้ายรัศมีของผู้มีบุญญาภินิหาร ก็รู้สึกประหลาดใจ

พระอาจารย์สิงห์ล่วงรู้ด้วยอำนาจญาณทันทีว่า สามเณรน้อยรูปนี้เป็นผู้มีบุญบารมีมาเกิด ท่านจึงเปลี่ยนใจไม่ไปอาบน้ำ รีบคว้าจีวรมานุ่งห่มให้เรียบร้อย แล้วนั่งรอบนกุฏิ

พระอาจารย์อ้วน นำสามเณรขึ้นมากราบ**พระอาจารย์สิงห์** แนะนำตนเองว่ามาจากเมืองเลยอันไกลโพ้น และเป็นอาของสามเณร เดิมสามเณรชื่อ **ยาน** พอบวชเป็นเณรแล้วเปลี่ยนชื่อเป็น **แหวน**

"อ้อ! ชื่อสามเณรแหวนรึ" **พระอาจารย์สิงห์**กล่าวด้วยความชื่นชม "ชื่อ**แหวน**นี้ดี แหวนเป็นเครื่องประดับกายของมนุษย์ จึงเป็นของสำคัญ เปรียบได้กับสติปัญญาของเราที่จะมาเสริมแต่งตัวเราให้รุ่งเรืองเปรื่องปราดต่อไปในอนาคต"

ต่อจากนั้น**พระอาจารย์สิงห์**ก็ได้ซักถามเรื่องราวของสามเณร แล้ว**พระอาจารย์อ้วน**ได้แจ้งความประสงค์ว่าต้องการนำสามเณรมาฝากเพื่อขอศึกษาบาลีธรรม ด้วยว่าสำนักแห่งนี้มีชื่อเสียงโด่งดังมีพระเณรจากหัวเมืองต่างๆ ในอิสานเดินทางมาฝากตัวเป็นลูกศิษย์ลูกหามากมาย

พระอาจารย์สิงห์ ทราบความประสงค์แล้วก็มีความยินดี มองพินิจพิจารณาสามเณรน้อย รูปร่างผิวพรรณเกลี้ยงเกลาสะอาด นัยน์ตาสุกใสบริสุทธิ์ ท่าทางสำรวม มีสง่าราศีอย่างประหลาด

"นี่แหละช้างเผือกแก้วเกิดในป่าแน่แล้ว"

จากนั้นจึงพาสามเณรไปที่กุฏิ**พระอาจารย์หลี** เจ้าอาวาส แนะนำให้รู้จักไว้ตามธรรมเนียม **พระอาจารย์หลี** ยินดีอนุญาตให้**พระอาจารย์สิงห์**รับสามเณรไว้ศึกษาในสำนักได้ตามปรารถนา

ขณะนั้น มีพระเณรเรียนอยู่ในสำนัก**วัดสร้างถ่อหัวตะพาน** ซึ่งมี **พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตยาคโม** เป็นพระอาจารย์ใหญ่สอนอยู่ประมาณ ๗๐ รูป

ตอนนั้น**พระอาจารย์สิงห์** ยังเป็นพระมหานิกาย ยังไม่ได้ปวารณาเป็นศิษย์กรรมฐานของ**พระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต**

๑๓.

หลวงปู่สิงห์ ขนฺตยาคโม

ขออนุญาตท่านผู้อ่าน เขียนถึงประวัติ ของ **หลวงปู่สิงห์ ขนฺตยาคโม** สักเล็กน้อย เพื่อความเข้าใจของผู้ที่ใหม่ต่อพระป่าสาย **หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต**

หลวงปู่สิงห์ นับเป็นพระอาจารย์องค์แรกที่สอนพื้นฐานการภาวนาให้กับ **หลวงปู่แหวน** อันเป็นเหตุให้หลวงปู่มอบกายถวายชีวิตให้กับการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานจนถึงที่สุดได้

หลวงปู่สิงห์ ท่านเป็นชาวอุบลฯ บวชที่วัดสุทัศนาราม ในเมืองอุบลฯ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๒ โดยมี **สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (อ้วน ติสฺโส)** ขณะดำรงสมณศักดิ์ ที่ พระศาสนดิลก เป็นพระอุปัชฌาย์

หลวงปู่สิงห์ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมมาก่อน ได้เข้าศึกษาด้านวิปัสสนากรรมฐานกับ**หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** ในปี พ.ศ. ๒๔๕๘ จึงเลิกเป็นครูสอน แล้วออกปฏิบัติธรรมแสวงหาความวิเวกตามป่าเขาลำเนาไพร ติดตาม **หลวงปู่มั่น** และ **หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล**

สหธรรมิกที่เป็นสหายคู่ใจของ**หลวงปู่สิงห์** คือ **หลวงปู่ดูลย์ อตุโล** แห่งวัดบูรพาราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

หลวงปู่สิงห์ ขนฺตยาคโม เป็นศิษย์ที่**หลวงปู่มั่น**ไว้วางใจมาก เมื่อ**หลวงปู่มั่น**ปลีกตัวออกแสวงวิเวกที่เชียงใหม่นานถึง ๑๒ ปี ได้มอบหมายการปกครองคณะสงฆ์สายวิปัสสนากรรมฐานให้กับ **หลวงปู่สิงห์** และท่านได้ทำการเผยแผ่วงศ์ธรรมยุตออกไปอย่างกว้างขวางทั่วทั้งภาคอีสาน และในกรุงเทพฯ

หลวงปู่สิงห์ ขนฺตยาคโม ได้ชื่อว่าเป็น แม่ทัพใหญ่แห่งกองทัพธรรมสายหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต

หลวงปู่สิงห์ ผู้เป็นศิษย์เอก จึงเป็นองค์แทน**หลวงปู่มั่น** นำขบวนพระเณรลูกศิษย์สาย**หลวงปู่มั่น** ในสมัยนั้นออกเผยแพร่พระธรรม เมื่อคณะของ**หลวงปู่สิงห์** ไปเผยแพร่ถึงที่ใดก็จะเกิด**วัดป่า**ขึ้นที่นั่น นับจำนวนพันวัดทีเดียว

หลวงปู่สิงห์ เมื่อรับหน้าที่**หัวหน้ากองทัพธรรม** แทน**หลวงปู่มั่น** จึงจำต้องสำแดง**บุญฤทธิ์**ให้ประชาชนได้ชื่นชมและเชื่อมั่นในธรรม ถือเป็น **กุศโลบาย** ในการโน้มน้าวชาวบ้านให้บังเกิดศรัทธาความเลื่อมใส

"ดังนั้น นามของพระอาจารย์สิงห์ จึงเป็นที่เลื่องลือระบือยิ่งใหญ่ในยุคนั้น หาผู้เสมอเหมือนได้ยาก ถ้าพูดกันตรงๆ ก็ต้องบอกว่าในสมัยนั้น คนรู้จักพระอาจารย์สิงห์มากกว่าที่จะรู้จักพระอาจารย์ใหญ่มั่น"

ในช่วงท้ายของชีวิต **หลวงปู่สิงห์ ขนฺตยาคโม** ได้มาพำนักประจำที่**วัดป่าสาลวัน** อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จนกระทั่งมรณภาพ เมื่อ วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๔ สิริรวมอายุได้ ๗๒ ปี ๗ เดือน ๑๒ วัน

สมณศักดิ์ครั้งสุดท้ายของท่าน เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญฝ่ายวิปัสสนาธุระ ที่ **พระญาณวิศิษฐ์สมิทธิวีราจารย์**

พระธาตุของ**หลวงปู่สิงห์ ขนฺตยาคโม** ประดิษฐานอยู่บนบุษบกเดียวกันกับพระธาตุของอาจารย์ของท่าน คือ **หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล** และ**หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** ที่**วัดป่าสาลวัน** ในเมืองนครราชสีมา

๑๔.

การเรียนมูลกัจจายน์ ในสมัยก่อน

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ได้เล่าถึงการเรียนมูลกัจจายน์ว่า การเรียนในสมัยนั้นไม่มีห้องเรียนเหมือนสมัยปัจจุบัน ครูที่สอนก็ไม่ได้อยู่ในที่แห่งเดียวกัน แต่จะแยกอยู่คนละที่

เมื่อถึงเวลาเรียน **นักเรียนต้องแบกหนังสือไปเรียนถึงที่อยู่ของครูแต่ละท่าน**

วันนี้เรียนวิชานี้ ก็แบกหนังสือไปเรียนกับครูท่านนี้ วันพรุ่งนี้เรียนวิชานั้น ก็จะต้องแบกหนังสือไปเรียนกับครูท่านนั้น แบกไปแบกมาจนกว่าจะเรียนจบ

ที่ว่าแบกหนังสือ นั้น แบกกันจริงๆ

เพราะในสมัยก่อน หนังสือที่พิมพ์เป็นเล่มไม่มีเหมือนสมัยปัจจุบัน หนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนก็ใช้คัมภีร์ใบลานเป็นพื้น

นักเรียนต้องเคารพหนังสือ เพราะถือว่าหนังสือคือพระธรรม จะดูถูกไม่ได้ ถือเป็นบาป

เวลาว่างจากการเรียน นักเรียนจะต้องเข้าป่าหาใบลานมาไว้สำหรับทำคัมภีร์เพื่อฝึกหัด**จารหนังสือ** (ใช้เหล็กแหลมเขียนลงไปให้เป็นรอย)

พระญาณวิศิษฐ์สมิทธิวีราจารย์
(หลวงปู่สิงห์ ขนฺตยาคโม)

วิธีทำคัมภีร์ ก็คือ ไปหาใบลานมา เลือกเอาเฉพาะใบที่อายุได้หนึ่งปีแล้ว ถ้าเอาใบอ่อนมา มักใช้ได้ไม่ค่อยดี แต่ถ้าเอาใบแก่ไป ใบมักเปราะแตกง่าย

เมื่อได้ใบลานมาแล้ว ก็เอามากรีด รีดใบเลาะก้านใบออก ตากน้ำค้างไว้สามคืนพอหมาด แล้วใช้ด้ายหรือเชือกร้อยทำเป็นผูกๆ มากน้อยตามต้องการ

เวลาไปเรียนกับครูก็ใช้คัมภีร์ที่เตรียมไปนี้ สำหรับคัดลอกตำราและหัดจารหนังสือพร้อมกันไปด้วย ดังนั้น ผู้เรียนจึงต้องจารหนังสือขึ้นเอง เอาไว้ท่องบ่นทบทวนต่อไป

๑๕.

เพื่อนร่วมเรียน และครูผู้สอน

เพื่อนพระ-เณรที่เรียนมูลกัจจายน์ด้วยกันกับ**หลวงปู่**ตามที่ท่านเล่า ก็มี **พระเฮียง** กับ **พระเหลา** ภายหลังเพื่อนทั้งสองได้พากันลาสิกขาไปหมด

สำหรับครูผู้สอน ที่**หลวงปู่** เคยพูดถึง มีดังนี้ :-

พระอาจารย์เอี่ยม วัดเวฬุวัน บ้านไผ่ใหญ่ สอนวิชามูลกัจจายน์

พระอาจารย์ชม เป็นพระที่ใจเย็น เวลาสอนหนังสือก็ใจเย็น ลูกศิษย์ชอบท่านมาก

พระอาจารย์ชาลี เวลาสอนหนังสือจะดุมาก แต่แปลหนังสือได้พิศดาร เพราะเคยลงไปศึกษาอยู่กรุงเทพฯ นานถึง ๑๐ ปี

พระอาจารย์อ้วน สอนไวยากรณ์ สอนแปล โดยยึดพระปาฏิโมกข์เป็นพื้น หัดแปลกันจนคล่องแคล่วขึ้นใจ

หลวงปู่เล่าว่า ท่านเองไม่เคยท่องปาฏิโมกข์ แต่ท่านสามารถยกสิกขาบทขึ้นมาแปลได้อย่างคล่องแคล่ว โดยไม่ติดขัดเลย

สำหรับ**หลวงปู่สิงห์ ขนฺตยาคโม** ในขณะนั้นท่านเป็นครูสอนปริยัติธรรมในฝ่ายมหานิกายอยู่ ท่านมีภาระยุ่งอยู่กับการค้นคว้า

ตำรับตำราคัมภีร์ต่างๆ เพื่อเตรียมไว้สอนลูกศิษย์ จึงหาเวลาว่างที่จะอบรมกรรมฐานให้ไม่ได้

หลวงปู่สิงห์ ได้แต่เพียงแนะนำหลักกว้างๆ อันเป็นพื้นฐานในการทำสมาธิภาวนาเท่านั้น ซึ่ง**หลวงปู่แหวน** ท่านให้ความสนใจมาก แต่ยังไม่มีโอกาสที่จะปฏิบัติอย่างจริงจัง

๑๖.

ความเห็น
พระอาจารย์สิงห์

พระอาจารย์สิงห์ ท่านมีความคิดเห็นว่า ธรรมะของพระพุทธองค์ที่ทรงค้นพบ สั่งสอนให้คนเราหลุดพ้นจาก**วัฏสังสารทุกข์** คือความเวียนว่ายตายเกิด เพื่อไปสู่**พระนิพพาน** คือความดับสนิท

พระสงฆ์ผู้สืบศาสโนวาทของพระพุทธเจ้า พึงปฏิบัติด้วย กาย วาจา ใจ ให้บรรลุตามเป้าหมายของพระพุทธองค์ที่ทรงวางหลักบัญญัติไว้นี้

ในขณะเดียวกันก็จะต้องไม่ลืมความจริงในข้อที่ว่ามนุษย์โดยมาก คือคนเราทุกวันนี้ ยังไม่สามารถจะไปนิพพานกันได้ง่ายๆ ต่างก็ดำเนินชีวิตอยู่เป็นหมู่คณะ มีชุมชนเป็นหมู่บ้าน เป็นเมือง เป็นประเทศชาติ ต้องทำมาหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องด้วยความเหนื่อยยาก มีโลภ มีโกรธ มีหลง

ดังนั้น ชาวบ้านทั้งหลายจึงเป็นพระสงฆ์องคเจ้าคือผู้ที่ปลดเปลื้องทุกข์ให้พวกเขาไปเสียแทบทุกอย่าง เห็นพระเป็นครูบาอาจารย์ เป็นหมอยา เป็นตุลาการตัดสินปัญหาของชาวบ้าน และเป็นอะไรต่อมิอะไรที่จะต้องช่วยชาวบ้านแก้ปัญหาร้อยแปด ซึ่งพระก็ต้องจำใจอนุโลมตามเพื่อช่วยเหลือญาติโยมชาวบ้านไปตามมีตามเกิด

เพราะถ้าไม่ช่วยแล้ว ชาวบ้านก็จะกล่าวหาเอาได้ว่า พระสงฆ์องคเจ้าไม่เห็นมีประโยชน์อะไร ช่วยเหลือชาวบ้านก็ไม่ได้

ดังนั้น พระจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เวทมนต์คาถา เอาทางไสยศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่ออำนวยประโยชน์ให้ชาวบ้านตามสมควรแก่กรณี **แต่อย่าสอนให้ชาวบ้านงมงายหลงใหลในไสยศาสตร์จนเกินไปก็แล้วกัน**

สิ่งใดมีประโยชน์บางอย่าง ทางไสยเวทวิทยาคม เราต้องยอมรับเอาไว้ใช้ในพระพุทธศาสนาบ้าง ไม่ควรจะเหยียดหยามสิ่งที่มีคุณค่าของลัทธิอื่นๆ โดยไม่อยากจะเอาความรู้ดีๆ ของคนอื่นมาใช้อำนวยประโยชน์ด้วย

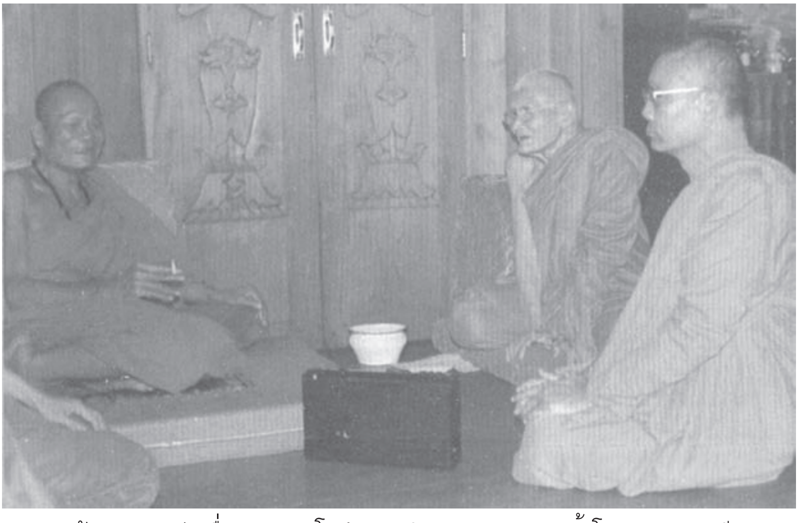
ด้วยเหตุนี้เอง **พระอาจารย์สิงห์** ซึ่งเป็นพระคณาจารย์ที่มีชื่อเสียงทางธรรมบาลีอักขรสมัย และไสยเวทวิทยาคมในสมัยนั้น จึงได้ถ่ายทอดวิชาไสยเวท อำนาจจิตให้พระเณรลูกศิษย์ที่สนใจในทางนี้ ควบคู่ไปกับบาลีธรรมด้วย เพื่อที่พระเณรจะได้นำไปสงเคราะห์ชาวบ้านป่าเมืองดงชนบทที่ห่างไกลความเจริญที่ได้รับทุกขภัย เจ็บไข้ได้ป่วยด้วยโรคร้ายนานา

บ้างก็ถูกคุณไสยต้องอาถรรพณ์ บ้างก็ถูกสัตว์ร้ายขบกัด บ้างก็ต้องอุบัติเหตุกระดูกหักรักษาไม่หาย พระก็ต้องใช้เวทมนต์คาถาประสานกระดูกให้ บ้างก็ปัดรังควาน และสะเดาะกุมารตายในครรภ์ ฯลฯ ซึ่งแพทย์สมัยใหม่ไม่สามารถจะเดินทางเข้าไปเยียวยารักษาให้ได้ เพราะอยู่ห่างไกล

"เป็นวิชาพิเศษที่พระเณรจะต้องเรียนรู้ไว้นะ เพราะพระเณรและวัดเป็นที่พึ่งทางกายทางใจของชาวบ้าน ถ้าชาวบ้านเขามาขอความ

ช่วยเหลือ พึ่งพาอาศัยแล้ว เราช่วยเหลือเขาไม่ได้ ชาวบ้านก็จะกล่าวหาเอาได้ว่า พระเณรบวชเรียนแล้วไม่เห็นทำประโยชน์อะไรให้ชาวบ้านได้ บวชเปลืองผ้าเหลือง เปลืองข้าวสุกชาวบ้านไปเปล่าๆ เอาสบายแต่ตัวเอง”

พระอาจารย์สิงห์กล่าวทำนองนี้กับ**สามเณรแหวน**ผู้เป็นศิษย์ด้วยความเมตตาเอ็นดู

(ซ้าย) หลวงปู่เครื่อง ธมฺมจาโร วัดเทพสิงหาร ต.นายูง อ.น้ำโสม จ.อุดรธานี
เยี่ยมหลวงปู่แหวน ที่วัดดอยแม่ปั๋ง ปี พ.ศ. ๒๕๒๐
ขณะนั้นหลวงปู่เครื่อง มีอายุ ๑๑๐ ปี

๑๗.

อย่าหลงใหลไสยศาสตร์

สามเณรแหวน มีความสนใจใคร่รู้ในศาสตร์ลึกลับมหัศจรรย์ในพระศาสนาตามที่**พระอาจารย์สิงห์**แนะนำ **พระอาจารย์**ก็เล็งเห็นนิสัยใจคออันบริสุทธิ์ของสามเณรอยู่แล้วว่ามีความเหมาะสมที่ควรจะได้รับวิชาพิเศษนี้ จึงได้ถ่ายถอดประสิทธิประสาทให้จนสิ้นตำราเลยทีเดียว

แต่ก็ได้กำชับว่า : -

"วิชาไสยเวทวิทยาคมนี้เป็นเพียง**โลกียวิชา** เท่านั้น ไม่ใช่**วิชาประเสริฐ** ให้เรียนรู้ไว้ด้วยใจมั่น เพียงเพื่อเอาไว้สงเคราะห์ชาวบ้านเท่านั้นนะ **แต่เมื่อสามเณรออกธุดงคกรรมฐานเมื่อไร ขอให้ปล่อยวางวิชาไสยเวทนี้เสีย** อย่ายึดมั่นถือมั่น อย่าติดใจหลงใหลว่าเป็นวิชาประเสริฐ เพราะเป็นเพียงโลกียวิชาเท่านั้น **เป็นวิชาที่ขัดขวางโลกุตรธรรม ขัดขวางมรรค ผล นิพพาน**

สามเณรแหวนรับคำสอนของ**พระอาจารย์สิงห์**ทุกประการ

พระอาจารย์สิงห์ กล่าวต่อไปว่า "ธรรมดาพระเณรที่บำเพ็ญเพียรด้านกรรมฐาน จนบรรลุธรรมแก่กล้า ได้ฌานสมาบัติ ได้วิโมกข์ ได้อภิญญาจิต ข้อใดข้อหนึ่งแล้ว ถ้าคิดจะสงเคราะห์ชาวบ้านเมื่อไร **ไม่**

จำเป็นต้องใช้เวทมนตร์คาถาเลย เพียงแต่นึกอธิษฐานจิตขอบารมีพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ให้ช่วยขจัดปัดเป่าปัญหานั้นๆ ก็จะสำเร็จประโยชน์ในพริบตาเป็นที่น่าอัศจรรย์”

ด้วยเหตุนี้เอง **สามเณรแหวน** จึงเป็นผู้รอบรู้ทางไสยเวทวิทยาคมอีกแขนงหนึ่ง ควบคู่ไปกับการเรียนบาลีธรรมตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อมีญาติโยมมาขอรดน้ำมนต์สะเดาะเคราะห์จาก**พระอาจารย์สิงห์**ที่วัด พระอาจารย์มักจะให้**สามเณรแหวน** ทำหน้าที่รดน้ำมนต์แทนท่านอยู่เสมอ เป็นการทดสอบวิชาความสามารถของลูกศิษย์ไปด้วย

๑๘.

อุปนิสัยของ สามเณรแหวน

ปฏิปทาจริยาวัตรของ**สามเณรแหวน** จัดเป็นผู้ถือเคร่งในพระธรรมวินัย พูดน้อย ชอบใช้ความคิด เงียบขรึม รักสงบ ชอบอยู่ในที่สงัดวิเวก ไม่ชอบร่วมคลุกคลีกับหมู่คณะ มักจะหาโอกาสแยกตนออกไปนั่งในที่สงัดนอกวัดเสมอเป็นต้นว่า ตามใต้ร่มไม้ในทุ่ง ตามป่าช้า โคนต้นไม้

บางวัน ภายหลังจากเรียนบาลีธรรมกับพระอาจารย์แล้ว **สามเณรแหวน**จะออกจากวัดเข้าไปนั่งสงบอยู่ในป่าช้าแต่ลำพังโดดเดี่ยวตลอดทั้งคืน จน**พระอาจารย์สิงห์** ออกปากกับ**พระอาจารย์หลี**เจ้าอาวาสว่า

"สามเณรน้อยนี่กล้าหาญมาก มีจิตใจองอาจไม่กลัวอะไรเลย เป็นมหานิกายที่ถือเคร่งเหมือนธรรมยุต อาหารก็ฉันมื้อเดียว ไม่สนใจอาหารประเภทเนื้อเลย"

สามเณรแหวนตื่นนอนประมาณตีสามตีสี่เป็นประจำ ถ้าคืนไหนไม่ได้ออกไปนั่งสมาธิในป่าช้า จะลงจากกุฏิไปเดินจงกรมประมาณ ๑ ชั่วโมง แล้วกลับขึ้นกุฏินั่งสมาธิให้จิตใจสงบตามหลักสมถกรรมฐานจนสว่าง แล้วจึงออกจากสมาธิไปทำกิจวัตรประจำวันต่อไป

ปฏิปทาจริยาวัตรของ**สามเณรแหวน**นี้น่ารักน่าเลื่อมใสเป็นที่ชื่นชมเมตตาของ**พระอาจารย์สิงห์** และ**พระอาจารย์หลี** ผู้เป็นครูบาอาจารย์ยิ่งนัก

๑๙.

เห็นแจ้งโดยธรรมชาติ

หลังจากฉันอาหารเช้าวันหนึ่ง **พระอาจารย์สิงห์**ได้ถามสามเณรแหวนว่า “ชอบกรรมฐานมากหรือจัวน้อย” (**จัว** เป็นคำอิสานใช้เรียกสามเณร)

สามเณรแหวนพนมมือตอบนอบน้อมว่า “กระผมชอบความเงียบสงัด ชอบพิจารณาต้นไม้ใบหญ้า แล้วคิดเปรียบเทียบกับชีวิตมนุษย์และสัตว์ แล้วเห็นว่าธรรมชาติกับใบไม้ใบหญ้านี้คล้ายชีวิตคนเรา มีเกิดมีดับ หาความเที่ยงแท้แน่นอนไม่ได้เลย ยิ่งคิดยิ่งพิจารณาก็มีความเพลิดเพลินเจริญใจ เกิดสติปัญญาแปลกๆ ผุดขึ้นมาให้คิดให้ขบเหมือนน้ำไหลรินไม่ขาดสาย”

พระอาจารย์สิงห์ฟังแล้วเห็นอัศจรรย์ อุทานในใจว่าเณรน้อยรูปนี้มีอารมณ์วิปัสสนา ทั้งๆ ที่เรายังไม่ทันได้สอนเลย เป็นปัญญาเห็นแจ้งซึ่งสภาวธรรมโดยธรรมชาติคือ เห็น ชาติ ชรา มรณะ ผู้เห็นแจ้งอย่างนี้เรียกว่าเริ่มมองเห็นมรรค ผล นิพพาน ได้รำไรแล้ว

พระอาจารย์สิงห์รู้สึกยินดี กล่าวกับ**สามเณรแหวน**ว่า “จัวน้อยปฏิบัติชอบแล้ว ถูกทางแล้ว การปฏิบัติธรรม ถ้าเราได้อยู่ใกล้ชิด

กับธรรมชาติ ย่อมจะเปลี่ยนจิตใจเราให้ไปอยู่ในลักษณะที่จะเข้าถึงธรรมชาติ รู้จักความจริงตามธรรมชาติ การเข้าถึงธรรมะก็ง่ายเข้า

เปรียบเหมือนต้นไม้ในภาพเขียน ย่อมจะไม่เหมือนกับต้นไม้จริงๆ ในป่าฉันใด ปริยัติกับการปฏิบัติก็ฉันนั้น

ปริยัติ เปรียบได้กับต้นไม้ในภาพเขียน ส่วนการ**ปฏิบัติ**เปรียบเหมือนต้นไม้ในป่าจริงๆ

พระพุทธเจ้าท่านประสูติท่ามกลางธรรมชาติ กลางดิน โคนต้นไม้ ท่านตรัสรู้ที่พื้นดินที่โคนต้นไม้แห่งหนึ่ง ท่านปรินิพพานที่ใต้ต้นไม้กลางพื้นดินระหว่างโคนไม้สองต้นในสวนป่าอุทยานแห่งหนึ่ง

ธรรมชาตินี้แหละช่วยให้คนเรามีจิตใจสงบ เมื่อมีจิตใจสงบแล้ว การศึกษาไม่ว่าจะเป็นทางธรรมหรือทางใดก็บรรลุผลได้ดียิ่งขึ้น”

สามเณรแหวนได้สดับอรรถธรรมที่พระอาจารย์สิงห์เทศน์โปรดแล้ว ก็ให้มีความอิ่มเอิบชื่นบานใจ มั่นใจในหนทางที่ตนดำเนินยิ่งขึ้น เห็นว่าการที่ได้บวชเรียน สละความสุขทางโลกนี้ เป็นการดำเนินที่ถูกทางแล้ว มองเห็นทางวิมุตติสุข หรือความหลุดพ้น สำหรับผู้เดินตามรอยพระพุทธองค์ ได้รำไรอยู่ไกลโพ้น หากวาสนาบารมีค้ำชูเราคงจะได้พบกับวิมุตติสุข ในวันข้างหน้าอย่างแม่นมั่น

นี่แสดงให้เห็นว่า หลวงปู่แหวนท่านเกิดมาเพื่อที่จะเป็นสมณะนักบวชผู้แสวงบุณย์ตามรอยบาทพระพุทธเจ้าโดยแท้ มีมโนปณิธานแน่วแน่ต่อการปฏิบัติธรรมน่าสรรเสริญ

๒๐.

เข้าพิธีอุปสมบท

ขณะที่**หลวงปู่แหวน** กำลังเรียนหนังสืออยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานีนั้น อายุท่านครบบวช คือมีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ท่านจึงได้อุปสมบทในพัทธสีมา**วัดบ้านสร้างถ่อ** ที่ท่านพำนักอยู่นั้นเอง

หลวงปู่บวชในคณะมหานิกาย มี **พระอาจารย์แว่น** เป็นพระอุปัชฌาย์ ส่วนพระกรรมวาจาจารย์ และพระอนุสาวนาจารย์นั้นไม่ทราบชื่อ

ตอนหลัง**หลวงปู่**ได้ออกธุดงค์ไปคู่กับ**หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม** อยู่หลายปี เที่ยวไปตามป่าเขาลำเนาไพร ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และได้แปรญัตติเป็นพระฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ที่**วัดเจดีย์หลวง** จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะได้กล่าวถึงโดยละเอียดต่อไป

๒๑.

แนะนำให้ครู สึกไปครองเรือน

เมื่อ**หลวงปู่แหวน** บวชเป็นพระแล้ว ท่านก็ยังเรียนหนังสือต่อด้วยความขมักเขม้นอยู่

ในระหว่างที่ท่านเรียนหนังสืออยู่นั้นเอง ครูสอนสองท่าน คือ **พระอาจารย์อ้วน** กับ **พระอาจารย์เอี่ยม** ได้อาพาธด้วยโรคนอนไม่หลับ หมอทั้งหลายช่วยรักษาอย่างไรก็ไม่หาย สุขภาพของท่านมีแต่ทรุดโทรมยิ่งขึ้น

หลวงปู่แหวนได้เฝ้าพยาบาลครูของท่านอยู่ ได้พิจารณาถึงเหตุผล แล้วจึงแนะนำให้ทั้งสองท่านสึกออกไปเป็นฆราวาสเสีย บางทีอาจหายจากการป่วยไข้ หากยังมีความอาลัยในสมณเพศอยู่ ค่อยกลับมาบวชใหม่ก็ได้

พระอาจารย์ทั้งสองทำตาม ได้สึกออกไปมีครอบครัว ปรากฏว่าโรคภัยไข้เจ็บก็หายในที่สุด

คงจะได้หมอดีและยาดีถูกกับโรคของท่านอย่างแน่นอน

๒๒.

ครูที่เหลือ ป่วยเป็นโรคเดียวกัน

หลังจาก **พระอาจารย์อ้วน** กับ **พระอาจารย์เอี่ยม** ลาสิกขาไปแล้วไม่นาน บรรดาครูอาจารย์ที่เหลือก็ป่วยด้วยโรคอย่างเดียวกัน

พระอาจารย์ชม พระอาจารย์ชาลี และพระจารย์องค์อื่นๆ ต่างก็พากันลาสิกขาไปหมด

เมื่อครูอาจารย์ที่สอนหนังสือลาสิกขาออกไปหมดแล้ว การเรียนมูลกัจจายน์ของ**หลวงปู่** จึงต้องหยุดชะงักลง ตอนนั้นท่านรู้สึกว่าจิตใจว้าวุ่น รวนเร และขาดที่พึ่ง

ส่วน**พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตยาคโม** ก็เปลี่ยนญัตติเป็นพระฝ่ายธรรมยุต และออกธุดงค์ติดตาม**หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** กับ **หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล** ออกไปแสวงวิเวกตามป่าเขาห่างไกลจากผู้คน จึงทำให้**หลวงปู่** ว้าเหว่มากยิ่งขึ้น

หลวงปู่ ค่อนข้างสับสน คิดถามตนเองว่า “เราจะอยู่ที่อุบลฯ ต่อไปหรือควรจะย้ายไปอยู่ที่อื่น ?”

เรื่องที่จะลาสิกขาคงไม่ต้องพูดถึง เพราะได้รับปากกับแม่และยายอย่างมั่นเหมาะแล้ว ในใจของท่านเองก็ไม่อยากสึก

ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าจะทำอย่างไรดี ?

๒๓.

วิเคราะห์สาเหตุ ที่ครูอาจารย์ต้องสึก

หลวงปู่แหวน ได้พิจารณาถึงสาเหตุที่ครูอาจารย์และเพื่อนพระของท่านต้องลาสิกขาออกไป ว่าเป็นเพราะเหตุใดหนอ

เมื่อได้พิจารณาทบทวนไปมาก็ได้คำตอบที่ชัดเจนว่า

"บรรดาครูอาจารย์เหล่านั้น ที่สึกออกไป **ล้วนแต่เพราะกามทั้งสิ้น** เป็นไปตามอำนาจของกาม กามนี้เป็นอุปสรรคเครื่องขัดขวางบุคคลผู้มุ่งมั่นต่อความดี ในแนวทางของพระพุทธศาสนา

บรรดาสัตว์ทั้งหลายยอมตายก็เพราะกามนี้มามากต่อมาก เพราะความสำคัญผิด ไม่รู้จักโทษของกามที่แท้จริง ปล่อยใจปล่อยกายให้ตกไปสู่อำนาจของกามเข้า

เมื่อถูกกามครอบงำจิตแล้ว ก็ยังไม่รู้สึก สำคัญผิดคิดว่าดี จึงยอมตัวลงบำรุงบำเรอ ท้ายที่สุดก็ถอนตัวไม่ออก..."

หมายเหตุ : มีโยมเคยถาม**หลวงปู่เพ็ง พุทฺธธมฺโม** ว่า ครูอาจารย์ของหลวงปู่แหวนป่วยเป็นโรคอะไร ท่านตอบว่า "ก็โรคอยากมีเมียนั่นแหล่ะ!" แล้วท่านก็ตอบว่า "ระวังให้ดีนะ พวกพระที่ชอบชงนม ไมโล โอวัลติน น้ำเต้าหู้ กินตอนกลางคืน ระวังงูเห่ามันจะลุกขึ้นอาละวาดนะ มันผิดศีลทั้งนั้น แล้วยังสอนญาติโยมว่าพระฉันได้ เพราะไม่ต้องเคี้ยว แม้โยมถือศีลแปดเขายังไม่กินเลย ไปศึกษาพระวินัยให้ดี

๒๔.

ทำอย่างไร
จึงจะบวชได้ตลอด

หลวงปู่ ได้ย้อนระลึกไปถึงความตั้งใจที่ได้รับปากไว้กับแม่และยายว่า **จะบวชไปจนตายกับผ้าเหลือง**

ท่านใคร่ครวญในใจว่า "มีทางใดบ้างที่จะทำให้เราบวชแล้วอยู่ได้ตลอดไป จนตายกับผ้าเหลือง ตามที่รับคำไว้กับแม่และยาย"

จากการที่**หลวงปู่** ได้รับรู้ถึงแนวทางปฏิบัติกรรมฐานมาบ้างจาก**หลวงปู่สิงห์ ขนฺตยาคโม** ท่านจึงตัดสินใจได้ว่า

"การออกปฏิบัติ น่าจะเป็นทางเดียวที่ทำให้เราบวชอยู่ได้นานตลอดชีวิต เหมือนครูบาอาจารย์สายกรรมฐานที่ได้ปฏิบัติกันมา

ท่านเหล่านั้นได้ออกปฏิบัติกันอยู่ตามป่าเขาลำเนาไพร ไม่ได้อาลัยอาวรณ์อยู่กับหมู่คณะ

เราน่าจะเลือกหนทางนี้"

๒๕.

พระอาจารย์สิงห์ ติดตามหลวงปู่มั่น

ย้อนกลับไปกล่าวถึง**พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตยาคโม** ท่านได้เลิกสอนบาลีธรรมที่**วัดสร้างถ่อ** เพราะทาง**หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล** (พระอาจารย์ของหลวงปู่มั่น) ได้นิมนต์ให้**พระอาจารย์สิงห์** เข้าไปอยู่**วัดเลียบ**ในเมืองอุบลฯ เพื่อให้ช่วยสอนบาลีธรรมพระเณร ซึ่งเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกวันจนครูไม่พอสอน

ที่**วัดเลียบ**นี้เอง **พระอาจารย์สิงห์**ได้พบกับ**หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** เป็นครั้งแรก ซึ่ง**หลวงปู่มั่น** ได้กลับจากธุดงค์ฝั่งลาว มาเยี่ยม**พระอาจารย์ใหญ่เสาร์ กนฺตสีโล**

พระอาจารย์สิงห์ได้ยินได้ฟังกิตติศัพท์ของ**หลวงปู่มั่น**มานานแล้วว่า ท่านเป็นพระมักน้อย ถือเคร่งในธรรมวินัยอย่างยิ่งยวด มุ่งบำเพ็ญเพียรเพื่อแสวงหาทางหลุดพ้นอย่างเด็ดเดี่ยวกล้าหาญ ดุจราชสีห์ท่องเที่ยวไปในป่ากว้าง ไม่เกรงกลัวอันตรายใดๆ

พระอาจารย์สิงห์เมื่อพบกับ**หลวงปู่มั่น** ได้เสพเสวนาธรรมกันเป็นที่สบอัธยาศัยกันอย่างลึกซึ้ง เพราะทางฝ่าย**หลวงปู่มั่น**เก่งทางภาคปฏิบัติ ส่วน**พระอาจารย์สิงห์** เก่งทางปริยัติแตกฉานในทางตำราเรียนรู้พระสูตร พระวินัย พระอภิธรรม อย่างเจนจบ

หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล
พระอาจารย์ของหลวงปู่มั่น

ถ้าเปรียบไปแล้วก็เหมือนกับ**พระอาจารย์สิงห์**เก่งทางตำราเหมือนเราเรียนตำราอาหาร ตำราแผนที่ ตำรายา เป็นต้น ฝ่าย**หลวงปู่มั่น** นั้นได้ลงมือทำตามตำราอย่างจริงจัง เปรียบได้กับการเดินทางตามแผนที่ หรือเหมือนการลงมือปรุงยาตามตำราแล้วรับประทานได้เลย จึงเลื่อมใส

ความจริงนั้น ก่อนหน้านี้ **พระอาจารย์สิงห์** เคยปฏิบัติกรรมฐานได้ฌานสมาธิมาแล้ว แต่ยังไม่แก่กล้าชำนะอินทรีย์สมใจหวัง เพราะยังขาดพระอาจารย์ผู้ชำนาญช่วยแนะนำชี้แนวทาง

ดังนั้น เมื่อได้พบ**หลวงปู่มั่น** ผู้ชำนาญเปรื่องปราดในด้านสมถะและวิปัสสนากรรมฐาน ได้ฟังท่านเล่าถึงชีวิตการจาริกธุดงค์ไปตามป่าเขาลำเนาไพร ถิ่นลึกลับอาถรรพณ์ต่างๆ จึงเกิดความตื่นเต้นจรัสจรุงใจเลื่อมใสศรัทธาจนขนลุกขนชันทีเดียว ได้ปวารณาฝากตัวขอเป็นศิษย์ติดตามจาริกธุดงค์ และ**หลวงปู่มั่น**ก็รับ**พระอาจารย์สิงห์** เป็นศิษย์หรือสหธรรมิกด้วยความเต็มใจ

พระอาจารย์สิงห์จึงละการเป็นครูสอนบาลีธรรม ออกปฏิบัติในป่าเขาลำเนาไพรติดตาม**หลวงปู่มั่น** ตั้งแต่บัดนั้น

๒๖.

จะหาครูกรรมฐาน ได้ที่ไหน

ฝ่าย**หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** เมื่อตัดสินใจจะออกปฏิบัติกรรมฐานแล้ว จึงมาคิดทบทวนดู ครูอาจารย์ทั้งหลายที่มีชื่อเสียงในด้านกรรมฐานในสมัยนั้น ว่ามีอยู่ ณ ที่ใดบ้าง

เท่าที่เคยได้ยินกิตติศัพท์ก็มีอยู่หลายแห่งด้วยกัน ที่มีชื่อเสียงในเวลานั้นมีอยู่ ๓ แห่ง มีอยู่ทางเวียงจันทน์ อยู่ทางอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม และอีกแห่งอยู่แถบจังหวัดสกลนคร

หลวงปู่แหวน มีโอกาสได้พบปะกับพระธุดงค์อยู่บ่อยๆ บ้างก็มาจากถิ่นไกลๆ เช่น ขอนแก่น ร้อยเอ็ด สระบุรี นครพนม และที่ข้ามโขงมาจากฝั่งลาวก็มี ท่านได้พบปะสนทนาธรรมแลกเปลี่ยนความรู้กัน

พระธุดงค์ที่**หลวงปู่แหวน**ได้พบปะพูดคุย ปรากฏว่าอยู่ในสาย**หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** มากที่สุด ทำให้ได้ยินกิตติศัพท์ความเปรื่องปราดเพ่งเพียรอันยิ่งใหญ่ของ **“พระอาจารย์ใหญ่มั่น”** อยู่เสมอ

นอกจากนี้ยังทราบว่า **พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตยาคโม** ผู้ให้ความรู้ด้านกรรมฐานองค์แรกแก่ท่าน ก็อำลาจากการเป็นครูสอนปริยัติธรรม และกำลังติดสอยห้อยตาม**พระอาจารย์ใหญ่มั่น** ในฐานะศิษย์เอกผู้ใกล้ชิดด้วย

"แสดงว่าพระอาจารย์ใหญ่มั่น ท่านต้องเก่งจริง ไม่เช่นนั้น พระอาจารย์สิงห์ อาจารย์ของเรา คงไม่ยอมฝากตัวเป็นศิษย์แน่"

ก็ยิ่งเพิ่มความศรัทธาและกระหายจะได้ฝากตัวเป็นศิษย์ **พระอาจารย์ใหญ่มั่น**ให้เร็ววัน**เมื่อพิจารณาทบทวนแล้ว จึงได้ตัดสินใจไปหาครูบาอาจารย์ทางจังหวัดสกลนคร คือ พระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต**

๒๗.

อธิษฐาน ให้ได้พบครูอาจารย์

เย็นวันนั้น **หลวงปู่แหวน**รีบสรงน้ำแต่วัน ค่ำลงก็เข้าที่สวดมนต์ตามปกติ เสร็จแล้วได้ตั้งสัจจาธิษฐาน ตั้งจิตตรงต่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

“ข้าพเจ้าขออุทิศชีวิตพรหมจรรย์ของข้าพเจ้า ถวายแด่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ด้วยอำนาจของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และด้วยอำนาจบุญบารมีของข้าพเจ้าที่เคยได้อบรมสั่งสมมา ขอให้ข้าพเจ้าได้พบ หรือได้ข่าวครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ผู้สามารถแนะนำสั่งสอนข้าพเจ้าได้

แม้ท่านจะอยู่ ณ ที่ใดๆ ก็ตาม ขอให้ข้าพเจ้าได้พบ หรือได้ยินข่าวของท่านในเร็ววัน และเมื่อข้าพเจ้าออกปฏิบัติกรรมฐานแล้ว ขออย่าได้มีอุปสรรคขัดขวางใดๆ แก่ข้าพเจ้าเลย”

หลังจากตั้งสัจจะอธิษฐานแล้ว ท่านบอกว่า เกิดอาการขนลุกซู่เย็นซาบซ่านไปทั้งตัว รู้สึกเบากาย เบาใจ จิตใจปลอดโปร่งทั้งคืน

๒๘.

ได้ข่าว หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต

รุ่งขึ้นเช้า **หลวงปู่แหวน**ออกบิณฑบาตโปรดสัตว์ตามปกติ ได้เล่าถึงความตั้งใจ และการอธิษฐานจิตของท่านให้**แม่กาสี** โยมอุปัฏฐากฟัง

โยมแม่กาสีรู้สึกเห็นชอบ และอนุโมทนาในความตั้งใจออกปฏิบัติกรรมฐานของหลวงปู่ พร้อมกับรับปากว่าจะช่วยสอบถามข่าวคราวเกี่ยวกับพระอาจารย์ให้ หากได้ยินข่าว หรือรู้ว่า **พระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต** อยู่ที่ใด จะรีบบอกให้ทราบทันที

หลังจากนั้นอีกเพียง ๒-๓ วัน **โยมแม่กาสี** ก็เล่าให้ฟังว่า **พระอาจารย์จวง** วัดธาตุเทิง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ได้ไปกราบหลวงปู่มั่น เพิ่งจะกลับมาได้ไม่กี่วันนี้เอง

ให้ไปถามพระอาจารย์จวงดู คงจะทราบข่าวของหลวงปู่มั่นอย่างแน่นอน

นับเป็นข่าวที่น่ายินดีมากสำหรับ**หลวงปู่** ความหวังที่จะได้พบพระอาจารย์ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ และสามารถสั่งสอนท่านได้ เริ่มได้เค้าความเป็นจริงขึ้นมาตามคำอธิษฐานแล้ว

๒๙.

ไปสอบถาม พระอาจารย์จวง

เมื่อกลับจากบิณฑบาต ฉันเสร็จ **หลวงปู่**ก็จัดบริขารสำหรับเดินทาง กราบลาท่านเจ้าสำนัก บอกลาผู้คุ้นเคย แล้วเดินทางเพื่อไปพบ**พระอาจารย์จวง**ที่อำเภอเชื่องในทันที

พระอาจารย์จวง ได้เล่าเรื่องที่ท่านไปกราบและฟังธรรมกับหลวงปู่มั่นว่า :-

"บรรดาครูอาจารย์ที่ออกปฏิบัติเวลานี้ คงไม่มีใครเกิน**ญาคูมั่น**ไปได้ ครั้งแรกผมก็ได้ยินแต่กิตติศัพท์ มีผู้เล่าให้ฟังว่าท่านเทศน์เก่ง รู้ใจคนฟัง มีผู้ไปฟังธรรมจากท่านมากมาย ตอนแรกผมเชื่อบ้างไม่เชื่อบ้าง

ต่อมา เมื่อผมมีโอกาสเดินทางไปอุดร ผมจึงไปกราบนมัสการฟังธรรมจากท่าน

พอผมไปถึง ยังไม่ได้พูดอะไรเลย ท่านก็พูดว่าอย่างนั้นอย่างนี้ตามที่ผมคิดไว้ จนผมไม่กล้าพูดอะไร ผมกลัวท่านมาก ท่านรู้ใจเราจริง ๆ

เมื่อผมกราบนมัสการและฟังธรรมท่านแล้ว ผมก็ลาท่านกลับมาถึงวัดไม่กี่วันมานี้เอง"

หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต
(พ.ศ. ๒๔๑๓-๒๔๙๒)
พระอาจารย์ใหญ่ ฝ่ายวิปัสนากรรมฐาน

พระอาจารย์จวง แนะต่อไปว่า :-

"ผมไม่กล้าอยู่กับ**ท่านญาคูมั่น**นานวัน เพราะท่าทาง คำพูดของท่านน่ากลัว

ถ้าหากท่านจะไปศึกษากับ**ท่านญาคูมั่น**ก็ไปเถิด ผมยังมองไม่เห็นใครเวลานี้ ที่ปฏิบัติได้ดีไปกว่าท่าน

ท่านญาคูมั่น ท่านปฏิบัติได้เด็ดเดี่ยวจริง ๆ ท่านชอบไปองค์เดียว ไม่ชอบไปเป็นหมู่คณะ มีนิสัยหลีกเร้น ปรารภความเพียรไม่ท้อถอย

มีพระภิกษุ สามเณรและประชาชนจำนวนมากไปกราบนมัสการและฟังธรรมจากท่านเสมอไม่ได้ขาด"

๓๐.

ออกเสาะหา หลวงปู่มั่น

จากคำบอกเล่าของพระอาจารย์จวง ทำให้**หลวงปู่**ยิ่งศรัทธา **หลวงปู่มั่น**มากยิ่งขึ้น กระหายอยากไปฝากตัวเป็นศิษย์ให้เร็วที่สุด

หลวงปู่แหวนพักอยู่ที่**วัดบ้านธาตุเทิง** แค่พอให้หายเหนื่อยจากการเดินทาง แล้วกราบลา**พระอาจารย์จวง**ไปเสาะหา**หลวงปู่มั่น**ต่อไป ท่านออกเดินทางบุกป่าฝ่าหนามไปโดยลำพังองค์เดียว ด้วยหัวใจแน่วแน่ว่าจะต้องไปหาครูบาอาจารย์ให้พบ

เป็นการเดินทางที่ยาวไกลไปองค์เดียวเป็นครั้งแรก โดยออกจากอำเภอเขื่องใน รอนแรมผ่านอำเภอม่วงสามสิบ คำเขื่อนแก้ว ยโสธร เข้าเขตจังหวัดนครพนมทางอำเภอเลิงนกทา อำเภอมุกดาหาร คำชะอี นาแก แล้วเข้าสกลนคร ติดตามเสาะหาหลวงปู่มั่น ด้วยความหวัง

นับเป็นการเดินทางที่มุ่งมั่นและทรหดอดทนอย่างยิ่ง

๓๑.

พบกับ หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม

ครูบาอาจารย์บางองค์เล่าว่า **หลวงปู่แหวน** ได้พบกับ **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม** ก่อนที่จะได้ไปกราบ **พระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต**

หลวงปู่แหวน ออกธุดงค์เสาะหา**หลวงปู่มั่น** กับ **หลวงปู่สิงห์** แต่ไม่พบสักที เพราะพระอาจารย์ใหญ่และศิษย์ได้จาริกธุดงค์ไปยังที่ต่างๆ อยู่ตลอดเวลา ไม่ได้พำนักปักหลักอยู่กับที่ ประกอบกับการไปมาหาสู่กันในป่าดงถิ่นห่างไกลทุรกันดารเป็นไปไม่สะดวก ทำให้ต้องคลาดกันบ่อยๆ

ระหว่างออกเดินทางค้นหา**พระอาจารย์ใหญ่นี้** ท่านก็ได้พบกับพระธุดงค์หนุ่มรูปหนึ่ง มาจาก**วัดบ้านข่า** อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

หลวงปู่แหวนกับพระธุดงค์รูปนั้น มีความประสงค์และปฏิปทาคล้ายกัน และถูกอัธยาศัยกัน ซึ่งต่อมาก็เป็นพระธุดงค์สหธรรมิกองค์สำคัญในอนาคต ซึ่งก็คือ **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม** นั่นเอง

หลวงปู่แหวน กับ **หลวงปู่ตื้อ** พบกันครั้งแรกที่**ป่าภูพาน** ขณะนั้น **หลวงปู่ตื้อ** จาริกธุดงค์มาจาก**พระบาทบัวบก** จังหวัดอุดรธานี ได้สนทนาธรรมแลกเปลี่ยนความรู้กัน เป็นที่ชอบอัธยาศัยถูกใจกันเป็นอันดี

หลวงปู่ตื้อเอง ก็ใฝ่ใจปรารถนาอยากจะพบ**พระอาจารย์ใหญ่มั่น** ให้ได้เหมือนกัน เพราะได้ยินได้ฟังกิตติศัพท์เกี่ยวกับพระอาจารย์ใหญ่มามาก แต่ก็ยังไม่ได้พบ**พระอาจารย์ใหญ่มั่น**ตามที่หวังไว้

หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม
(พ.ศ. ๒๔๓๑-๒๕๑๗)
วัดป่าอาจารย์ตื้อ อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
วัดอรัญญวิเวก อ.ศรีสงคราม จ.นครพนม

๓๒.

ธุดงค์คู่กับ หลวงปู่ตื้อ

หลวงปู่แหวน กับ **หลวงปู่ตื้อ** ซึ่งยังเป็นพระหนุ่มทั้งสององค์ได้ปรึกษาหารือกันว่า หากวาสนายังมีคงจะได้พบกับ**พระอาจารย์ใหญ่มั่น** สมใจหวัง เราอย่าเร่งรัดตัวเองให้มากเลย จะธุดงค์ไปเรื่อยๆ ถ้าไม่ตายเสียก่อน จะต้องได้ฟังธรรมจากพระอาจารย์ใหญ่อย่างแน่นอน

ในระหว่างนี้ เราควรจะจาริกธุดงค์ไปตามทางของเราก่อน บำเพ็ญเพียรสร้างบารมีกันไปตามแนวทางที่พระธุดงค์วางไว้ หาความรู้ด้านกรรมฐานจากป่าดงพงพี ธรรมชาติรอบกายเรานี้แหละ เมื่อมีปัญหาธรรมอันใดที่เกินวิสัยสติปัญญา ก็เก็บเอาไว้คอยถาม**พระอาจารย์ใหญ่มั่น** เมื่อมีโอกาส

เมื่อปรึกษาตกลงกันได้เช่นนี้แล้ว **หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ตื้อ** ก็พากันจาริกธุดงค์แสวงหาวิเวกบำเพ็ญสมณธรรมมุ่งหน้าข้ามแม่น้ำโขงไปทาง**สุวรรณเขต** ฝั่ง**ประเทศลาว**

คืนแรกที่ข้ามไปฝั่งลาว **หลวงปู่ทั้งสอง**ได้เลือกเอาชายป่าแห่งหนึ่งเป็นที่กางกลดพักบำเพ็ญภาวนา วันรุ่งขึ้นก็ออกเดินทางต่อไป จิตมุ่งในธรรมะอย่างเดียว จิตร่าเริงสดชื่นกระปรี้กระเปร่า ไม่กลัวความลำบากไม่กลัวตาย

ธรรมชาติในป่า ล้วนให้เพลิดเพลิน มองไปทางไหนมีแต่ป่าเขาเขียวชอุ่ม ป่าไม้แน่นขนัด ล้วนเย็นตาเย็นใจ

ฝากกายฝากใจไว้กับพระธรรม พร้อมที่จะพลีชีวิตเพื่อธรรมอย่างตั้งมั่นเด็ดเดี่ยว ไม่กลัวตาย

หลวงปู่แหวน กับ **หลวงปู่ตื้อ** มีจริตนิสัยคล้ายกัน คือยิ่งอดอาหารขบฉัน จิตก็ยิ่งสงบ เข้าสมาธิเร็วขึ้น มั่นคงขึ้น แม้จะเป็นการทรมานตน แต่ก็ไม่รู้สึกหิวโหย หรือกังวลใดๆ

จิตมีแต่ความเพลิดเพลิน ก้าวหน้าอาจหาญในธรรมภาวนา จะพิจารณาสิ่งใดก็แยบคาย ปัญญาก็ว่องไวกว้างขวาง

บางครั้งไม่ได้ฉันอาหารติดต่อกัน ๗-๘ วัน ก็มี

หรือแม้แต่ประสบอันตราย เช่นไปในที่ที่มีเสือ ด้วยความกลัวก็เร่งภาวนา เร่งบริกรรม**พุทโธ**ให้มากขึ้นจนลืมเรื่องเสือ จิตเข้าสู่สมาธิ พอจิตคลายตัวจากสมาธิก็ไม่พบเสือ ไม่ได้ยินเสียงร้องของมัน ทำให้เกิดความมั่นใจว่า พุทโธ ธัมโม สังโฆ ช่วยให้พ้นจากเสือได้

เลยเกิดความรู้ ความเชื่อมั่นว่า พระพุทโธคุ้มอันตรายได้จริงๆ ก็บังเกิดความกล้าหาญหายหวาดกลัวภัยอันตรายต่างๆ ได้ปัญญาว่า "ตัวเรานี้มีจริตนิสัยชอบทางให้ความกลัวบังคับแท้ๆ จิตจึงจะได้สงบนิ่ง เกิดความรอบรู้ จะพิจารณาอะไรต่อไปก็แยบคายรู้เหตุรู้ผล และเห็นโทษของความกลัวเป็นเรื่องน่าละอาย และเห็นคุณของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อย่างซาบซึ้งใจ

๓๓.

ผจญสัตว์ประหลาด

มีเหตุการณ์น่าขนพองสยองเกล้าครั้งหนึ่ง เขียนในนิตยสาร **โลกทิพย์** ดังนี้

ในเช้าวันหนึ่ง **หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ตื้อ** ได้อาศัยบิณฑบาตที่หมู่บ้านชาวป่า มี ๔-๕ หลังคาเรือน ชาวบ้านพากันมาใส่บาตรด้วยความดีใจ เพราะนานๆ จึงจะมีพระธุดงค์มาโปรดสักที

ชาวบ้านถามว่า พระคุณเจ้าทั้งสองจะไปไหน **หลวงปู่**บอกว่า จะมุ่งไปทางเทือกเขาที่มองเห็น แล้วจะลงไปทางสุวรรณเขต (อยู่ตรงข้ามกับมุกดาหาร)

ชาวบ้านแสดงอาการตกใจ พร้อมทั้งทัดทานว่าอย่าไปทางโน้นเลย เพราะมียักษ์ปีศาจดุร้ายสิงอยู่ คอยทำร้ายคนและสัตว์ที่ผ่านไปทางนั้น

หลวงปู่ทั้งสองกล่าวขอบใจในความหวังดี และบอกว่าท่านทั้งสองได้มอบกายถวายชีวิตให้พระศาสนาแล้ว ขออย่าได้ห่วงตัวท่านเลย แล้วท่านก็ออกเดินทางไปในทิศทางดังกล่าว

หลวงปู่ออกเดินทางโดยข้ามลำน้ำสองแห่ง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าป่าแถบนั้นเงียบกริบ ไม่ได้ยินเสียงสัตว์ต่างๆ เลย แม้แต่นกก็ไม่มี ดูผิดประหลาดมาก

พอใกล้ค่ำ**หลวงปู่ทั้งสอง**ก็มาถึงยอดเขาสูงที่มีลักษณะประหลาดมาก คือยอดเป็นสีดำคล้ายถูกไฟเผา รูปลักษณะดูตะปุ่มตะป่ำคล้ายหัวคนบ้าง หัวตะโหนกช้างบ้าง แปลกไปจากเขาลูกอื่นๆ

หลวงปู่ทั้งสอง เลือกปักกลดค้างคืนข้างลำธารที่มีน้ำใสไหลผ่านอยู่ที่เชิงเขาลูกนั้น ปักกลดห่างกันประมาณ ๑๐ เมตร เมื่อสรงน้ำพอสดชื่นแล้วต่างองค์ก็นั่งสงบภายในกลดของตน ทั้งสององค์ตระหนักในความประหลาดของสถานที่นั้น ไม่ได้พูดอะไรกันเพียงแค่นั่งสงบอยู่ภายในกลด

ประมาณ ๕ ทุ่ม **หลวงปู่แหวน**ก็ออกจากกลดเตรียมจะเดินจงกรม **หลวงปู่ตื้อ**ออกมาตามและพูดว่า "ผมรู้สึกว่าที่นี่วิเวกผิดสังเกตนะ"

หลวงปู่แหวน ตอบ "ผมก็รู้สึกอย่างนั้นเหมือนกัน"

พูดกันแค่นี้แล้วต่างองค์ต่างก็เดินจงกรมในทางของตน

ต่อจากนั้นไม่นานก็มีเสียงกรีดแหลมเยือกเย็นดังลงมาจากยอดเขารูปประหลาดนั้น เสียงนั้นแหลมลึกบีบเค้นประสาทจนรู้สึกเสียวลงไปถึงรากฟันทีเดียว

หลวงปู่ตื้อถามพอได้ยินว่า "ท่านแหวนได้ยินแล้วใช่ไหม"

หลวงปู่แหวน ตอบด้วยเสียงเรียบๆ ว่า "ผมกำลังฟังอยู่"

เสียงกรีดร้องนั้นใกล้เข้ามาทุกที ฟังแล้วน่าขนพองสยองเกล้า ทั้งสององค์คงเดินจงกรมอยู่เงียบๆ ตามปกติเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

ป่านั้นเงียบสงัดจริงๆ เสียงนกเสียงแมลงก็ไม่มี ครั้นแล้วเกิดพายุปั่นป่วนมาอย่างกระทันหัน ชนิดไม่มีเค้ามาก่อนเลย ต้นไม้โยกไหวรุนแรงราวกับจะถอนรากออกมา อากาศพลันหนาวเย็นวิปริตขึ้นมาทันที

พลันปรากฏร่างประหลาดขึ้นร่างหนึ่ง ตัวดำมะเมื่อม สูงราว ๗ ศอก มีขนยาวรุงรังคล้ายลิงยักษ์ แต่หน้าคล้ายวัวควาย ตาโปน มือสองข้างยาวลากดิน มันก้าวเข้ามาอยู่ห่างจากหลวงปู่ทั้งสองประมาณ ๑๐ เมตรเห็นจะได้

สัตว์ประหลาดนั้นส่งเสียงร้องโหยหวนขึ้น พลันพายุนั้นก็สงบลง แสดงว่ามันมีอำนาจเหนือธรรมชาติ

สัตว์นั้นส่งกลิ่นเหม็นรุนแรงร้ายกาจเหมือนกลิ่นศพที่กำลังขึ้นอืด มันกระทืบเท้าสนั่นจนแผ่นดินสะเทือน

หลวงปู่แหวนเล่าในภายหลังว่า ท่านไม่รู้สึกกลัว แต่ขนลุกซู่ซ่าไปหมด เพราะไม่เคยเห็นสัตว์ประหลาดอย่างนั้นมาก่อน ยังไม่รู้ว่าเป็นปีศาจหรือสัตว์อะไรแน่ ท่านได้กำหนดสติไม่ให้ใจคอวอกแวก ทอดสายตาไปยังสัตว์ประหลาดนั้น กำหนดจิตแผ่เมตตาไปยังร่างนั้น

สัตว์ร่างยักษ์นั้นหยุดร้อง หยุดส่งกลิ่นเหม็น แสดงว่ารับกระแสเมตตาได้ มันค่อยๆ ทรุดร่างลงนั่งยองๆเอามือยันพื้นไว้ ทำท่าแสดงความนอบน้อมต่อท่าน

หลวงปู่ตื้อ พูดพอได้ยินว่า "ท่านแหวนทำดีมาก" พร้อมทั้งเดินมาสมทบ แล้วพูดว่า "เขาแบกหามบาปหาบทุกข์อันมหันต์ เขามาหาเราเพื่อให้ช่วยปลดทุกข์ให้เขานะ เขาสร้างกรรมไว้มาก เมื่อตายจากมนุษย์แล้วต้องมาเป็นปีศาจอสุรกาย ทนทุกข์ทรมานอยู่ที่นี่"

หลวงปู่แหวนได้กำหนดจิตถามดูก็ได้ความว่า สมัยเป็นมนุษย์เขามีการกระทำที่มากล้นด้วยตัณหา และความโลภ คือละเมิดศีลข้อ ๒ และข้อ ๓ อยู่เสมอ จึงต้องมาเป็นปีศาจอสุรกาย รับทุกข์อยู่ที่นั่นมากกว่าร้อยปีแล้ว

ปีศาจอสุรกายนั้นดูท่าทางอ่อนลงมาก มันร้องไห้คร่ำครวญน่าสงสาร ขอความเมตตาจากพระคุณเจ้าทั้งสองให้เขาได้พ้นทุกข์ทรมานนั้นด้วยเถิด

หลวงปู่แหวน ได้พิจารณาเห็นว่า เขาสร้างกรรมซับซ้อนเหลือเกิน ใครจะช่วยเขาได้ พลัน**หลวงปู่ตื้อ**ตอบมาในสมาธิว่า "กรรมเป็นเรื่องสลับซับซ้อนลึกซึ้งอยู่ก็จริง บางทีพระผู้มีศีลบริสุทธิ์และมีบารมีเช่นท่านแหวน ก็อาจจะช่วยให้เขาพ้นทุกข์ได้ ลองอ่านพระคาถา หรือเทศนาธรรมให้เขาฟังดูสิ"

หลวงปู่แหวนได้กำหนดจิตว่าพระคาถา แล้วเทศนาให้เขาสำนึกบาปบุญคุณโทษ เขาค่อยๆคลายความกังวลลง ก้มลงกราบด้วยความซาบซึ้ง

"พระคุณเจ้า ข้าพเจ้าได้กำหนดจิตพิจารณาตามกระแสธรรมของท่านแล้ว เกิดแสงสว่างกับข้าพเจ้าอย่างมหัศจรรย์ และข้าพเจ้าได้เห็นสภาวธรรม คือ ชาติ ชรา มรณะ อันเป็นทุกข์เป็นธรรมดาของสรรพสัตว์ทั้งหลายแล้วพระคุณเจ้า"

สีหน้าเขาดูสดชื่นขึ้น ก้มลงกราบหลวงปู่ทั้งสององค์ แล้วร่างนั้นก็หายไป

๓๔.

ผจญผีกองกอย - ชาวป่าข่าระแด

มีเหตุการณ์สะเทือนขวัญอีกครั้งหนึ่ง ได้เขียนไว้ในหนังสือ **พระธาตุปาฏิหาริย์** ของนิตยสารโลกทิพย์ ซึ่งขอนำมากล่าวโดยสรุปดังนี้ : -

เมื่อ**หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ตื้อ** จาริกมาถึงเทือกเขาใหญ่ทิศใต้แขวงเมืองคำม่วน เป็นป่าดงเย็นอึมครึม เชื่อมโยงลงไปถึงสุวรรณเขต

ในตอนเย็น พบสถานที่เหมาะจึงปักกลดพักภาวนาที่หุบเขาใต้เงื้อมผาแห่งหนึ่ง ทั้งสององค์ปักกลดห่างกันพอสมควร คืนนั้นต่างองค์ต่างบำเพ็ญเพียรอยู่ในกลดเป็นปกติ

ประมาณ ๓ ทุ่ม ในป่าดงเช่นนั้นดูเงียบสงัดวังเวง ก็ได้ยินเสียงประหลาดคล้ายเสียงนกกลางคืนร้อง "ก๋อย ก๋อย ก๋อย"

เสียงนั้นดังใกล้เข้ามา แล้วดังรับกันล้อมรอบไปทั่วทิศ เสียงบีบเข้ามา "ก๋อย ก๋อย ก๋อย" และมีแสงคบไฟนับสิบๆ ดวงมาจากเสียงนั้น ทำให้มองเห็นตัวผู้ถือได้ถนัด

ร่างนั้นเป็นมนุษย์ร่างประหลาด ขนาดเด็กอายุ ๑๓-๑๔ ปี ผอม พุงโร ผิวคล้ำ ผมเผ้ารุงรัง จมูกแบน บ่งบอกว่าเป็นคนป่า ทุกคน

มีอาวุธประจำตัวคือ "หน้าที่น" คล้ายธนูแต่เล็กกว่า ใช้คล่องตัวในป่า พวกเขาสะพายกระบอกไม้ไผ่ใส่ลูกดอกอาบยาพิษ

คนป่าร่างเล็กนั้นส่งเสียงรับกันเป็นทอดๆ โอบล้อมกลดธุดงค์เข้ามา พอได้ระยะก็พากันยก**หน้าที่น**เล็งเข้ามายังกลดทั้งสอง

หลวงปู่ตื้อร้องบอกพอได้ยินว่า "ท่านแหวนระวัง" แล้วทั้งสององค์ก็กำหนดจิตหลับตาเข้าฌานทันที เป็นไปโดยอัตโนมัติ ปรากฏว่าลูกดอกอาบยาพิษที่ระดมยิงมานั้นตกร่วงพรูห่างจากกลดทั้งสองเป็นวา เป็นที่อัศจรรย์ยิ่ง

พวกชาวป่าต่างแปลกใจ ร้อง "ก๋อย ก๋อย ก๋อย" ดังกระหึ่ม แล้วระดมยิงลูกดอกอีก ๒-๓ รอบ ก็ปรากฏผลเช่นเดิม คือลูกดอกตกลงดินก่อนจะไปถึงกลด ทำเอาพวกเขาตกใจกลัว ร้อง "ก๋อย กุ๋ย กุ๋ย" แล้วต่างก็วิ่งหนีหายไป ในความมืด

เมื่อคนป่าหนีกลับไปหมดแล้ว **หลวงปู่ทั้งสอง** จึงได้ออกมานอกกลด **หลวงปู่ตื้อ** ถามว่า "เป็นไงท่านแหวน ตับไตไส้พุงของท่านยังดีอยู่หรือ?"

หลวงปู่แหวน ตอบไปว่า "ผมนั่งรออยู่ในกลด ให้พวกเขาเอาตับไตไส้พุงผมไปกิน ทำไมมันไม่เอาก็ไม่รู้"

ทั้งสององค์ได้เดินจงกรมไปจนดึก แล้วเข้าทำสมาธิต่อภายในกลดไปจนสว่าง

ตอนเช้าพวกคนป่ากลุ่มนั้นเข้ามาด้อมๆ มองๆ ด้วยความเกรงกลัว **หลวงปู่** แสดงท่าให้พวกเขาเข้ามา ต่างค่อยๆ เข้ามาด้วยเนื้อตัวสั่นเทา มาหมอบนิ่งเอาหัวซุกดินคล้ายสำนึกผิด และขอขมา

พวกเขาเป็นพวก**ข่าระแด** เป็นคนป่ากลุ่มหนึ่ง ชอบล่ามนุษย์เผ่าอื่นที่ล่วงล้ำเข้ามา แล้วเอาเนื้อแบ่งกันกิน

พวกข่าระแด ได้นิมนต์หลวงปู่ทั้งสองไปยังที่พักของพวกเขา จัดอาหารป่ามาถวาย ก็มีเนื้อย่าง ๒ ก้อน ได้ความว่าเป็นเนื้อของคนแก่ ซึ่งยอมสละชีวิตของตนเองให้เป็นอาหารของลูกหลาน

หลวงปู่ อยู่โปรดพวกชาวป่าหลายวัน ทรมานและสอนพวกเขาให้เลิกการฆ่ามนุษย์ด้วยกัน เมื่อเห็นว่าพวกเขาเชื่ออย่างจริงใจแล้ว ท่านทั้งสองก็ออกเดินทางต่อไปด้วยความอาลัยอาวรณ์ของพวกเขายิ่งนัก

(อ่านเรื่องโดยละเอียดใน **พระธาตุปาฏิหาริย์** ของนิตยสาร **โลกทิพย์**)

๓๕.

ธุดงค์ในป่าดงพงไพร

หลวงปู่แหวน กับ **หลวงปู่ตื้อ** ได้อำลาจากพวกชาวป่าข่าระแดในเวลาต่อมา ท่ามกลางเสียงร่ำไห้อาลัยอาวรณ์จากพวกเขา ท่านได้ธุดงค์มาทางสุวรรณเขต แสวงหาความวิเวกตามป่าเขาลำเนาไพร

ป่าดงพงไพรเป็นสถานที่กำจัดความเกียจคร้านและความกลัวต่างๆ ได้ดี การอยู่ป่าชัฏเต็มไปด้วยสัตว์ร้ายและภัยอันตรายต่างๆ พระธุดงค์จึงต้องตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีสติควบคุมกายและใจไม่ให้ประมาท

สัตว์ป่าที่เป็นอันตราย เป็นเครื่องเตือนสติไม่ให้พระธุดงค์เกียจคร้านต่อการเพ่งเพียรภาวนา ไม่เช่นนั้นอาจถูกสัตว์ป่าเหล่านั้นคุกคามทำอันตรายได้ ด้วยเหตุนี้พระธุดงค์ที่เข้าป่าใหม่ๆ จึงได้สภาพแวดล้อมในป่าช่วยในด้านสมาธิภาวนาเป็นอย่างมาก**เพราะกลัวตายจึงต้องเร่งภาวนา**

ส่วนพระธุดงค์ที่แก่กล้าในการบำเพ็ญเพียร ท่านย่อมอยู่เหนืออำนาจความกลัวใดๆ แม้แต่ความตายท่านก็ไม่กลัว ท่านจึงสามารถไปไหนๆ ตามลำพังองค์เดียวได้ เพราะจิตใจท่านมั่นคง ผ่านเหตุการณ์ต่างๆ มามาก ย่อมพิจารณาคุณและโทษไปในทางอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เล็งแลเห็นสัตว์ป่าทั้งหลายเป็นเพื่อนร่วมเกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น ท่านจึงแผ่เมตตาให้สัตว์ทั้งหลายไม่มีประมาณ

การพิจารณาต้นไม้ใบหญ้า ธรรมชาติแวดล้อมรอบกายอันมีความสงัดวิเวก ช่วยชูจิตให้สงบ ย่อมจะทำให้เกิดปัญญารู้แจ้งในธรรม เห็นมรรค ผล นิพพาน ได้ง่ายกว่าอยู่ในบ้านในเมืองที่มีความพลุกพล่านวุ่นวายด้วยประการทั้งปวง

การเข้าป่าบำเพ็ญภาวนา อดๆ อยากๆ อดหลับอดนอน พาร่างกายเดินบุกป่าฝ่าดงขึ้นเขาลงห้วยบ้าง ให้ยุงกัดบ้าง ให้เสือร้องข่มขู่คุกคามบ้าง เหล่านี้จัดเป็นอุบายแยบคายที่จะทรมานร่างกายและจิตใจให้หายพยศไปตามลำดับขั้นตอน

หลวงปู่ทั้งสอง ได้ธุดงค์ลงใต้ไปถึง**แขวงจำปาศักดิ์** ชนิดที่วันเวลาที่ผ่านไปไม่ได้นำมาจดจำเอาใจใส่ เพราะมีแต่ความร่าเริงใจในธรรมที่เพ่งเพียรอย่างไม่อ่อนกำลังท้อถอย ไม่แสดงอาการอ่อนแอยอมแพ้ต่อกิเลสมาร มีตัวตัณหาวัฏสงสารเป็นคู่ต่อสู้อยู่ในหัวใจ จำเป็นต้องใช้กำลังใจที่แก่กล้า ยอมตายถวายชีวิต จึงจะสามารถขูดกิเลสออกจากใจและสามารถบรรลุถึงภูมิจิตภูมิธรรมแต่ละขั้นแต่ละตอนตามวิถีทางแห่งอริยมรรคได้

ทางฝั่งลาวเป็นป่าทึบและมีภูเขามาก ฝนตกชุกแทบทุกวัน บางครั้งฝนตกติดต่อกันถึงสิบวันสิบคืนก็มี **หลวงปู่ทั้งสอง**ต้องผจญกับความยากลำบาก ไหนจะต้องเปียกฝนทนทุกข์ ต้องต่อสู้กับความหนาว ยิ่งถ้าเกิดการเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยก็ไม่มียาจะรักษา

ความขาดแคลนปัจจัยสี่ มีอาหารบิณฑบาต นับเป็นความลำบากอย่างยิ่ง สำหรับที่อยู่อาศัยและเครื่องนุ่งห่มนั้น แทบไม่ต้องกล่าวถึง เพราะเปียกชุ่มด้วยน้ำฝน แต่ท่านทั้งสองก็ฟันฝ่ามาได้

หลวงปู่แหวน เล่าให้พระเณรรุ่นหลังฟังว่า “ขณะธุดงค์อยู่ในป่า ฝนฟ้าตกหนักจนเปียกโชก ทนหนาวเหน็บและอดอาหารอยู่หลายวันหลายคืนอย่างนั้น สิ่งที่จะต้องระวังที่สุดก็คืออารมณ์กลัวตาย ที่อาจจะฟุ้งซ่านขึ้นมาได้ง่ายๆ”

ท่านเล่าว่า เคยมีพระธุดงค์หนุ่มบางรูป ทนความลำบากขาดแคลนกันดารในปัจจัยสี่ไม่ไหว และไหนจะลำบากในการประกอบความเพียร คือ ฝึกสมาธิทรมานจิตที่แสนคะนองโลดโผนประจำนิสัยมาแต่เดิม ไม่สามารถจะบังคับจิตอันมีพยศให้อยู่ในขอบเขตร่องรอยที่ต้องการได้

ความลำบากเพราะเดินจงกรมนาน นั่งภาวนานาน เกิดทุกขเวทนาทรมานร่างกายจิตใจ และหิวโหยโรยแรงเพราะอดอาหาร เป็นต้น ทำให้พระธุดงค์ท้อแท้ใจ หมดสิ้นความมานะพยายาม ต้องหนีกลับบ้านกลับเมืองในที่สุด

ดังนั้น **พระธุดงคกรรมฐานจะต้องเด็ดเดี่ยว ไม่กลัวตาย จะต้องเอาพระพุทธเจ้าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึกว่า พระพุทธองค์และพระสาวกทั้งหลายในอดีต ท่านเคยผ่านความลำบากยากแค้นขาดแคลนกันดารกว่านี้มาก่อน ท่านยังทนได้สู้ได้**

เราจะต้องปฏิบัติตามท่านให้ได้ จะต้องกล้าหาญ อดทน คือ ทนต่อสภาพอากาศ ทนต่อความเจ็บไข้ได้ป่วยและทุกข์ทรมานต่างๆ ทนต่อความหิวโหย ทนต่อความเปลี่ยวกายเปลี่ยวใจไร้เพื่อนฝูง และครูบาอาจารย์ผู้เคยอบรมสั่งสอน

ที่สำคัญอีกอย่างคือ พระธุดงค์จะต้องฝึกใจให้กล้าแข็งต่อแรงพายุอารมณ์กิเลสมาร ความฟุ้งซ่านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจากใจตัวเอง พายุอารมณ์หลอกลวงเหลวไหลเป็นมายาจิต ตัวกิเลสนี้แหละเป็นตัวการสำคัญร้ายกาจ คอยทำลายความเพียรภาวนาของพระธุดงค์ เป็นตัวการใหญ่ คอยกีดขวางทางดำเนินเพื่อ มรรค ผล นิพพาน ต่อไปได้

๓๖.

ธุดงค์แยกทางกัน

จากคำบอกเล่าของครูบาอาจารย์ บอกว่า **หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ตื้อ** ร่วมธุดงค์มาจนถึง **เมืองสุวรรณเขต** ก็ตกลงกันว่า

ต่อไปนี้จะพลีชีพด้วยตัวเอง เพื่อแลกธรรมให้เห็นดำเห็นแดง คือต่างองค์ก็จะเดินธุดงค์โดดเดี่ยวแต่ลำพัง ไม่ต้องคอยหวังพึ่งซึ่งกันและกัน เป็นการทดสอบกำลังจิตใจครั้งสำคัญว่า จะแกร่งกล้าแสวงหาธรรมไปได้ตลอดรอดฝั่งหรือไม่

จากนั้น**หลวงปู่ทั้งสอง**ก็แยกทางกัน โดย**หลวงปู่ตื้อ** ธุดงค์เลียบฝั่งขึ้นไปทางเวียงจันทน์แต่ลำพัง ส่วน**หลวงปู่แหวน** ได้ย้อนกลับข้ามโขงมาฝั่งไทย เพื่อมุ่งแสวงหา**หลวงปู่มั่น พระอาจารย์ใหญ่** ตามที่ตั้งใจไว้เดิม

๓๗.

ถวายตัวกับ
หลวงปู่มั่น

หลวงปู่แหวน ได้พยายามสืบเสาะถามหาที่พำนักของ**หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** ในที่สุดได้ทราบว่า**พระอาจารย์ใหญ่**ท่านพักอยู่ที่อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี จึงรีบเร่งเดินทางไปหาโดยมิรอช้า

เมื่อไปถึงอำเภอบ้านผือ ก็สอบถามชาวบ้าน ทราบว่า **หลวงปู่มั่น** พักอยู่ที่**ดงมะไฟ บ้านค้อ** จึงได้เข้าไปกราบและถวายตัวเป็นศิษย์เมื่อสบโอกาส

(เสนาสนะป่าดงมะไฟ บ้านค้อ ในปัจจุบันคือ **วัดป่าบ้านค้อ** อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี มี**พระอาจารย์ทูล ขิปฺปปญฺโญ** เป็นเจ้าอาวาส)

ประโยคแรกที่**หลวงปู่มั่น**ทักถาม คือ “มาจากไหน” เมื่อเรียนท่านว่า “มาจากอุบลฯครับ”

หลวงปู่มั่นกล่าวเป็นประโยคที่สอง ซึ่งหมายถึงท่านลงมือให้การสอนทันที ว่า :-

“เออ! ต่อไปนี้ภาวนา ความรู้ที่เรียนมาให้เอาใส่ตู้ไว้ก่อน”

คำพูดของพระอาจารย์ใหญ่เพียงสั้น ๆ แค่นี้ ช่างมีความหมายต่อหลวงปู่แหวนมากมายเหลือเกิน เพราะเป็นความต้องการของท่านจริง ๆ ท่านสุดแสนจะดีใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ได้ยินคำว่า **“ต่อไปนี้ให้ภาวนา”** เท่ากับความตั้งใจของหลวงปู่ได้บรรลุตามความประสงค์โดยไม่ต้องเอ่ยปากขอแต่ประการใด

๓๘.

จำใจเดินทางกลับมาตุภูมิ

ครั้งที่**หลวงปู่แหวน** เข้าถวายตัวเป็นศิษย์**พระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต** ในครั้งแรกที่ดงมะไฟ บ้านค้อ นั้นอยู่ในปี พ.ศ.๒๔๖๑ **หลวงปู่แหวน** อายุ ๓๑ ปี มีอายุพรรษาในมหานิกาย ๑๑ พรรษา

หลวงปู่แหวน เริ่มต้นฝึกภาวนา จิตใจเริ่มสงบเย็น เริ่มพบกับความหวัง และเริ่มมั่นใจว่า **นี่เป็นหนทางที่จะทำให้ท่านสามารถอยู่ในสมณเพศไปได้ตลอดรอดฝั่งตามที่ได้ให้สัญญากับโยมแม่และโยมยายเอาไว้**

ในขณะที่กำลังดีใจกับการได้พบพระอาจารย์ตามความตั้งใจและอยู่อบรมด้านภาวนากับท่านได้แค่ ๔ วัน เพิ่งเริ่มสัมผัสกับความสงบเย็น จิตใจเพียงเริ่มต้นจัดระเบียบเพื่อก้าวไปสู่ความสงบเท่านั้นเอง

พอวันที่ ๕ ก็มีน้าเขยและพี่เขยเดินทางมาจากจังหวัดเลย มานิมนต์ให้ท่านเดินทางกลับจังหวัดเลย

ตอนแรกน้าเขยกับพี่เขยว่าจะไปตามที่จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อไต่ถามดูทราบว่า**หลวงปู่**มาอยู่กับ**หลวงปู่มั่นที่อำเภอบ้านผือ** อุดรธานี จึงได้รีบตามมา

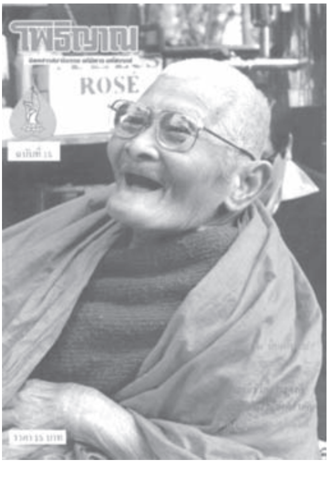
หลวงปู่แหวนถามว่า “กลับไปทำไม?”

น้าเขยกับพี่เขยตอบว่า “พ่อแม่ พี่น้อง และญาติ ๆ ต้องการเห็นหน้า เพราะจากบ้านมานานแล้วยังไม่เคยกลับไปเยี่ยมบ้านเลย”

หลวงปู่ได้ทบทวนดูแล้วก็เห็นด้วย เพราะจากบ้านมากว่า ๑๕ ปีแล้ว โยมบิดาคงจะชราไปมาก ถ้ากลับไปเยี่ยมท่านบ้างก็คงจะดี จึงตกลงใจกลับไปเยี่ยมบ้านพร้อมกับญาติที่เดินทางมารับ

๓๙.

พระอาจารย์ใหญ่ เตือนให้รีบกลับ

เวลาเย็น หลังเสร็จกิจธุระแล้ว หลวงปู่แหวน ได้เข้าไปกราบเรียน**พระอาจารย์ใหญ่**ว่ามีญาติมารับให้กลับไปเยี่ยมบ้าน

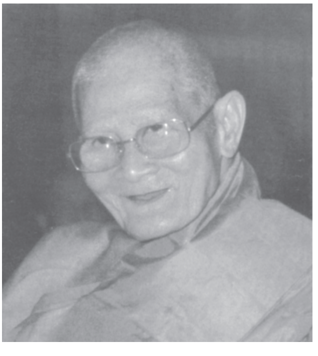
หลวงปู่มั่นถามว่า "กลับไปทำไมบ้าน ?"

กราบเรียนท่านว่า "กระผมจะกลับไปให้โยมบิดา พี่น้อง และญาติ ๆ ได้เห็นหน้าเท่านั้นเอง"

หลวงปู่มั่นท่านอนุญาต และเตือนว่า

"เออ ! ไปแล้วให้รีบกลับมา อย่าอยู่นาน อยู่นานไม่ได้ ประเดี๋ยวเสียท่าเขานะ เสียท่าเขา ถูกเขามัดไว้เดี๋ยวจะดิ้นไม่หลุด"

เมื่อ**พระอาจารย์ใหญ่**อนุญาตแล้ว รุ่งขึ้นอีกวัน**หลวงปู่**ก็ออกเดินทางกลับจังหวัดเลย ไปตั้งแต่เช้าตรู่เลยทีเดียว

๔๐.

กลับมาเยี่ยมบ้านเกิด

เมื่อ**หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** กลับถึงบ้านเกิดที่จังหวัดเลยแล้ว ท่านได้ไปพักอยู่ที่**วัดโพธิ์ชัย** วัดที่ท่านบวชเณรในครั้งแรกนั่นเอง

ข่าวการกลับมาเยี่ยมบ้านของ**หลวงปู่แหวน** เป็นข่าวใหญ่ของบ้านนาโป่ง และหมู่บ้านใกล้เคียง ข่าวนี้แพร่สะพัดไปอย่างรวดเร็ว

เมื่อชาวบ้านทราบข่าวว่า **"พระแหวน** ที่ไปศึกษาที่เมืองอุบล ได้กลับมาบ้านแล้ว" บรรดาญาติพี่น้อง และผู้คุ้นเคยต่างก็พากันมาเยี่ยมเยียนมิได้ขาด รวมทั้งจากหมู่บ้านอื่น ๆ ก็มากันมาก เพื่อจะได้ไต่ถามถึงการไปศึกษาเล่าเรียน และเรื่องราวต่าง ๆ ที่พวกเขาไม่เคยรู้มาก่อน

ในเวลานั้น กล่าวได้ว่าญาติโยมต่างหลั่งไหลมากราบ มาเยี่ยม**หลวงปู่**ตลอดเวลา เพราะเป็นเหตุการณ์ครั้งแรกในท้องถิ่นที่พระในหมู่บ้านไปศึกษาเล่าเรียนในถิ่นห่างไกลนานกว่า ๑๕ ปีจึงได้หวนกลับมาบ้าน ใคร ๆ ก็อยากพบอยากเห็นทั้งนั้น

นับว่าไม่ใช่เรื่องธรรมดา เพราะพระเณรส่วนใหญ่ในละแวกนั้นบวชแค่ระยะสั้น ๆ และสึกออกมาใช้ชีวิตฆราวาสเสียเป็นส่วนใหญ่

ญาติโยมส่วนหนึ่งนิมนต์ให้หลวงปู่อยู่จำพรรษา แต่ท่านไม่รับคำเพียงแต่บอกว่า

"...การนิมนต์อาตมาให้อยู่ก็อยู่ได้ แต่จะเป็นกี่เดือนกี่วันกี่ปีนั้นไม่ต้องนับ ถ้าเห็นอาตมายังอยู่ก็ให้รู้ว่าอยู่ แต่ถ้าไม่เห็นก็ให้รู้ว่าไปแล้ว จะให้กำหนดว่านานเท่านั้นเท่านี้กำหนดไม่ได้"

๔๑.

ชาวบ้าน
มาขอต่อศีล

ช่วงที่**หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** พักอยู่ที่ **วัดโพธิ์ชัย** วัดบ้านเกิดของท่าน พอถึงวันพระ บรรดาพระภิกษุสามเณรและญาติโยม ต่างก็เอาดอกไม้ธูปเทียนมาถวาย และ**ขอต่อศีลด้วย**

พวกเขาต่างยอมรับว่า **หลวงปู่แหวน** ท่านเคร่งครัดต่อวินัย ศีลของท่านจึงบริสุทธิ์ ทั้งพระเณรและชาวบ้านจึงมาขอต่อศีลกับท่าน เพื่อพวกเขาเองจะได้มีความบริสุทธิ์ด้วย

หลวงปู่ เล่าว่าการต่อศีลของบรรดาอุบาสกอุบาสิกา เหล่านั้นดูแปลกประหลาดมาก คือเวลาเอาดอกไม้ธูปเทียนมาถวายเพื่อสมาทานศีล ๕ ศีล ๘ ศีลอุโบสถ ตามความสมัครใจของแต่ละคนนั้น พวกเขาต่างก็นุ่งขาวห่มขาวมากันทุกคน ดูท่าทางสำรวมและเป็นระเบียบเรียบร้อยดีมาก

เมื่อสมาทานศีลเสร็จแล้ว ต่างคนต่างกลับไปบ้านแล้วก็ถือเอาสุ่ม เอาแห เอายอ สวิง ออกจากบ้านไปจับปลากันเป็นกลุ่มๆ

หลวงปู่ ท่านว่า **เมื่อพิจารณาดูแล้ว เหมือนนกยางถือศีล คือ ศีลก็จะรักษา ปลาก็จะกิน**

พวกเขาปฏิบัติกันเช่นนั้นจนเคยชิน ถึงท่านจะห้ามพวกเขาก็คงไม่ฟัง แม้ในสมัยพุทธกาล พระพุทธองค์ยังไม่สามารถจะทรมานบุคคลบางจำพวกได้

เมื่อหลวงปู่พิจารณาแล้ว ก็ต้องปล่อยพวกเขาไปตามยถากรรม เพราะการสอนในตอนนั้นคงไม่เกิดประโยชน์

๔๒.

หลวงปู่ อาพาธที่วัดบ้านเกิด

บรรดาผู้คนที่มาเยี่ยม **หลวงปู่** ในครั้งนั้นมีมาก มากันทั้งวัน เหมือนกับที่วัดมีงาน

ชาวบ้านต่างก็ร่ำลือกันว่า ไม่เคยเห็นพระเห็นเณรที่ไหนที่บวชแล้ว ไม่อยู่บ้าน จากไปเล่าเรียนไปศึกษายังต่างถิ่นเป็นเวลาถึง ๑๕ ปีเศษ โดยไม่เคยกลับมาเยี่ยมบ้านเลย

เมื่อเล่าเรียนเสร็จแล้ว ก็ปลีกไปอยู่องค์เดียวตามป่าตามเขา อยู่กับเสือกับช้างก็ไม่เป็นอันตราย ช่างน่าอัศจรรย์ยิ่งนัก

เมื่อชาวบ้านต่างคนต่างพูดไป ข่าวก็แพร่สะพัดไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ชาวบ้านในตำบลใกล้เคียงต่างพากันมากราบ มาเยี่ยม มาขอพร จากหลวงปู่ตลอดเวลา

หลวงปู่ จำต้องต้อนรับญาติโยม คอยพูดคุยธรรมะและตอบคำถามที่ญาติโยมอยากรู้ จนท่านไม่มีเวลาพักผ่อน ร่างกายท่านอ่อนเพลีย ในที่สุดท่านก็อาพาธลง

เมื่อ**หลวงปู่อาพาธ** บรรดาญาติพี่น้อง และผู้คุ้นเคยรวมทั้งผู้ที่นิมนต์ให้ท่านอยู่จำพรรษา ต่างก็พากันหนีหน้าไป ไม่ได้เอาใจใส่ พยาบาลรักษาท่านตามที่ควรจะเป็น

เหตุการณ์ครั้งนี้ **หลวงปู่** ได้ยกขึ้นมาเตือนสติของท่านว่า “เรามาที่นี่ก็มาตามคำนิมนต์ให้เรามา ผู้คนเหล่านี้ต่างก็เป็นญาติ เป็นผู้คุ้นเคยกับเราเป็นส่วนใหญ่ แต่พอเราป่วยเขากลับละทิ้งเรา ทำเหมือนกับเรานี้เป็นคนอื่นที่ไม่รู้จักกัน”

หลวงปู่ได้ตระหนักถึงคำสอนของพระพุทธองค์ว่า จะต้องพึ่งตัวเอง และพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เท่านั้นจึงจะเป็นที่พึ่งอันอุดม

จากการดำริถึงการเจ็บป่วยของหลวงปู่ในครั้งนี้ ทำให้ท่านมีแรงจูงใจที่จะปลีกจากหมู่คณะออกค้นหาสัจธรรมอย่างมอบกายถวายชีวิตต่อไป

อุโบสถวัดโพธิชัย บ้านนาโป่ง ในปัจจุบัน

โบสถ์วัดโพธิ์ชัย สมัยหลวงปู่แหวน

ต้นโพธิ์เก่าแก่สมัยหลวงปู่แหวน
วัดโพธิ์ชัย บ้านนาโป่ง

๔๓.

เหตุเตือนตน ข้อที่สอง

การอาพาธของ**หลวงปู่** ในครั้งนั้นเป็นเหตุเตือนตนข้อที่หนึ่ง ที่ทำให้ท่านต้องเร่งบำเพ็ญเพียรให้หนัก

เหตุเตือนตนข้อที่สอง ท่านพิจารณาเห็นว่า ที่**วัดโพธิ์ชัย** บ้านนาโป่ง บ้านเกิดของท่านนั้น บรรดาพระภิกษุสามเณรที่เคยบวชอยู่ร่วมกันก็ดี ผู้ที่อาวุโสบวชก่อนก็ดี ในสมัยที่ท่านบรรพชาเป็นสามเณรอยู่นั้นมีอยู่มาก แต่มาบัดนี้ต่างลาสิกขาไปกันหมด คงเหลือพระอยู่ประจำวัดเพียง ๒ รูปเท่านั้น

หลวงปู่ รำพึงกับองค์ท่านเองว่า “ถ้าเราจะอยู่ที่นี่ต่อไป จิตใจของเราอาจไม่มั่นคง อาจจะต้องสึกออกไปก็ได้ ก่อนที่เราจะมา**ท่านอาจารย์**ท่านก็กำชับแล้วว่า **อย่าอยู่นานให้รีบกลับไปภาวนา”**

ในขณะที่จิตใจกำลังคิดสับสนอยู่นั้น คำสั่งของแม่และยายที่บอกท่านว่า **“ถ้าบวชแล้วก็ให้ตายกับผ้าเหลือง ไม่ต้องสึกออกมามีลูกมีเมียนะ”** ยังชัดเจนอยู่ในความนึกคิดของท่าน

หลวงปู่ จึงตัดสินใจอย่างแน่วแน่ว่าจะต้องออกจากหมู่บ้านทันทีที่ร่างกายแข็งแรงหายป่วยไข้

๔๔.

หวนคิดถึง เมืองอุบลฯ

ขณะที่**หลวงปู่**พักอยู่ที่**วัดโพธิ์ชัย** บ้านนาโป่ง นั้น ท่านได้สดับตรับฟังข่าวจากเมืองอุบลอยู่เสมอ ได้รับข่าวว่าท่านพระอุปัชฌาย์ก็ดี พระอาจารย์คู่สวดก็ดี ต่างก็ลาสิกขาไปหมดแล้ว แม้เพื่อนสหธรรมิกทั้งสอง คือ พระเหลาและพระเฮียง ก็ได้ลาสิกขาไปหมดแล้วเช่นกัน

หลวงปู่ ได้หวนระลึกถึงทางเมืองอุบลว่า "บรรดาหนังสือที่เราจารไว้ก็มีมากมายหลายผูก เมื่อเราจากมาก็ไม่ได้มอบหมายให้อาจารย์ให้เป็นหลักเป็นฐาน

เราควรจะกลับขึ้นไปเมืองอุบล เพื่อจัดการเรื่องหนังสือก่อนเห็นจะดี"

ขณะเดียวกัน อีกความคิดหนึ่งก็แย้งขึ้นมาว่า "ทางเมืองอุบลบรรดาอุปัชฌาย์ อาจารย์ และเพื่อนก็สึกไปหมดแล้ว พระอาจารย์สิงห์ก็ไม่อยู่ที่นั่นแล้ว เราจะกลับไปเพื่อประโยชน์อะไร"

๔๕.

ตัดสินใจ หลังได้รับจดหมาย

นับแต่**หลวงปู่แหวน** ได้จาก**พระอาจารย์ใหญ่** กลับมาเยี่ยมบ้านได้ประมาณ ๑ เดือน อาการป่วยท่านเริ่มทุเลา ร่างกายมีกำลังพอที่จะออกเดินทางแล้ว

ในขณะที่ความคิดของท่านกำลังสับสนอยู่ว่าจะกลับไปเมืองอุบลก่อนจะดีหรือไม่ ท่านก็ได้รับจดหมายจาก**อาจารย์เอี่ยม** ครูที่เคยสอนที่อุบล บอกท่านให้**กลับไปอุบล เพื่อเรียนต่อให้จบ จะได้กลับมาสอนหนังสือที่บ้านเกิด**

ช่วงนั้นญาติโยมที่มาเยี่ยมเยียนท่าน เริ่มห่างๆ ไปแล้ว ท่านจึงมีเวลาพอที่จะทบทวนเพื่อการตัดสินใจ

เมื่อพิจารณาทบทวนเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านมา คิดกลับไปกลับมาหลายตลบ ในที่สุด**หลวงปู่** จึงตัดสินใจได้ว่า

“การที่จะกลับไปเมืองอุบลเพื่อเรียนต่อนั้น คงจะไม่เกิดประโยชน์อันใด

แต่การจะอยู่ต่อไปที่**วัดโพธิ์ชัย** บ้านนาโป่งนี้ ก็ไม่ทำให้เกิดประโยชน์อันใดอีกเช่นกัน”

เมื่อ**หลวงปู่**พิจารณาดูเหตุการณ์โดยถ้วนถี่แล้ว จึงตัดสินใจว่า

"ต่อแต่นี้ไป เราจะไม่ข้องเกี่ยวกับหมู่คณะอีกต่อไป จะกลับไปหาอาจารย์ใหญ่มั่น เพื่อฝึกหัดภาวนาตามความตั้งใจเดิมของเรา ที่ได้ตั้งสัจอธิษฐานไว้ก่อนออกจากวัดสร้างถ่อ เมืองอุบล"

๕๖.

ตัดใจขาดจากญาติโยม

ช่วงที่**หลวงปู่แหวน** พักอยู่วัดบ้านเกิดตลอด ๑ เดือนนั้น ท่านค่อนข้างรู้สึกรำคาญใจ ที่ญาติพี่น้องชาวบ้าน ไปมาหาสู่รบกวนจนไม่ค่อยจะมีเวลาทำสมาธิสงบใจได้สะดวก ทำให้มีห่วงพะวังพะวง

หลวงปู่รำพึงว่า อันตัวเรานี้ก็ได้เลือกทางดำเนินเพศสมณะเจริญตามรอยบาทพระพุทธเจ้า กระทำตนเป็น**อนาคาริก** คือไม่มีบ้านเรือนอยู่อาศัย ชอบวิเวกอยู่ตามป่าตามเขา อยู่โคนต้นไม้

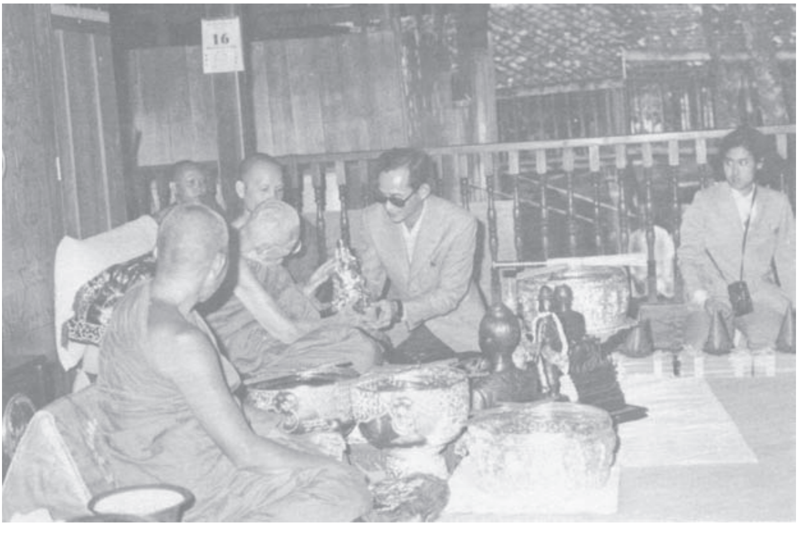
ถึงเวลาแล้วที่จะตัดขาดจากญาติโยมชาวบ้านให้เด็ดขาด เพื่อออกแสวงหาวิมุตติสุข ทางหลุดพ้นจากความทุกข์

เมื่อคิดดังนี้แล้ว ท่านก็บอกลาญาติโยมชาวบ้านเพื่อจะออกกรรมฐานไปตามทางของตน แต่ญาติโยมทั้งหลายต่างทัดทานเอาไว้ด้วยเห็นว่าเป็นพระธุดงค์มีแต่ความยากลำบาก ต้องอดๆ อยากๆ อยู่แต่ในป่า นอนตามโคนไม้ และในป่าเต็มไปด้วยสัตว์ร้าย อาจทำอันตรายเอาได้ ขอให้อยู่กับวัดต่อไปเถิด

แต่**หลวงปู่**ท่านไม่ยอม ได้เทศนาธรรมสั่งสอนชี้แจงแสดงเหตุผลจนญาติโยมใจอ่อน ไม่อาจทัดทานได้ ได้แต่อนุโมทนาสาธุด้วย

หลวงปู่แหวน จึงเริ่มออกธุดงค์อย่างแท้จริงตั้งแต่บัดนั้นเป็นการจากบ้านเกิดไปยาวนาน ไม่มีใครได้ข่าวคราวตลอดระยะเวลา ๕๐ กว่าปี และเพิ่งจะมาได้ยินข่าว**หลวงปู่แหวน** อีกทีก็ประมาณปลายปี ๒๕๑๔ เมื่อหนังสือพิมพ์นำประวัติและอภินิหาร**หลวงปู่แหวน** พระวิปัสสนาจารย์ผู้เฒ่าแห่ง**วัดดอยแม่ปั๋ง** จังหวัดเชียงใหม่ ออกเผยแพร่

๔๗.

กลับไปหา พระอาจารย์ใหญ่

เมื่อ**หลวงปู่** ตัดสินใจเด็ดขาดแล้ว วันรุ่งขึ้นหลังจากกลับจากบิณฑบาต และฉันเสร็จแล้ว ก็รีบจัดบริขารจำเป็นใส่ลงในบาตร สะพายบาตร แบกกลด สะพายย่าม มือข้างหนึ่งถือกาน้ำ แล้วออกเดินทางจากวัดโพธิ์ชัย บ้านนาโป่ง มุ่งกลับไปหา**พระอาจารย์ใหญ่มั่น** ที่ดงมะไฟ บ้านค้อ จังหวัดอุดรธานี อีกครั้งหนึ่ง

เมื่อกลับไปถึงสำนักของพระอาจารย์แล้ว ท่านได้พบเพื่อนสหธรรมิกที่เข้ามาขออบรมอยู่กับพระอาจารย์อีกหลายท่านด้วยกัน

ในการเข้ามาอยู่อบรมกับ**หลวงปู่มั่น** ในช่วงแรกนี้ท่านไม่ได้เข้าอุปัฏฐากใกล้ชิด เพราะเป็นผู้มาใหม่ ยังไม่รู้จักธรรมเนียมข้อวัตร

อีกประการหนึ่ง **หลวงปู่มั่น** ท่านไม่ให้ใครเข้าไปอยู่ใกล้ท่านง่ายๆ

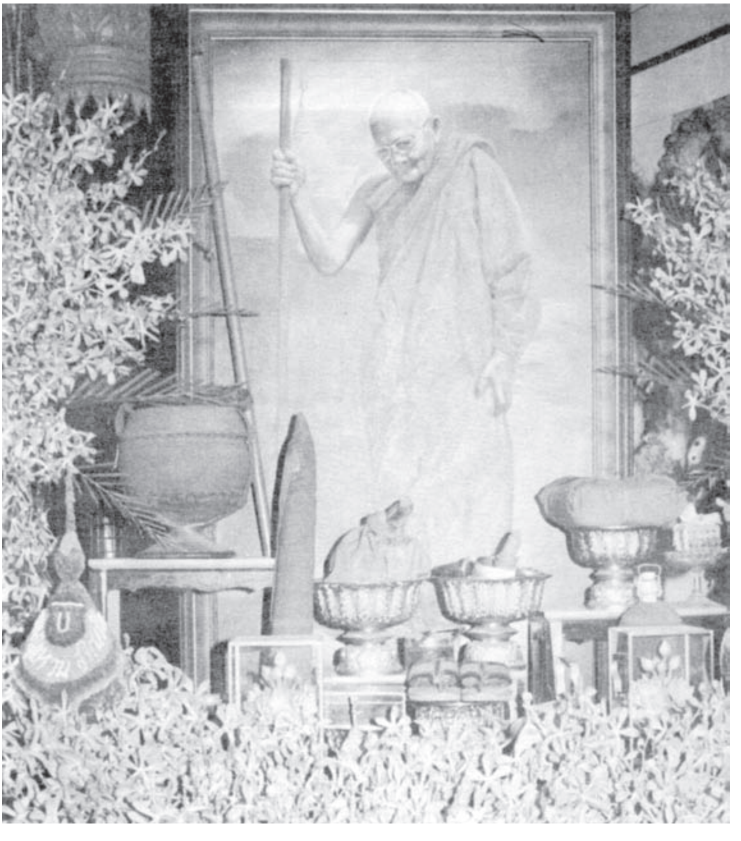
ในการที่เข้ามาอยู่รับการอบรมจาก**หลวงปู่มั่น**นั้น เมื่อท่านแนะนำในข้อปฏิบัติแล้ว บรรดาศิษย์ก็ต้องแยกย้ายกันไปหาที่วิเวก เพื่อบำเพ็ญสมาธิภาวนาตามสถานที่ที่เหมาะสมแก่จริตนิสัยของตน ต่างองค์ต่างไปฝึกบำเพ็ญเพียรเอาเอง

เมื่อถึงวันอุโบสถจึงเข้ามารวมกันทำอุโบสถ ฟังสวดพระปาฏิโมกข์ และรับการอบรมจาก**พระอาจารย์ใหญ่** อีกครั้งหนึ่ง

ในเวลาเช่นนี้ ศิษย์รูปใดมีปัญหาติดขัดในการภาวนาอย่างไร ก็กราบเรียนถามท่านได้ ซึ่งท่านเองก็ตอบอธิบายให้ฟังจนเข้าใจขั้นตอน-และวิธีปฏิบัติจนชัดเจน

จึงเป็นโอกาสที่วิเศษสุด ที่บรรดาศิษย์ทั้งหลายจะได้ฟังธรรมอบรม แยกแยะตั้งแต่สมาธิขั้นต่ำไปหาปัญญาขั้นสูง ทำให้เพลิดเพลินไปกับกระแสธรรมที่ท่านแสดงออก

ลูกศิษย์ลูกหาคนใดมีภูมิปฏิบัติอยู่ในขั้นใดก็ได้ปัญญาก้าวไป

๔๘.

ให้ตั้งใจภาวนา อย่าได้ประมาท

หลังจากที่ **หลวงปู่มั่น** แสดงธรรมแล้ว บรรดาศิษย์ก็จะกลับไปที่อยู่ของตน โดยไม่โอ้เอ้ชักช้า

นอกจาก**หลวงปู่มั่น**แล้ว พระผู้มาใหม่ยังได้อาจารย์ซึ่งเป็นศิษย์รุ่นใหญ่คอยช่วยแนะนำชี้ทาง ตักเตือนสั่งสอนและแนะนำกันไป

ในบางครั้ง **หลวงปู่มั่น** จะบอกให้ศิษย์รูปนั้นไปอยู่ในสถานที่เช่นนั้น รูปนี้ไปอยู่ในสถานที่เช่นนี้ ซึ่งแต่ละแห่งที่ท่านบอกให้ไปอยู่ล้วนแต่เป็นที่ที่มีอันตรายอยู่รอบด้าน เช่นอาจเป็นที่เสือมันอยู่ เสือมันผ่านไปมา เป็นต้น

หลวงปู่มั่น จะย้ำต่อศิษย์ผู้ไปอยู่ในที่เช่นนั้นว่า **"ให้ตั้งใจภาวนาอย่าได้ประมาท ให้มีสติอยู่ทุกเมื่อ จงอย่าเห็นแก่การพักผ่อนหลับนอนให้มากนัก"**

หลวงปู่แหวน เล่าให้ศิษย์ฟังว่า การไปภาวนาอยู่ในที่อันตรายเช่นนั้น ทำให้จิตรวมตัวได้เร็ว สติก็มั่นคงประจำอิริยาบถ มีสติเป็นเพื่อนในการเคลื่อนไหวไปมา เพราะในที่อันตรายอยู่เฉพาะหน้าเช่นนั้น สติสัมปชัญญะจะต้องเป็นเพื่อนด้วยเสมอ

การทำความเพียรก็เอาจริงเอาจัง การพักผ่อนหลับนอนก็น้อย จะมีบ้างก็เพียงเพื่อบำบัดความอ่อนเพลียของธาตุขันธ์

การปรารภความเพียร เป็นไปติดต่อทั้งกลางวันกลางคืน ไม่กำหนดเวลาเป็นนาทีเป็นชั่วโมง ถ้าวันไหนธาตุขันธ์ไม่แปรปรวน จิตสงบดี ก็จะนั่งหรือเดินจงกรมไปตลอดคืน ความอ่อนเพลียก็ไม่ปรากฏ

๔๙.

เวลาเจ็บไข้ ต้องเร่งภาวนา

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เล่าให้บรรดาศิษย์ฟังว่า ในการอยู่ภาวนากับพระอาจารย์ใหญ่ ในช่วงนั้น รู้สึกว่าจิตเป็นสมาธิและก้าวหน้าเป็นอย่างดี ทำให้ท่านเกิดความมั่นใจว่าเริ่มปฏิบัติไปในแนวทางที่ท่านปรารถนาแล้ว

อุปสรรคของการภาวนาที่สำคัญในตอนนั้น คือเวลาบำเพ็ญภาวนาอยู่ในป่าในเขาเช่นนั้น พระเณรมักจะเป็นไข้ป่า เป็นแต่ละครั้งก็หลายวัน เพราะไม่มียารักษา เมื่อจับไข้เข้าต้องอาศัยกำลังจิตเป็นเครื่องบรรเทา

กล่าวคือ เวลาเจ็บไข้ก็ต้องเร่งภาวนาขึ้นตามกัน พิจารณาจนกว่าไข้จะสร่างหรือหายไป แต่ส่วนมากการเจ็บไข้จะไม่หายขาด เป็นแต่เว้นระยะการจับไข้ออกไป เช่น สามวันบ้าง ห้าวันบ้าง แล้วก็กลับจับไข้อีก เป็นอาการของไข้ป่าชนิดเรื้อรัง

สำหรับพระธุดงค์ผู้มุ่งมั่นค้นหาสัจธรรมอย่างแท้จริงแล้ว ท่านจะไม่ท้อแท้ จะยอมตายถวายชีวิต ถ้าไข้ไม่หาย ก็ตาย ชาตินี้ไม่สำเร็จ ก็ไปภาวนาต่อในชาติต่อไป

๕๐.

การเป็นพระคนละนิกาย

ปัญหาประการหนึ่ง ที่**หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ท่านรู้สึกไม่ค่อยสะดวกใจนัก ได้แก่การเป็นพระในสังกัดคนละนิกาย เพราะในสมัยนั้นท่านยังเป็นพระในคณะมหานิกาย ยังไม่ได้เปลี่ยนญัตติเป็นคณะธรรมยุตติกนิกาย

เมื่อถึงวันอุโบสถ **หลวงปู่แหวน** และพระมหานิกายองค์อื่นๆ ไม่สามารถร่วมทำสังฆกรรมฟังสวดปาฏิโมกข์ได้ ต้องออกไปให้พ้นเขตที่กำหนด ต่อเมื่อพิธีเสร็จแล้วบรรดาศิษย์ที่เป็นพระมหานิกายจึงได้รับอนุญาตให้เข้ามา**บอกปาริสุทธิ์**

ต่อจากนั้น **หลวงปู่มั่น** จึงแสดงธรรม อบรมอุบายการแก้จิตที่ขัดข้องเวลาภาวนา แนะนำวิธีพิจารณาหรือคำบริกรรมสำหรับผู้เข้ามาปฏิบัติใหม่ แล้วแต่เหตุการณ์

บรรดาศิษย์มหานิกายที่ไปอบรมภาวนาอยู่กับ**หลวงปู่มั่น**ในสมัยนั้นมีอยู่หลายรูปด้วยกัน เมื่ออยู่ไปนานพอสมควร และเห็นความไม่สะดวกดังกล่าวมาแล้ว จึงไปกราบเรียนขออนุญาตญัตติเป็นพระธรรมยุตบางรูป **หลวงปู่มั่น** ท่านก็อนุญาตและบางรูปท่านก็ไม่อนุญาต

สำหรับพระที่**หลวงปู่มั่น** ไม่อนุญาตให้เปลี่ยนนิกายนั้น ท่านให้เหตุผลว่า **“ถ้าพากันมาญัตติเป็นพระธรรมยุตเสียหมดแล้ว ในฝ่าย**

มหานิกายจะมีใครแนะนำในการปฏิบัติ มรรคผลไม่ได้ขึ้นอยู่กับนิกาย แต่มรรคผลขึ้นอยู่กับการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ตามธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแนะนำสั่งสอนไว้แล้ว

พระองค์สอนให้ละเว้นในสิ่งที่ควรละเว้น เจริญในสิ่งที่ควรเจริญ นี่แหละคือทางดำเนินไปสู่มรรคผลนิพพาน”

บรรดาศิษย์ฝ่ายมหานิกาย ที่**หลวงปู่มั่น** ท่านไม่อนุญาตให้ญัตตินั้น ต่อมาภายหลัง ศิษย์เหล่านั้นก็ได้ไปแนะนำสั่งสอนลูกศิษย์ลูกหาในสายของท่าน จนสามารถขยายวงการปฏิบัติออกไปได้อย่างกว้างขวาง มีลูกศิษย์ลูกหาสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

ศิษย์มหานิกายรุ่นแรกได้แก่ **พระอาจารย์ทองรัตน์ กนฺตสีโล** วัดป่าบ้านคุ้ม ตำบลโคกสว่าง อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี ท่านได้มรณภาพเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๙ สิริรวมอายุได้ ๖๘ ปี พรรษา ๔๒ **หลวงปู่ชา สุภทฺโท** ได้กล่าวว่า “พระอาจารย์ทองรัตน์เป็นผู้อยู่อย่างผ่องแผ้ว จนกระทั่งวาระสุดท้าย เมื่อท่านมรณภาพ ท่านมีสมบัติในย่าม คือ มีดโกนเพียงเล่มเดียวเท่านั้น”

หลวงปู่ชา สุภทฺโท แห่งวัดหนองป่าพง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ก็เป็นศิษย์มหานิกายที่มีชื่อเสียงอีกองค์ในรุ่นรองลงมา

และต่อมาภายหลัง เมื่อ**หลวงปู่มั่น** ไปพำนักในภาคเหนือ ศิษย์มหานิกายของท่านที่มีชื่อเสียง ก็ได้แก่ **หลวงปู่คำแสน คุณาลงฺกโร** วัดดอนมูล (สันโค้งใหม่) อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และ**หลวงปู่คำปัน สุภทฺโท** วัดสันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

๕๑.

คำแนะนำและอุบาย แก้ไขจิตจากครูอาจารย์

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เล่าถึงว่า การออกปฏิบัติในสมัยแรกๆ ที่ยังไม่รู้จักภาวนานั้น เวลาอยู่ในป่า โดยเฉพาะในเวลากลางคืน **มักจะเกิดความระแวงไปในเรื่องที่ไร้สาระต่างๆ ตามแต่จิตมันจะปรุงขึ้นมา**

ส่วนมากมักจะเป็นเรื่องหลอกตัวเองทั้งสิ้น ตามความเคยชินของจิตที่เคยเป็นอิสระมาตลอด โดยไม่มีขอบเขต ไม่มีเครื่องกั้น ไม่มีสิ่งควบคุม

หลวงปู่ เล่าต่อไปว่า **"ครั้นมาปฏิบัติเข้าในระยะแรกก็รู้สึกดื่มด่ำดี แต่พอเอาเข้าจริงๆ จิตกลับฟุ้งปรุงไปเป็นอดีตอนาคต ไม่ได้คิดพิจารณาในเรื่องปัจจุบันนัก"**

หลวงปู่บอกว่า **การอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์จึงให้ประโยชน์อย่างมากที่สุด** เพราะครูอาจารย์คอยให้คำแนะนำแก้ไขพร้อมทั้งอุบายในการแก้จิตในเวลาฟุ้งซ่าน อุบายการข่มจิตในเวลาเกิดความทะนงตน

ประกอบกับการได้รับคำสั่งให้ไปอยู่ในที่ต่างๆ ที่แวดล้อมไปด้วยอันตราย ทำให้ได้อาศัยอาจารย์เสือบ้าง อาจารย์ช้างบ้างเป็นผู้ข่มขู่จิต

นอกจากนี้การเร่งประกอบความเพียรให้เป็นไปอย่างติดต่อไม่ขาดวรรคตอน ทั้งกลางวันและกลางคืน

จิตก็ค่อยรวมตัวอยู่ในความควบคุมของสติ รวมตัวเข้าสู่สมาธิ ความเยือกเย็นในด้านจิตใจเริ่มปรากฏผลให้ประจักษ์

ทำให้เกิดความมั่นใจในข้อปฏิบัติของตนที่ได้ดำเนินมาว่าไม่ผิดทาง

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เล่าถึงความรู้สึกในจิตจากการปฏิบัติภาวนาในช่วงแรกนี้ว่า

เมื่อเกิดความสงบ ตัวของจิตเริ่มปรากฏเป็นผลของการปฏิบัติความเพียร ที่เคยฝึกทำมาโดยตลอด

พอจิตสงบลง ความเพียรก็เร่งขึ้นตามส่วน เป็นเครื่องบำรุงส่งเสริมสมาธิปัญญาไปในขณะเดียวกัน

เมื่อศรัทธามีกำลัง วิริยะมีกำลัง สติมีกำลัง สมาธิมีกำลัง ปัญญามีกำลัง ต่างก็ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ตั้งแต่สมาธิขั้นต่ำ ไปถึงปัญญาขั้นสูง

ความสุขทางด้านจิตใจ เริ่มปรากฏเป็นผลให้ชื่นชม ไม่เสียแรงที่ได้พยายามตั้งใจปฏิบัติมา

๕๒.

สติสัมปชัญญะ ต้องตื่นอยู่เสมอ

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เล่าถึงการปฏิบัติทางจิตว่า เป็นของที่ละเอียดอ่อนมาก **สติสัมปชัญญะต้องตื่นอยู่เสมอ ไม่เช่นนั้นจะตามไม่ทันจิต**

จิต เป็นธรรมชาติชอบคิด ชอบปรุง ชอบแส่ส่ายไปหาอารมณ์จากที่ใกล้ที่ไกลไม่มีขอบเขต

ถ้าอยู่ในที่ชุมชน อารมณ์ที่เข้ามานั้น ส่วนมากจะเข้ามาทางตาบ้าง ทางหูบ้าง จมูกบ้าง ลิ้นบ้าง กายบ้าง

การต้อนรับอารมณ์ของจิต มักจะนำมาแบกมาหาบมาหาม มาทับมาถมตัวเอง

การที่จะสลัดตัดวางนั้นไม่ค่อยปรากฏ

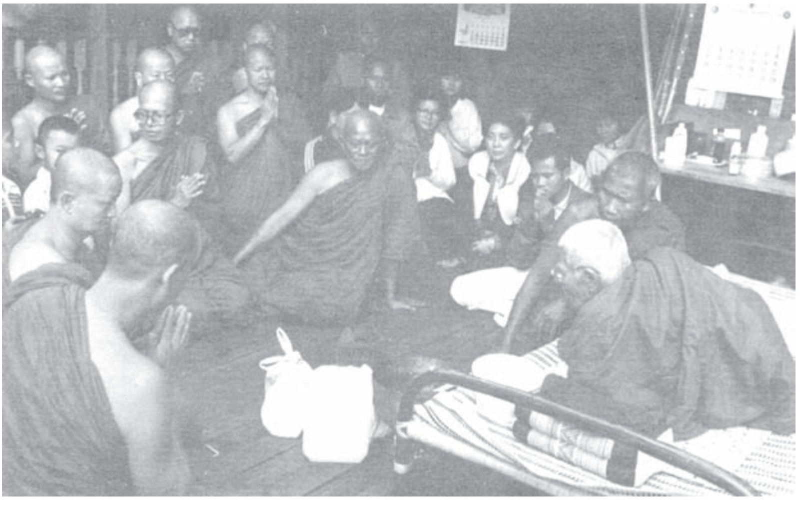
เพราะเหตุนั้น จึงทำให้เราเป็นทุกข์ไปกับอารมณ์นั้นๆ เป็นสุขไปกับอารมณ์นั้นๆ เป็นความเพลิดเพลินไปกับอารมณ์นั้นๆ

ทั้งนี้ก็เพราะขาดการพิจารณาของจิตนั่นเอง

จิตที่ไม่มีสติเป็นพี่เลี้ยงคอยควบคุมคอยแนะนำมักจะไปแบกไปหาบไปหามเอาทุกสิ่งทุกอย่างมาทับมาถมตนเองให้เกิดทุกข์ ถึงกับบางคนตีอกชกตน เห็นทุกสิ่งทุกอย่างไม่น่ารื่นรมย์ กลายเป็นพิษเป็นภัยไปก็มาก

ส่วนอารมณ์ของนักปฏิบัติผู้อยู่ในป่านั้น มักเกิดขึ้นกับจิตที่ชอบปรุงแต่งเป็นอดีตเป็นอนาคต ซึ่งอารมณ์ประเภทนี้ทำลายนักปฏิบัติมามากต่อมากแล้ว เพราะไม่รู้เท่าทันกลมายาของจิต เหตุเพราะขาดสติปัญญานั่นเอง

ดังนั้น การปฏิบัติจิตภาวนา จำเป็นต้องตื่นอยู่เสมอ อารมณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้าออกตามทวารต่างๆ นั้น ต้องได้รับการใคร่ครวญพิจารณาจากสติสัมปัญญะเสียก่อนทุกครั้ง

นั่งตรงกลางคือ พระภิกษุ พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันท์
อดีตนายกรัฐมนตรี

๕๓.

การพิจารณาปัจจัย ๔ ก่อนบริโภคใช้สอย

นอกจากการเป็นผู้มีสติประจำอิริยาบถตามที่กล่าวมาแล้ว **หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ได้บอกว่า **การบริโภคปัจจัย ๔ ก็ต้องพิจารณาโดยอุบายทุกครั้ง**

หลวงปู่ ให้คำอธิบายเรื่องนี้ว่า : -

การพิจารณาปัจจัย ๔ ก่อนการบริโภคใช้สอยนั้นเป็นอุบายข่มความทะเยอทะยานอยากของจิตได้ดี บางครั้งก็เกิดความแยบคายเป็นอุบายของปัญญาได้

ดังนั้น การภาวนาก็คือการมีสติสัมปชัญญะ คอยตักเตือนตนเองอยู่เสมอ ไม่ให้เกิดความประมาท ความมัวเมา มีอินทรีย์สังวร ละเว้นบาปอกุศลแม้เพียงเล็กน้อย

จำต้องอาศัยความหมั่น ความพยายามทางกาย ทางวาจา ทางใจของตน

จึงจะรักษาตนให้อยู่รอดปลอดภัยในธรรมของพระพุทธเจ้าได้

ต้องกระทำให้มาก เจริญให้มาก ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ติดต่อกันไม่ขาดวรรคขาดตอน

๕๔.

การแยกย้ายกัน ไปบำเพ็ญภาวนา

เมื่อลูกศิษย์ลูกหาได้รับอุบายธรรมจาก**หลวงปู่มั่น** แล้ว ต่างก็แยกย้ายกันออกไปบำเพ็ญเพียรดูจิตใจของตนเอง

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ได้เล่าถึงเรื่องนี้ว่า : -

เมื่อได้รับอุบายจากครูอาจารย์แนะนำแล้ว ก็แยกย้ายกันไปทำความเพียร เลือกหาที่เหมาะแก่จริตนิสัยของตน

บางท่านที่เด็ดเดี่ยวก็มักจะไปเพียงองค์เดียว ที่ยังไม่มีความกล้าพอก็มักไปกัน ๒ องค์บ้าง ๓ องค์บ้าง

สถานที่ไปส่วนมากมักเป็นป่าช้า ป่าชัฏ ซึ่งมีถ้ำ มีหน้าผาพอเป็นที่อยู่อาศัยหลบฝนหลบแดด หลบลม ในคราวจำเป็น

ในระยะแรก จะไปอยู่ไม่ไกลจากครูอาจารย์นัก ประมาณว่าพอเดินมาฟังธรรม มาทำอุโบสถในวันอุโบสถ

เว้นเสียแต่มีอาจารย์ซึ่งเป็นศิษย์รุ่นพี่ควบคุมไปนั่นแหละจึงไปได้ไกล เวลาติดขัดด้านการภาวนาก็ต้องอาศัยอาจารย์ผู้ควบคุมนั่นเองเป็นผู้แนะนำ

แต่ถึงอย่างนั้น นานๆ ครั้ง ถ้าเป็นไปได้ต้องพยายามหาโอกาสไปฟังธรรมจาก**หลวงปู่มั่น** อยู่เสมอ

การจำพรรษาร่วมกันกับ**หลวงปู่มั่น** ก็นานๆ จึงจะได้จำร่วมกับ-ท่านครั้งหนึ่ง

ส่วนมากบรรดาพระที่เป็นลูกศิษย์ลูกหามักจะแยกกันอยู่เพราะการอยู่ร่วมกันมากๆ มักจะเป็นภาระเครื่องกังวลหรือไม่ก็ความวุ่นวาย

๕๕.

จาริกไปฝั่งซ้าย แม่น้ำโขง

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ กับ **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม** ได้ร่วมกันจาริกธุดงค์ไปฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง ทางฝั่งของประเทศลาว

หลวงปู่ทั้งสองเริ่มเดินทางไปทางอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย แล้วข้ามแม่น้ำโขงขึ้นไปฝั่งลาว แล้วเดินข้ามป่าข้ามเขาไปเรื่อยๆ เมื่อถึงตอนเย็นก็ปักกลดค้างคืนตามที่ที่เห็นว่าเหมาะสม

ทางฝั่งลาวในสมัยนั้น ป่าส่วนมากเป็นป่าดงดิบ ต้นไม้ใหญ่ลำต้นสูง แต่ข้างล่างโปร่งเดินได้สะดวก ถ้าหมดป่าสูงบางแห่งก็เป็นป่ารกชัฏ ซึ่งต้องเดินมุดไปตามเส้นทางช้าง เพราะช้างป่าจะมีทางเดินประจำของพวกมัน ช้างป่าแต่ละโขลงมีจำนวนหลายสิบเชือก ทางเดินของมันจึงเตียนราบพอที่จะให้พระธุดงค์ได้อาศัยเดินทางไปได้

หลวงปู่แหวน กับ **หลวงปู่ตื้อ** เดินไปได้สามวันจึงข้าม**แม่น้ำกง** แม่น้ำนี้บางแห่งไหลผ่านที่ราบ ชาวบ้านใช้เป็นที่เพาะปลูกและทำไร่ทำนา

เมื่อถึงเวลาค่ำ **หลวงปู่**ก็ปักกลดพักในป่าที่ไม่ห่างไกลจากหมู่บ้านนัก พออาศัยบิณฑบาตในตอนเช้าได้

วันหนึ่ง หลวงปู่ทั้งสององค์ เดินไปพบหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ตอนตะวันจวนจะหมดแสงอยู่แล้ว จึงจัดการหาที่พักปักกลดเพื่อค้างคืน

พอกางกลดเสร็จ นั่งพักไม่ทันหายเหนื่อย ก็เห็นพวกชาวบ้านเป็นหญิงล้วน เดินมาเป็นแถวสิบกว่าคน แต่ละคนมีขันข้าว กระติ๊บข้าวแสดงท่าทางจะเอามาถวายพระ

เมื่อมาถึงก็วางขัน วางกระติ๊บข้าวลงตรงหน้าพระ แล้วต่างก็พูดว่า "งอจ้าวเหนียว งอจ้าวเหนียว"

พอจะเข้าใจเจตนาของพวกเขา ว่าเอาข้าวมาถวาย แต่นอกจากนั้นไม่ทราบว่าพวกเธอพูดว่าอะไร

หลวงปู่ แสดงท่าทางให้รู้ว่า ไม่รู้คำกัน ให้ไปบอกพวกผู้ชายมาพูดกัน

พวกหล่อนเข้าใจ จึงพากันกลับ

สักครู่ก็มีพวกผู้ชายมากันหลายคน พวกเขาพูดว่า "นิมนต์เจ้าบุ๊นฉันข้าวก่อน ท่านเดินทางมาไกลคงหิว นิมนต์ฉันให้อิ่มเสียก่อน"

หลวงปู่บอกพวกเขาว่า "ไม่เป็นไรหรอก เอาข้าวกลับไปก่อน ขอเฉพาะน้ำร้อนก็พอ พรุ่งนี้เช้าค่อยเอาข้าวมาใหม่"

หลวงปู่บอกว่า "พวกเขาก็เข้าใจ และทำตามคำที่เราบอก ชาวบ้านเหล่านี้ ไม่รู้ว่าเป็นเผ่าไหน เวลาเขาพูดกันเราฟังภาษาเขาไม่รู้เรื่อง

ที่พวกผู้ชายพูดกับพวกเราพอเข้าใจ เพราะพวกผู้ชายเป็นพวกที่มีการสังคม ติดต่อกับคนภายนอกหลายเผ่า หลายภาษา ส่วนพวกผู้หญิงจะอยู่เฉพาะในหมู่บ้าน จึงพูดได้เฉพาะภาษาของตนเอง"

๕๖.

ทำการบิณฑบาต
แบบโบราณ

พอรุ่งเช้า **หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ตื้อ** ก็เข้าไปบิณฑบาตในหมู่บ้าน

หลวงปู่เล่าว่า การไปบิณฑบาตกับพวกชาวบ้านป่าเช่นนั้น ต้องทำการบิณฑบาตแบบโบราณ คือ ไปยืนอยู่หน้าบ้าน ทำเป็นไอ กระแอม เพื่อให้เจ้าของบ้านได้ยินเสียง แล้วจะโผล่หน้าออกมาดู ถ้าเขารู้ก็จะพากันเอาข้าวมาใส่บาตร ก็ต้องทำท่าทางบอกให้พวกเขารู้

เมื่อหลวงปู่ทั้งสองฉันเสร็จ ก็ออกเดินทางต่อไป ถึงตอนเย็นก็ไปถึงหมู่บ้านอีกแห่งหนึ่งพอดี ที่นี่มีวัดประจำหมู่บ้าน แต่ไม่มีพระ มีเณรอยู่เพียงรูปเดียว

เณรแสดงความดีใจ ให้การต้อนรับอย่างกระตือรือร้น จัดน้ำใช้น้ำฉันมาถวาย เตรียมที่นอนให้ และนิมนต์ให้พักอยู่ด้วย

เห็นเณรมีอัธยาศัยดี ทั้งสององค์จึงตกลงพักที่วัดนั้นตามคำนิมนต์ของเณร

เมื่อจัดการต้อนรับเรียบร้อยแล้ว เณรก็หายไปทางหลังกุฏิ แล้วได้ยินเสียงไก่ร้อง ตีปีกดังพับๆ แล้วเงียบหายไป อีกสักพักก็ได้กลิ่นไก่ย่างโชยมา

หลวงปู่ บอกว่า ตอนนั้นก็ไม่ได้คิดอะไร เณรหายไปร่วมชั่วโมง ก็กลับมาพร้อมกับถาดมีข้าวเหนียวควันกรุ่นๆ กับไก่ย่างร้อนๆ ดูยั่วน้ำลายน่ากิน มาวางลงตรงหน้า

เณรยกถาดอาหารเข้าประเคน พร้อมกับพูดว่า "นิมนต์ครูบาฉันข้าวก่อน เดินทางมาเหนื่อย วันนี้ผมย่างไก่มาอย่างดี นิมนต์ฉันให้อิ่ม"

หลวงปู่ จึงบอกเณรว่า "ไม่ต้องห่วงหรอกเณร เอากลับไปเถอะ วันนี้หมดเวลาฉันแล้ว ตอนเย็นฉันน้ำร้อนก็พอแล้ว"

เณรก็มายกถาดอาหารกลับไป **หลวงปู่**เล่าอย่างยิ้มๆ ว่า "เณรแกจะเอาไปบังสุกุลหรืออย่างไร ก็ไม่ได้สนใจ"

รุ่งขึ้นเช้า เมื่อฉันแล้วก็ลาเณร ออกเดินทางกันต่อไป

๕๗.

มุ่งตรงไป เมืองหลวงพระบาง

หลวงปู่ บอกว่า ภูมิประเทศทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นเขตของประเทศลาวนั้น เป็นที่ร่มรื่น มีป่าและภูเขามาก สัตว์ป่ามีชุกชุม พวกมันไม่กลัวคน เวลาหลวงปู่เดินทางผ่านไป พวกมันต่างก็หากินตามปกติ เหมือนไม่มีใครแปลกปลอมผ่านมา พวกมันไม่เห็นตกอกตกใจหรือแสดงท่าระแวดระวังภัยแต่อย่างไร

เวลาเช้า จะได้ยินเสียงพวกลิง ค่าง ชะนี ร้องเสียงระงมอยู่ทั่วไป

หลวงปู่เดินทางขึ้นไปทางเหนือของประเทศ เมืองต่างๆ บนเส้นทางนั้นล้วนแต่เป็นเมืองเล็กเมืองน้อยทั้งนั้น มีเมือง**หลวงพระบาง** เท่านั้นที่เป็นเมืองใหญ่

หลวงปู่ ทั้งสอง ตกลงใจจะเข้าไปเมืองหลวงพระบางเสียก่อน เพราะเป็นเมืองที่มีชื่อเสียง ต่อจากนั้นจึงค่อยเดินทางต่อไป **สิบสองปันนา สิบสองจุไท**

เมื่อถึงหลวงพระบาง **หลวงปู่**ไปพักที่**วัดใต้** หนึ่งในสามวัดในเมือง

ในเมืองหลวงพระบางมีวัด ๓ วัด คือ วัดเหนือ วัดพระบาง และวัดใต้

วัดพระบางเป็นวัดสำคัญ และเป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคู่เมือง เป็นที่ประดิษฐานของ**พระบาง** พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำเมือง

ในเมืองมีผู้คนไม่มากนัก เมืองอยู่ในหุบเขา มีภูเขาล้อมรอบ มีที่ราบพอได้อาศัยปลูกข้าวและทำการเกษตร พอเลี้ยงพลเมืองได้

ประชาชนทั่วไปมีอัธยาศัยดี ไม่มีโจรผู้ร้าย ประชาชนมีใจบุญสุนทาน และดูเคร่งครัดต่อศาสนาพอสมควร ทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการทำนาและหาของป่า การค้าขายก็พอมีบ้างไม่มากนัก

การเพาะปลูกพืชผลอย่างอื่น พอมีบ้าง แต่ไม่มาก เพราะมีพื้นที่ราบจำกัด ภูมิประเทศถูกล้อมรอบด้วยภูเขา

๕๘.

เดินทางต่อไม่ได้ ต้องกลับประเทศไทย

หลวงปู่แหวน กับ **หลวงปู่ตื้อ** พักอยู่ในเมืองหลวงพระบาง พอสมควรแล้ว ก็ออกเดินธุดงค์ต่อไปทาง**สิบสองปันนา สิบสองจุไท** แต่ไปพบด่านทหารฝรั่งเศส

พวกทหารฝรั่งเศสถามหลวงปู่ทั้งสองว่า จะไปไหนและมาจากไหน

หลวงปู่ บอกเขาว่า จะไปสิบสองปันนาสิบสองจุไท และเดินทางมาจากประเทศสยาม

พอรู้ว่ามาจากประเทศสยาม จึงไม่ให้ท่านเดินทางต่อไป ท่านจึงต้องเดินทางกลับลงมาที่**เมืองหลวงพระบาง**อีกครั้ง

พักอยู่หลวงพระบางสองสามวัน ท่านจึงตกลงกันเดินทางกลับเมืองไทย โดยเดินทางลัดป่าเขามาตามทางเดิม ผ่านเมืองต่างๆ ได้แก่ เมืองเลน เมืองโป เมืองแมด เมืองกาสี

ในระหว่างนั้น มีข่าวว่าเจ้ามหาชีวิตของลาวจะเสด็จฯ ไปยังเมืองเวียงจันทน์ ทางการจึงได้เกณฑ์ราษฎรมาแผ้วถางทางผ่านเมืองต่างๆ ดังกล่าว การเดินทางกลับของหลวงปู่จึงได้อาศัยเส้นทางนี้เดินทางไปยังเวียงจันทน์

เมื่อถึงเวียงจันทน์ หลวงปู่ก็เดินเลียบฝั่งโขงล่องลงมา และขึ้นฝั่งไทยตรงอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

การจาริกไปทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงของหลวงปู่ทั้งสององค์ในคราวนั้น ใช้เวลาเดินทางทั้งไปและกลับเป็นเวลาทั้งสิ้น ๑๔ วัน

พระครูปลัดเมธาวัฒน์ หลวงปู่ขาว อนาลโย และพระธรรมบัณฑิต

๕๙.

ภาวนาแถวอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

เมื่อ**หลวงปู่แหวน** กับ**หลวงปู่ตื้อ** กลับเข้าประเทศไทยทางอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย แล้ว ท่านไม่ได้กลับไปวัดโพธิ์ชัย บ้านนาโป่ง วัดบ้านเกิดของหลวงปู่แหวน แต่ได้พักภาวนาอยู่ตามป่าเขาแถวอำเภอท่าลี่นั่นเอง

นอกจากการบำเพ็ญภาวนาแล้ว ยังเป็นการพักผ่อนร่างกายที่เหนื่อยเพลีย จากการเดินทางจาริกไปทางฝั่งลาว

เขตอำเภอท่าลี่ มีป่าและภูเขามาก นับเป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่มีภูมิประเทศเหมาะแก่การบำเพ็ญภาวนา

แม้แต่ในปัจจุบัน ผู้เขียน (ปฐม นิคมานนท์) เคยตระเวนไปในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดเลย ภูมิประเทศเต็มไปด้วยภูเขาที่สลับซับซ้อน ป่าไม้ยังมีมาก แม่น้ำลำธารมีหลายสาย แถมยังมีความวิเวกห่างไกลผู้คน นอกจากเหมาะสำหรับไปท่องเที่ยวพักผ่อนแล้ว ยังน่าไปบำเพ็ญภาวนาเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อ**หลวงปู่แหวน** กับ**หลวงปู่ตื้อ** แสวงวิเวกบริเวณป่าเขาอำเภอท่าลี่พอสมควร ร่างกายหายจากการอ่อนเพลียแล้ว ท่านก็ตกลงกันว่าจะแสวงความวิเวกไปทางภาคเหนือต่อไป

ทางภาคเหนือเป็นสถานที่ที่ทั้งสององค์ยังไม่เคยไปมาก่อน จึงตกลงเดินทางมุ่งสู่ภาคเหนือทันที

๖๐.

จาริกไปภาคเหนือ

ในบันทึกการเดินทางของ**หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ตื้อ** ในการจาริกจากอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ไปยังภาคเหนือมีดังต่อไปนี้ : -

สมัยก่อน จะไปไหน พาหนะที่ดีที่สุดคือขาสองขาของเรานี้เอง เดินไปค่ำไหนนอนที่นั่น ไม่ต้องเป็นห่วงเด็กเล็กที่เป็นลูกศิษย์ เพราะไม่จำเป็นต้องมี จึงไปได้สะดวก

ไปถึงที่ไหนเห็นว่าร่มรื่นเหมาะแก่การภาวนาดี ก็อยู่กันหลายวันเพื่อภาวนา ที่ไหนไม่เหมาะก็พักคืนเดียว

ในครั้งนั้น เดินออกจากอำเภอท่าลี่ มาอำเภอด่านซ้าย (จังหวัดเลย)

จากด่านซ้ายก็เดินเข้าป่าข้ามเขาไปอำเภอน้ำปาด (จังหวัดอุตรดิตถ์) โดยผ่านเขตอำเภอนครไทย (จังหวัดพิษณุโลก) ซึ่งภูมิประเทศเป็นป่าเขาเกือบทั้งสิ้น

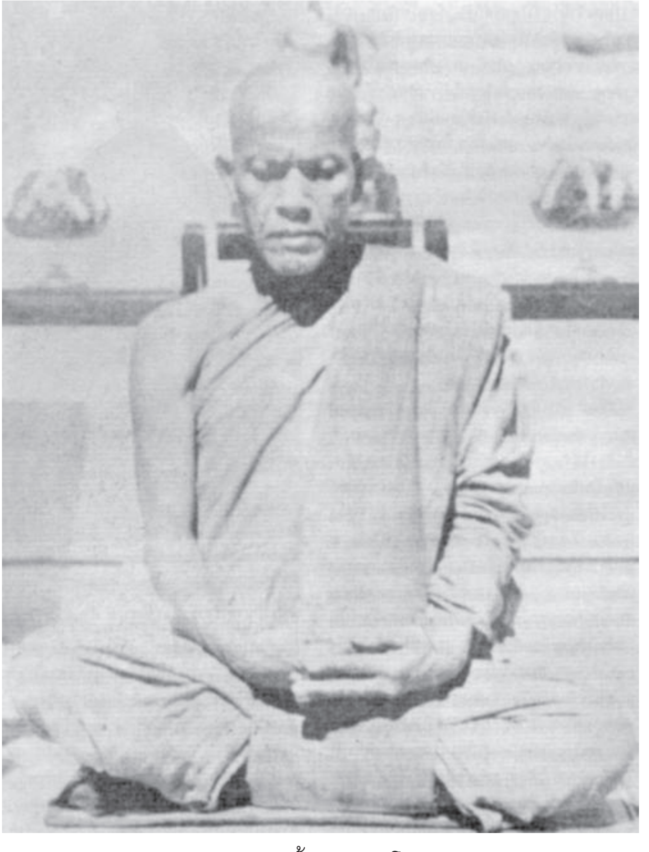
การเดินทางก็เดินได้เฉพาะกลางวันเท่านั้น เย็นลงต้องหาที่พัก เพราะสัตว์ป่า เช่น ช้าง เสือ ชุกชุม ประชาชนกลัวกันมาก ไม่กล้าเดินคนเดียว แม้สองสามคนก็ไม่กล้าเดิน เพราะกลัวพวกสัตว์ร้ายเหล่านั้น

บางแห่งเขาจะสร้างที่พักไว้กลางทาง สำหรับผู้เดินทางจะได้พักอาศัยหลับนอนในเวลากลางคืน

หลังจากนั้น เดินทางไปอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ แล้วตัดไปอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

พื้นที่ดังกล่าวแล้วนี้เป็นป่าเป็นเขาเป็นส่วนมาก มีหมู่บ้านเป็นแห่งๆ ตามที่ราบเชิงเขา บางแห่งก็มีหมู่บ้านชาวเขาตั้งอยู่พอได้อาศัยบิณฑบาต

จากจังหวัดน่าน เดินทางวกลงมาทางอำเภอสอง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม

๖๑.

ขอบิณฑบาตข้าว จากชาวเขาเผ่าเย้า

บันทึกการเดินทางของ**หลวงปู่แหวน** กับ**หลวงปู่ตื้อ** มีต่อไปว่า : -

วันหนึ่ง ขณะเดินทางมาด้วยความอ่อนเพลียกลางป่าเขา เพราะยังไม่ได้ฉันข้าว ขณะที่เดินทางมานั้นเผอิญไปพบเอา**หมู่บ้านชาวเย้า**เข้าแห่งหนึ่ง จึงเข้าไปบิณฑบาต

เดินไปไม่พบใครเลย เนื่องจากออกไปทำไร่หมด จวนจะเป็นบ้านสุดท้ายอยู่แล้ว

พอดีมีชายคนหนึ่งโผล่ออกมาจากบ้าน จึงพูดกับเขาว่า

"สหาย เรายังไม่ได้กินข้าว ขอข้าวเรากินบ้าง"

เย้าคนนั้นตอบว่า : -

"ข้าวเฮามีน้อย เฮาบ่หื้อ เฮาเอาไว้กิ๋นเอาไว้ขาย ข้าวสุกเฮาก็มี เฮาบ่หื้อ เฮาเอาไว้กิ๋น ข้าวสารเฮาก็มี เฮาเอาไว้ขาย เฮาบ่หื้อ"

เขาพูดออกมาจากใจจริงของเขา ตรงๆ ตามภาษาซื่อๆ ของเขา พวกเหล่านี้ไม่มีมายาสาไถยอะไร พวกเขามีความในใจอย่างไรก็พูดออกมาอย่างนั้น เขาไม่คิดว่ามันจะไปกระทบใจใคร หรือจะไปทำความไม่พอใจให้ใคร แม้จะไปทำความผิดหวังให้ใครเขาก็ไม่คิด เพราะความซื่อของเขา

เย้าคนนั้น นอกจากแกจะพูดว่า "เฮาบ่หื้อ" แล้วตาของแกยังจ้องมองไปที่บาตรของพระที่ยังว่างเปล่านั้นอีก แล้วแกก็พูดขึ้นว่า

"หม้อนั้น ขายฮื้อเฮา เฮาเอาไว้ต้มข้าว"

เมื่อถูกชายชาวเย้าพูดขอซื้อบาตรเช่นนั้น ทำให้เกือบกลั้นหัวเราะไว้ไม่อยู่ ทำเอาลืมหิวข้าวไปชั่วขณะหนึ่ง จึงบอกกับแกว่า

"ไม่ได้ เราขายให้ไม่ได้ เมื่อไปถึงบ้านถึงเมืองเราใช้บาตรใบนี้แหละใส่ข้าว"

๖๒.

พบหญิงเย้าใจอารี

เมื่อ**หลวงปู่**เห็นว่าการบิณฑบาตครั้งนั้นไม่มีหวังแล้ว จึงเดินทางต่อไป ระหว่างทางได้พบหญิงชาวเย้าผู้หนึ่ง จึงออกปากขอบิณฑบาตข้าวอีก คราวนี้ไม่ต้องบิณฑบาต แต่พูดขอเอาทีเดียวว่า “สหาย เต็มทีแล้ว เรายังไม่กินข้าว เอาข้าวให้เรากินบ้าง”

หญิงชาวเย้าตอบว่า “คอยเฮากำเน้อ” แล้วรีบเดินเข้าไปในบ้านครู่หนึ่ง เดินถือขันข้าวออกมา พร้อมกับพูดว่า “ข้าวมีม๊อกอี้” แล้วก็เทข้าวใส่ในบาตรจนหมดขัน

เมื่อได้ข้าวจากหญิงที่มีใจอารีแล้ว จึงหาที่เหมาะเพื่อฉันข้าวต่อไป การฉันข้าววันนั้นก็ไม่มีพิธีรีตองอะไรเพียงเอาน้ำเทใส่ข้าว แล้วก็ฉันเท่านั้น เพราะไม่มีกับอย่างอื่น

ข้าวชาวเขานั้นเป็นข้าวไร่ เขามีวิธีหุงพิเศษ เมื่อหุงสุกแล้วมีกลิ่นหอม รสหวาน นิ่มดี แม้พวกชาวเขาเอง เวลากินข้าวก็ไม่มีอะไรมาก มีพริกมีเกลือก็กินกับพริกกับเกลือไป ถ้าไม่มีก็กินกับน้ำ

ถ้าวันไหนได้เนื้อมา ก็เอามาย่างไฟแล้วกินกับข้าวอย่างเอร็ดอร่อย จะต้มจะแกงเหมือนพวกเรานั้นทำไม่เป็น

พวกนี้อยู่ง่ายกินง่ายตามเผ่าของพวกเขา เผ่าไหนสูบฝิ่นหลังอาหารก็มีการสูบฝิ่น แถมนอนสูบกันอย่างสบายอารมณ์

๖๓.

พบพระชาวเหนือ ผู้มีเมตตาจิต

หลังจากฉันข้าวที่หญิงชาวเย้าถวายแล้ว **หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ตื้อ** ก็ออกเดินทางต่อไป บันทึกกล่าวต่อไปว่า

เมื่อฉันเสร็จแล้วจึงออกเดินทาง จากหมู่บ้านชาวเย้ามาถึงพื้นที่ราบ เป็นหมู่บ้านของคนเมือง เดินไปพบกับพระองค์หนึ่ง ถามถึงทางที่จะไปข้างหน้า ว่ายังอีกไกลเท่าไร

ท่านตอบว่า "ผากข้าวตอน"

ก็ไม่เข้าใจภาษาของท่าน แต่เพราะความมีเมตตาจิตของท่าน ท่านจึงชวนพักอยู่กับท่านก่อน เมื่อหายเหนื่อยแล้วค่อยเดินทางต่อไป

พระท่านพูดว่า "นิมนต์พักอยู่กับผมก่อน ผมจะไม่ให้เดือดร้อนอันใด ข้าวน้ำโภชนาหารก็ดี เสนาสนะที่นั่งอันใดก็ดี ผมจะจัดการทั้งหมดเป็นธุระของผมเอง"

พระท่านยังบอกอีกว่า "ผมเคยไปเที่ยวทางใต้มา เขาต้อนรับผมอย่างดี ตอนนั้นผมยังไม่รู้จักธรรมเนียม แต่เดี๋ยวนี้ผมรู้แล้ว นิมนต์พักให้สบายก่อน มีกำลังแล้วค่อยเดินทางต่อไป"

หลวงปู่ทั้งสองจึงตกลงพักฉลองศรัทธาความปรารถนาดีของพระองค์นั้น ๓ วัน

๖๔.

แยกทางกับหลวงปู่ตื้อ

บันทึกการเดินทางของ**หลวงปู่ทั้งสององค์** มีต่อไป ดังนี้

เมื่อพักมีกำลังแล้ว อำลาท่านผู้มีใจอารีเดินทางต่อไป

รุ่งเช้าพอฉันเสร็จจึงออกเดินทาง เวลาประมาณเพลจึงถึงหมู่บ้านอีกแห่งหนึ่งที่ต้องการไป จึงรู้เอาคำว่า **“ผากข้าวตอน”** ก็คือ**ระยะทางเดินไปกินข้าวกลางวันข้างหน้าทัน**

เพราะระยะทางจากวัดที่พัก ถึงหมู่บ้านนี้ เดินไปกินข้าวข้างหน้าได้

เดินทางมาถึงแพร่ พักอยู่ ๒ วัน จึงเดินทางต่อไปอำเภอสูงเม่น อำเภอเด่นชัย บ้านบิ่น แล้วเดินทางตามทางรถไฟไปอีก ๔ วัน หลังจากนั้นต้องเดินทางข้ามเขาไปอีก

ขณะที่เดินทางข้ามเขาไปนั้น ระหว่างทางพบกับพวกจีนฮ่อ และได้เดินทางต่อไปจนถึงลำปางจึงแยกกันกับ**หลวงปู่ตื้อ**

หลังจากนั้น **หลวงปู่แหวน** จึงเดินทางไปยัง**เชียงใหม่**แต่เพียงองค์เดียว

ทางด้าน**หลวงปู่ตื้อ** ท่านแยกไปทางอำเภอเถิน หลังจากนั้นจึงไปพบกันเพื่อกราบ**หลวงปู่มั่น** ที่**วัดเจดีย์หลวง** ในเมืองเชียงใหม่

หลวงปู่แหวน กับ**หลวงปู่ตื้อ** ได้แปรญัตติเป็นพระธรรมยุต ณ วัดเจดีย์หลวง นั้นในเวลาต่อมา

๖๕.

บำเพ็ญภาวนา ที่ภูเขาควาย ฝั่งประเทศลาว

ในบันทึกการท่องธุดงค์ของ**หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ไม่ได้ระบุวันเดือนปีของการเดินทาง รวมทั้งไม่ได้บอกด้วยว่าหลวงปู่ท่านไปองค์เดียว หรือมีพระองค์อื่นไปด้วย

จากคำบอกเล่าของครูบาอาจารย์ บอกว่า ส่วนใหญ่ **หลวงปู่แหวน** กับ**หลวงปู่ตื้อ** ท่านจะไปด้วยกัน แต่ไม่ได้หมายความว่า จะเกาะติดไปด้วยกันตลอด บางช่วงท่านก็แยกกัน บางช่วงก็พักด้วยกัน หรือหลายๆ วันจึงจะพบกันทีหนึ่ง แต่จะไปในแถบถิ่นเดียวกัน นัดพบกันเป็นที่ที่ไป

ในบันทึกส่วนการเดินทางของ**หลวงปู่แหวน** มีดังนี้

หลังจากเลิกเรียนด้านปริยัติที่อุบลฯ แล้วออกปฏิบัติกรรมฐาน จาริกไปฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงครั้งที่ ๒

ไปคราวนี้ ออกจากประเทศไทยข้ามโขงไป ผ่านเมืองเวียงจันทน์ ตัดเข้าดงอีกแห่งหนึ่ง เรียกว่า**ดงเมือง**

พ้นจากดงเมือง ข้ามแม่น้ำงึมไป ไปสู่ดงดิบของ**ภูเขาควาย**

ป่าบริเวณนั้นเป็นป่าดงดิบ มีถ้ำมีเหวอยู่ทั่วไป บนหลังเขามีลานหินกว้าง **ซึ่งถือกันในหมู่นักปฏิบัติว่า ภูเขาควายเป็นสถานที่**

เหมาะสมสำหรับนักปฏิบัติธรรมที่ต้องการสถานที่สงบสงัดปราศจากการพลุกพล่าน วิเวกวังเวงไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิด

ดังนั้น การบำเพ็ญภาวนาอยู่แถวภูเขาควาย เวลาทำความเพียร จิตจึงสงบง่าย

เมื่อภาวนาอยู่ไปหลายวัน จิตคุ้นกับสถานที่แล้ว ก็ย้ายไปแห่งใหม่ต่อไป ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลุกจิต ปลุกประสาท ปลุกสติ ให้ตื่นตัวอยู่เสมอ ไม่เช่นนั้นมักเกิดความประมาท

เมื่อคุ้นกับสถานที่แล้ว ทำความเพียรไม่ดีเท่าที่ควร การเปลี่ยนสถานที่แต่ละแห่ง สิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดความระมัดระวัง เป็นการสร้างสติสัมปชัญญะเร่งความเพียรไปในตัว

ดังนั้นผู้ปฏิบัติต้องรู้จักสังเกตความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม เลือกหาสถานที่ที่มีเครื่องเตือนสติอยู่เป็นประจำ

ด้วยเหตุนี้เอง หลวงปู่มั่น ท่านจึงบอกศิษย์ให้อยู่ในที่ที่มีอันตราย เพื่อจะได้ไม่ประมาทในการทำความเพียร ต้องมีสติอยู่เสมอ การไปอยู่ในที่ที่อันตราย ความเป็นความตาย จึงฝากไว้กับสติ

๖๖.

ชาวบ้านชอบใส่บาตร ข้าวกับน้ำตาล

พอออกจากเขาควายแล้ว วันหนึ่ง**หลวงปู่แหวน** ได้ไปพักที่**หมู่บ้านนาสอง** เป็นหมู่บ้านที่ใหญ่พอควร

หลวงปู่ เล่าว่า พวกชาวบ้านถิ่นนั้นมีแปลกอยู่อย่างหนึ่ง คือเวลาเห็นพระไปบิณฑบาต พวกเขาจะป่าวร้องกันมาใส่บาตรว่า “มาเน้อ มาใส่บาตร ญาธรรมมาแล้ว หาน้ำอ้อยน้ำตาลมาใส่บาตร ญาธรรมท่านชอบของหวาน”

เมื่อได้ยินคนป่าวร้องประกาศเช่นนั้น ต่างก็เอาของมาใส่บาตรจนเต็ม

หลวงปู่ว่า “พวกนี้เหมือนกับพวกไทยใหญ่ ถ้าเห็นพระไปบิณฑบาต เขาก็จะใส่บาตรด้วยน้ำอ้อยน้ำตาลกับข้าวเช่นกัน พวกเขาถือว่า **เจ้าบุ๊น** ไม่กินเนื้อสัตว์กินแต่ของหวาน

แต่อย่างไรก็ตาม การฉันข้าวกับน้ำอ้อยน้ำตาลนั้น วันสองวันแรกก็ฉันได้ดี แต่วันที่สามที่สี่รู้สึกเบื่อ”

หมายเหตุเพิ่มเติม :

ผู้เขียนเคยได้รับการบอกเล่าจาก**หลวงพ่อวิชัย เขมิโย** วัดถ้ำผาจม อำเภอแม่สาย เชียงราย ว่า เมื่อท่านไปอยู่ที่นั่นในตอนแรก บิณฑบาตได้ข้าวเปล่า ๑-๒ ทัพพี กับลูกอมทอฟฟี่ห่อกระดาษแก้ว ๑-๒ เม็ด บางวันได้แต่ข้าวเปล่า บางวันได้ทอฟฟี่เม็ดเดียวเท่านั้น ท่านต้องฉันข้าวเปล่ากับทอฟฟี่ละลายน้ำร้อนอยู่เป็นเดือน กว่าจะได้รับความศรัทธาและชาวบ้านถวายกับข้าวด้วย อย่างอุดมสมบูรณ์

๖๗.

พบเนื้อคู่ ตามคำทำนายของหมอดู

ในสมัยที่**หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** เรียนมูลกัจจายน์อยู่ที่จังหวัดอุบลฯ นั้น เคยมีหมอดูทำนายเกี่ยวกับเนื้อคู่ของท่านว่าจะอยู่ทางทิศนั้นๆ รูปร่างสันทัด ผิวเนื้อขาวเหลือง ใบหน้ารูปใบโพธิ์...

ก็ไม่ทราบว่า**หลวงปู่**จะใส่ใจกับคำทำนายนั้นหรือไม่ เพียงใด หรือว่าเพียงแต่ดูหมอไปแบบสนุกๆ ก็ตาม แต่คำทำนายนั้นก็ปรากฏขึ้นจริง

วันหนึ่ง ตอนใกล้ค่ำ **หลวงปู่**ไปสรงน้ำที่ฝั่ง**แม่น้ำงึม** ก็พบหญิงสองคนแม่ลูกกำลังถ่อเรือมาตามลำน้ำ มาถึงบริเวณที่พระกำลังอาบน้ำอยู่ หญิงสาวชำเลืองตามองทางพระหนุ่ม สายตาเกิดประสานกันเข้าพอดี

ในบันทึกเล่าไว้ว่า

“เมื่อสายตาของทั้งสองฝ่ายประสานกันเข้า ก็มีอานุภาพลึกลับและรุนแรงพอที่จะตรึงคนทั้งสองฝ่ายให้ตะลึงไปได้ ระหว่างเดินกลับที่พักในใจยังคิดถึงหญิงงามนั้นอยู่”

เมื่อ**หลวงปู่** กลับถึงที่พัก ก็หวนระลึกถึงคำทำนายของหมอดู พิจารณาดูแล้วก็น่าจะเป็นจริง

“หญิงที่เราพบเห็นเมื่อตอนเย็น ก็มีรูปร่างหน้าตาเหมือนกับคำทำนายของหมอ เห็นจะเป็นแม่หญิงคนนี้แน่”

๖๘.

ต้องตัดสินใจ

คืนนั้น **หลวงปู่**ยังครุ่นคิดถึงแม่สาวงามที่สายตาประสานกันเมื่อตอนเย็น

"...เห็นจะเป็นแม่หญิงคนนี้แน่ เพราะเมื่อเราเห็นเป็นครั้งแรกก็ทำให้เรามีจิตปรวนแปรแล้ว..."

ในคืนนั้น หลวงปู่คิดสับสนว้าวุ่นพอสมควร คิดถึงคำทำนายของหมอดู คิดถึงแม่สาวงามนัยน์ตาคมผู้นั้น คิดถึงความตั้งใจในการออกบำเพ็ญภาวนา ที่สำคัญคือคำสัญญาที่ให้ไว้กับโยมแม่และโยมยายที่บอกว่า "บวชแล้วจะต้องตายในผ้าเหลือง"

จิตหวนคิดถึง **หลวงปู่มั่น** ที่เคยอบรมสั่งสอนเมื่อตอนฝึกหัดภาวนาที่ฝั่งไทย คิดถึงคำเตือนและอุบายธรรมที่ท่านเคยสอน

พลัน... **"เราต้องรีบกลับเมืองไทย"**

วันรุ่งขึ้น สองแม่ลูกได้นำข้าว หมากพลู บุหรี่ มาถวายแต่เช้าตรู่ก่อนใครอื่นทั้งหมด ทั้งสองคนช่วยกันมวนบุหรี่ จีบพลู สายตาของหญิงสาวคอยชำเลืองมองไปทางพระ

ถึงเวลาบิณฑบาต **หลวงปู่** ก็ออกบิณฑบาตตามปกติ ไม่ได้แสดงอาการอะไรให้ผิดสังเกต

พอฉันเสร็จ พวกญาติโยมที่นำอาหารมาถวายต่างลากลับ **หลวงปู่**ก็เก็บบริขาร บอกลาเพื่อนพระและเจ้าสำนัก แล้วข้ามโขงกลับฝั่งไทย

๖๙.

มาพบหลวงปู่มั่น โดยไม่คาดคิด

ท่านผู้อ่านจะสังเกตเห็นว่า พระธุดงค์ท่านไปไหนมาไหนได้รวดเร็ว "ประดุจดังนกบิน" เพราะท่านไม่มีสมบัติที่จะต้องหอบหิ้วและห่วงใย มีแต่บริขารที่จำเป็นและใส่ลงในบาตร มีกลดธุดงค์ กาน้ำและเครื่องกรองน้ำ เท่านั้น ท่านจึงอยู่ง่าย มาง่าย ไปง่าย แม้ชีวิตท่านก็สละแล้ว

หลวงปู่ได้อาศัยเรือข้ามจากท่า**เดื่อ**มาขึ้นที่**หนองคาย**ฝั่งไทย เดินขึ้นเหนือไปตามลำน้ำโขง ไปถึง**อำเภอศรีเชียงใหม่** (จังหวัดหนองคาย) ไปพักอบรมตนอยู่ที่ **พระบาทเนินกุ่ม หินหมากเป้ง**

ที่**พระบาทเนินกุ่ม หินหมากเป้ง** นั้นเอง **หลวงปู่แหวน** ก็ได้พบกับ **หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** พระอาจารย์ใหญ่ อย่างไม่คิดไม่ฝัน ทำให้ท่านดีใจมาก ความมั่นใจว่าจะสามารถครองผ้าเหลืองไปจนตายดูมีความเป็นจริงขึ้นมา

ในช่วงนั้น **หลวงปู่มั่น** ท่านได้ปลีกตัวออกจากหมู่คณะ มาภาวนาอยู่บริเวณนั้นอยู่ตามลำพังองค์เดียว

จากบันทึกในส่วนของ**หลวงปู่แหวน** บอกไว้ว่า

"เมื่อได้พบกับอาจารย์อีกจึงดีใจมาก การพักอบรมตนอยู่กับหลวงปู่มั่น ก่อนเข้าพรรษา ทำให้จิตใจค่อยสงบตัวลงไม่ฟุ้งซ่านเหมือนก่อน แต่ภาพของหญิงงามนั้นยังปรากฏขึ้นเป็นครั้งคราว แต่เมื่อเร่งภาวนาเข้า ภาพนั้นก็สงบลง"

หมายเหตุเพิ่มเติม :

เมื่อเขียนมาถึงตอนนี้ ผู้เขียนรู้สึกตื่นเต้นเป็นพิเศษ ด้วยเห็นความมหัศจรรย์ขององค์**หลวงปู่มั่น** กล่าวคือ เมื่อลูกศิษย์มีปัญหาท่านจะต้องไปช่วยเตือนสติให้อุบายอยู่บ่อยครั้ง

ตัวอย่างเช่น กรณีของ**สมเด็จพระมหาวีรวงศ์** (พิมพ์ ธมฺมธโร) เมื่อครั้งเป็นเจ้าอาวาสอยู่**วัดเจดีย์หลวง** ในเมืองเชียงใหม่ ท่านกำลังประสบปัญหาและตัดสินใจว่ารุ่งเช้าท่านจะต้องลาสิกขาอย่างแน่นอน ปรากฏว่า เวลาประมาณตี ๔ **หลวงปู่มั่น** ซึ่งตอนนั้นภาวนาอยู่ในป่าเขาต่างอำเภอ ได้มาเคาะประตูกุฏิและเทศน์อบรมสมเด็จฯพิมพ์ จนถึงเช้า ชี้แจงเหตุผล และให้อุบายธรรมจนสมเด็จฯ ท่านเลิกล้มความตั้งใจที่จะสึก และอยู่ต่อมาจนเป็น**สมเด็จพระมหาวีรวงศ์** วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน กรุงเทพฯ เคยรักษาการในตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช

ส่วนตัวอย่างที่**หลวงปู่มั่น** มาโปรดแล้วไม่สำเร็จก็มี ท่านบอกว่า กรรมเก่าแรงมาก ท่านจึงต้องปล่อยไปตามกรรม

๗๐.

เรื่องคู่บารมี ในอดีตชาติ

ต้องกราบขออภัยท่านผู้อ่าน เนื้อหาที่นำมาแทรกในตอนนี้ เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนเอง (ปฐม นิคมานนท์) ถ้าหากมีข้อผิดพลาดประการใด วอนท่านผู้รู้กรุณาช่วยชี้แนะด้วยครับ

เรื่องเนื้อคู่ของคนเรา ก็เกี่ยวข้องกับเรื่องเจ้ากรรมนายเวรของเรานั่นเอง บรรดาบุตร ภรรยา สามี พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ล้วนแต่เป็นเจ้ากรรมนายเวรที่ใกล้ชิดที่สุด ซึ่งผูกพันกันมาแต่อดีตชาติ บางกรณีก็หลายภพหลายชาติ

ที่ว่า**เจ้ากรรมนายเวร** ไม่ได้หมายถึงเฉพาะเรื่องไม่ดีเท่านั้น มีทั้งเรื่องดีและไม่ดี ถ้าเราเคยทำดีต่อกันมา เจ้ากรรมนายเวรนั้นก็คอยอุปถัมภ์เกื้อกูลกัน ตรงกันข้าม ถ้าเคยก่อเรื่องไม่ดีต่อกัน เจ้ากรรมนายเวรก็ตามคิดบัญชีกรรมกับเรา

เจ้ากรรมนายเวร ก็คือ **คู่กรณี** และ **กรรม** ก็คือ **การกระทำ** ไม่ว่าทำดีหรือไม่ดี ก็ย่อมต้องมีผู้ได้รับผลกระทบ ทั้งโดยตรงและทางอ้อม ก็คือมี **คู่กรณี** หรือ มี**เจ้ากรรมนายเวร** นั่นเอง

ระบบกรรม จึงเป็นระบบที่ส่งผลต่อเนื่องกัน ไม่รู้จักจบสิ้น เว้นไว้แต่**อโหสิกรรม ใช้หนี้เวรกรรมหมด** หรือไม่ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิด คือ **บรรลุพระอรหันต์** เวรกรรมนั้นจึงจะจบสิ้นลง

อันนี้อธิบายให้เข้าใจยาก ต้องพิจารณาดูเองจึงจะแจ่มชัด

จากการศึกษาประวัติครูบาอาจารย์ ล้วนแต่มีประสบการณ์เคยพบ **"เนื้อคู่"** ในอดีตทั้งนั้น ถ้าใจไม่แข็งพอ หรือไม่มีอุบาย ก็ต้องสึกหาลาเพศออกไปครองเรือน และก่อเวรต่อเนื่องกันไปอีก

ตัวอย่างเช่น **หลวงปู่ฝั้น อาจาโร** วัดป่าอุดมสมภรณ์ จังหวัดสกลนคร ท่านต้องภาวนาอย่างเอาจริงเอาจังติดต่อกันถึง ๗ วัน จึงตัดขาดได้

ท่านพ่อลี ธมฺมธโร วัดอโศการาม จ.สมุทรปราการ ท่านก็เจอคู่บารมีในอดีต เมื่อครั้งอยู่วัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ต้องพิจารณาจนเห็นปัญหาที่จะต้องเผชิญในอนาคตอย่างชัดเจน จึงตัดใจได้

หลวงพ่อพุธ ฐานิโย วัดป่าสาลวัน นครราชสีมา เมื่อครั้งท่านเป็นเณรใหญ่ อยู่ที่วัดปทุมวนาราม กรุงเทพฯ เวลานั่งภาวนาก็เห็นแต่ใบหน้าของหญิงสาว เวลาบริกรรมว่า **พุท-โธ** ก็กลายเป็นว่าชื่อผู้หญิงแทน ท่านจึงตัดสินใจใช้ชื่อผู้หญิงเป็นคำบริกรรมแทนคำว่า **พุท-โธ** ก็ทำให้จิตสงบเกิดสมาธิได้เหมือนกัน **หลวงพ่อ** จึงได้หลักว่า การภาวนาจะใช้คำบริกรรมอะไรก็ได้ เป็นอุบายหาสิ่งให้ใจมันยึดเกาะ พอจิตสงบคำบริกรรมนั้นๆ ก็หายไป

ตัวอย่างจาก **หลวงปู่ชา สุภทฺโท** วัดหนองป่าพง อุบลราชธานี เวลาภาวนาจิตท่านวิตกเกี่ยวกับเรื่องกาม ท่านแก้ได้โดยยกอวัยวะเพศของผู้หญิงขึ้นมาพิจารณาในสมาธิ พิจารณาให้เห็นธรรมชาติอย่างชัดเจนจึงสามารถตัดขาดได้ คือตัดได้ด้วยปัญญาที่รู้เท่าทัน

มีตัวอย่างจากครูบาอาจารย์องค์อื่นๆ ให้เห็นอีกมากมาย เราสามารถยกขึ้นมาพิจารณาเป็นอุทาหรณ์สอนใจได้เป็นอย่างดี

ครูบาอาจารย์บางท่าน จะมีสุภาพสตรีมายุ่งเกี่ยว มาจัดการต่างๆ ในวัด ดูไม่เป็นที่สบอัธยาศัยของพระเณร และญาติโยมคนอื่นๆ แต่ครูอาจารย์ท่านก็ทนได้ตราบที่ไม่เป็นการล่วงวินัย เช่นนี้ก็มี

ครูบาอาจารย์บางองค์ บางท่าน ต้องพังไปอย่างน่าเสียดาย เพราะเอาเรื่องอดีตชาติมาพัวพัน ตัดไม่ขาด เช่น มีมเหสีเอก มเหสีรองๆ ตามมาคอยรับใช้ปรนนิบัติ และตามกีดกันหึงหวงกัน อย่างนี้ก็มี

ตัวอย่างต่างๆ เหล่านี้ ถ้านำมาพิจารณา ก็สามารถใช้เป็นอุปกรณ์เตือนใจตนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะพระเณรผู้มุ่งหวังผลในทางธรรมอย่างจริงจัง ต้องสังวรณ์เรื่องดังกล่าวให้มากเป็นพิเศษ

ส่วนฆราวาสครองเรือน เช่นตัวผมเอง ก็ต้องพิจารณาไปตามสภาพการณ์ ก็เป็นเรื่องของกรรมเวรของแต่ละท่าน

ก็กราบขออภัยท่านผู้อ่านอีกครั้ง

และขอเชิญติดตามต่อไปว่า **หลวงปู่แหวน** ท่านมีอุบายในการตัดเรื่องนี้ออกไปได้อย่างไร

๗๑.

ยิ่งเร่งความเพียร กิเลสก็ยิ่งเอาจริง

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ได้ใช้ความพยายามตัดความคิดนึกเรื่องผู้หญิงออกจากใจ ดังต่อไปนี้ : -

หลังจากเข้าพรรษาแล้ว ตั้งใจปรารภความเพียรอย่างเต็มที่ การเร่งความเพียรในระยะแรกจิตก็ยังไม่มีอะไรวุ่นวาย คงสงบตัวได้ง่าย มีอุบายทางปัญญาพอสมควร

เมื่อเราเร่งความเพียรหนักเข้า เอาจริงเอาจังเข้า กิเลสมันก็เอาจริงเอาจังกับเราเหมือนกัน คือแทนที่จิตจะดำเนินไปตามที่เราต้องการ กลับพลิกกลับไปหานางงามที่**บ้านนาสอง** ฝั่งแม่น้ำงึม นั้นอีก

ทีแรกเราได้พยายามปราบด้วยอุบายต่างๆ แต่ไม่สำเร็จ ยิ่งเร่งความเพียร ดูเหมือนเอาเชื้อไฟไปใส่ ยิ่งกำเริบหนักเข้าไปอีก เผลอไม่ได้เป็นต้องไปหาหญิงนั้นทันที

บางครั้งมันหนีออกไปซึ่งๆ หน้า คือขณะคิดอุบายการพิจารณาอยู่นั่นเอง มันก็วิ่งออกไปหาหญิงนั้นเอาซึ่งๆ หน้ากันทีเดียว

๗๒.

ใช้อุบายทรมานตน ก็ยังไม่เป็นผล

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ต้องเปลี่ยนมาใช้อุบายการทรมานตนดังนี้ : -

อุบายการปฏิบัติวิธีต่างๆที่นำมาใช้ในการทรมานจิตในครั้งนั้น เช่น **เว้นการนอนเสีย** มีเฉพาะอิริยาบถนั่ง ยืน เดิน

ทำอยู่เช่นนั้นอยู่หลายวันหลายคืน คอยจับดูจิตว่ามันคลายความรักในหญิงนั้นแล้วหรือยัง

ปรากฏว่า ไม่ได้ผล จิตยังคงวิ่งออกไปหาหญิงงามอยู่เช่นเคย เผลอสติไม่ได้

ต่อมาเพิ่ม **ไม่นั่งไม่นอน** มีแต่ยืนกับเดิน ทำความเพียรอยู่อย่างนี้จิตมันก็ไม่ยอม มันคงไปตามเรื่องตามราวของมันเช่นเคย

สรุปว่า หลวงปู่ทรมานตัวด้วย งดเว้นการนั่ง กับนอน ไม่ยอมให้ส่วนก้น และส่วนหลังแตะพื้น ยังคงเหลือแค่อิริยาบถสอง คือ ยืนกับเดิน แต่ก็ยังไม่สามารถทรมานจิตให้เชื่องลงได้

แล้ว**หลวงปู่** ก็ทดลองหาอุบายใหม่

๗๓.

งดเว้นอาหาร และพิจารณากาย

หลวงปู่ ได้เปลี่ยนวิธีใหม่ ดังนี้ : -

คราวนี้เปลี่ยนวิธีใหม่ **เปลี่ยนเป็นอดอาหาร ไม่ฉันอาหารเลย เว้นไว้แต่น้ำ**

อุบายการพิจารณาก็เปลี่ยนใหม่

คราวนี้เพ่งเอากายของหญิงนั้นเป็นเป้าหมายในการพิจารณากายคตาสติ โดยแยกยกขึ้นพิจารณาทีละอย่างๆ ในอาการ ๓๒ ขึ้น โดย **อนุโลม ปฏิโลม** (พิจารณาทบทวนกลับไปกลับมา)

พิจารณาเทียบเข้ามาหากายของตน พิจารณาให้เห็นถึงความเป็นจริงว่า อวัยวะอย่างนั้นๆ ของตนก็มี ทำไมจะต้องไปรัก ไปหลง ไปคิดถึง

เพ่งพิจารณาทีละส่วนๆ พิจารณาอยู่อย่างนั้นทั้งกลางวันกลางคืน ทุกอิริยาบถ (ทั้งยืน เดิน นั่ง นอน)

การพิจารณาจนละเอียดอย่างไรขึ้นอยู่กับอุบายความแยบคายของปัญญาที่เกิดขึ้นแต่ละช่วงขณะ

ตอนหนึ่ง การพิจารณามาถึง หนัง

ได้ความว่า คนเราหลงกันอยู่ที่ **หนัง** หนังเป็นเครื่องปกปิดสิ่งที่ไม่น่าดูไว้ ถ้าถลกหนังออก อวัยวะทุกส่วนก็หาส่วนที่น่าดูไม่ได้เลย

เพ่งพินิจอยู่ จนเห็นถึงความเน่าเปื่อยผุพัง สลายไป ไม่มีส่วนไหนที่จะถือได้ว่าเป็นของมั่นคง

เมื่อพิจารณามาถึง **มูตร** (ปัสสาวะ) และ **กรีสะ** (อุจจาระ หรือคูถ) ของหญิงนั้น ตั้งคำถามขึ้นว่า หญิงนั้นงามน่ารัก มูตรและกรีสะของหญิงนี้กินได้ไหม

จิตตอบว่า **ไม่ได้**

จึงยกถามอีกว่า เมื่อกินไม่ได้ อันไหนที่ว่างาม อันไหนที่ว่าดี

เมื่อพิจารณามาถึงอาการทั้งสอง ยกเป็นอุบายขึ้นถามจิตเช่นนั้น จิตเมื่อถูกปัญญาฟอกหนักเข้าเช่นนั้น ก็จนด้วยเหตุผลของปัญญา ยอมอ่อนตัวลง จนด้วยความจริงและอุบายของปัญญา

ในขณะนั้น จิตซึ่งเคยโลดโผน โลดแล่นไปอย่างไม่มีจุดหมายมาก่อน พลันก็กลับยอมรับตามความเป็นจริง ยอมตัวอย่างนักโทษผู้สำนึกผิด ยอมสารภาพถึงการกระทำของตนแต่โดยดี

๗๔.

การทดสอบ
เพื่อความแน่ใจ

หลวงปู่ เล่าถึงผลการแก้ไขจิตในตอนนั้น ต่อไปว่า : -

นับแต่วินาทีที่การพิจารณาได้ยุติลง จิตยอมตามเหตุผลของปัญญาแล้ว

เพื่อเป็นการทดสอบว่าจิตยอมแล้ว ได้ส่งจิตออกไปหาหญิงนั้นอีกหลายครั้ง จิตยังคงสงบตัวไม่ยอมออกไป

ความกำเริบ ความทรนงตัว ความโลดโผนของจิต จึงถึงความสงบลง ตั้งแต่บัดนั้นมา ไม่กำเริบอีกต่อไป

จิตยังคงทรงอยู่ เห็นตามสภาพความเป็นจริงของธรรมอยู่ทุกเมื่อ

การอดอาหารและอุบายทำความเพียรของ**หลวงปู่** ในครั้งนั้นจึงได้ผลตามความมุ่งหมาย สามารถปราบปรามทรมานจิต ให้หายพยศได้

ความมั่นใจต่อธรรม และความมั่นใจที่จะบวชตลอดชีวิต มีความมั่นคงไม่โยกเยกคลอนแคลนอีกต่อไป

๗๕.

จำพรรษา ที่พระบาทบัวบก

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เคยไปจำพรรษาอยู่ที่**พระบาทบัวบก** อยู่ในเขตอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

ในสมัยที่**หลวงปู่แหวน** ไปจำพรรษาอยู่นั้น ยังเป็นป่าไม่มีวัด

ได้เคยมีพระจากวัดบ้าน พยายามไปอยู่หลายครั้ง แต่อยู่ไม่ได้ เพราะไม่มีความกล้าหาญพอ

การอยู่จำพรรษาที่พระบาทบัวบกปีนั้น มีพระอยู่ ๓ รูป กับตาผ้าขาว ๑ คน พระก็มี **พระอาจารย์บุญ** **พระอาจารย์คำ** และ**หลวงปู่แหวน** ท่านพระอาจารย์บุญเป็นหัวหน้าคณะ

เมื่อออกพรรษาแล้ว พระอาจารย์บุญได้พาไปพักอยู่อีกแห่งหนึ่ง เรียกว่า **พระบาทหอนาง** หรืออีกชื่อ เรียกว่า **พระบาทนางอุษา** อยู่คนละฟากเขากันกับพระบาทบัวบก เป็นป่าดงดิบเหมือนกัน บรรยากาศเงียบสงัดวังเวง

๗๖.

จำพรรษากับหลวงปู่มั่น ที่นาหมีนายูง

หลวงปู่แหวน เคยจำพรรษาอยู่กับ**หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** ในป่าที่เรียกว่า **นาหมีนายูง** ในเขตอำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

บริเวณ**นาหมีนายูง**นี้ เป็นป่ารกชัฏ ชุกชุมไปด้วยสัตว์ป่า ไข้ป่า พื้นที่เป็นที่ราบอยู่ติดภูเขา เลียบเลาะไปตามลำน้ำโขง

ความจริงแล้วพื้นที่นี้เหมาะแก่การเพาะปลูก แต่ไม่มีใครกล้าเข้าไปจับจอง เพราะหวาดกลัวความเจ็บไข้ และกลัวอันตรายต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอันตรายจากสิ่งลึกลับที่ไม่เห็นตัว

ตามความเชื่อถือของชาวบ้าน ซึ่งเชื่อถือสืบต่อกันมานานว่า ถ้าใครขืนเข้าไปตัดไม้ในป่าบริเวณนั้น จะต้องถูกผีป่าทำอันตรายเอา ทำให้เป็นไปต่างๆ บางรายถึงกับตายก็มี ดังนั้น ชาวบ้านจึงไม่กล้าเข้าไปในบริเวณนั้น

ในพรรษานั้น หลวงปู่แหวนได้ร่วมจำพรรษาอยู่กับ**หลวงปู่มั่น** โดยมีตาผ้าขาวคอยอุปัฏฐากอยู่ด้วย ๑ คน

การปรารภความเพียรในพรรษานั้นเป็นไปอย่างเต็มที่ เพราะมีครูอาจารย์ คือ **หลวงปู่มั่น** คอยควบคุมแนะนำ และให้อุบายจิตภาวนาโดยใกล้ชิด

๗๗.

เปรตที่นาหมีนายูง

ระหว่างอยู่ที่**นาหมีนายูง** วันหนึ่ง**พระอาจารย์ใหญ่** พูดว่า ที่ถ้ำใกล้ฝั่งโขงนั้นมีเจ้าของเขาอยู่ จึงบอก**หลวงปู่แหวน**ให้ไปลองพูดกับเขาดู เผื่อจะเป็นบุญเคยช่วยเหลือกันมา

หลวงปู่แหวนจึงได้พักบริเวณใกล้ถ้ำนั้น สองคืนผ่านไปก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น นอกจากเสียงสัตว์ป่าที่ออกหากินเวลากลางคืน

พอคืนที่สาม ขณะนั่งภาวนาอยู่ ก็มีร่างกำยำใหญ่โตมายืนนอกถ้ำ ท่านเพ่งแผ่เมตตาไปให้ ร่างนั้นก็ยืนเฉยไม่แสดงกิริยาอาการรับรู้อะไรเลย อยู่สักพักก็หายไป

วันต่อมาก็มาอีก เข้ามายืนสงบอยู่อย่างนั้น **หลวงปู่**ก็แผ่เมตตาเจาะจงให้เขาอย่างที่เคยทำ คราวนี้เขาแสดงความยินดี จึงกำหนดจิตถามเขาว่า เคยทำกรรมอะไรมา

ได้คำตอบว่า ตอนเป็นมนุษย์ เขาเป็นนักเลงไก่ชน เที่ยวตีไก่อย่างโชกโชน ตายแล้วจึงมาเป็นเปรตอยู่บริเวณถ้ำนี้

หลวงปู่กำหนดจิตถามไปว่า ทำไมไม่สละถ้ำไปที่อื่น ได้ความว่าเขาหวงสถานที่ เพราะป่าบริเวณนั้นไม่มีใครกล้าเข้าไปตัดต้นไม้ เพราะเขาสำแดงเดชให้คนกลัวบ่อยๆ คนจึงเอาไก่ เอาหัวหมู เอาเหล้า มาเซ่นไหว้อยู่เนืองๆ เขามีอาหารจากการเซ่นไหว้นั้น จึงไม่ยอมไปจากที่นั้น

หลวงปู่ พยายามแผ่เมตตาชี้แนะ แต่เขาไม่ยอมหนีไป เป็นอันว่าหลวงปู่แหวนไปทรมานเปรตเจ้าของถ้ำไม่สำเร็จ จึงได้กราบเรียนให้**หลวงปู่มั่น**ทราบ

ภายหลัง**หลวงปู่มั่น**ท่านได้มาแผ่เมตตาให้เขา แล้วบอกให้เขาย้ายไปหาที่อยู่ใหม่ ปรากฏว่า คืนที่เขาเคลื่อนย้ายที่อยู่นั้น เวลาดึกสงัดขณะที่**หลวงปู่มั่น**นั่งสมาธิแผ่เมตตาให้ เขาได้ย้ายที่ออกไป เกิดเสียงสะเทือนไปทั้งป่า

พอรุ่งเช้าชาวบ้านมาถามว่า เมื่อคืนได้ยินเสียงอะไรดังมาก **หลวงปู่มั่น** ไม่ตอบ เพียงแต่หัวเราะแล้วพูดกับชาวบ้านว่า “ใครจะเอาไร่เอานาก็เอาเสีย เจ้าของเขาย้ายที่ไปอยู่ที่อื่นแล้ว”

ต่อมาไม่นาน พื้นที่บริเวณนั้นจึงกลายเป็นไร่นาแต่นั้นมา ที่ใดประชาชนเข้าไปจับจองไม่ได้ เขาก็นิมนต์พระกรรมฐานเข้าไปอยู่ก่อน แล้วพวกชาวบ้านจึงตามเข้าไปบุกเบิกจับจองเอาทีหลัง

เพราะที่ใดที่เจ้าของที่ดุร้าย เมื่อมีพระกรรมฐานเข้าไปแผ่เมตตาให้แล้ว ประชาชนเข้าไปทำไร่ทำนาก็ไม่มีอันตรายต่อไป

๗๘.

การเริ่มต้น พิจารณากาย

การแนะนำให้ศิษย์ปฏิบัติภาวนานั้น **หลวงปู่มั่น** ท่านย้ำเสมอว่า **"จะใช้บทพุทโธ เป็นบทบริกรรม สำหรับผูกจิตก็ได้ เมื่อจิตสงบลงเป็นสมาธิแล้วให้วางบทบริกรรมเสีย แล้วพิจารณากาย ต่อไป..."**

ในการ**พิจารณากาย**นั้น **หลวงปู่มั่น** ท่านสอนดังนี้ : -

ในการพิจารณากาย **เริ่มแรกให้พิจารณาเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง-ที่เราสามารถที่จะเพ่งพิจารณาได้อย่างสะดวกในอาการ ๓๒**

เมื่อพิจารณาจนเกิดความชัดเจน กลับไปกลับมา หรือที่เรียกว่าโดยอนุโลมปฏิโลม จนหายสงสัยในจุดที่พิจารณานั้นแล้ว จึงค่อยเปลี่ยนเป็นจุดอื่นต่อไป

อย่าพิจารณาเป็นวงกว้างทั้งร่างกาย เพราะปัญญายังไม่แก่กล้า

ถ้าพิจารณาพร้อมกันทีเดียวทั้งร่างกาย ความชัดเจนจะไม่ปรากฏ ต้องค่อยเป็นค่อยไป

เมื่อพิจารณาจนเกิดความชำนาญแล้ว ถ้าเราเพ่งปัญญาลงไปจุดใดจุดหนึ่ง ความชัดเจนจากจุดอื่นๆ ก็จะปรากฏเป็นนัยเดียวกัน

หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต

เมื่อพิจารณาพอสมควรแล้ว ให้น้อมจิตเข้าพักอยู่ในความสงบ เมื่อพักอยู่ในความสงบพอสมควรแล้ว ให้ย้อนกลับออกมาพิจารณาร่างกายอีก

ให้เจริญอยู่อย่างนี้ จึงจะเจริญทางด้านปฏิบัติ

เมื่อจิตมีความชำนาญเพียงพอแล้ว คำบริกรรมพุทโธก็ไม่จำเป็น เพียงกำหนดจิตก็จะสงบเข้าสู่สมาธิได้ทันที

๗๙.

อย่าส่งจิต ออกนอกกาย

อุบายธรรม ของ**หลวงปู่มั่น** ในการปฏิบัติภาวนา มีต่อไป ดังนี้ : -

ผู้ปฏิบัติจิตภาวนา **ถ้าส่งจิตออกไปภายนอกจากร่างกายแล้ว เป็นอันผิดมรรคภาวนา**

เพราะบรรดาพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าที่พระองค์ได้ทรงสั่งสอนประกาศพระศาสนาอยู่ตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์นั้น **แนวการปฏิบัติไม่พ้นจากกาย**

ดังนั้น กายจึงเป็นสนามรบ กายจึงเป็นยุทธภูมิที่ปัญญาจะต้องค้นเพื่อทำลายกิเลสและกองทุกข์ ซึ่งจิตของเราทำเป็นธนาคารเก็บสะสมไว้ภายใน หอบไว้ หาบไว้ หวงไว้ จนนับภพนับชาติไม่ได้

สัตว์ทั้งหลาย ไม่ว่าชนิดใดในสังสารวัฏนี้ ล้วนแต่ติดอยู่กับกายนี้ทั้งสิ้น

ทำบุญทำบาปก็เพราะกายอันนี้ มีความรัก มีความชัง มีความหวง มีความแหน ก็เพราะกายอันนี้ เราสร้างทรัพย์สมบัติขึ้นมาก็เพราะกายอันนี้ เราประพฤติผิดศีล ประพฤติผิดธรรมก็เพราะกายอันนี้

ในการบวชพระ พระอุปัชฌาย์ที่จะให้ผ้ากาสายะแก่กุลบุตรผู้เข้ามาขอบรรพชาอุปสมบท ก็สอนให้พิจารณาผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของร่างกาย เป็นส่วนที่เห็นได้โดยง่าย

๘๐.

กายเป็นทั้งเหตุ เป็นทั้งผล

เหตุที่ต้องพิจารณากายในการปฏิบัติภาวนานั้น **หลวงปู่มั่น** ท่านสอนต่อไปว่า : -

...กายนี้จึงเป็นทั้งเหตุและเป็นทั้งผล มรรคผลจะเกิดขึ้นก็ต้องเกิดขึ้นจากกายนี้แหละ กายนี้เป็นเหตุ กายนี้เป็นผล **เอากายนี้แหละเป็นมรรคเครื่องดำเนินของจิต**

เหมือนกับแพทย์ทั้งหลาย จะรักษาเยียวยาคนป่วยได้ ต้องเรียนร่างกายนี้ให้เข้าใจถึงกลไกทุกส่วน จึงจะสามารถรักษาคนไข้ได้ ไม่ว่าทั้งอดีต อนาคต และปัจจุบัน วงการแพทย์จะทิ้งร่างกายไม่ได้ ถ้าวิชาแพทย์ทิ้งการศึกษาระบบกลไกของร่างกายเสียแล้ว ก็เป็นอันศึกษาผิดวิชาการแพทย์ ทางสรีรวิทยา

นักปฏิบัติธรรม ถ้าจะทิ้งการพิจารณาร่างกายเสียแล้วจะเอาอะไรมาเป็นเครื่องดำเนินมรรคปัญญา

ร่างกายที่ประกอบขึ้นด้วยส่วนที่เป็นรูป และส่วนที่เป็นนาม ถ้าผู้ปฏิบัติไม่พิจารณาให้เห็นแจ้งด้วยปัญญาอันชอบแล้ว คำว่า **นิพพิทา วิราคะ** นั้น จะไม่ **เบื่อหน่าย คลายกำหนัด** อะไร

นิโรธ ซึ่งเป็นตัวปัญญา จะไป**ดับทุกข์**ที่ไหน เพราะเราไม่เห็นทุกข์ ที่ดับของทุกข์ก็ไม่รู้ ไม่เห็น

พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าได้ พระองค์ต้องพิจารณา กายนี้เป็นเครื่องดำเนินมรรคปัญญา เพราะใน**อุทานธรรม** บทว่า **อเนกชาติสํสารํ** เป็นต้นนั้น พระองค์ได้ประจักษ์อย่างแน่นอนว่า การเกิดนั้น-เป็นทุกข์อยู่ร่ำไป

พระองค์หักกงกรรม คือ **อวิชชา** เสีย ความเกิดของพระองค์ จึงไม่มีต่อไป กงกรรมคืออวิชชามันอยู่ที่ไหน ถ้ามันไม่อยู่ในจิตของเรา จิตของเรามันอยู่ที่ไหน

จิตมันก็คือหนึ่งในห้าของปัญจขันธ์ อันเป็นส่วนหนึ่งของนามนั่นเอง

ผู้ปฏิบัติต้องใคร่ครวญพิจารณาอย่างนี้ จึงจะได้ชื่อว่าดำเนินตาม มรรคภาวนา ไม่มีอารมณ์อย่างอื่นนอกจากกายนี้ที่จะดำเนินมรรคภาวนา ให้เกิดปัญญาขึ้นได้

๘๑.

หลวงปู่มั่นไม่ค่อยอธิบายธรรมะให้พิสดาร

หลวงปู่แหวน เล่าถึงการสอนธรรมะของ**หลวงปู่มั่น** ดังนี้ : -

หลวงปู่มั่น นั้นเวลาแนะนำสั่งสอนศิษย์ ท่านไม่ค่อยอธิบายธรรมะให้พิสดารมากนัก

หลวงปู่มั่น ท่านให้เหตุผลว่า ถ้าอธิบายไปมาก ผู้ปฏิบัติมักไปติดคำพูด กลายเป็น**สัญญา**

ต้องปฏิบัติให้รู้ให้เกิดแก่จิตใจของตนเอง จึงจะรู้ได้ว่าคำว่าทุกข์นั้นเป็นอย่างไร คำว่าสุขนั้นเป็นอย่างไร คำว่าพุทธะ ธรรมะ สังฆะ นั้นมีความหมายเป็นอย่างไร

สมาธิอย่างหยาบเป็นอย่างไร สมาธิอย่างละเอียดเป็นอย่างไร ปัญญาที่เกิดจากสัญญาเป็นอย่างไร ปัญญาที่เกิดจากการภาวนาเป็นอย่างไร

เหล่านี้ผู้ปฏิบัติต้องทำให้เกิดให้มีขึ้นในตน จึงจะรู้

ถ้ามัวถือเอาแต่คำอธิบายของครูอาจารย์แล้ว จิตก็จะคิดอยู่ในสัญญา ไม่ก้าวหน้าในการภาวนา

เพราะเหตุนั้น หลวงปู่มั่น จึงไม่อธิบายให้พิสดารมากมาย ท่านเพียงแนะให้รู้ทางแล้วต้องทำเอง เมื่อเกิดความขัดข้องจึงมารับคำแนะนำอีกครั้งหนึ่ง

การปฏิบัติเช่นนี้เป็นผลดีแก่ศิษย์ผู้มุ่งปฏิบัติเพื่ออรรถ เพื่อธรรมอย่างแท้จริง

๘๒.

หลวงปู่มั่น ท่านทำตนให้เป็นตัวอย่าง

ในการบำเพ็ญสมาธิภาวนาของ**หลวงปู่แหวน** เพื่อครั้งจำพรรษาอยู่กับ**หลวงปู่มั่น** ที่นาหมีนายูงในปีนั้น ท่านจึงได้เร่งความเพียรอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ได้รับความเยือกเย็นทางด้านจิตใจมากเป็นพิเศษ

ทั้งนี้เพราะ ความเพียรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีหลวงปู่มั่นเป็นตัวอย่างในการเร่งทำความเพียร ไม่ว่าท่านจะอยู่ในอิริยาบถใดๆ ต้องอยู่ด้วยภาวนาทั้งสิ้น

เกี่ยวกับเรื่องภาวนานี้ **หลวงปู่มั่น**ท่านย้ำเตือนเสมอไม่ให้ศิษย์ประมาทโดยละความเพียร

หลวงปู่แหวน ย้ำว่า **"เราอยู่ร่วมกับท่าน ต้องเอาองค์ท่านเป็นตัวอย่าง ถึงแม้จะทำไม่ได้อย่างท่าน แต่ก็เป็นศิษย์ที่มีครู มีแบบแผน มีแบบอย่าง มีตัวอย่างในทางดำเนิน"**

๘๓.

ต้องการเข้ากราบ ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ

ท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** (จันทร์ สิริจนฺโท) แห่งวัดบรมนิวาสวรวิหาร กรุงเทพมหานคร เป็นพระมหาเถระที่**หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** ให้ความเคารพเป็นอย่างมาก และถือเป็นครูบาอาจารย์ที่ให้ความรู้ทางด้านปริยัติ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติภาวนาเป็นอย่างดี

ท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีฯ** ได้พูดถึง**หลวงปู่มั่น** คราวเดินทางไปภาคเหนือ และพำนักด้วยกันที่วัดเจดีย์หลวง ในเมืองเชียงใหม่ว่า

"พระอย่างท่านมั่น เป็นพระที่หาได้ยากยิ่ง ท่านเป็นพระที่ปฏิบัติจริง และรู้ธรรมตามที่พระพุทธเจ้าสอนไว้จริงๆ อาตมา แม้จะเป็นผู้ใหญ่กว่าท่าน แต่ก็เคารพเลื่อมใสธรรมของท่านอยู่ภายใน...

ท่านมั่นเองมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่ออาตมามาก จนละอายท่านในบางคราว ท่านไม่เคยแสดงอากัปกิริยากระด้าง วางตัวเย่อหยิ่งแต่อย่างใดให้เห็นเลย นอกจากวางตัวแบบผ้าขี้ริ้ว ซึ่งเห็นแล้ว อดเลื่อมใสอย่างจับใจไม่ได้ทุกๆ ครั้งไปเท่านั้น"

ที่กล่าวมาเป็นความสัมพันธ์ และเคารพในคุณธรรมซึ่งกันและกันระหว่างท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** กับ**หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต**

ทีนี้มาว่าถึงเหตุที่**หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ต้องการเข้าพบ**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** นั้น ก็เนื่องด้วยกิตติศัพท์ทางด้านการเทศน์และการปฏิบัติธรรมของ**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** ได้ขจรขจายไปทั่วในมณฑลภาคอิสานในสมัยนั้น ทั้งพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ผู้ใคร่ต่อธรรมปฏิบัติ ต่างก็กระหายที่จะได้ฟังธรรมอบรมจากท่าน

ด้วยเหตุนั้น **หลวงปู่แหวน** จึงได้ตัดสินใจเดินทางจากอุดรธานีเข้ากรุงเทพฯ เพื่อกราบนมัสการท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** ซึ่งพำนักที่**วัดบรมนิวาส**

๘๔.

เดินทางเข้ากรุงเทพฯ ครั้งแรก

ครั้งนั้นอยู่ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ **หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ตัดสินใจเดินทางเข้ากรุงเทพฯ นับเป็นครั้งแรกในชีวิตของท่าน

หลวงปู่ เดินทางจากจังหวัดอุดรธานี มายังจังหวัดนครราชสีมาด้วยเท้า ผ่านหมู่บ้านน้อยใหญ่มาโดยลำดับ

ในสมัยนั้นประชาชนส่วนมากยังสับสนระหว่างการนับถือผีกับการนับถือพระไตรสรณาคมน์

ทุกหมู่บ้านที่**หลวงปู่**ผ่านไปพบ จะมีศาลเทพารักษ์ ซึ่งเรียกตามภาษาท้องถิ่นว่า **ศาลปู่ตา** ประจำอยู่เป็นส่วนมาก ในปีหนึ่งๆ จะต้องมีการเซ่นไหว้ประจำปีกันครั้งหนึ่ง ซึ่งจะทำเป็นงานใหญ่

นอกจากนี้ยังมีการกราบไหว้เฉพาะรายอีก เป็นต้นว่าถ้ามีใครเจ็บป่วย หรือวัวควายหายหรือล้มตาย ชาวบ้านก็จะไปบวงสรวงเซ่นไหว้ศาลปู่ตากัน

ศาลปู่ตามักตั้งอยู่ชายป่าใกล้หมู่บ้าน ชาวบ้านต่างก็กลัวเกรงไม่กล้าเข้าไปในป่าแถวนั้น กลัวผีปู่ตาเล่นงานเอา

หลวงปู่แหวน เช่นเดียวกับพระธุดงค์ทั้งหลาย ชอบไปอาศัยพักปักกลดตามดงปู่ตานั่นเอง **หลวงปู่** บอกว่า เป็นการดีอย่างหนึ่งเวลาเข้าไปพักอยู่ในดงเช่นนั้น ผู้คนก็ไม่มารบกวน จึงสบายใจในอิริยาบถเวลาภาวนาก็สงบดี

ข้อดีอีกอย่างหนึ่งก็คือ เมื่อพวกชาวบ้านเห็นว่า พระเข้าไปอยู่ในดงปู่ตาโดยไม่มีอันตรายใดๆ พวกเขาก็อัศจรรย์และเลื่อมใส จึงเป็นโอกาสที่พระจะได้แนะนำให้เขารู้จักไตรสรณคมน์ และรู้จักรักษาศีลต่อไป

แต่บางแห่ง เมื่อ**หลวงปู่** เข้าไปพักในดงปู่ตา พวกชาวบ้านไม่พอใจที่จะให้พักก็มีพวกชาวบ้านเขากลัวว่า เมื่อพระเจ้าไปพัก พวกผีจะออกมาทำอันตรายแก่ชาวบ้านได้

ในที่เช่นนั้น **หลวงปู่** จะต้องชี้แจงให้ชาวบ้านเข้าใจเหตุผล รวมทั้งหาทางพิสูจน์ให้เห็นว่าภูติผีปีศาจไม่อาจทำอะไรได้ ถ้าเรายึดมั่นในพระรัตนตรัย

หลวงปู่ บอกว่า ในหมู่บ้านต่างๆ ส่วนมากมีวัดตั้งอยู่ แต่พระคงไม่ได้สอนให้ชาวบ้านมีความเข้าใจที่ถูกต้อง มิหนำซ้ำพระสงฆ์บางที่ยังทำการนับถือเซ่นสรวงภูติผีปีศาจก็มี พระในท้องถิ่นจึงไม่สามารถเป็นที่พึ่งในทางจิตวิญญาณให้แก่ชาวบ้านได้

เมื่อพระในท้องถิ่นไม่ได้สอนชาวบ้าน พวกเขาจึงนับถือผีอย่างเอาจริงเอาจังไปด้วย

๘๕.

ถึงนครราชสีมา บิณฑบาตไม่พอฉัน

เมื่อ**หลวงปู่แหวน** เดินทางเข้าเขตจังหวัดนครราชสีมา ก็ประสบกับปัญหาการบิณฑบาต กล่าวคือ บางแห่งเวลาไปบิณฑบาตได้เพียงข้าวเปล่าก็มี ได้ข้าวกับพริกก็มี ได้ข้าวกับมะเขือก็มี

หลวงปู่ เล่าว่า "เมื่อได้มาอย่างไร ก็ฉันไปอย่างนั้น ฉันไปตามมีตามได้

เพราะการเลี้ยงชีวิตของพระเราเนื่องด้วยผู้อื่น จึงต้องทำตัวให้เป็นผู้เลี้ยงง่าย ไม่ควรทำตัวให้มัวเมามักมากในอาหารจนเกินเลย จะทำให้เกิดความลำบากแก่ตนเอง

ส่วนมากชาวบ้านเขามี เขาบริโภคกันอย่างไร เขาก็จะใส่บาตรมาอย่างนั้น

พระผู้เป็น **ทักขิไณยบุคคล** จึงไม่ควรลืม **ปฏิสังขาโย** ในเวลาบริโภคอาหาร หรือปัจจัยสี่ที่ทายกเขาถวายมาด้วยศรัทธา ไม่เช่นนั้นอาจจะทำศรัทธาให้เสื่อม ตนเองก็จะประสบกับความยุ่งยากเดือดร้อนเพราะปัจจัยสี่ที่หาไม่ได้ตามต้องการหรือถูกอัธยาศัย

ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องตามความประสงค์ของนักบวชเรา ผู้ดำรงชีวิตด้วยความเป็นอยู่อย่างง่าย ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดี พระอริยสาวกทั้งหลายก็ดี ท่านได้ดำเนินมาเป็นตัวอย่างแล้วในอดีตกาล"

๘๖.

เข้ากราบท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ

เมื่อ**หลวงปู่** เดินทางเข้าไปถึงตัวจังหวัดนครราชสีมาแล้ว ท่านได้โดยสารรถไฟเข้ากรุงเทพฯ (สมัยนั้นทางรถไฟสายอิสานเพิ่งมีไปถึงจังหวัดนครราชสีมาเท่านั้น)

เมื่อ**หลวงปู่** เข้าไปกราบท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** และท่านเจ้าคุณฯทราบว่าหลวงปู่เป็นศิษย์ของ**หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** ท่านเจ้าคุณฯก็ยินดี ให้การต้อนรับด้วยความเมตตายิ่ง

ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ ถามถึง **หลวงปู่มั่น** ว่า ปัจจุบันนี้อยู่ที่ไหน และเป็นอย่างไร เพราะท่านไม่ได้พบกันเป็นเวลานาน

หลวงปู่แหวน กราบเรียนให้**ท่านเจ้าคุณฯ** ทราบเรื่องทุกอย่าง

เมื่อ**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** กล่าวปฏิสันถารพอสมควรแล้ว ท่านได้ให้หลวงปู่ไปพักที่กุฏิหลังหนึ่ง และหลวงปู่มักหาโอกาสเข้าไปกราบสนทนากับ**ท่านเจ้าคุณฯ**ทุกวัน

เมื่อท่านเจ้าคุณฯว่างจากแขก หรือว่างจากธุระการงานของท่าน ท่านจะเล่าถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ**หลวงปู่มั่น**ให้ฟัง พร้อมกับสรรเสริญความเด็ดเดี่ยวในธรรมปฏิบัติของ**หลวงปู่มั่น**

หลวงปู่แหวน ได้พักอยู่วัดบรมนิวาสหลายวัน จึงมีโอกาสได้ฟังธรรมจาก**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** มีโอกาสได้กราบเรียนถามปัญหาข้อสงสัยในด้านธรรมปฏิบัติบ้าง ในทางด้านพระวินัยบ้าง

ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ ได้อธิบายข้อสงสัยของ**หลวงปู่**ได้อย่างชัดเจน ดูท่านมีความปราดเปรื่องสมกับกิตติศัพท์ที่เล่าลือกันจริงๆ

บางวัน โอกาสดี **ท่านเจ้าคุณฯ** จะเล่าถึงสภาพพระพุทธศาสนาในประเทศอินเดียบ้าง ในประเทศพม่าบ้าง ในเชียงตุงบ้าง ทำให้**หลวงปู่**ได้รับรู้เรื่องแปลกๆ จากต่างแดนที่ไม่เคยได้รู้มาก่อนในชีวิต **หลวงปู่**ให้ความสนใจมาก

หลวงปู่แหวนได้กราบเรียนถาม**ท่านเจ้าคุณฯ** ถึงเส้นทางที่จะไปยังประเทศพม่าและเชียงตุง ซึ่ง**ท่านเจ้าคุณ** ได้เล่าอธิบายโดยละเอียด

จากเหตุการณ์ที่ได้ยินได้ฟังเรื่องราวในต่างแดนครั้งนี้เองที่ดลใจให้**หลวงปู่แหวน** ได้จาริกไปประเทศอินเดีย พม่า เชียงตุง ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ นั้นเอง รวมทั้งในปีต่อๆ มาด้วย

จากที่ครูบาอาจารย์เล่าให้ฟัง ว่า**หลวงปู่แหวน**กับ**หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม** ท่านธุดงค์คู่ไปต่างแดนด้วยกันโดยตลอด ท่านไปหลายประเทศ จนกล่าวได้ว่าหลวงปู่ทั้งสององค์ได้จาริกธุดงค์ทั้งในและนอกประเทศไปมากกว่าพระธุดงค์องค์ใดๆ เท่าที่ทราบกัน

จากการลงมากรุงเทพฯ ของ**หลวงปู่** ในครั้งนั้นทำให้ท่านมีความสัมพันธ์กับ**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์**เป็นอย่างดีจนตลอดอายุขัยของท่าน และ**หลวงปู่แหวน**ให้ความเคารพ**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** ในฐานะเป็นพระอาจารย์อีกท่านหนึ่ง

๘๗.

จาริกเข้าไปใน ประเทศพม่า

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ นั้นเอง **หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** กับ **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม** ได้จาริกไปในประเทศพม่า เลยเข้าไปถึงประเทศอินเดีย

หลวงปู่แหวน ได้เล่าถึงการเดินทางว่า : -

หลวงปู่ทั้งสอง เดินทางออกจากประเทศไทยไปทางด่านแม่สอด จังหวัดตาก ข้ามแม่น้ำเมยไปขึ้นทางฝั่งพม่าที่ด่านศุลกากรพม่า

หลวงปู่ เข้าไปถามเจ้าหน้าที่พม่าถึงการเดินทางเข้าประเทศ แต่พูดกันไม่เข้าใจ

เจ้าหน้าที่บอกว่า “เก๊กซะมะซิบู” ซึ่งหมายถึงว่า **ไม่เป็นไร** คือ เขายอมให้หลวงปู่ทั้งสองเดินเข้าประเทศเขาได้

หลวงปู่ เดินทางผ่านป่าเขาไปถึงเมืองชื่อ **ขลุกขลิก** พักอยู่ ๑ คืน พอรุ่งเช้าออกบิณฑบาต ฉันเสร็จ ไปที่ท่าเรือ ได้โดยสารเรือไป **มะละแหม่ง**

เรือไปถึง **มะละแหม่ง** ประมาณ ๗.๐๐ น. วันรุ่งขึ้น แล้ว **หลวงปู่**โดยสารเรือข้ามฟากไปขึ้นทาง **เมาะตะมะ**

ที่**เมาะตะมะ** มีดอยอยู่ลูกหนึ่งเรียกว่า **ดอยศรีกุตระ** มีเจดีย์อยู่บนยอดดอย ประชาชนขึ้นไปนมัสการกันมากไม่ได้ขาด

ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิรินฺโท)

เมื่อขึ้นไปบนยอดดอยจะมองเห็นทิวทัศน์เมืองเมาะตะมะเกือบทั้งหมด

สำหรับเมือง**มะละแหม่ง**นั้น เป็นเมืองท่าเรือ เช่นเดียวกับเมืองสมุทรปราการของเรา

หลวงปู่ ว่าอย่างนั้น

๔๘.

การบิณฑบาตในพม่า

หลวงปู่ เล่าถึงการบิณฑบาตในพม่าดังต่อไปนี้ : -

เมืองพม่ามีพระมาก แต่บิณฑบาตได้ไม่พอฉัน

การใส่บาตรในเมืองพม่านั้นผู้ที่จะใส่บาตรไม่ได้ออกมาจากบ้านมาใส่ตามถนนเหมือนบ้านเรา

ผู้ที่จะใส่บาตรเขาเตรียมอาหารใส่บาตรไว้บนบ้าน พระต้องขึ้นไปรับบาตรกันบนบ้าน

ทีแรก **หลวงปู่** ไม่รู้ธรรมเนียม จึงบิณฑบาตไม่ได้ฉัน

วันต่อมา มีพระไทยใหญ่รูปหนึ่งสังเกตเห็น จึงเข้ามาถาม **หลวงปู่**ว่า "เจ้าบุ๊นได้สะปิซอมไหม" **หลวงปู่** ตอบว่า ไม่ได้เลย

พระรูปนั้นจึงบอกว่า "ตามผมมา ผมจะพาไป"

หลวงปู่ จึงได้เดินตามพระไทยใหญ่รูปนั้นไป พอถึงบ้านที่จะใส่บาตร พระท่านก็พาขึ้นไปบนบ้าน จึงรู้ว่าเขาใส่บาตรกันอยู่บนบ้าน อาหารที่ใส่บาตรก็ไม่มีอะไรมาก มีข้าว ๑ ช้อน กับแกงถั่ว ๑ ช้อน

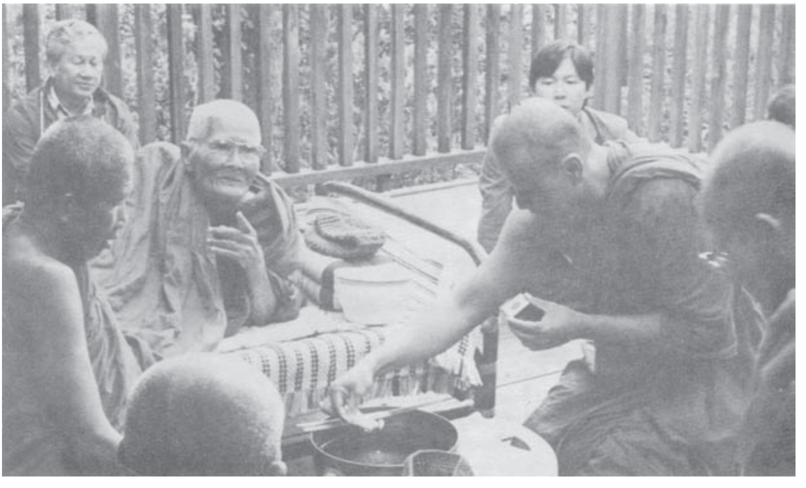
เดินไปบิณฑบาต ๑๐ หลังคาเรือน ก็ได้ข้าวยังไม่พอฉัน ต้องเดินไปไกล

บางวันเดินไปไกลมาก เมื่อหิวขึ้นมา และเห็นปลอดคน ก็หยุดฉันเสียก่อน แล้วจึงบิณฑบาตต่ออีก

ส่วนน้ำดื่มนั้น ของเขามีมาก เขาทำก็อกน้ำสาธารณะไว้ทั่วไปตามถนน ท่านก็ได้อาศัยน้ำจากก็อกเหล่านั้น

หลวงปู่ บอกว่า "การปฏิบัติธรรมอยู่เมืองพม่า ถ้าจะอยู่เอามรรคเอาผลกันแล้วอยู่ไม่ได้ เพราะอาหารไม่พอ"

ที่ **เมาะตะมะ** หลวงปู่ได้พบ**พระเขมร**รูปหนึ่ง ซึ่งมาอยู่พม่าหลายปี ท่านบอกกับหลวงปู่ว่า "บิณฑบาตที่นี่เต็มที เดินบิณฑบาตจนอ่อนใจ บางวันได้ข้าวไม่พอฉัน สู้เมืองไทยไม่ได้ บิณฑบาตมาฉันแล้วยังมีเหลือให้สัตว์เลี้ยงได้กินอิ่มอีกหลายตัว แต่ที่นี่จะทำอย่างนั้นไม่ได้ แม้จะเลี้ยงตนเองก็เกือบเอาตัวเองไม่รอด"

๘๙.

พูดถึงพระพม่า

หลวงปู่ พูดถึงพระพม่าที่ท่านพบเห็น ว่า : -

พระพม่า เวลาสนทนากัน มักพูดกันด้วย **โลกุตรจิต โลกุตรมรรค โลกุตรผล** ซึ่งจำเอาแผนที่จากพระอภิธรรมนั่นเอง เอามาพูดจาสนทนากัน

เพราะ ในเมืองเขาจะสอนแผนที่กัน สอนอภิธรรมกัน (คือสอนแต่เนื้อหาซึ่งเป็นภาคปริยัติ)

ฉะนั้น เวลาพระเขาสนทนากันจึงมักพูดแต่ธรรมะชั้นโลกุตระ ซึ่งก็เพียงแต่จำตำรามาพูดเท่านั้น ส่วนจิตนั้นจะเป็นโลกุตระหรือไม่นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

หลวงปู่บอกว่า "พระเหล่านั้นเขาเรียนรู้แต่แผนที่ ไม่ได้สอนให้ไปศึกษาดูภูมิประเทศเหมือนกับพระกรรมฐานเรา"

(อันนี้ผู้เขียนพูดเองว่า การพูดการสอนนั้นสามารถพูดถึงพระนิพพานได้อย่างไม่ติดขัด แต่การปฏิบัติจะทำได้หรือไม่ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

การศึกษาทางพระพุทธศาสนาจึงต้อง **รู้ ทำ** แล้ว **เข้าถึง** ด้วย ดังที่พระท่านว่า มี**ปริยัติ ปฏิบัติ** และ **ปฏิเวธ** นั่นเอง)

๙๐.

เดินทางเข้า ประเทศอินเดีย

หลวงปู่แหวน กับ**หลวงปู่ตื้อ** พักอยู่ที่**ดอยศรีกุตระ** เมืองเมาะ-ตะมะ พอสมควรแล้ว ก็ลงเรือข้ามฟากกลับมาเมืองมะละแหม่ง

พักที่มะละแหม่ง ๓ วัน แล้วโดยสารเรือไป **กัลกัตตา** ประเทศอินเดีย ขึ้นรถไฟไปเมือง **พาราณสี** แล้วไปนมัสการสังเวชนียสถานและปูชนียสถานที่สำคัญต่างๆ

จากการบอกเล่าของ **หลวงพ่อเปลี่ยน ปญฺญาปทีโป** บอกว่า **หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ตื้อ** ท่านเดินทางไป **เนปาล** อยู่ทางเหนือของอินเดีย และทางใต้นั้นท่านได้ลงเรือสำเภาข้ามไปที่เกาะศรีลังกาด้วย

หลวงปู่ บอกว่า การท่องเที่ยวอยู่อินเดียนานไม่ได้ เพราะมีปัญหาเนื่องด้วยอาหารและการบิณฑบาต จึงต้องเดินทางกลับมาจำพรรษาในเมืองไทย

๙๑.

เดินทางกลับเมืองไทย

ในการเดินทางกลับเมืองไทย **หลวงปู่**กลับมาตามทางเดิม คือ จากอินเดีย ท่านโดยสารเรือจาก**กัลกัตตา** มาขึ้นที่**มะละแหม่ง** ของพม่า แล้วก็โดยสารเรืออีกต่อ มาขึ้นที่ **ขลุกขลิก**

ต่อจากนั้นท่านเดินเท้ากลับประเทศไทยมาตามเส้นทางเดิม เมื่อถึงด่านแล้วข้าม**แม่น้ำเมย** เข้ามายังฝั่งไทยตรง**ด่านแม่สอด** จังหวัดตาก

หลวงปู่ พักอยู่ที่แม่สอดพอมีกำลังแล้ว ก็เดินธุดงค์ภาวนาอยู่ในเขตอำเภอสามเงา จังหวัดตาก แต่ไม่ได้จำพรรษา

หลวงปู่ เล่าว่าชาวบ้านแถวนั้นเลี้ยงสุนัขไว้ดุมาก เมื่อท่านไปบิณฑบาต บางวันถูกสุนัขกัดเอา

เจ้าของเขาก็ไม่ไล่สุนัข เขาถือว่าสุนัขดุนั้นดี จะได้เฝ้าบ้านได้

ที่จังหวัดตากนี้เอง **หลวงปู่** ถูกสุนัขกัดที่ขาทำให้แผลอักเสบเรื้อรัง **หลวงปู่**ต้องทรมานกับแผลนี้อยู่นาน และเป็นแผลเป็นมาตลอดชีวิตท่าน

๙๒.

จาริกไป เชียงตุง เชียงรุ้ง

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ กับพระสหจรของท่าน คือ **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม** เมื่อสมัยที่ยังเป็นพระหนุ่ม ท่านชอบเที่ยวธุดงค์แสวงวิเวกไปตามที่ต่างๆ ทั้งในประเทศและนอกประเทศ เท่าที่ท่านมีโอกาสและสามารถจะไปได้ถึง

จึงกล่าวกันว่า **หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ตื้อ** ท่องธุดงค์ไปมากที่สุดในบรรดาพระธุดงค์ทั้งหมด

ถ้ารวมเวลาที่**หลวงปู่ทั้งสององค์** เดินธุดงค์ทั้งหมดก็ร่วม ๕๐ ปี ค่อนชีวิตบรรพชิตของท่าน

หลวงปู่บอกว่า การเดินทางในสมัยก่อน ไม่ได้เป็นกังวลห่วงเรื่องรถเรื่องเรือ เพราะการคมนาคมด้วยยานพาหนะสมัยใหม่นั้นไม่มี

การไปมาได้สะดวกสบายมีอยู่ทางเดียวเท่านั้น คือเดินไปและเวลากลับก็เดินกลับ

ครูบาอาจารย์บางท่านได้พูดในเชิงขบขันว่า การเดินทางของพระธุดงค์ในสมัยก่อน ใช้รถอยู่ ๒ อย่าง คือ รถ **“มอเตอร์ขา”** กับรถยี่ห้อ **“ออสตีน”** เท่านั้น

หลังจากออกพรรษาแล้ว (ผู้เขียนประมาณว่าน่าจะเป็นปี พ.ศ. ๒๔๖๕) ในปลายเดือนตุลาคม **หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ตื้อ** ได้จาริกธุดงค์ไป**เชียงตุง เชียงรุ้ง**

ท่านออกจากเขตไทยทางด่าน**อำเภอแม่สาย** จังหวัดเชียงราย ข้ามไปเขตพม่า

ทางฝั่งพม่าสมัยนั้น มีประชาชนอาศัยอยู่ไม่มากนัก

หลวงปู่ เดินไปตามทางล้อทางเกวียน ในบางแห่งก็ลัดไปตามป่าตามเขา

ภูมิประเทศส่วนใหญ่ ที่**หลวงปู่**ผ่านไป ล้วนแต่เป็นป่าเขา มีต้นไม้ลำต้นสูงใหญ่ปกคลุมอยู่ทั่วไป

หลวงปู่ทั้งสอง พำนักปักกลดไปเรื่อยตามรายทาง จนไปถึงเมือง**เชียงตุง**

หลวงปู่บอกว่า เมืองเชียงตุงตั้งอยู่ในหุบเขา มีภูเขาเป็นกำแพงธรรมชาติล้อมรอบ พลเมืองส่วนมากเป็นชาวไทยใหญ่ มีพม่าอยู่บ้าง นอกนั้นเป็นชนพื้นเมืองเผ่าอื่นๆ

เชื้อสายเจ้านครเชียงตุงเลื่อมใสท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์**มาก เชื้อพระวงศ์ผู้ใหญ่ยังปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัด

ด้านการศาสนา พระภิกษุสามเณรก็มีการประพฤติปฏิบัติตามพระวินัยดี เพราะได้**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** ไปแนะนำสั่งสอนไว้เมื่อสมัยที่ท่านไปจำพรรษาอยู่เชียงตุง

พลเมืองเชียงตุงพูดได้สองภาษา คือภาษาไทยใหญ่กับภาษาพม่า

ประชาชนส่วนใหญ่ มีอัธยาศัยไมตรีดี ชอบการบุญกุศล ดูแลอุปถัมภ์พระภิกษุสามเณรดี

อากาศในฤดูหนาวค่อนข้างหนาวเย็น เพราะเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ในที่มีภูเขาล้อมรอบ

การไปเชียงตุงในครั้งนั้น**หลวงปู่**ไม่ได้อยู่จำพรรษา

๙๓.

จาริกไปแสนหวี ฝีฝ่อ หนองแส

จากเชียงตุง **หลวงปู่**ได้จาริกขึ้นไปทางเหนือต่อไปอีก ภูมิประเทศเป็นป่าทึบ มีป่าโปร่งสลับอยู่บ้าง มีธารน้ำและสัตว์ป่านานาชนิด ในเวลากลางคืนอากาศหนาวเย็นมาก

เมื่อพ้นจากเขตเชียงตุงขึ้นไปทางเหนือแล้ว ผู้คนจะเป็นพวกชาวเขาเผ่าต่างๆ เผ่าที่มีความเจริญมากกว่าเผ่าอื่นๆ ได้แก่ **พวกจีนฮ่อ**

หลวงปู่ ได้จาริกขึ้นไปถึงเมือง**แสนหวี ฝีฝ่อ** และ **หนองแส** เมืองเหล่านี้เป็นที่อยู่ของพวกจีนฮ่อ

บางแถบที่**หลวงปู่**ผ่านไปมี**แม่น้ำโขง** ไหลผ่าน พื้นที่เป็นที่ราบในหุบเขา

พอจวนจะเข้าพรรษา คือช่วงเดือนพฤษภาคม และมิถุนายน จะมีฝนตกชุกมาก ไม่สะดวกที่จะพำนักในแถบนั้น **หลวงปู่ทั้งสอง** จึงได้เดินทางกลับมายังประเทศไทย

๙๔.

พูดถึงท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ให้ความเคารพและมีความคุ้นเคยกับท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** (จันทร์ สิริจนฺโท) แห่งวัดบรมนิวาสวรวิหาร มานาน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๔ เมื่อ**หลวงปู่**มีโอกาสไปกราบรับฟังการอบรมธรรมครั้งแรก

และนับแต่นั้นมา เวลาที่**ท่านเจ้าคุณฯ** ขึ้นไปทางภาคอิสาน **หลวงปู่แหวน** จะหาโอกาสไปกราบและฟังธรรมจากท่านเสมอ เพราะ**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** เป็นพระมหาเถระที่มีความสามารถทั้งทางปริยัติและทางปฏิบัติ

ถ้ามีความขัดข้องทางธรรมวินัย เมื่อไปกราบเรียนถาม ท่านจะชี้แจงให้ฟังจนหายสงสัย โดยท่านจะตอบข้อซักถามนั้นๆ ตามที่พระวินัยบัญญัติไว้อย่างชัดเจน

ตัวอย่าง ครั้งหนึ่งทางสำนักพระราชวัง ได้นิมนต์พระมหาเถระไปฉันในพระราชวัง โดยมี**สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส** เป็นประธานสงฆ์

เมื่อพระสงฆ์รับพระราชทานฉันเสร็จแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงประทับสนทนาธรรมกับพระมหาเถระอยู่ได้ทรงปรารภในเชิงถามตอนหนึ่งว่า

"ภิกษุฉันของเคี้ยวของฉันที่เป็นอาหารในเวลาวิกาล คือตั้งแต่ตะวันเที่ยงแล้วไป จนถึงอรุณของวันใหม่ ถือเป็นอาบัติ**ปาจิตตีย์** ตามสิกขาบทที่ ๗ แห่งโภชนวรรคนั้น

ถ้าเป็นภิกษุผู้ไปอยู่ในต่างประเทศ จะพึงกำหนดเอาเวลาเที่ยงนั้นอย่างไร?"

พระเจ้าอยู่หัวทรงตรัสถามพระมหาเถระไปทีละองค์ ยกเว้นสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ

พระมหาเถระถวายพระพรไปคนละอย่าง หรือไม่ก็อ้อมค้อมชนิดไม่กล้าตัดสินชี้ชัดลงไป

เมื่อถึง**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** พระเจ้าอยู่หัวตรัสถามว่า "ท่านเจ้าคุณฯ ว่าอย่างไร?"

ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ ถวายพระพรว่า **"ให้ถือเอาเวลาท้องถิ่นที่ตนเข้าไปอาศัยอยู่"**

พระเจ้าอยู่หัวทรงผินพระพักตร์ไปทาง**สมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ** แล้วตรัสว่า "เป็นอย่างไร?"

สมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ ถวายพระพรสั้นๆ ว่า **"ชอบแก่เหตุ"**

พระเจ้าอยู่หัวก็ไม่ได้ตรัสถามประเด็นนี้อีกต่อไป จึงยุติลงเพียงนั้น

๙๕.

ปาฏิโมกข์ห้า

หลวงปู่แหวน เคยเล่าให้ลูกศิษย์ฟังว่า **ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์** (ภายหลังได้เป็นพระอุปัชฌาย์ของหลวงปู่แหวน กับหลวงปู่ตื้อ เมื่อญัตติเป็นธรรมยุต) เคยบอกให้หลวงปู่ท่องปาฏิโมกข์ โดยถามว่า "ท่านแหวนท่องปาฏิโมกข์ได้แล้วหรือยัง?"

กราบเรียนท่านว่า ยังท่องไม่ได้ **ท่านเจ้าคุณฯ** บอกว่า "ต้องท่องปาฏิโมกข์ให้ได้นะ"

กราบเรียนท่านต่อไปว่า "กระผมอายุปานนี้แล้ว ความจำอะไรไม่ค่อยดี กระผมจะรักษา**ปาฏิโมกข์ทั้งห้า**ก็พอ"

ท่านเจ้าคุณฯถามว่า ปาฏิโมกข์ทั้งห้าคืออะไร

กราบเรียนท่านว่า "**ตา** ก็เป็นปาฏิโมกข์อันหนึ่ง **หู** ก็เป็นปาฏิโมกข์อันหนึ่ง **จมูก** ก็เป็นปาฏิโมกข์อันหนึ่ง **ลิ้น** ก็เป็นปาฏิโมกข์อันหนึ่ง และ **กาย** ก็เป็นปาฏิโมกข์อันหนึ่ง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ทั้งห้านี้แหละเป็นปาฏิโมกข์"

ท่านเจ้าคุณฯ พูดว่า "เออ ถูกละ นักบวชเราถ้าปฏิบัติอินทรีย์ทั้งห้าให้เป็นปาฏิโมกข์ได้ ผู้นั้นก็จะเจริญในพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า ถ้ารักษาปาฏิโมกข์ทั้งห้าได้แล้วไม่ต้องท่องปาฏิโมกข์ก็ได้"

ดังนั้น **หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ไม่ได้ท่องปาฏิโมกข์ก็เพราะเหตุนี้ แต่**หลวงปู่**เคยเรียนมูลกัจจายน์มาก่อน เมื่อยกวินัยข้อใดมาท่านจึงว่าได้อย่างแม่นยำทั้งภาษาบาลีและภาษาไทย

๙๖.

เล่าเรื่องไม้สีฟัน

หลวงปู่แหวน เล่าเรื่อง**ไม้สีฟันพระ**ให้ลูกศิษย์ฟังดังนี้ : -

ในสมัยที่**สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส** กำลังนิพนธ์ (เขียนหนังสือ) **วินัยมุข** อยู่ พระองค์อธิบายถึง**สิกขาบทที่ว่าด้วยไม้สีฟัน** จึงเกิดสงสัยว่าจะเป็นไม้ชนิดใด มีลักษณะเป็นอย่างไร

ทรงรับสั่งถามพระเถระทั้งหลาย ต่างก็กราบทูลไปคนละอย่างไม่ตรงกัน จะเอาเป็นข้อยุติไม่ได้ ยังไม่ได้คำอธิบายเป็นที่พอพระทัย

จึงให้ไปนิมนต์ท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์**จากวัดบรมนิวาส มาเฝ้า แล้วตรัสถามว่า

“**ทนฺตโปนา** ไม้สีฟันนั้น ท่านเจ้าคุณฯ เคยเห็นไหมเป็นอย่างไร?”

ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ กราบทูลว่า “เคยเห็นเคยใช้อยู่ทางภาคอิสาน **พระเถระในสายพระอาจารย์มั่นใช้กันอยู่ทั่วไป** ทำจากไม้สองอย่าง คือ ทำจาก**ไม้โกทา** หรือ **กนทา** กับชนิดดีทำจาก**ไม้จันทน์หอม** ด้านหนึ่งทุบให้เป็นฝอยละเอียดใช้สีฟัน อีกด้านหนึ่งเหลาให้แหลม ใช้จิ้มฟัน ถ้าต้องการขูดลิ้น ก็ฉีกออกเป็นชิ้นบางๆ ใช้ขูดลิ้นได้ ถ้าเป็นไม้โกทา เวลาเคี้ยวจะมีรสขมนิดหน่อย ป้องกันกลิ่นปากได้ดี ขับเสมหะได้ด้วย

สมเด็จฯ รับสั่งให้**ท่านเจ้าคุณฯ** หามาให้ทอดพระเนตร **ท่านเจ้าคุณฯ** จึงสั่งขึ้นไปทางจังหวัดอุบลราชธานี ให้ทำไม้สีฟันจากไม้จันทน์หอมและไม้โกทา ส่งลงไปให้ท่านที่**วัดบรมนิวาส** กรุงเทพฯ แล้วท่านก็นำไปทูลถวาย**สมเด็จฯ** ต่อไป

เมื่อ**สมเด็จฯ** ได้ทอดพระเนตรและทรงทดลองใช้ดูแล้ว จึงตรัสชมกับ**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** ว่า **“พระทางอิสานช่างเข้าใจพระวินัยดีแท้”**

๙๗.

นิมนต์ท่านเจ้าคุณ พระอุบาลีฯ มาอยู่เชียงใหม่

ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ เคยไปจำพรรษาที่เชียงตุง ได้ไปแสดงธรรมโปรดเจ้าผู้ครองนครเชียงตุงจนเลื่อมใส ถวายตนเป็นศิษย์อุปัฏฐาก เป็นเหตุให้ทางสำนักนครเชียงตุง ประพฤติธรรมกันโดยทั่วหน้า

แม้ปัจจุบันเชื้อวงศ์นครเชียงตุง เจ้านายชั้นผู้ใหญ่ก็ยังคงปฏิบัติธรรมกันอยู่

ในครั้งนั้น นอกจากท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** จะได้โปรดเจ้านายวงศ์นครเชียงตุงแล้ว ท่านยังได้ปรับปรุงการปฏิบัติพระวินัยของพระสงฆ์ในเชียงตุงให้ดีขึ้นหลายอย่างตามคำขอร้องของเจ้าผู้ครองนครเชียงตุง

เมื่อ**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** กลับจากเชียงตุงแล้ว ท่านได้ขึ้นไปพักภาวนาอยู่ที่**ดอยสุเทพ** จังหวัดเชียงใหม่

ประจวบกับสมัยนั้น **วัดเจดีย์หลวง** ในตัวเมืองเชียงใหม่กำลังทรุดโทรม หาพระผู้เป็นหลักไม่ได้ ประชาชนก็เหินห่างจากวัด เพราะพระภิกษุสามเณรประพฤติตนไม่เหมาะสม

ทางฝ่ายบ้านเมืองมี **เจ้าแก้วนวรัตน์** เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ พร้อมด้วย **เจ้าพระยามุขมนตรี** (อาบ เปาโรหิต) สมุหเทศาภิบาลมณฑลพายัพ จึงได้ปรึกษากันว่าจะหาพระเถระผู้ใหญ่ที่ไหน เพื่อจะได้นิมนต์มาอยู่วัดเจดีย์หลวง เพื่อจะได้ขอให้ท่านช่วยปรับปรุงวัด และพระภิกษุสามเณรให้เข้ารูปเข้ารอยขึ้น

ทางฝ่ายบ้านเมืองเห็นพ้องกันว่า สมควรจะอาราธนานิมนต์ท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** (จันทร์ สิริจนฺโท) วัดบรมนิวาส กรุงเทพฯ มาอยู่ จึงได้เตรียมการมอบหมายให้ผู้เดินทางไปนิมนต์

ประจวบกับขณะนั้น ได้ทราบข่าวว่า **ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** พักวิเวกอยู่ที่ดอยสุเทพ จึงได้พากันไปกราบ และเรียนให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งนิมนต์ให้ท่านมาพำนักจำพรรษาที่วัดเจดีย์หลวง เพื่อจะได้ปรับปรุงวัดให้เรียบร้อย และเรียกศรัทธาของประชาชนให้กลับคืนมา

แต่การนิมนต์ครั้งนั้นเป็นการนิมนต์ท่านแบบไม่เป็นทางการ ทำนองเกริ่นให้ท่านรับทราบ และ**ท่านเจ้าคุณฯ** ก็ยังไม่ได้ตอบรับแต่ประการใด เพียงบอกว่าท่านจะขอรับไว้พิจารณา ต่อเมื่อกลับถึงกรุงเทพฯ แล้วจะพิจารณาอีกครั้ง

๙๘.

ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ รับนิมนต์

เมื่อท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** พักภาวนาอยู่ดอยสุเทพพอสมควรแล้ว ก็เดินทางกลับกรุงเทพฯ

ประมาณเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๐ ทางเชียงใหม่โดย**เจ้าแก้วนวรัตน์** ได้เดินทางลงไปนิมนต์**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** อย่างเป็นทางการด้วยตนเอง การติดต่อนิมนต์จึงสำเร็จด้วยดี

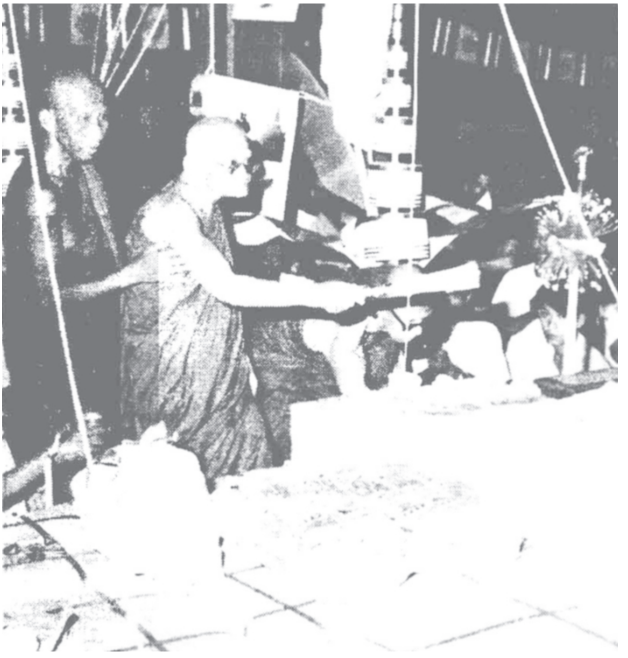
ในการเดินทางไปเชียงใหม่ ท่าน**เจ้าคุณพระอุบาลีฯ** ได้เลือกผู้ที่จะติดตามไปกับท่านอย่างพิถีพิถัน เพราะค่าใช้จ่ายในการเดินทางนั้นสูงมาก

ในช่วงนั้น **หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** ได้เดินทางเข้ากรุงเทพฯ มีความประสงค์จะปลีกวิเวกแสวงหาโมกขธรรมไปตามลำพังองค์เดียว และได้มอบหมายให้ **หลวงปู่สิงห์ ขนฺตยาคโม** ปกครองดูแลคณะสงฆ์ภาคอิสานแทนท่าน

ท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** จึงได้ขอให้**หลวงปู่มั่น** ไปพำนักจำพรรษาที่เชียงใหม่ด้วย และร่วมเดินทางในครั้งนี้

ศิษย์อีกท่านหนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้ร่วมเดินทางได้แก่ **หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ซึ่งท่านมีความยินดีอย่างยิ่ง โดยไม่คาดคิดมาก่อนว่าจะได้รับความไว้วางใจจากครูบาอาจารย์มากถึงขนาดนั้น

หลวงปู่แหวนบอกว่า การนั่งรถไฟไปเชียงใหม่ในสมัยนั้นไม่ได้สะดวกสบายเหมือนสมัยนี้ ต้องใช้เวลานาน แต่ก็ไม่มียานพาหนะหรือวิธีเดินทางอย่างอื่นที่จะสะดวกสบายไปกว่านั้นอีกแล้ว

๙๙.

จัดการปรับปรุงวัดเจดีย์หลวง

การไปจำพรรษาอยู่**วัดเจดีย์หลวง** ของท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** ครั้งนั้น ท่านได้เทศนาสั่งสอนอบรมพระภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา รวมทั้งนำพระภิกษุสามเณรทำความสะอาดและปรับปรุงบริเวณวัดจนดูสะอาดเรียบร้อย ดูเจริญหูเจริญตา

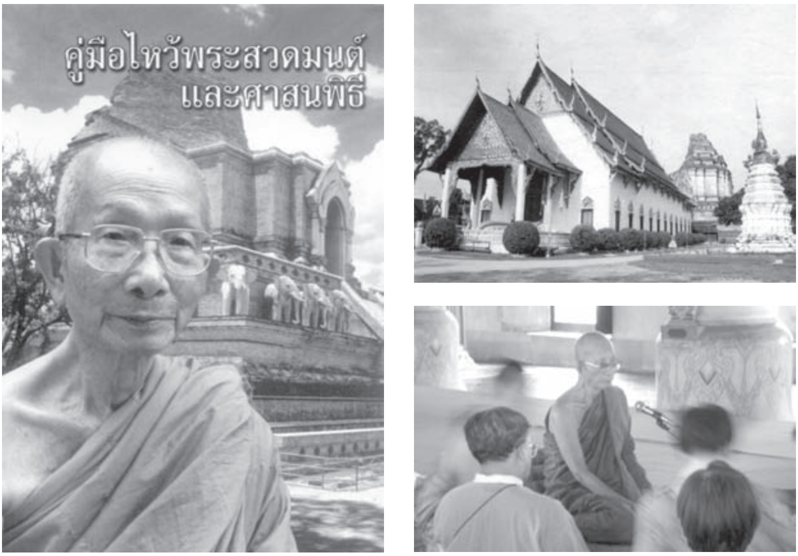
นอกจากนี้ เวลากลางคืน ท่านก็ให้การอบรมธรรมทุกคืน ทำให้ได้ผลดีขึ้นมาอย่างรวดเร็ว คือ พระภิกษุสามเณรประพฤติอยู่กับร่องกับรอย วัดดูสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย อุบาสกอุบาสิกาและประชาชนก็มาทำบุญฟังธรรมกันมากขึ้น สามารถเรียกศรัทธากลับมาได้ตามความประสงค์

เมื่อออกพรรษาแล้ว **ท่านเจ้าคุณฯ** ก็พาพระเณรออกวิเวกตามเขตอำเภอใกล้เคียง

บางครั้ง ในฤดูแล้งนอกพรรษา ท่านก็ลงไปทำธุระที่กรุงเทพฯ พอจวนจะถึงวันปวารณาเข้าพรรษา ท่านก็กลับขึ้นมาจำพรรษาที่เชียงใหม่

วัดเจดีย์หลวงในสมัยของท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** จึงได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเช่นที่เคยเป็นมาแล้วในอดีต

หลวงปู่แหวนก็อยู่ดูแลช่วยสนองงาน**ท่านเจ้าคุณฯ** ตามกำลัง บางครั้งท่านก็ตาม**หลวงปู่มั่น** ออกแสวงวิเวกตามอำเภอนอกๆ ตามโอกาส

วัดเจดีย์หลวง ในเมืองเชียงใหม่
และหลวงพ่อพระพุทธพจนวราภรณ์ (จันทร์ กุสโล) เจ้าอาวาส

๑๐๐.

ญัตติเป็นธรรมยุต

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๐ นี้เอง ท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** ได้พิจารณาเห็นว่า **หลวงปู่แหวน** มีความตั้งใจในการประพฤติปฏิบัติ มีความวิริยะอุตสาหะปรารภความเพียรสม่ำเสมอ ไม่ท้อถอย มีข้อวัตรปฏิบัติดี เหมาะสมตามสมณสารูป มีอุปัชฌายวัตรและอาจาริยวัตรดีเสมอต้นเสมอปลาย มีอัธยาศัยไม่ขึ้นไม่ลง และมีความคุ้นเคยกันมานาน

วันหนึ่ง **ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** ได้พูดกับ**หลวงปู่แหวน** ว่า

"อยู่ด้วยกันก็นานมาแล้ว ควรจะได้ญัตติเสีย เพื่อจะได้เข้าร่วมสังฆกรรมกันได้ ไม่ต้องคอยบอกปาริสุทธิในวันอุโบสถเหมือนเช่นทุกวันนี้

ครั้งแรก**หลวงปู่** กราบเรียน**ท่านเจ้าคุณฯ** ว่า ขอเวลาปรึกษาเพื่อนคือ **หลวงปู่ตื้อ** ดูก่อน

ในช่วงนั้น **หลวงปู่ตื้อ** ยังท่องธุดงค์อยู่ตามลำพัง ยังไม่ได้ขึ้นไปเชียงใหม่

แต่ด้วยเหตุผลของ**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** ที่อธิบายให้ฟังในขณะนั้น ท่านจึงตัดสินใจญัตติเป็นพระธรรมยุติที่พัทธสีมา**วัดเจดีย์**

หลวงนั่นเอง โดยมี**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** (จันทร์ สิริจนฺโท) เป็นพระอุปัชฌาย์ มี**พระครูศรีพิศาลสารคุณ**เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และ**พระครูนพีสีพิศาลคุณ** (ทอง โฆสิโต) เป็นพระอนุสาวนาจารย์

๑๐๑.

เหตุที่หลวงปู่แหวน ยังไม่ญัตติในครั้งแรก

การที่**หลวงปู่แหวน** ยังไม่ยอมญัตติเป็นพระธรรมยุตในครั้งแรก โดยจะรอปรึกษากับ**หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม** ก่อนนั้น เพราะถ้าท่านตัดสินใจไปคนเดียว ภายหลังอาจถูกเพื่อนต่อว่าเอาได้ ว่าทำอะไรไปแล้วไม่ปรึกษากัน

เพราะ**หลวงปู่ตื้อ**ท่านเป็นสหธรรมิกที่ร่วมท่องธุดงค์ทั้งในและนอกประเทศด้วยกันเกือบจะทุกแห่ง เมื่อมีเรื่องสำคัญที่ต้องตัดสินใจจึงต้องปรึกษากันให้ดีเสียก่อน

อีกอย่างหนึ่ง ขณะนั้น **หลวงปู่แหวน** เอง ก็อยู่ในขั้นพระผู้ใหญ่พอสมควรแล้ว เพราะท่านมีพรรษา ๒๐ พระที่มีพรรษามากขนาดนั้นจะตัดสินใจทำอะไรต้องมีความรอบคอบ

แต่ด้วยความเคารพใน**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ** รวมทั้งด้วยเหตุด้วยผล เมื่อ**ท่านเจ้าคุณฯ** เอ่ยปากให้โอกาส **หลวงปู่**จึงตกลงญัตติเป็นพระธรรมยุตโดยไม่รอ**หลวงปู่ตื้อ**

ภายหลังเมื่อ**หลวงปู่ตื้อ**มาถึงเชียงใหม่แล้ว ท่านก็ได้ญัตติเป็นพระธรรมยุตที่**วัดเจดีย์หลวง**เช่นเดียวกัน

ในสมัยนั้น พระฝ่ายมหานิกายที่มีอายุพรรษามากที่ยอมตนเป็นศิษย์ปฏิบัติธรรมกับ**หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** ได้ญัตติเป็นพระธรรมยุตก็มาก และที่**หลวงปู่มั่น** ท่านบอกว่าไม่ต้องญัตติก็มีหลายองค์

หลวงปู่มั่นท่านให้เหตุผลที่ไม่ต้องญัตติว่า

"มรรค ผล นิพพาน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับคณะนิกาย แต่ขึ้นอยู่กับการประพฤติปฏิบัติของบุคคลนั้น"

หลวงปู่มั่น ท่านบอกลูกศิษย์ที่ไม่ต้องญัตติว่า สำหรับผู้ที่ตั้งใจจริงแล้ว ให้ไปช่วยสั่งสอนหมู่คณะในฝ่ายมหานิกายในด้านการปฏิบัติภาวนาต่อไป

สำหรับลูกศิษย์**หลวงปู่มั่น** ที่เป็นพระชาวเหนือ ที่เป็นฝ่ายมหานิกาย ที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักกันดี ได้แก่ **หลวงปู่คำแสน คุณาลงฺกาโร** วัดดอนมูล (สันโค้งใหม่) อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และ**พระครูสุภัทรคุณ** (หลวงปู่คำปัน สุภทฺโท) วัดสันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

๑๐๒.

การเที่ยวธุดงค์ ในภาคเหนือ

หลวงปู่แหวน กับ **หลวงปู่ตื้อ** ท่านถูกกับอากาศทางภาคเหนือเหมือนกัน ซึ่งกล่าวได้ว่าอากาศทางภาคเหนือเป็น**สัปปายะ** สำหรับท่าน

ในการบำเพ็ญภาวนา ช่วงที่อยู่ทางภาคเหนือนั้น **หลวงปู่** ได้จาริกไปตามป่าตามเขาแถวจังหวัด**เชียงราย พะเยา ลำปาง เชียงใหม่** เป็นส่วนมาก

หลวงปู่ สามารถเล่าถึงภูมิประเทศของแต่ละท้องที่ในภาคเหนือตอนบนได้อย่างละเอียด

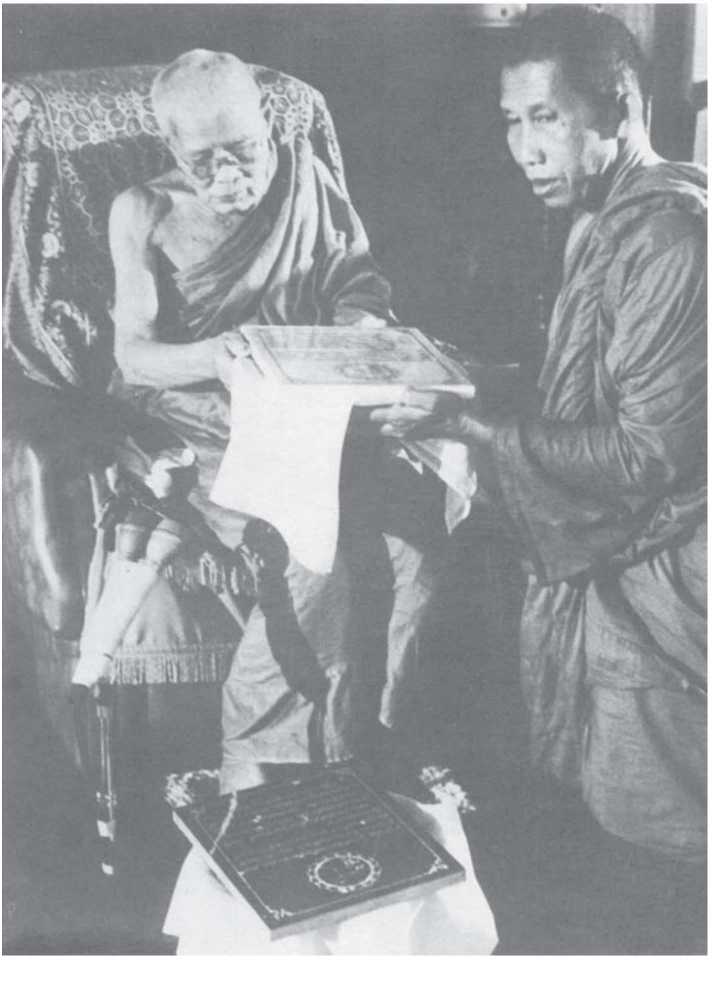
ส่วนทาง**ภาคเหนือตอนล่าง** ได้แก่ **ตาก กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน** นั้น**หลวงปู่** เคยเที่ยวธุดงค์บ้างเป็นครั้งเป็นคราว ไม่เหมือน ๔ จังหวัดที่กล่าวมา ซึ่งท่านจาริกไปหลายๆ ครั้ง

บางแห่ง**หลวงปู่** ก็อยู่พักจำพรรษา บางแห่งก็พักบำเพ็ญเพียรภาวนาเฉพาะในฤดูแล้ง แห่งละ ๓ วันบ้าง ๗ วันบ้าง ๑๕ วันบ้าง หรือ ๑ เดือนบ้าง

การจาริกธุดงค์ของ**หลวงปู่** นั้นต้องพบกับอุปสรรคนานาประการ ซึ่ง**หลวงปู่**ก็สามารถผ่านพ้นไปได้ด้วยพลังจิตที่เข้มแข็ง มุ่งมั่น

และด้วยปัญญาบารมีของท่าน ซึ่งศิษย์รุ่นหลังได้ถือเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ จนบังเกิดผลสำเร็จในทางธรรมเป็นจำนวนมาก

เรื่องการเดินธุดงค์ของ**หลวงปู่แหวน** นั้น ผู้เขียนได้บรรยายไว้ในเรื่องของ**หลวงปู่ตื้อ** หลายเหตุการณ์ด้วยกัน จึงของดเว้นการกล่าวซ้ำ ขอให้ท่านที่สนใจไปหาอ่านเอาเอง

๑๐๓.

ธุดงค์จากเชียงราย ไปลำปาง

ครั้งหนึ่ง**หลวงปู่แหวน** ออกธุดงค์องค์เดียว เดินทางจาก**เชียงราย**มุ่งไป**ลำปาง**

หลวงปู่ เดินทางมาถึง**พะเยา** (สมัยนั้นเป็นอำเภอ ขึ้นอยู่กับจังหวัดเชียงราย) พักที่**วัดพระเจ้าตนหลวง** ๓-๔ วัน เพื่อพักผ่อนให้มีกำลัง

ช่วงที่**หลวงปู่**ออกจาก**พะเยา** จะไป**ลำปาง** ก็มีรถลากไม้จะไปเส้นทางนั้นพอดี พวกรถได้นิมนต์**หลวงปู่**ขึ้นรถไปด้วย ขณะนั้นเป็นช่วงเดือน ๗ (มิถุนายน) เข้าหน้าฝน มีฝนตกชุก รถออกไปถึงแถว**อำเภองาว** ก็เกิดติดหล่มขึ้นไม่ได้

พวกคนรถนิมนต์ให้**หลวงปู่**พักอยู่กับพวกเขาก่อน ให้แก้ไขเอารถขึ้นจากหล่มได้ค่อยเดินทางต่อไป

หลวงปู่กล่าวขอบใจพวกเขา แล้วบอกว่า จะค่อยๆ เดินล่วงหน้าไปก่อน จะไปพักหมู่บ้านข้างหน้า

ขณะที่**หลวงปู่**เดินทางนั้น มีฝนตกพรำๆ ตลอดเวลา พอตกเย็นก็ถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เข้าไปอาศัยพักที่ศาลาใกล้หมู่บ้าน วันรุ่งขึ้นก็ออกบิณฑบาต ฉันเสร็จก็ออกเดินทางต่อไป

สมัยนั้น ถนนระหว่างพะเยา-ลำปาง เป็นทางรถลากไม้ ในฤดูฝนรถจะหยุดลากไม้เพราะติดหล่มลากไม้ไม่ได้ ดังนั้น เส้นทางจึงเดินลำบากมาก ต้องผ่านลำธาร ผ่านซอกเขาและป่าดงดิบ มีทากดูดเลือดอยู่ทั่วไป

๑๐๔.

พักค้างคืนที่ ศาลเจ้าพ่อประตูผา

หลวงปู่ เดินทางมาถึง **ศาลเจ้าพ่อประตูผา** เมื่อเวลาใกล้ค่ำพอดี จึงอาศัยนอนที่ศาลเจ้าพ่อนั้นเอง

ศาลเจ้าพ่อประตูผา ในสมัยนั้น เขาสร้างเป็นตัวเรือนไม้ขนาดใหญ่ พอที่คนจะขึ้นไปนอนได้

หลวงปู่ ใช้ผ้าอาบปัดฝุ่นและใบไม้ที่พื้นออก แล้วเอาผ้าอาบปูบนพื้นกระดาน กางกลด และจัดบริขารเรียบร้อยแล้วก็ออกไปสรงน้ำที่ลำธารแถวใกล้ๆ นั้น ซึ่งมีอยู่ทั่วไปในฤดูฝน

เวลากลางคืน **หลวงปู่**บอกว่าเงียบสงัดดี ท่านใช้ผ้าสังฆาฏิหนุนศีรษะต่างหมอนเวลานอน

เมื่อหยุดพักพอหายเหนื่อยแล้ว **หลวงปู่**ก็ไหว้พระสวดมนต์ แผ่เมตตาให้เจ้าที่เจ้าทางและสรรพสัตว์ แล้วเดินจงกรมบ้าง นั่งภาวนาบ้างสลับกันไป

หลวงปู่ เล่าว่า เวลากลางคืน พวกเสือมาร้องแถวใกล้ๆ ที่ท่านพัก เสียงเป๊บๆ ขานรับกัน ฟังเสียงแต่ละตัวไม่ใช่เล็กๆ สามารถกินวัวได้อย่างสบาย

เสือร้องรับกันเป็นทอดๆ ประเดี๋ยวตัวนั้นร้อง ประเดี๋ยวตัวนี้ร้อง เหมือนคนกู่หากัน อยู่ไม่ไกลจากที่ท่านพัก

พอตกดึกอากาศหนาวเย็นมาก ท่านต้องเดินจงกรม และนั่งภาวนาทั้งคืน

๑๐๕.

จับไข้ระหว่างเดินทาง

พอรุ่งสว่างได้อรุณ **หลวงปู่** เก็บบริขาร แล้วออกเดินทางต่อไป บันทึกการเดินธุดงค์ช่วงนี้ มีดังนี้ : -

ตกบ่ายรู้สึกอ่อนเพลียมาก หนักศีรษะคล้ายจะเป็นไข้ รวบรวมกำลังเดินต่อไป จะพักก็ไม่ได้เพราะอยู่กลางป่าเขาไม่มีหมู่บ้านเลย

เดินไปได้ประมาณ ๒ ชั่วโมง รู้สึกอ่อนเพลียมาก อาการไข้เริ่มปรากฏชัด ขารู้สึกว่าจะก้าวต่อไปไม่ไหว อ่อนไปหมด

จึงแวะเข้าใต้ร่มไม้ข้างทาง วางกลด วางบาตร แล้วล้มตัวนอนหลับโดยไม่รู้สึกตัวเพราะพิษไข้

ช่วงเวลาที่หลับไปนั้นนานเท่าไรก็ไม่รู้ มารู้สึกตัวเอาก็ต่อเมื่อได้ยินเสียงดังอู้ๆ ของลมพัดยอดใบไม้ เสียงฟ้าคะนอง ฟ้าแลบแปลบปลาบอยู่ทั่วไป

มองไปบนท้องฟ้ามีเมฆดำทะมึนเต็มท้องฟ้า ลมก็พัดกระโชกแรงขึ้น เสียงคำรามของฟ้าก็ร้องถี่ขึ้น ดูทุกสิ่งทุกอย่างมีแต่บีบรัดเข้ามาทุกที

อาการไข้ก็ยังไม่สร่าง ฝนก็เริ่มลงเม็ดห่างๆ จะกางกลดก็สู้ลมพัดไม่ไหว ไม่รู้ว่าจะไปหลบฝนอยู่ที่ไหนได้ ดูเหมือนจะหมดหนทางแก้ไขเอาทีเดียว

๑๐๖.

ขอให้ฝนเลี่ยงห่าง

เมื่อ**หลวงปู่** เห็นว่าไม่มีทางที่จะหลบหลีกฝนได้แน่แล้ว จึงได้รวบรวมกำลังกายลุกขึ้นนั่งสมาธิ ตั้งสัจจาธิษฐานอ้างเอาคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อ้างถึงบุญบารมีที่ได้บำเพ็ญตนด้วยดีมาตั้งแต่บวช ว่า

"ข้าพเจ้าบวชอุทิศตนต่อพระพุทธ ต่อพระธรรม ต่อพระสงฆ์ วันนี้ข้าพเจ้าเดินทางมาเพื่อจะไปลำปาง เกิดอาการไข้ หมดกำลังที่จะไปข้างหน้า ถ้าบุญบารมีของข้าพเจ้ามีอยู่ พอที่จะได้บำเพ็ญพรหมจรรย์ เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์แล้ว **ขอฝนอย่าได้ตกลงมาตรงที่ข้าพเจ้าอยู่นี้เลย"**

แล้ว**หลวงปู่**ก็แผ่เมตตาต่อเทพาอารักษ์ เจ้าที่เจ้าทางอธิษฐานบอกกล่าวแก่เขาว่า

"ข้าแต่เทพารักษ์ผู้ศักดิ์สิทธิ์ เจ้าที่เจ้าทาง ตลอดจนนาค ครุฑ ผู้มีอำนาจทั้งหลายก็ดี วันนี้ข้าพเจ้าเดินทางมาจะไปลำปาง มาป่วยอยู่กลางป่า หมดกำลังที่จะไปข้างหน้า ขอให้ท่านทั้งหลายอาศัยความเอ็นดูข้าพเจ้า ขอได้โปรดบันดาลด้วยอำนาจฤทธิ์ของตนๆ ให้ฝนซึ่งกำลังตกมานี้ ได้เว้นตรงที่ข้าพเจ้าอยู่ตรงนี้ ขอให้เปลี่ยนทิศทางไปทางอื่น

การที่จะห้ามฝนไม่ให้ตกนั้นมิใช่ฐานะ แต่ขออย่าได้ตกลงมาตรงที่ข้าพเจ้าอยู่ ขอให้ผ่านไปทางอื่น"

๑๐๗.

เป็นที่น่าอัศจรรย์

เมื่อ**หลวงปู่**อธิษฐานเสร็จ แล้วทำจิตให้แน่วแน่ แผ่เมตตาแก่สรรพสัตว์ทั่วจักรวาลไม่มีประมาณ แล้วท่านก็นั่งหลับตาทำสมาธิสงบนิ่ง

เป็นที่น่าอัศจรรย์ ขณะที่ฝนกำลังลงเม็ดถี่โดยลำดับนั้น ได้เกิดมีลมพัดมาอย่างแรง ต้นไม้ลู่เอนไปตามทิศทางลมด้วยความแรงของลมที่พัดมานั้น สามารถทำให้ฝนเปลี่ยนทิศทางไปโดยฉับพลัน

ฝนตกห่างจากจุดที่หลวงปู่นั่งอยู่ออกไปในรัศมี ๑ เส้น เว้นเฉพาะที่ๆ หลวงปู่อยู่เท่านั้น

วันนั้นฝนตกอยู่นานพอสมควร พอฝนหายแล้วอาการไข้ก็ยังไม่สร่าง **หลวงปู่**จึงล้มตัวนอนต่อไปโดยไม่ได้กางกลด

ท่านมารู้สึกตัวอีกทีก็เป็นเวลากลางคืนแล้ว รู้สึกว่าเนื้อตัวเปียกชุ่มหมด ส่วนหนึ่งเป็นเพราะยุงป่ารุมกัด และอีกส่วนหนึ่ง เพราะเหงื่อออก

หลวงปู่ไม่ได้สนใจกับเรื่องเนื้อตัว รู้แต่ว่าสร่างไข้แล้ว รู้สึกว่าตัวเบา คอแห้งกระหายน้ำ จึงลุกขึ้นเอากาไปตักน้ำในลำธารใกล้ๆ ใช้**ธรรมกรก** (กระบอกกรองน้ำ) กรองน้ำใส่กาเต็มแล้วก็กลับมาที่เดิมนั่งภาวนาทำสมาธิจนรุ่งเช้า

ก่อนออกเดินทาง **หลวงปู่**ได้ทำใจให้สงบ แผ่เมตตาไปยังสรรพสัตว์ทั้งหลาย การเดินทางในวันนั้นมีความสะดวกปลอดภัย ไม่มีอุปสรรคอันตรายใดๆ

๑๐๘.

ข้อดีของการเดินธุดงค์องค์เดียว

ที่บอกว่า**หลวงปู่แหวน กับหลวงปู่ตื้อ** ท่านจะออกท่องธุดงค์ไปไหนๆ ด้วยกันนั้น ไม่ได้หมายความว่าท่านจะเดินด้วยกันพักด้วยกันตลอด หากแต่ไปด้วยกันบ้าง แยกกันบ้าง ๓ วัน ๕ วัน ๒ สัปดาห์ หรือ ๑ เดือน มาพบกันทีหนึ่งหรือบางครั้งก็พักปักกลดอยู่ใกล้ๆ กัน แล้วก็ต่างองค์ต่างแยกกันไป แต่ท่านก็ติดต่อถึงกันอยู่เสมอ

ในช่วงที่ธุดงค์มาลำปางนี้ **หลวงปู่**ทั้งสององค์แยกทางกัน แต่มาพบกันที่ลำปาง แล้ว**หลวงปู่แหวน**ธุดงค์ขึ้นไปเชียงใหม่ และ**หลวงปู่ตื้อ** แยกไปแสวงวิเวกแถบอำเภอเถิน หวังจะไปพบกันที่เชียงใหม่

หลวงปู่แหวน ท่านเล่าถึงข้อดีในการเดินทางองค์เดียวว่า

การเดินทางคนเดียวนั้นรู้สึกสะดวกสบายหายกังวลไม่เหมือนไปกันเป็นหมู่เป็นคณะ มีแต่เรื่องกังวล ในที่บางแห่งเพื่อนๆ จะไป เราอยากอยู่ เราจะไปเพื่อนๆ จะอยู่ ไม่ค่อยจะพร้อมเพรียงกัน

สู้ไปคนเดียวไม่ได้ อยากไปก็ไปอยากอยู่ก็อยู่ ไม่มีเครื่องวิตกกังวล ไม่ต้องพูดจากับใครๆ

เดินทางคนเดียว เวลาคับขันจิตก็เป็นสมาธิได้ดี สติสัมปชัญญะเป็นเพื่อนสองเสมอในกาลเช่นนั้น

เดินไปภาวนาไปเช่นนี้ บางครั้งจิตสงบอยู่ได้นาน**ความวอกแวกแส่ไปรับอารมณ์ภายนอกตามนิสัยของจิตไม่ค่อยมี**

เพราะเหตุที่อันตรายมีอยู่รอบด้าน ชีวิตจึงฝากเป็นฝากตายอยู่กับสติ

การเดินทางในที่ๆ มีอันตรายเช่นนั้น เปรียบเหมือนการเข้าสู่สงครามของทหาร ถ้าไม่ค่อยระมัดระวัง สติสัมปชัญญะไม่มี ไม่ช้าทหารผู้นั้นจะต้องถูกข้าศึกทำร้ายเอาอย่างแน่นอน

๑๐๙.

การบำเพ็ญภาวนา อยู่ในที่มีอันตราย

หลวงปู่เล่าถึงการบำเพ็ญภาวนาอยู่ในสถานที่ที่มีอันตรายเช่น มีสัตว์ มีเสือ มีช้าง มีหมี หรืองู อยู่ใกล้ๆ ว่า ในสถานที่เช่นนั้นแหละ **สติมันตื่นอยู่ทุกเมื่อ**

ที่ว่า**สติมันตื่น** เพราะมันกลัวอาจารย์เสือ อาจารย์ช้าง อาจารย์งู อาจารย์หมี จะมาทำอันตราย มันจึงตื่นตัวอยู่เสมอ

หลวงปู่บอกว่า คำว่า **ตื่น** ในที่นี้ มิได้หมายความว่าตื่นกลัวแบบกลัวสัตว์ กลัวเสือ มันจะมาทำอันตรายเอาแต่ความหมายว่า **ตื่นอยู่ด้วยธรรม**

เช่น เราเจริญธรรมะข้อ**มรณานุสสติ** จิตมันจะค้นคิดหาอุบายทางปัญญาอยู่เฉพาะเรื่องนั้นๆ ไม่ส่งออกไปรับอารมณ์ภายนอกอย่างอยู่ในที่ธรรมดาทั่วไป

เวลาจิตสงบเมื่ออยู่ในสถานที่ที่มีอันตราย ความสงบจะตั้งอยู่ได้นาน อุบายการพิจารณาก็แยบคาย

แม้ขณะเดินจงกรม เวลาจิตรวมก็สามารถยืนอยู่ได้โดยไม่ล้มหรือซวนเซ อยู่ได้นานเท่าที่จิตจะถอนออกจากสมาธิ

เพราะเหตุนั้น จิตในสภาพเช่นนั้นจึงองอาจกล้าหาญมีกำลังมีอำนาจคุ้มครองตัวเองได้

แม้เวลาน้อมจิตแผ่เมตตาต่อสรรพสัตว์ทั้งหลายจึงมีอำนาจโน้มน้าวจิตใจของสัตว์ให้เกิดมีความเมตตาต่อกันและกันได้.

๑๑๐.

เรื่องอาหาร และการบิณฑบาต

หลวงปู่แหวน ได้พูดถึงเรื่องการบิณฑบาตในช่วงออกธุดงค์ว่า

ในการเดินทางของพระธุดงค์นั้นจะเอาอะไรแน่นอนกับการขบฉันนักไม่ได้ ไปในที่บางแห่งก็ได้พอฉัน ในที่บางแห่งก็ไม่พอ ขึ้นอยู่กับความศรัทธาและความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

ไปบิณฑบาตในบางที่บางแห่งอาจจะได้เฉพาะข้าวเปล่า บางแห่งอาจจะได้ข้าวกับเกลือ บางแห่งอาจจะได้ข้าวกับพริก บางแห่งอาจจะได้ข้าวกับน้ำอ้อย

ได้มาอย่างไรก็ฉันอย่างนั้น เพื่อผ่อนบรรเทาความหิวของธาตุขันธ์ จะฉันเพื่อความอิ่มหนำสำราญนั้นไม่มี นอกจากจะผ่านเข้าไปในบ้านเมืองซึ่งนานแสนนาน

โดยสรุป การบิณฑบาตนั้น พระธุดงค์ท่านก็อดบ้างอิ่มบ้าง พอได้พยุงธาตุขันธ์ให้ทรงตัวอยู่ต่อไป

หลวงปู่เล่าต่อไปว่า การเดินธุดงค์ไปในที่ต่างๆ ได้พบเห็นของแปลกๆ ดี เช่น บางหมู่บ้านเวลาไปบิณฑบาตได้ข้าวกับเกลือก็มี ได้ข้าว

กับผักก็มี ถามพวกชาวบ้านเขาว่าไม่มีพริกกินหรือ จึงใส่บาตรเอาข้าว เอาเกลือ เอาผักมาใส่ ไม่เห็นมีพริกเลย

เขาบอกว่าไม่มี ถามเขาว่าเมื่อไม่มีทำไมไม่ปลูกบ้างล่ะ เขาตอบว่ามันเป็นการลำบาก !

หลวงปู่ ว่า พวกประชาชนในหมู่บ้านป่าเช่นนั้นเขากินอยู่กันง่ายๆ ตามธรรมชาติ ไม่มีการดัดแปลง พวกที่มีข้าวมีเกลือก็กินกันไป พวกที่มีข้าวมีผักก็กินกันไป จะต้มจะแกงแบบพวกเรานั้นเขาทำไม่เป็น

พวกพริก มะเขือ หรือผักต่างๆ ถ้าเขาปลูกแบบพวกเราก็คงกินไม่หมด เพราะดินเขาดี

แต่นี่เขาไม่ทำกัน **เขากล่าวว่าลำบาก ยุ่งยากต้องถากต้องถาง**

๑๑๑.

พักนอนในดงเสือ

อีกครั้งหนึ่ง **หลวงปู่แหวน** เดินธุดงค์จาก**พะเยา**จะไปลำปางเช่นกัน ท่านเดินเลียบกว๊านพะเยาไป ตัดข้าม**ดอยหมู**ไป เส้นทางนั้นไม่มีถนน เป็นทางเดินเท้า ภูมิประเทศแถบนั้นเป็นป่าเขา มีเทือกเขาสลับซับซ้อน เป็นการเดินทางที่ค่อนข้างลำบาก

หลวงปู่เดินทางมาองค์เดียว จวนเวลาเย็นก็ถึงศาลาที่พักกลางป่า ซึ่งมีผู้สร้างเอาไว้สำหรับคนเดินทางจะได้เข้าพักอาศัยค้างคืนได้ เพราะในแถบนั้นไม่มีหมู่บ้านใกล้เคียง

ถ้าถึงเวลาบ่ายใกล้เย็น ผู้ที่เดินทางจะไม่เดินทางต่อไปอีกเพราะกลัวอันตรายจากสัตว์ป่า โดยเฉพาะพวกเสือ กับหมี ที่มีชุกชุมในแถบนั้น

ด้วยเหตุนั้น จึงได้มีผู้สร้างศาลาไว้สำหรับคนเดินทางเพื่อจะได้อาศัยหลับนอนเมื่อเดินทางมาถึง

หลวงปู่ เดินทางมาถึงศาลาที่พักเมื่อใกล้ค่ำแล้ว จึงเข้าไปพักที่ศาลานั้น

รอบนอกศาลามีรั้วล้อมรอบกันสัตว์ร้าย ภายในมีเตาไฟพร้อมฟืนไว้ให้ด้วย สำหรับก่อไฟผิงตอนกลางคืน

ในป่าดงดิบเช่นนั้น แม้จะเป็นฤดูแล้ง แต่พอตกกลางคืน อากาศจะหนาวเย็นมาก ต้องก่อไฟผิงพอบรรเทาความหนาวเย็นได้บ้าง

หลวงปู่รีบอาบน้ำเมื่อไปถึง ค่ำลงก็ไหว้พระสวดมนต์แผ่เมตตา แล้วนั่งภาวนาจนดึกจึงพักจำวัด

เวลากลางคืนได้ยินเสียงเสือร้องอยู่รอบๆ ศาลาที่พัก

หลวงปู่บอกว่า พวกเสือนั้นชำนาญในการร้องทำเสียงเลียนแบบพวกสัตว์ป่าต่างๆ เช่น พวกกวาง พวกเก้ง ซึ่งเสือสามารถทำเสียงเลียนแบบได้เหมือนมาก

ดังนั้น บางครั้งพวกเก้ง เมื่อได้ยินเสียงเสือร้องเลียนแบบนึกว่าเป็นพวกของตัว หลงเดินเข้าไปหาแล้วถูกเสือจับกินได้ง่ายๆ

คืนนั้น พอตกดึกอากาศหนาวเย็นมาก จึงก่อไฟที่เตาผิง ต้องลุกขึ้นใส่ไฟถึงสามครั้ง **หลวงปู่**มาเคลิ้มหลับเอาก็ตอนเกือบสว่างแล้ว ประมาณว่าหลับไปได้สองชั่วโมง เมื่อรู้สึกตัวตื่นขึ้นมาก็สว่างแล้ว

๑๑๒.

พบหญิงใจบุญ

พอรุ่งเช้า ได้ยินเสียงคนพูดคุยกัน **หลวงปู่**มองลงไปข้างล่าง เห็นพวกชาวบ้านหาบของมา ๒-๓ คน กำลังนั่งพักคุยกันอยู่

หลวงปู่เดินลงไปถาม ได้ความว่าพวกเขาจะไปพะเยา แล้วถามเส้นทางที่**หลวงปู่**จะไปข้างหน้าว่ามีหมู่บ้านไหม ได้รับคำตอบว่ามีหมู่บ้านหนึ่ง ห่างจากตรงนั้นไปราวสามชั่วโมง อยู่ทางซ้ายมือ

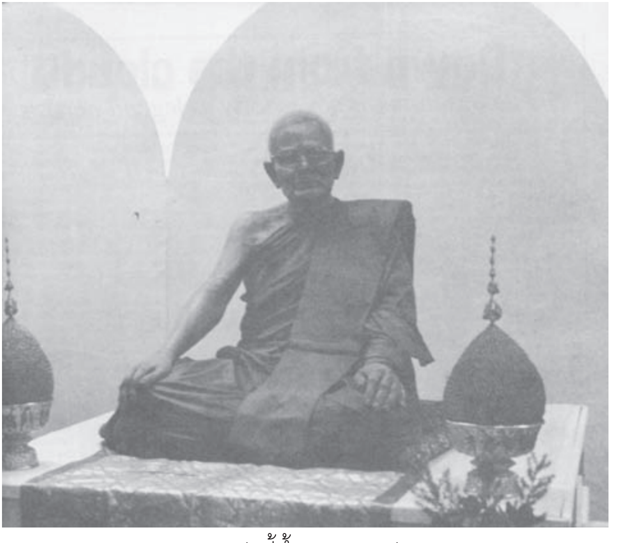
เมื่อได้รับคำบอกเล่าเช่นนั้น **หลวงปู่**จึงเก็บบริขารแล้วออกเดินทาง หมายจะไปบิณฑบาตฉันที่หมู่บ้านข้างหน้า

หลวงปู่เดินไปจนเหนื่อยอ่อนก็ไม่พบหมู่บ้านดังกล่าว เวลาก็สายมากแล้ว รู้สึกหิวและเหนื่อยเพลีย

ท่านเดินต่อไปพักใหญ่ ก็พบหญิงสามคนหาบของสวนทางมา จึงถามว่า จากนี้ไปถึงหมู่บ้านข้างหน้าจะต้องเดินไปอีกไกลเท่าไร ได้รับคำตอบว่า จะต้องเดินถึงเย็นจึงจะถึง

หลวงปู่บอกว่า เมื่อเช้าพบพวกหาบเขาบอกว่าหมู่บ้านข้างหน้าเดินสามชั่วโมงถึง นี่เดินมาจนสายขนาดนี้แล้วก็ยังไม่พบหมู่บ้านดังกล่าว

ได้รับคำบอกว่า หมู่บ้านดังกล่าวนั้น**หลวงปู่**ผ่านมาแล้ว

รูปหุ่นขี้ผึ้งของหลวงปู่

หญิงทั้งสามถามว่า พระคุณเจ้าฉันจังหันแล้วหรือยัง **หลวงปู่** จึงบอกว่ายังไม่ได้ฉัน ครั้งแรกกะว่าจะไปบิณฑบาตฉันที่หมู่บ้านดังกล่าว แต่กว่าจะไปถึงหมู่บ้านต่อไปก็คงจะเย็น วันนี้เห็นจะไม่ได้ฉันแน่

หญิงทั้งสามจึงกล่าวว่า ถ้าเช่นนั้นพวกดิฉันขอนิมนต์พระคุณเจ้าฉันจังหันก่อน พวกดิฉันมีข้าวมาด้วย วันนี้เป็นบุญของพวกดิฉัน นิมนต์ท่านฉันให้เต็มที่ ไม่ต้องห่วงพวกดิฉัน เพราะพวกเราจะกลับบ้านอยู่ไม่เป็นไร

ว่าแล้วพวกเธอรีบจัดอาหารมาใส่บาตร มีข้าวเหนียวกับน้ำอ้อยงบ

หลวงปู่รับอาหารแล้วก็ลงมือฉัน ท่านฉันได้เยอะเพราะรู้สึกหิวมาก

ฉันเสร็จก็อนุโมทนาให้พร พวกเธอทั้งสามคนดูมีสีหน้าร่าเริงดีใจที่ได้ทำบุญระหว่างเดินทาง

เมื่อให้พรเสร็จแล้ว **หลวงปู่**จึงกล่าวอำลาหญิงผู้ใจบุญทั้งสามแล้วเดินทางต่อไป

๑๑๓.

อาศัยพักวัดประจำหมู่บ้าน

หลวงปู่เดินทางไปเรื่อยๆ พอตกเย็นก็ถึงหมู่บ้านตามคำบอกเล่าของหญิงใจบุญทั้งสามนั้น

ในหมู่บ้านนั้นมีวัดอยู่ **หลวงปู่**จึงเข้าไปขอพักค้างคืน ปรากฏว่า**ท่านเจ้าอาวาส**นั้น มีอัธยาศัยให้การต้อนรับอย่างดี

ท่านเจ้าอาวาสถามว่า “เมื่อคืนนี้นอนที่ไหน?”

หลวงปู่เรียนท่านไปว่า นอนพักอยู่ที่ศาลากลางป่า

ท่านเจ้าอาวาสแสดงท่าทางตื่นเต้น กล่าวว่า “ศาลากลางป่านั้นอย่าว่าแต่พักคนเดียวเลย ให้ผมไปพักสักร้อยคนก็ไม่กล้าพัก”

แล้วท่านก็ถามต่อไปว่า “เมื่อคืนนี้เป็นอย่างไรบ้าง แมวป่ามันไม่มาเยี่ยมบ้างหรือ?”

หลวงปู่ตอบท่านว่า “ได้ยินเสียงมันร้องอยู่เหมือนกันแต่ไม่เห็นมันเข้ามาใกล้ มันคงหากินของมันตามประสาสัตว์ป่า”

หลวงปู่พักอยู่ที่วัดนั้นสองวัน พอมีกำลังดีแล้วจึงบอกลาท่านเจ้าอาวาส แล้วออกเดินทางต่อไป

๑๑๔.

จำพรรษา ที่แม่ฮ่องสอน

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เคยจำพรรษาอยู่ที่ถ้ำเหนือธารน้ำไหล ที่แม่ฮ่องสอน อยู่ ๑ พรรษา แต่ในบันทึกไม่ได้ระบุสถานที่ และปี พ.ศ.

ในบันทึกระบุว่า “ถ้ำนี้อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตัวเมือง แม่ฮ่องสอน เป็นถ้ำไม่ใหญ่นัก อยู่ใกล้ธารน้ำที่ไหลมาจากภูเขา ธารน้ำสายนี้ปัจจุบันทางจังหวัดกั้นเป็นเขื่อนทำเป็นคลองส่งน้ำเข้ามายังตัวเมือง เพื่อใช้เป็นแหล่งผลิตน้ำประปาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน”

ในประวัติของ**หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม** ท่านก็เคยมาพำนักที่แม่ฮ่องสอนเหมือนกัน ไม่ทราบว่าอยู่จำพรรษาหรือไม่ ถ้าดูจากสภาพสถานที่แล้วผู้เขียนมั่นใจว่าเป็นคนละที่กัน แต่จะเดินทางมาในระยะเวลาเดียวกันหรือไม่นั้น ยังไม่พบการยืนยัน

บันทึกในส่วนของ**หลวงปู่แหวน** บอกว่า “การจำพรรษาอยู่ที่ถ้ำดังกล่าวท่านอยู่องค์เดียว ตอนแรกที่ท่านไปอยู่มีชาวไร่ทำไร่อยู่ใกล้ๆ บริเวณนั้น ๓-๔ หลังคาเรือน พอได้อาศัยบิณฑบาต

แต่อยู่ไปหลายวันเข้า เมื่อมีคนรู้ว่ามีพระธุดงค์มาอยู่จำพรรษาในถ้ำ ก็มีประชาชนนำอาหารมาถวายกันมากมายทุกวัน ส่วนมากประชาชนถิ่นนั้นเป็นคนเชื้อสายไทยใหญ่ มีคนไทยที่เป็นคนเมืองบ้างไม่มากนัก”

ในสมัยก่อน **แม่ฮ่องสอน**เป็นเมืองปิด ไปได้อย่างเดียวคือเดินเท้า ไม่มีทางรถ ไม่มีสนามบินเช่นปัจจุบัน สมัยก่อนเป็นเมืองที่ทุรกันดารมาก ไม่มีใครอยากไป บรรดาข้าราชการที่ทำผิดมักถูกสั่งย้ายให้ไปอยู่แม่ฮ่องสอน เป็นการลงโทษที่ถือว่าหนักทีเดียว

การเดินทางจากแม่ฮ่องสอนสู่โลกภายนอก คือมาเชียงใหม่ เส้นทางเดินที่ใกล้ที่สุด ลัดที่สุดนั้น ต้องเดินผ่านป่าผ่านเขาที่สลับซับซ้อน มาทางอำเภอปาย เข้าอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ แล้วผ่านป่าผ่านเขา เข้าตัวเมืองเชียงใหม่ ถือเป็นทางที่เสี่ยงอันตรายด้วยไข้ป่าและสัตว์ร้าย เช่น ช้าง เสือ หมี และงูพิษ มีอยู่ชุกชุม.

Down from the clouds

Famous monk is not as lofty as legend persists

THE supernatural is commonplace in Thailand. There are ghosts and spirits everywhere and, naturally, you take precautions in respect of them, whether you're building a house, going abroad, or making changes in the Cabinet. There are all kinds of experts to give the advice and protection you need: magicians, astrologers, mediums and so on. Even Buddhist monks have a reputation in this field, though strictly speaking they're supposed to give the supernatural a wide berth. In fact, one of the people most famous for his extraordinary powers is Luang Bhu Waen.

Recently, a party of Thai doctors went to visit him, [illegible] this account of the meeting, told to CHARLES BROWNE [illegible] Chiang Mai, provides a vivid picture of the mixture of humour, credulity, respect and scepticism with which the Thai view the supernatural as well as the down-to-earth attitude of the monk involved.

THERE were seven of us making the trip: four doctors, a nurse and two photographers. The Prime Minister had asked for a picture of Luang Bhu Waen to put in the new wing of a hospital. Also, Luang Bhu Waen is 92 years old. He's in fairly good health but his eyes are troubling him, so one of the doctors – an occulist – went to look him over.

The temple is in the village of Doi Mae Bang near the *amphoe* (district) town of Prao – that's about one hundred kilometres north of Chiang Mai. Some probably know that Luang Bhu Waen has been famous about five years. I didn't know anything about him before that time. The people in the village think he's an *arahan* (enlightened being), probably because he's always been kind to them, and sympathetic. But before this strange thing happened about five years ago, no-one outside the *amphoe* knew anything about him.

What happened was that a pilot of the Royal Thai Air Force was flying a plane – well, I don't know how high – but up in the clouds anyway. And he suddenly noticed a monk sitting meditating outside his cabin .... Yes, he thought that was strange. And he told people about it when he got back, but no-one knew who it could have been.

He was so interested that he got his maps out, looked where he'd been flying and calculated he must have been over Doi Mae Bang when it happened. So he went back and talked to the villagers. They told him that Luang Bhu Waen was the monk they most respected and he decided it must have been him.

Visitors pay their respects to the waxwork image of the famous monk.

Besides, Luang Bhu Waen meditates, and that's already enough to make him unusual.

Since then he's been famous all over the country. Everyone goes to see him, and you can buy his picture and medallion everywhere. They're very popular. The day we visited Doi Mae Bang – this trip I'm telling you about – there were two coach-loads of people at the temple, but the abbot wasn't letting anyone see Luang Bhu Waen.

That's understandable, of course. He's a very old man. But even we had a lot of trouble getting to see him. I mean, the abbot made it really hard. He said Luang Bhu Waen was tired, it wasn't convenient, why hadn't we come earlier in the [illegible] and so on.... I can't go into all the details. But you ask anyone who's been to the temple, or the villagers around and you'll know what I'm talking about. There's even a [illegible] that the abbot keeps Luang Bhu Waen under lock and key. It's difficult to see him.

Anyway, with a lot of talking we managed to get permission for three of the doctors to look Luang Bhu Waen over in his room. Afterwards he was brought out, supported by a couple of temple helpers and sat on the verandah for photographs.

That was the first time I'd seen him. I looked at him really closely, but to tell the truth there really wasn't anything special to see.

For half an hour he sat there while the pictures were taken but he didn't move at all – not even his eyes. Completely still. I wondered if he was still alive.

After a while I and another of the party became bored, so we went to a special building erected about

'Do you think I'm a bird?'

four months earlier to keep Luang Bhu Waen's waxwork image in.... What! You haven't heard that story either? But don't you read the papers?

About a year ago a doctor in Bangkok was ill. Somehow he met Luang Bhu Waen and asked him to help. The result was he was cured. The doctor wanted to show his gratitude and *tum bun* (make merit) at the same time. And as he was rich, he asked Madame Tussaud's in London to make a waxwork image of Luang Bhu Waen, from photographs, I suppose.

They must have sent all kinds of pictures and measurements. They say it cost a million baht (US$50,000), but Madame Tussaud's halved the price in exchange for a copy of the image for the London museum. There were all kinds of miracles when it arrived.

It was raining the day it reached Chiang Mai, but as soon as the image was taken out of the plane the rain stopped, the sun shone, everything was bright, sparkling.

Now the image is in the special room in the temple grounds, lifelike. And you know, when I saw it there, I felt it was really Luang Bhu Waen himself – it was smiling, so realistic. Even the white under the fingernails. Every detail was right, exactly the way it was. And my companion felt the same way I did.... Which was the *real* Luang Bhu Waen?

Afterwards we went back. The pictures were finished and Luang Bhu Waen had been taken to his room. We left the temple and drove back to Chiang Mai. I felt a little dissatisfied. I jokingly asked one of the doctors who'd examined him if he thought Luang Bhu Waen was really alive.

He said he'd wondered himself, and while he was alone with him, to see if he understood things, he had asked – just for something to say – if he'd been afraid of tigers when he'd gone to meditate as a younger man?

When monks want to meditate they wander off in the forest during the dry season, looking for the wildest places in which to stay. And Luang Bhu Waen, who knows this doctor, just said in a very old, very quiet but sharp voice, "You've been a monk, and you can ask that?"

Which, we agreed, was a sign he was still mentally alert.

But even better than that....

One doctor always had been curious about the Royal Thai Air Force pilot's story about the monk up in the clouds. He asked while he was examining Luang Bhu Waen if it really had been him floating up there.

Luang Bhu Waen didn't move. He showed no feeling. His eyes remained closed. Just a tiny movement of the lips was evident and this old, very faint but sharp voice said:

"You think I'm a bird?" ■

Luang Bhu Waen, backed by the abbot of Wat Doi Mae Bang, makes a rare appearance to bless some food.

๑๑๕.

ขอปันพรจากพระ

หลวงปู่แหวน ท่านเล่าถึงการมาถวายอาหารของประชาชนชาวแม่ฮ่องสอน ดังนี้.-

การมาถวายอาหารของพวกชาวไทยแม่ฮ่องสอนนั้น เขาจะมากันแต่เช้าตรู่ พอสว่างเขาจะมานั่งกันเต็มอยู่หน้าถ้ำ สิ่งที่เขานำมาถวายนอกจากอาหารแล้ว ก็มี**เทียนไข**

เมื่อเขามาพร้อมกันแล้ว เขาก็ถวายอาหาร ถวายเทียนไข พระก็ให้พร คือ ยะถา สัพพี ให้เขาเสร็จแล้ว พวกเขาก็ลากลับไป

แต่ถ้ายังไม่**ปันพร**พวกเขาก็จะยังไม่กลับ จนกว่าพระปันพรเสร็จ พวกเขาจึงจะกลับ

หลวงปู่บอกว่า เรื่องปันพร หรือให้พรนี่พวกเขาถือกันมาก ถ้าเขาถวายของพระแล้ว แม้เพียงเล็กน้อยเขาต้องขอพรทันที ไม่เช่นนั้นเขาไม่ไป เขาถือว่ายังไม่ได้บุญ

หลวงปู่เห็นว่าชาวบ้านมากันมากเป็นเรื่องวุ่นวาย จึงบอกพวกเขาว่าวันต่อไปไม่ต้องมา ท่านจะเดินไปบิณฑบาตที่บ้านเขาเอง แต่พวกเขาไม่ยอม เขาเคยมาอย่างไรเคยทำอย่างไรก็ทำอย่างนั้นมากันอย่างนั้น ตามศรัทธาของเขา

หลวงปู่จำต้องอนุโลมตาม เพราะเขามีศรัทธาเชื่อถือกันมาอย่างนั้น พวกเขาทำไปก็ไม่ได้ผิดข้อธรรมอะไร เป็นการทำบุญทำกุศลด้วยศรัทธา จึงอนุโลมตามเขา

๑๑๖.

ขุ้น ตัวเล็ก แต่อันตราย

ตอนที่**หลวงปู่แหวน** ท่านไปอยู่ในถ้ำที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนใหม่ๆ มีแมลงชนิดหนึ่งตัวเล็กๆ ปีกลาย ตัวสีเหลือง มารบกวนกัดท่านอยู่เสมอ

แมลงชนิดนี้กัดตรงไหน ก็เป็นช้ำเลือดและกลายเป็นแผล กว่าแผลจะหายบางทีตั้งสามสะเก็ด

หมายความว่า พอแผลแห้งก็มีสะเก็ดเป็นแผ่นแข็งปิดแผลอยู่ เมื่อสะเก็ดหลุดออกไป ก็เห็นแผลเป็นเนื้อแดงอยู่อีก แล้วก็ค่อยๆ แห้งกลายเป็นสะเก็ดปิดแผลอยู่อีก เป็นเช่นนี้ถึง ๓ ครั้ง แผลจึงจะหาย

วันหนึ่ง เมื่อชาวบ้านขึ้นมาถวายอาหาร พวกเขาถามหลวง**ปู่**ว่า “ท่านอยู่ที่นี่**ขุ้น**ไม่กัดหรือ”

หลวงปู่บอกเขาว่า “มีตัวอะไรก็ไม่รู้ ตัวเล็กๆ กัดแล้วเป็นแผล ตัวอย่างนั้นเขาเรียกกันว่าอะไร?”

ชาวบ้านบอกว่าตัวนั้นแหละที่เขาเรียกว่า **ขุ้น** **หลวงปู่**ถามเขาว่า จะป้องกันไม่ให้มันกัดได้อย่างไร

เขาบอกว่า วิธีป้องกันให้ก่อไฟสุมไฟให้มีควันอยู่เสมอ เมื่อมันได้กลิ่นควันไฟแล้วมันจะหนี ไม่มาอีก

หลวงปู่ ทำตามคำแนะนำของชาวบ้านก็ได้ผล อันตรายจากตัวขุ้นก็ไม่มีอีกเลย การบำเพ็ญภาวนาจึงทำได้ดี ไม่มีแมลงอันตรายมารบกวน

หลวงปู่พูดถึงขุ้นว่า “ตัวขุ้นนี้ร้ายมาก คนที่แพ้พิษมัน เมื่อถูกกัดแล้วจะเกิดเป็นแผลพุพอง ถึงแม้จะหายแล้วก็ยังมีแผลเป็นอยู่ ถ้าถูกกัดมากๆ จะเห็นแผลเป็นลายอยู่ตามตัวตามแขน

กล่าวกันว่า พวกชาวเขาที่ใช้ผ้าพันขาลงไปถึงหลังเท้านั้น ก็เพื่อป้องกันตัวขุ้นกัดนี้เอง” (นอกจากนี้ยังป้องกันงูกัดด้วย - ผู้เขียน)

๑๑๗.

กลับไปเชียงใหม่ กับท่านพระครู

เมื่อออกพรรษานั้นแล้ว พระผู้ใหญ่ในแม่ฮ่องสอนคือ **ท่านพระครูอริยมงคล** ซึ่งมีเชื้อสายเป็นไทยใหญ่ได้มาชวน**หลวงปู่แหวน**ให้ไปเชียงใหม่ด้วย

ท่านพระครูฯ กับ**หลวงปู่แหวน** มีความสนิทสนมกันพอสมควร ท่านเรียก**หลวงปู่แหวน** ว่า **ครูน้อย** ส่วน**หลวงปู่**ก็เรียกท่านพระครูว่า **ส่าหลง**

ท่านพระครูอริยมงคล ได้รับใบบอกจากเชียงใหม่ว่าให้ไปเชียงใหม่เพื่อต้อนรับเสด็จฯ พระเจ้าอยู่หัว ที่จะเสด็จขึ้นไปประพาสเชียงใหม่

หลวงปู่เล่าว่า ท่านยังไม่อยากจะลงไปเชียงใหม่ในตอนนั้น ครั้งแรกได้ตอบบ่ายเบี่ยงไป บอกว่าท่านกำลังเป็นไข้หวัดเดินทางไปด้วยไม่ได้ แต่**ท่านพระครูฯ** ไม่ยอม รบเร้าให้ไปด้วยให้ได้ **หลวงปู่ฯ** จึงจำยอมร่วมเดินทางไปด้วย

ท่านพระครูฯ หลวงปู่ และคณะ ออกเดินทางจาก**แม่ฮ่องสอน** เดินลัดป่าข้ามเขามายัง**อำเภอปาย** หยุดพักเอากำลังที่ปาย ๓ วัน แล้วออกเดินทางต่อไป**อำเภอแม่ริม** จังหวัดเชียงใหม่ แล้วเดินทางเข้าตัวจังหวัดเชียงใหม่

ภาพเขียนสีน้ำมัน ของหลวงปู่

จากอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มาถึงตัวจังหวัดเชียงใหม่ ใช้เวลาเดินเท้า ๔ วัน

เมื่อ**ท่านพระครูอริยมงคล** ทำกิจธุระในเชียงใหม่เสร็จก็มาชวนให้**หลวงปู่แหวน** ร่วมเดินทางกลับไปแม่ฮ่องสอนด้วยกันอีก

หลวงปู่ยังไม่อยากจะกลับไป ขณะที่คิดหาทางบ่ายเบี่ยงอยู่นั้น บังเอิญไข้หวัดที่ท่านเป็นมาจากแม่ฮ่องสอนยังไม่หาย กลับมีอาการมากขึ้นและไอมากขึ้น

เมื่อท่านพระครูฯ มาชวน ท่านจึงตอบปฏิเสธ ขออยู่พักรักษาอาการไข้ที่เชียงใหม่ก่อน

ท่านพระครูฯ หรือ**ท่านส่าหลง** จึงต้องกลับไปพร้อมคณะของท่านโดยไม่มี**หลวงปู่แหวน**ไปด้วย

ส่วนหลวงปู่แหวน ท่านก็ยังคงพำนักอยู่ที่เชียงใหม่ต่อไป และตั้งแต่นั้นมา ท่านไม่ได้กลับไปที่แม่ฮ่องสอนอีกเลย

๑๑๘.

พระเชียงใหม่กินข้าวเย็น พระแม่ฮ่องสอนกินข้าวดึก!

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ได้เล่าถึงเรื่องที่พระในแม่ฮ่องสอนกับพระเชียงใหม่**ในสมัยนั้น** ต่างโจมตีกล่าวหาซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ดังนี้ .-

สมัยนั้น พระแม่ฮ่องสอนมักจะกล่าวโทษพระทางเชียงใหม่ว่าพระเชียงใหม่กินข้าวเย็น

หลวงปู่ท่านว่า "พระไทยใหญ่แม่ฮ่องสอนสมัยนั้นไม่ได้กินข้าวเย็นแต่กินข้าวร้อนกลางดึก

กล่าวคือ พระไทยใหญ่แม่ฮ่องสอน **สมัยนั้น** พอได้เวลาตีหนึ่งคือ ๐๑.๐๐ น. พวกพระจะตามเทียนทำอาหารกินกันอ้างว่าเป็น**วันเหม่อ**แล้ว"

หลวงปู่แหวน เคยโต้เถียงกับพระแม่ฮ่องสอนมาครั้งหนึ่งในเรื่องนี้ โดย**หลวงปู่**ยกประเด็นว่า "**ตุ๊เจ้า**เชียงใหม่กินข้าวเวลาเย็น **เจ้าบุ๊น**แม่ฮ่องสอนกินข้าว**วันเหม่อ** เวลา ๐๑.๐๐ น. มันแปลกกันที่ตรงไหน

วันเหม่อไม่ใช่วันใหม่ ถ้าเป็นวันใหม่ตามพระวินัยก็ต้องสว่างแล้วจึงนับได้ว่าเป็นวันใหม่ แต่นี่กินข้าววันเหม่อ ๐๑.๐๐ น. กับกินข้าวเย็นเวลา ๑๗-๑๘-๑๙ น. นั้น ทั้งสองไม่แตกต่างอะไรกันเลยในทางพระวินัย"

หลวงปู่บอกว่าท่านเพียงเสียงเดียว เถียงสู้เขาไม่ได้ เห็นว่าพูดไป ก็ไม่เป็นผล ก็เลยต้องปล่อยเลยตามเลยไป

หมายเหตุเพิ่มเติม

ประเด็นพระฉันอาหารยามวิกาล ยังเป็นเรื่องที่เป็นปัญหาอยู่ ผู้เขียนขอยก ๒ กรณี เพื่อผู้อ่านจะได้พิจารณา

หนึ่ง ผู้เขียนไปพบเห็นในอำเภอแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงราย มีสามเณร ๒-๓ รูป ยืนรอซื้อก๋วยเตี๋ยวจากรถเข็นในตลาดกลางคืน ผู้เขียนถามว่า เณรซื้อก๋วยเตี๋ยวไปให้ใคร เณรตอบว่า "ซื้อไปฉันเอง ไปให้หลวงพี่ และหลวงพ่อด้วย" หลวงพ่อที่เณรว่าก็คือ เจ้าคณะอำเภอนั่นเอง

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นประมาณ ๕ ปีแล้ว เดี๋ยวนี้อาจไม่มีก็ได้

สอง ผู้เขียนขับรถไปส่ง**หลวงปู่เพ็ง พุทฺธธมฺโม** ที่วัดใหญ่แห่งหนึ่งอยู่ในจังหวัดภาคกลาง **หลวงปู่** เป็นองค์แสดงธรรมภาคกลางคืน ซึ่งมี**การบวชชีพราหมณ์** ๒๐๐-๓๐๐ คน เป็นงานใหญ่ ดูทุกคนปฏิบัติเคร่ง และอิ่มบุญกัน

พอสองสามทุ่มก็มีการลำเลียงน้ำนมถั่วเหลือง (น้ำเต้าหู้) มาเลี้ยงดูกัน รวมทั้งถวายพระด้วย

หลวงพ่อเจ้าอาวาสท่านฉันน้ำเต้าหู้ แล้วเมตตายกให้ผู้เขียนด้วย ๑ แก้ว พร้อมทั้งบอกว่าดื่มเสียจะได้มีแรง

ผู้เขียนกราบเรียนท่านว่า วันนี้วันพระ ผมงดอาหารหลังเที่ยง แล้วหลวงพ่อท่านว่า "พวกน้ำนม กาแฟ โอวัลติน พวกนี้**ไม่ต้องเคี้ยว** พระฉันได้ไม่อาบัติ"

สาธุ! หลวงพ่อ ท่านเป็นมหาเปรียญหลายประโยค ท่านศึกษา **วินัยมุข** ในหลักสูตรนักธรรมโทมาคนละเล่มกับผมก็ได้ ผมไม่มีภูมิจะโต้แย้งท่านได้หรอกครับ นิมนต์พระคุณเจ้าแล้วก็สอนศรัทธาญาติโยมของท่านอย่างนั้นไปเถอะ **ผมขอหลบก็แล้วกัน**

สาม (ขออภัย เพิ่งนึกได้ ไม่ได้จับผิดพระ แต่สงสัย) ผู้เขียนไปพบที่วัดหลายแห่ง มีทั้งวัดใหญ่-วัดเล็ก ตอนกลางคืน แม่ชีหรืออุบาสิกาจะต้มพืชผักสมุนไพรมาถวายพระพร้อมทั้งน้ำจิ้ม น่าจะเป็นน้ำตาลทราย+เกลือ+พริก ละลายน้ำสุกพระท่านก็ตั้งวงฉัน เรียกว่า "ฉันปรมัตถ์"

ประเด็นนี้ ผู้เขียนไม่รู้ว่าผิดหรือถูกตามพระวินัยเพราะท่านมีเจตนา **ฉันเพื่อเป็นยาบำบัดโรค** สมุนไพรที่เห็นก็มีพวกใบบัวบก ยอดโสม ตะไคร้ ขิง ข่า ฯลฯ ก็ดูเป็นยาทั้งนั้น

ผมว่าดูจะคาบลูกคาบดอกอยู่ จะว่ายาก็ได้ ว่าอาหารก็ถูก ถ้าเป็นยา ก็น่าเชื่อว่าท่านคงเจ็บป่วยเหมือนกันทั้งวัดมั้ง!

ครูอาจารย์ท่านบอกผมอย่างนี้ ขอยกตัวอย่าง **ขิง-ข่า** ถ้าเป็นขิงอ่อน ข่าอ่อน น่าจะเป็นอาหาร แต่ถ้าขิงแก่ - ข่าแก่เอามาต้ม แล้วพระเพียงแต่ดูดฉันเอาน้ำนิดหน่อย พอไม่ให้เสาะท้องเนื่องจากอดอาหารมา ก็ถือเป็นยา แต่ถ้านั่งเคี้ยวกร้วมๆ ก็น่าจะเป็นการกินอาหาร?

ต้องขออภัย นี่พูดแบบคนไม่รู้ครับ อาจทำให้พระบางวัดท่านลำบากใจก็ได้ ต้องกราบขอขมาท่านด้วย

ปฐม นิคมานนท์

๑๔ ธ.ค. ๒๕๔๕

บรรดาญาติโยมจากทุกสารทิศรอเข้ากราบหลวงปู่

๑๑๙.

ข้อสังเกตเกี่ยวกับ พระไทยใหญ่แม่ฮ่องสอน

หลวงปู่แหวน ท่านพูดถึงพระไทยใหญ่ที่แม่ฮ่องสอนที่ท่านพบเห็นใน**สมัยนั้น** ว่า :-

อีกเรื่องหนึ่ง **พระไทยใหญ่ในแม่ฮ่องสอนสมัยนั้นเมื่อถึงวันอุโบสถเขาไม่ทำอุโบสถสวดปาฏิโมกข์เหมือนพระไทยทั่วไป แต่เขาจะประชุมกันในอุโบสถ แล้วต่างก็บอกปาริสุทธิเท่านั้น**

มีข้อแปลกอยู่อีกอย่าง คือ เวลาสนทนาธรรมกันมักพูดธรรมะชั้นโลกุตรจิต โลกุตรมรรค โลกุตรผล เช่นเดียวกันกับพระพม่า

ธรรมะเหล่านี้ต่างก็จำเอามาจาก **"แผนที่"** นั่นเอง

เวลาสนทนาธรรม มักเกิดการถกเถียงกันจนหน้าดำหน้าแดง เพราะ**ความเห็น**ในข้อธรรมไม่เหมือนกัน

หลวงปู่ ให้อรรถธิบายว่า :-

ปัญญาที่เกิดจากการจำแผนที่ กับปัญญาที่เกิดจากการเรียนตามภูมิประเทศ นั้น ไม่เหมือนกัน

ปัญญาที่ได้จากการเรียนตามแผนที่ คือ การศึกษาเล่าเรียนจากตำรับตำราอย่างเดียว ความจำ ความเข้าใจ การตีความอาจไม่ตรงต่อความเป็นจริงของธรรมะ

ส่วนปัญญาที่เกิดจากการเรียนตามภูมิประเทศ คือจากการปฏิบัติภาวนานั้น เมื่อทุกคนทำให้เกิดให้มีขึ้นในจิตใจของตนแล้ว ต่างก็หมดความสงสัยในธรรมะนั้นๆ ไม่มีข้อโต้แย้ง ไม่มีการถกเถียงกันและกันอีกต่อไป

หลวงปู่ ให้คำอธิบายต่อไปอีกว่า :-

การที่จะปฏิบัติให้ถึงโลกุตรธรรมนั้นไม่ใช่ของง่าย ไม่เหมือนจำเอาตามแบบจากตำรา แล้วเอามาพูดคุยกันอวดกัน

ศีล สมาธิ ปัญญา นั้น ต้องปฏิบัติทางด้านจิตใจให้เป็นผู้รู้เองเห็นเอง ด้วยตนของตนเอง เริ่มแต่มี**อินทรีย์สังวร** ขึ้นไป

เพราะบรรดากิเลสน้อยใหญ่ เกิดทาง**อินทรีย์** เรานี้ คือ ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ

ความชั่วก็ดี ความดีก็ดี เกิดจากทวารเหล่านี้

เมื่อความชั่วเกิด ต้องมีสติรู้เท่ากัน และป้องกันไม่ให้เกิด **ละ**ออกจากจิตจากใจของเรานี้ เอาจิตเอาใจของเรานี้ละ เอาจิตเอาใจของเรานี้ปล่อย **เอาจิตเอาใจของเรานี้ปล่อยวางจากความชั่วทั้งสิ้น**

เมื่อปล่อยวางได้ ความชั่วทั้งที่เป็นส่วนหยาบ ที่เกิดจากกายและวาจา ทั้งที่เป็นส่วนละเอียดที่เกิดจากใจ ก็ไม่มี

ส่วนที่มันละเอียด เป็น**อนุสัย** นอนเนื่องอยู่นั่นแหละสำคัญ ละมันปล่อยวางมันไม่ได้ง่ายๆ มันมักไม่แสดงตัว มันเก็บตัวของมัน ในส่วนลึกของจิตใจ

ถ้าปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีศีล มีสมาธิ เป็นมรรคเครื่องดำเนินไปสู่ปัญญา ทำศีล ทำสมาธิ ทำปัญญา ของตนให้เป็น**เอกมรรค** เครื่องดำเนินเป็นอันเดียวกันนั่นแหละ จึงจะสามารถมองเห็นส่วนละเอียดที่เป็นอนุสัยของกิเลสได้

เมื่อศีล สมาธิ ปัญญา เป็นเอกมรรคแล้วเช่นนี้ จิตที่เป็นส่วนละเอียดที่ทรงตัวอยู่ จะเรียกว่า **จิตมีอิทธิบาท** หรือ**มีโพชฌงค์**หรือ**มีพละ** หรือ**จิตมีมรรค** ก็เรียกได้ทั้งนั้น เพราะธรรมเหล่านี้เกิดขึ้นมาส่งเสริมซึ่งกันและกันในขณะจิตที่เป็นไปกับธรรม

เมื่อจิตตกสู่กระแสแห่งธรรมแล้ว **โลกุตรธรรม** อันเป็นส่วนมรรคก็ดี อันเป็นส่วนผลก็ดี **ต้องปฏิบัติจิตใจของตนให้เกิด ให้เข้าถึงธรรมเสียก่อน จึงจะพูดได้ด้วยความอาจหาญ แน่ใจ อธิบายก็อธิบายด้วยความอาจหาญแน่ใจ**

๑๒๐.

โยมบิดามาขอลา

หลวงปู่แหวนเล่าว่า ในปีที่ท่านจำพรรษาอยู่ที่แม่ฮ่องสอนนั้น วันหนึ่ง ขณะที่กำลังทำความเพียรอยู่นั้น นิมิตไปว่าได้เห็นโยมบิดาสวมเสื้อผ้าใหม่ทั้งชุด เข้ามาหาท่าน

หลวงปู่จึงถอยจิตออกมาพิจารณาดูว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น ก็เกิดความรู้ว่า **ถ้าเห็นคนใส่เสื้อผ้าใหม่ก็หมายความว่าเขาน่าจะตาย** และโยมบิดาของท่านก็น่าจะสิ้นอายุขัย แล้วมาให้**หลวงปู่**เห็นในนิมิตเพื่อเป็นการบอกลา

หลวงปู่ได้สำรวมจิต ตั้งสัจจาธิษฐาน รวบรวมบุญกุศลที่ท่านบำเพ็ญมาทั้งหมด อุทิศตรงให้กับโยมบิดา

ทันใดนั้น ปรากฏมีแสงพุ่งตรงมาทางที่ท่านนั่งอยู่ แล้วลอยมาอยู่เสมอยอดไม้ แล้วลอยต่ำลงมาที่พื้นเบื้องหน้าของท่าน กลายเป็นภาพของโยมบิดานั่งประณมมืออยู่ พร้อมกับกล่าวว่า "โยมพ่อจะมาลา"

หลวงปู่กำหนดจิตถามไปว่า "โยมพ่อตายแล้วหรือ แล้วโยมพ่อจะไปไหน"

ภาพโยมพ่อชี้มือไปทางประเทศพม่า

เมื่อ**หลวงปู่**แน่ใจว่าโยมบิดาของท่านสิ้นแล้ว ท่านก็กำหนดจิตอุทิศบุญกุศลให้อีกครั้งหนึ่ง ภาพนั้นก็หายไป

อยู่ต่อมาอีกวันหนึ่ง เมื่อ**หลวงปู่**เข้าที่ภาวนาแล้ว ท่านได้อธิษฐานส่งจิตไปถึงโยมมารดา ก็ปรากฏเป็นภาพโยมมารดามาในนิมิตและกล่าวว่า "ลูกไม่ต้องห่วงแม่หรอก แม่อยู่สุขสบายดี"

โยมมารดาชี้ให้ดูที่อยู่ ปรากฏว่าเป็นที่อยู่อันน่ารื่นรมย์

ตั้งแต่นั้นมา หลวงปู่ไม่เคยคิดเป็นห่วงโยมทั้งสองเลย เพราะท่านทั้งสองมีคติที่เป็นสุขแล้ว

๑๒๑.

ไปเฝ้าพยาบาลพระอุบาลีฯ

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ขณะที่**หลวงปู่แหวน** จาริกภาวนาอยู่ในป่าเขตจังหวัดเชียงใหม่ ได้ข่าวการอาพาธของท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** (จันทร์ สิริจนฺโท) ที่วัดบรมนิวาส กรุงเทพฯ

จากการบอกเล่าของครูบาอาจารย์ บอกว่า ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ ท่านประสบอุบัติหตุ เมื่อขึ้นธรรมาสน์เทศน์ ขาของท่านไปขัดกับพนักของธรรมาสน์ กระดูกขาของท่านเลยหัก แต่ท่านไม่แสดงอาการเจ็บปวดให้เห็น ยังคงแสดงธรรมไปตามปกติจนจบ แล้วท่านก็ลุกขึ้นไม่ได้ ทุกคนจึงรู้ว่าท่านขาหัก แต่สามารถข่มเวทนาโดยไม่แสดงอาการเจ็บปวดให้ใครรู้เลย

เมื่อ**หลวงปู่แหวน**ทราบเรื่อง ในฐานะที่เป็นศิษย์ ท่านจึงประสงค์จะเดินทางลงมากรุงเทพฯ เพื่อเยี่ยมอาการ และถวายการอุปัฏฐากรับใช้

ตามบันทึกในประวัติ**หลวงปู่แหวน** บอกว่า ช่วงนั้น **หลวงปู่มั่น** อยู่ที่จังหวัด**อุตรดิตถ์** จึงลงมากราบเรียนให้**หลวงปู่มั่น**ทราบเรื่อง แล้วท่านก็เดินทางเข้ากรุงเทพฯ ต่อไป

หมายเหตุ : ตรงนี้เป็นข้อมูลใหม่ ที่ว่า**หลวงปู่มั่น** อยู่ที่อุตรดิตถ์ ผู้เขียนไม่เคยทราบมาก่อน จะตรวจสอบข้อมูลที่ชัดเจนต่อไป ถ้าท่านมาอยู่อุตรดิตถ์จริง คิดว่าท่านคงมาอยู่ที่**วัดพระแท่นศิลาอาสน์** ซึ่งอยู่นอกตัวเมืองอุตรดิตถ์ บนเส้นทางไปอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย วัดนี้เป็น**วัดเก่าแก่**และสังกัดคณะธรรมยุต

๑๒๒.

กรรมฐานแมว กรรมฐานอึ่ง

หลวงปู่แหวน ได้พักอยู่ในกรุงเทพฯ เพื่อพยาบาล**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์** นาน ๑ เดือน เห็นอาการท่านดีขึ้นมากแล้วจึงกราบลาพระอาจารย์กลับเชียงใหม่

หลวงปู่แหวน พบว่าการอยู่ในกรุงเทพฯไม่สะดวกสำหรับท่านด้วยมีเหตุขัดข้องในเรื่องอาหารการบิณฑบาต เนื่องจาก**หลวงปู่**เป็นพระต่างถิ่น บิณฑบาตได้ไม่พอฉัน เพราะญาติโยมส่วนมากจะตักบาตรเฉพาะพระที่เป็นเจ้าประจำ พระจรจึงประสบปัญหามาก

หลวงปู่บอกว่า พระกรรมฐานอย่างท่าน พอมาอยู่กรุงเทพฯ ต้องกลายเป็น**กรรมฐานแมว**บ้าง เป็น**กรรมฐานอึ่ง**บ้าง

คือ วันไหนได้อาหารน้อยไม่พอฉัน ก็เป็น**กรรมฐานแมว**คือค่อยๆ เลีย ค่อยๆ ดม กลัวอาหารจะเปื้อนริมฝีปาก เหมือนกับแมว

ถ้าวันไหนบิณฑบาตไม่ได้อาหารก็ต้องอด กลายเป็น**กรรมฐานอึ่ง**ไป

หลวงปู่เล่าแบบติดตลกว่า “ที่กล่าวนี้เป็นคำอุปมาเปรียบเทียบ ไม่ได้หมายความว่าแมวหรืออึ่งอ่างปฏิบัติกรรมฐาน เพราะสัตว์ทั้งหลายเว้นจากมนุษย์แล้ว เป็นอันไม่มีโอกาสได้ปฏิบัติธรรม เพราะวิบากของสัตว์เหล่านั้นไม่อำนวยให้ปฏิบัติธรรมกรรมฐานได้”

หลวงปู่บอกว่า ตามปกติพระกรรมฐานท่านไม่ถือเรื่องการอดอาหารว่าเป็นอุปสรรคสำคัญนัก ท่านบอกว่า :-

นักปฏิบัติกรรมฐาน เมื่อถึงคราวจำเป็น ต้องฝึกทรมานตน จำต้องอดต้องงดอาหารเสียบ้างเป็นบางครั้งบางคราวเพื่อกำราบปราบปราม**นิวรณ์ธรรม**ต่างๆ ที่เกิดขึ้นแก่จิตที่คอยเสาะแสวงหาอารมณ์มาใส่ตน มาทับถมตน ทำให้เกิดความหนักหน่วงถ่วงจิต มืดมิดปิดปัญญาจนไม่เห็นอรรถเห็นธรรม

ผู้ปฏิบัติเพื่ออรรถเพื่อธรรม จำต้องเป็น**กรรมฐานแมว กรรมฐานอึ่ง** อย่างนี้ในบางกาลบางสมัย ไม่ใช่แมวไม่ใช่อึ่งมาปฏิบัติกรรมฐานอย่างที่เข้าใจ

ในภพสาม กำเนิดสี่ นี้ จะมีการปฏิบัติธรรมกรรมฐานได้เฉพาะมนุษย์เท่านั้น นอกจากมนุษย์แล้ว นอกนั้นเป็นหมดโอกาสเพราะวิบากกรรมของตน

๑๒๓.

ร่วมกับหลวงปู่ขาว ไปกราบหลวงปู่มั่น

หลังจาก**หลวงปู่แหวน** ลงไปพยาบาลท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** ที่วัดบรมนิวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ ในครั้งนั้น พอใกล้จะเข้าพรรษา จึงได้กราบลา**ท่านเจ้าคุณฯ** กลับเชียงใหม่ เพื่อหาที่พักจำพรรษา

เมื่อ**หลวงปู่**เดินทางมาถึง**ถ้ำแก่งหลวง** (ผู้เขียนไม่แน่ใจว่าหมายถึงถ้ำแก่งหลวง ตรงรอยต่อของจังหวัดลำปางกับแพร่ที่**หลวงปู่แว่น ธนปาโล** เคยไปพักบำเพ็ญเพียรหรือเปล่า จะขอตรวจสอบต่อไป) ก็ได้พบ**หลวงปู่ขาว อนาลโย** ศิษย์อาวุโสอีกองค์หนึ่งของ**หลวงปู่มั่น**

หลวงปู่แหวน กับ **หลวงปู่ขาว** จึงได้ร่วมเดินทางไปกราบ**หลวงปู่มั่น** ที่**ป่าเมี่ยงห้วยทราย** อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

ที่**ป่าเมี่ยงห้วยทราย** นี้เอง **พระอาจารย์ใหญ่** คือ **หลวงปู่มั่น**ได้เมตตาแสดงธรรมสั่งสอน ย้ำอุบายแนวปฏิบัติแก่ลูกศิษย์ทุกวัน

หลวงปู่แหวน บอกว่า “การแสดงธรรมของพระอาจารย์แต่ละครั้งใช้เวลาไม่นาน แต่ธรรมที่ท่านแสดงออกนั้นเป็นธรรมปฏิบัติล้วนๆ ละเอียดไปตามขั้นตอนของสารธรรม ทำให้ผู้ได้ฟังหายสงสัยในข้อปฏิบัติของตนๆ ที่กำลังดำเนินอยู่

ทำให้เกิดความมุ่งมั่น มานะพยายาม ประกอบความเพียรกัน อย่างเต็มความสามารถ

การได้ฟังธรรมจากครูอาจารย์แต่ละครั้ง เหมือนกับได้เพิ่มพลังธรรมะเข้าไปอีก

ดังนั้น ในด้านภาวนา ต่างองค์ต่างก็เร่งความเพียรกันอย่างไม่ท้อถอย เต็มความสามารถของตน อย่างไม่ขาดวรรคตอนทั้งกลางวันและกลางคืน เว้นเฉพาะเวลาหลับเท่านั้น

บันทึกช่วงนี้ กล่าวต่อไปว่า :-

ด้วยเหตุนี้ สติสัมปชัญญะจึงมีกำลังอยู่เสมอ

เป็นการประกอบชาคริยานุโยค (ความเพียร) โดยแท้

การอยู่ร่วมกับ**พระอาจารย์ใหญ่** ในคราวนั้น จึงเป็น**สัปปายะ**หลายอย่าง คือ :-

บุคคลสัปปายะ เพราะสหธรรมิกล้วนเป็นผู้ปฏิบัติธรรมด้วยกัน

สถานที่สัปปายะ เพราะเป็นป่าเขาลำเนาไพร บรรยากาศสงบวิเวกวังเวง อากาศเยือกเย็น ชาวบ้านก็ไม่มารบกวน

อาหารสัปปายะ เพราะมีพอฉันเพื่อยังอัตภาพให้เป็นไปได้ ไม่บริบูรณ์แต่ไม่ถึงขั้นขาดแคลน

ธรรมสัปปายะ เพราะพระอาจารย์ผู้แสดงธรรมท่านก็ย้ำลงในธรรมปฏิบัติ ในสารธรรมอันเป็นวิมุตติธรรม วิโมกขธรรม ชี้จุดอันควรละและบอกจุดอันควรเจริญ ยิ่งใกล้วันเข้าพรรษาท่านได้แสดงทางปฏิบัติย้ำลงเป็นจุดๆ เป็นขั้นตอนตามการเจริญมรรคปัญญาโดยเฉพาะ

๑๒๔.

ไปหาที่พักจำพรรษา กับหลวงปู่ขาว

พอใกล้จะเข้าพรรษา **พระอาจารย์ใหญ่** คือ **หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** บอกให้ลูกศิษย์ลูกหาแยกย้ายกันไปหาที่จำพรรษากันเองจะมาจำพรรษารวมอยู่ด้วยกันที่**ป่าเมี่ยงห้วยทราย** ทั้งหมดไม่ได้เพราะจะเป็นภาระหนักแก่ชาวบ้านเขา

ในสมัยนั้น **ป่าเมี่ยงห้วยทราย** มีบ้านอยู่ ๕-๖ หลังคาเรือน ชาวบ้านอาศัยการทำสวนเมี่ยงและหาของป่ามาขายเป็นหลักในการทำมาหาเลี้ยงชีพ การเข้าออกหมู่บ้านแต่ละครั้งก็ลำบากเพราะทางเป็นห้วยเป็นป่าเขา ลำบากทั้งคนทั้งสัตว์ที่ใช้ในการต่างของ (ลำเลียงขนของ)

เมื่อพระอาจารย์ใหญ่บอกเช่นนั้น **หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ขาว** ได้ปรึกษากันว่าจะไปจำพรรษาที่**ป่าเมี่ยงขุนปั๋ง**เพราะสถานที่นั้นเหมาะสมในการบำเพ็ญภาวนา เนื่องจากภูมิประเทศเป็นป่าเขา มีหมู่บ้านพออาศัยโคจรบิณฑบาตได้ บรรยากาศเงียบสงบเยือกเย็น ไกลจากเสียงและผู้คนไปรบกวน

การไปมาก็ไม่ลำบากมากนัก ถ้าจะมาหาอาจารย์ใหญ่ตอนออกพรรษาแล้ว ก็เดินทางลัดเลาะตามป่าเขามา ใช้เวลาประมาณ ๔-๕ ชั่วโมงเท่านั้น ก็จะมาถึงที่อยู่ของพระอาจารย์ใหญ่ได้

เมื่อ**หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ขาว** ปรึกษากันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงจัดบริขาร เข้าไปกราบลาพระอาจารย์ใหญ่ แล้วออกเดินทางผ่านมาทาง**แม่ปั๋ง** ไป**ทุ่งบวกข้าว** เดินเข้าป่าลัดไปตามทางที่ไปยัง**ป่าเมี่ยงขุนปั๋ง** ทางบางแห่งต้องข้ามห้วยหลายสาย บางแห่งก็ขึ้นเขาไป กว่าจะถึง**ป่าเมี่ยงขุนปั๋ง** ก็ใช้เวลาเดินทาง ๔-๕ ชั่วโมง

หลวงปู่ขาว อนาลโย
วัดถ้ำกลองเพล ต.โนนทัน อ.เมือง จ.หนองบัวลำภู

๑๒๕.

จำพรรษาที่ ป่าเมี่ยงขุนปั๋ง

เมื่อ**หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ขาว** ไปถึง**ป่าเมี่ยงขุนปั๋ง** สถานที่ที่กำหนดจะจำพรรษาแล้ว ต่างองค์ต่างก็เลือกหาที่อยู่ตามความพอใจ แล้วพวกชาวบ้านก็ช่วยกันปลูกสร้างกุฏิที่พักเป็นการชั่วคราวให้ พออาศัยกันแดดกันฝนได้

อากาศบริเวณนั้นมีความชื้นสูง เพราะพื้นที่อยู่ในซอกเขามีภูเขาล้อมรอบทุกด้าน เหมือนอยู่ในก้นกระทะ เวลาฝนตกน้ำจะไหลมาจากภูเขาทุกทิศทาง สบง จีวร และบริขารต่างๆ เวลาเปียกมักแห้งช้าเนื่องจากแสงแดดส่องเข้าไม่ถึง ป่าไม้โดยรอบเป็นป่าดงดิบ มีไม้ใหญ่น้อยนานาพรรณ และมีสัตว์ป่านานาชนิดส่งเสียงร้องไม่ขาดระยะทั้งกลางวันกลางคืน เป็นการเตือนสติของผู้บำเพ็ญธรรมให้ตื่นตัวอยู่เสมอ

ในช่วงพรรษานั้น **หลวงปู่**ทั้งสององค์ต่างก็ตั้งใจเร่งความเพียรกันอย่างเต็มที่ โดยไม่ยอมปล่อยเวลาให้เปล่าประโยชน์ ความก้าวหน้าทางด้านจิตภาวนาก็เป็นไปโดยราบรื่น การพิจารณาธรรมก็ได้อุบายแปลกๆ ดี มีความละเอียดสุขุมไปตามขั้นตอนของสมาธิและปัญญาที่ขุดค้นขึ้นมา ถ้ามีการขัดข้องบ้างทั้งสององค์ต่างก็ช่วยกันแก้ไขให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

หลวงปู่แหวน ท่านว่า "ถึงอย่างนั้นก็ตาม บรรดาสรรพกิเลสทั้งหลาย ที่มันนอนอยู่ในขันธสันดานมานาน ในสังสารวัฏมีความเป็นเอนกนั้น เมื่อมันเห็นว่าเราเอาจริงเอาจังต่อมัน มันก็เอาจริงกับเราเช่นเดียวกัน

เนื่องจากสภาพของจิตใจของคนเรานั้น เคยถูกอาสวกิเลสครอบครองอยู่นานหลายภพหลายชาติ เมื่อมาถูกความเพียรเร่งเร้าเข้า จึงดูเหมือนจะก้าวหน้าไปด้วยดี แต่ถ้าความเพียรลดหย่อนอ่อนกำลังลงเมื่อใด เมื่อนั้นจิตใจเป็นโอนอ่อนผ่อนเข้าหากิเลส กิเลสาสวะทันที ตามวิสัยของจิตที่มีหน้าที่รับอารมณ์ ซึ่งยังขาดสติปัญญาเป็นเพื่อนสอง"

หลวงปู่แหวนเล่าต่อไปว่า "การที่จะผูกให้มันอยู่ในปัจจุบันด้วยการภาวนานั้นแสนยาก ถ้าเรารุกหน้าด้วยความเพียร มันก็ทำเป็นอ่อนกำลัง ถอยเข้าไปสู่ภายในเป็นที่กำบังยึดเป็นฐานสงบนิ่งอยู่ ดูเหมือนไม่มีอะไรจะเป็นอันตราย เหมือนท้องทะเลอันราบเรียบในเวลาปราศจากลมและคลื่นฉะนั้น

จึงกล่าวได้ว่า ต้องมีชั้นเชิงในการรุก การรับ การถอยตามกระบวนศึกของศัตรูผู้เชี่ยวชาญในเชิงการรบ"

๑๒๖.

อย่าทิ่มแทงกัน ด้วยหอกด้วยดาบ

เมื่อออกพรรษาแล้ว **หลวงปู่มั่น** พระอาจารย์ใหญ่ พร้อมด้วย **พระอาจารย์พร สุมโน** ได้ตามมาสมทบ**หลวงปู่แหวน หลวงปู่ขาว ที่ป่าเมี่ยงขุนปั๋ง** ที่หลวงปู่ทั้งสององค์พักจำพรรษาอยู่

ต่อมา **หลวงปู่เทสก์ เทสรํสี** กับ **พระอาจารย์อ่อนสี สุเมโธ** ก็ตามขึ้นไปสมทบอีก

เมื่อเห็นว่ามีพระไปอยู่ด้วยกันหลายรูป เกรงว่าจะเป็นภาระหนักแก่ชาวบ้าน **หลวงปู่มั่น** จึงให้หาทางแยกย้ายกันออกไปวิเวกบริเวณที่ไม่ไกลกันนัก

จะมารวมกันเฉพาะวันอุโบสถ เพื่อฟังสวดปาฏิโมกข์แล้วรับการอบรมจากพระอาจารย์ใหญ่ เสร็จแล้วก็แยกย้ายกันกลับไปที่อยู่ของแต่ละองค์

เมื่อใกล้จะเข้าพรรษาต่อไป **หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ขาว** ได้กราบเรียน **พระอาจารย์ใหญ่** ขอกลับออกมาจำพรรษาที่**ดอยน้ำมัว** หรือ **ดอยนะโม** หรือ **ฮ่องนะโม** (ชื่อสถานที่เดียวกัน) และเมื่อ**พระอาจารย์พร สุมโน** ทราบเรื่องก็ขอตามไปจำพรรษาด้วย รวมเป็น ๓ องค์

เมื่อเข้าไปกราบลา **หลวงปู่มั่น** ได้พูดเตือนสติศิษย์ทั้งสามว่า **"เออ ไปแล้วอย่าไปทิ่มแทงกันด้วยหอกด้วยดาบนะ"**

หลวงปู่ทั้งสามไม่ค่อยเข้าใจความหมายของคำเตือนนั้น และได้กราบลาเดินทางมา**ดอยน้ำมัว บ้านทุ่งบวกข้าว** ซึ่งเป็นเทือกเขาเดียวกันกับ**ดอยแม่ปั๋ง** อยู่ไม่ห่างกันนักอยู่ทางตะวันออก ไปมาหากันได้สบาย ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๒๐ นาทีเท่านั้น

ส่วน **พระอาจารย์ใหญ่มั่น** กับลูกศิษย์องค์อื่นๆ คงอยู่จำพรรษาที่**ป่าเมี่ยงขุนปั๋ง** นั้น **โดยพระอาจารย์ใหญ่พักอยู่ใกล้ถ้ำฤาษี** ซึ่งชาวบ้านได้สร้างกุฏิชั่วคราวถวาย

พระอาจารย์พร สุมโน
วัดประชานิยม อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร

๑๒๗.

เกิดเหตุขัดเคืองใจกัน

การอยู่จำพรรษาที่**ดอยนะโม** (น้ำมัว) ของ**หลวงปู่แหวน หลวงปู่ขาว** และ**หลวงปู่พร สุมโม** เป็นไปด้วยความเรียบร้อย การภาวนาไม่มีอุปสรรค จิตก้าวหน้าดี เกิดอุบายธรรมแปลกๆ หลายอย่าง

มีเหตุการณ์อยู่วันหนึ่ง ขณะที่**หลวงปู่แหวน** กำลังเดินจงกรมอยู่ **หลวงปู่ขาว** เดินถือไม้กวาดตรงเข้าไปหา เมื่อถึงทางเดินจงกรม **หลวงปู่ขาว**ก็ลงมือกวาดเรื่อยไปตามทางจงกรม กวาดไปจนถึงตรงที่**หลวงปู่แหวน**เดินอยู่ ก็ยังกวาดไปกวาดมาอยู่ที่เท้าของ**หลวงปู่แหวน** นั่นเอง เสร็จแล้ว**หลวงปู่ขาว** ก็เดินออกไปโดยไม่พูดไม่จา

ครั้งแรก **หลวงปู่แหวน** นึกขัดเคืองใจอยู่เหมือนกันที่ถูกรบกวน ท่านได้คิดทบทวนดูว่า **หลวงปู่ขาว** ทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด จึงนึกได้ว่า เมื่อสักครู่ที่ผ่านมา ขณะที่**หลวงปู่ขาว** นั่งสมาธิอยู่ ท่านใช้ไม้กวาดกวาดบริเวณ คงส่งเสียงดังรบกวนการนั่งสมาธิของ**หลวงปู่ขาว** ด้วยเหตุนี้ **หลวงปู่ขาว**จึงได้มาเตือน ความขัดเคืองใจก็หายไป ทำให้ท่านระมัดระวังยิ่งขึ้น

เหตุการณ์ครั้งที่สอง เมื่อออกพรรษาแล้ว มีโยมนำผ้ามาถวาย เพื่อให้ตัดเย็บเป็นจีวร เมื่อลงมือเท่านั้น **หลวงปู่ทั้งสามองค์** เกิดความเห็นไม่ตรงกัน องค์หนึ่งเห็นว่าควรตัดขนาดเท่านั้น อีกองค์ว่าเท่านี้จึงจะพอดี ก็เกิดการโต้แย้งกันขึ้นกลายเป็นการโต้เถียงเพื่อเอาแพ้เอาชนะกัน

แม้ไม่มีเหตุรุนแรง แต่ก็หงุดหงิดใจต่อกันพอสมควร

๑๒๘.

โดนหลวงปู่มั่นเทศน์อย่างหนัก

หลังออกพรรษานั้นเอง **แคว่น** (กำนัน) **มี** ขึ้นมาหาที่**ดอยนะโม** กราบเรียนว่าเขาจะไปทำธุระที่**ป่าเมี่ยงขุนปั๋ง**

หลวงปู่แหวน กับ **หลวงปู่ขาว** จึงบอกว่าขากลับให้แวะนิมนต์และรับ **"ครูบาใหญ่ของเรา"** ลงมาด้วย

เมื่อ**แคว่นมี** ขึ้นไปนิมนต์ **พระอาจารย์ใหญ่** ท่านไม่ขัดข้อง ท่านเก็บบริขารเสร็จ **แคว่นมี** ก็สะพายบาตรรับท่านเดินทางออกมาพร้อมกัน

เมื่อ**พระอาจารย์ใหญ่** มาถึง**ดอยนะโม**แล้ว ลูกศิษย์ต่างเข้าไปกราบนมัสการ ตอนนั้นยังไม่มีอะไรเกิดขึ้น

ตกเย็น หลังจากทำกิจวัตรเสร็จแล้ว **หลวงปู่มั่น**ก็แสดงธรรมให้การอบรมศิษย์ตามปกติ

การแสดงธรรมในช่วงแรกก็ไม่มีอะไรผิดแปลก พอแสดงไปได้สักพัก เสียงของท่านเริ่มหนักแน่นจริงจังมากขึ้น เนื้อธรรมเต็มไปด้วยไม้ค้อนที่ประเคนตอกย้ำลงไปที่หัวใจของศิษย์

ท่านกล่าวถึงหมู่คณะที่ขัดแย้งกันว่า รังแต่จะถึงกาลวิบัติ ไม่ยังหมู่คณะให้เจริญ ไม่ยังหมู่คณะให้มั่นคงถาวร ไม่ยังหมู่คณะให้ตั้งอยู่ได้นาน

แล้วท่านก็แสดงอานิสงส์ของความสามัคคีในหมู่คณะเพราะมีทิฏฐิสามัญญตา ร่วมกัน

จบลงด้วยการชี้จุดที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในหมู่คณะคือการถือเอาแต่ความคิดของตัวเองเป็นใหญ่ ไม่เคารพความรู้ความเห็นของผู้อื่น

หลวงปู่แหวน ท่านว่า "เป็นอันว่าเทศน์ของท่านอาจารย์กัณฑ์นั้นท่านตั้งภาษิตเอาไว้ตั้งแต่สามเดือนที่แล้วมา ก่อนเข้าพรรษาว่า **ให้ระวังอย่าไปทิ่มแทงกันด้วยหอกด้วยดาบ** คำเทศน์จึงมาอธิบายเอาตอนออกพรรษาแล้วนี้เอง"

เมื่อ**หลวงปู่มั่น** ท่านแสดงธรรมจบลง ท่านก็พูดคุยกับศิษย์เป็นธรรมดา เหมือนกับไม่มีอะไรเกิดขึ้น พูดคุยถามโน่นถามนี่

เมื่อ**หลวงปู่แหวน หลวงปู่ขาว หลวงปู่พร** หายจากอาการสลบเพราะถูกตีด้วยธรรมาวุธแล้ว ก็เข้าไปกราบสารภาพผิด ซึ่ง**หลวงปู่มั่น**ก็ไม่ได้แสดงอาการผิดสังเกตใดๆ ออกมา

"อุบายการแสดงธรรมก็ดี การวางตัวก็ดี การพูดจาปราศรัยก็ดีเป็นกุสโลบายเฉพาะองค์ของหลวงปู่มั่น ยากที่ศิษย์ทั้งหลายจะสังเกตติดตามได้ทัน ซึ่งจะหาผู้ปฏิบัติได้อย่างองค์ท่านนั้นยากแท้"

๑๒๙.

จำพรรษา ที่ถ้ำเชียงดาว

เหตุการณ์ในตอนนี้น่าจะอยู่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๗๑ ตามหลักฐานที่ผู้เขียนมี คือ **หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** ไปพักบำเพ็ญอยู่ที่**เสนาสนะป่าบ้านปง** (ต่อมาคือ **วัดอรัญญวิเวก** ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่) เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๔๗๐ ท่านพักอยู่ระยะหนึ่ง ไม่ได้จำพรรษา พอออกจากบ้านปง **หลวงปู่มั่น** และสานุศิษย์ได้ไปจำพรรษาที่ถ้ำเชียงดาว ก็คือในปี พ.ศ. ๒๔๗๑ นั่นเอง ส่วนชื่อ**วัดอรัญญวิเวก** นี้**หลวงปู่มั่น**ก็เป็นผู้ตั้งชื่อ รวมทั้ง**หลวงปู่มั่น** เป็นเจ้าสำนักองค์แรกของวัดนี้ด้วย (เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันคือ **หลวงพ่อเปลี่ยน ปญฺญาปทีโป)**

พูดถึง**ป่าเทือกเขาเชียงดาว**นั้น ถือเป็น**รมณียสถานสำหรับนักปฏิบัติธรรม** ดังที่**หลวงปู่มั่น** ได้บอกกับบรรดาศิษย์ว่า**สถานที่ในแถบนี้เป็นมงคลสำหรับผู้ปฏิบัติ**

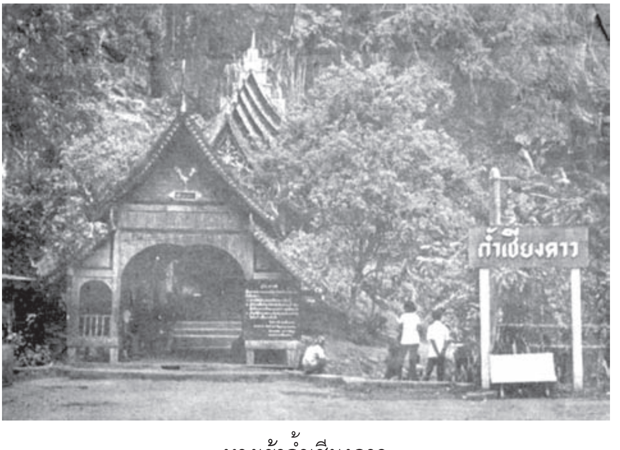
ทางสภาพภูมิประเทศ ที่เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีภูเขาสลับซับซ้อน มีถ้ำหลายแห่ง มีความสงบ ป่าไม้หนาทึบ และในประสบการณ์ของพระธุดงค์บอกว่ามีเทวดามาก จึงเหมาะต่อการบำเพ็ญภาวนายิ่ง

การไปอยู่ที่ถ้ำเชียงดาวในครั้งแรกมีด้วยกัน ๓ รูป คือ **หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** และ **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม มีตาผ้าขาวคำอ้าย** (ต่อมาคือ**หลวงปู่คำอ้าย)** ติดตามมาคอยอุปัฏฐาก

ทั้งสามองค์ไม่ได้พักอยู่ในที่เดียวกัน พระอาจารย์ใหญ่อยู่ภายในถ้ำหลวง หลวงปู่ตื้ออยู่ถ้ำปากเปียง และหลวงปู่แหวนขึ้นไปจำพรรษาที่ต้นธารน้ำไหล

ในวันปกติ พระจะมาฉันรวมกันที่ถ้ำเชียงดาว ซึ่งอยู่ด้านล่างคนละถ้ำกับที่**หลวงปู่มั่น**พัก เมื่อเสร็จกิจแล้วแต่ละองค์ก็แยกย้ายกลับไปบำเพ็ญเพียรยังที่ของตน

สำหรับวันพระ ๘ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ พระทั้งหมดจะมาประชุมฟังธรรม ทำอุโบสถ บอกปาริสุทธิ เสร็จแล้วก็แยกย้ายกันไป ไม่ได้อยู่คลุกคลีรวมกัน ต่างองค์ต่างเร่งบำเพ็ญเพียรอย่างเต็มที่

ทางเข้าถ้ำเชียงดาว

๑๓๐.

วิบากกรรม ของคนเชียงดาว

ในปีที่คณะของ**หลวงปู่มั่น** ไปจำพรรษาที่**ถ้ำเชียงดาว** คือ ปี ๒๔๗๑ นั้น ได้เกิดโรคระบาดแก่ชาวบ้านอย่างรุนแรง ในขณะเดียวกันก็มีพวกที่ประกอบมิจฉาชีพกันอย่างไม่เกรงกลัวบาปกรรม และไม่เกรงกลัวกฎหมายบ้านเมือง

มีการลักขโมย ปล้น ฆ่า แทบไม่เว้นแต่ละวัน โดยเฉพาะการลักโคกระบือของชาวบ้านเอามาฆ่าจะมีเป็นประจำ

ทางด้านโรคระบาดก็มีผู้ต้องล้มตายทุกวัน วันละ ๒-๓ ศพ ชาวบ้านต้องเดือดร้อนและระทมทุกข์กันมาก

เมื่อชาวบ้านขาดที่พึ่ง ก็พากันมาพึ่งพระ **ท่านพระอาจารย์ใหญ่** บอกให้พระช่วยกันแผ่เมตตาช่วยชาวบ้านให้มากๆ ซึ่งต่างองค์ต่างก็ส่งกระแสจิตแผ่เมตตาจากที่พำนักของตน เพื่อให้เหตุการณ์ต่างๆ ได้คลี่คลายไปในทางที่ดี

แต่เป็นที่น่าประหลาด คือ ยิ่งแผ่เมตตาช่วยมากเท่าไรความวิบัติของชาวบ้านกลับยิ่งมากขึ้นเป็นทวีคูณ

หลวงปู่มั่น ได้นั่งพิจารณาทราบว่ากรรมที่พวกเขาเคยก่อไว้หนักเหลือเกิน แผ่เมตตาเท่าไรก็ช่วยไม่ได้ เป็นกรรมของเขาเองแต่หลวงปู่มั่นก็บอกพระให้ทำต่อไปอย่าได้ลดละ

โรคระบาดครั้งนั้นเกิดอยู่เป็นเดือนจึงค่อยสงบลง คร่าชีวิตชาวบ้านไปหลายสิบคน

สำหรับเรื่องการปล้นการลักขโมยนั้น **พระอาจารย์ใหญ่** ท่านพยายามเทศน์แนะนำสั่งสอนประชาชนให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ ให้ประกอบอาชีพสุจริต เพื่อจะได้อยู่กันอย่างสงบสุข

แต่เหตุการณ์ก็ไม่ดีขึ้น คือ "ถึงท่านจะแนะนำสั่งสอนอย่างไรก็เท่ากับเอาน้ำไปรดตอไม้ พวกเขาหาเชื่อฟังไม่ ยังคงประกอบมิจฉาชีพกันอยู่อย่างเป็นล่ำเป็นสันต่อไป"

ต่อมา ทางการได้ทำการปราบปรามอย่างหนัก บรรดามิจฉาชีพจึงหมดไป แล้วความสงบสุขจึงกลับมาสู่เชียงดาวอีกครั้งหนึ่ง

ทั้งหมดนี้คือเหตุการณ์ที่เชียงดาวในช่วงที่คณะพระธุดงค์ไปพำนักอยู่ในระยะแรก

๑๓๑.

พญานาค
ในถ้ำเชียงดาว

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เล่าถึงพญานาคในถ้ำเชียงดาว ดังนี้ .-

ภายใน**ถ้ำหลวง** ที่ถ้ำเชียงดาว มีพญานาคอยู่ ถ้ำดังกล่าวนี้ต้องแยกขึ้นไปทางซ้ายมือ อยู่เหนือถ้ำหลวงเล็กน้อย พื้นถ้ำมีก้อนหินเป็นรูปกงจักรกับดอกบัว **มีพญานาคเฝ้าอยู่ภายใต้แผ่นหินนี้**

เวลามีพระเข้าไปภาวนาอยู่ภายในถ้ำนั้น ท่านแทบกระดุกกระดิกตัวไม่ได้เลย เป็นต้องถูกพญานาคกล่าวโทษทันทีว่า สมณะอะไรช่างไม่สำรวม คะนองกายเหมือนเด็กๆ

ถ้าเดินไปสะดุดเอาก้อนหินดังกรอกแกรก เขาก็จะกล่าวโทษว่าสมณะอะไรจะเดินจะเหินไม่สำรวมระวัง รีบไปรีบมาเหมือนม้าแข่ง

ไม่ว่าพระจะทำอะไร ต้องสำรวมทุกอิริยาบถ ถึงอย่างนั้นก็ไม่วายจะถูกตำหนิติเตียน

พญานาคนี้มีอัธยาศัยชอบพอกันกับ**พระมหาบุญ** ถ้า**พระมหาบุญ**เข้าไปอยู่ในถ้ำนั้น ไม่ว่าท่านจะทำอะไร เช่น ทำเสียงกระแอมกระไอ เดินเสียงดัง ทำก้อนหินหล่น เธอก็เฉยไม่แสดงกิริยาอะไรต่อต้าน เพราะมีจริตเหมือนกัน

อย่างไรก็ตาม ไม่มีพระองค์ใดเข้าไปอยู่ในถ้ำนั้นได้นาน เพราะในถ้ำมีช่องให้อากาศเข้าไปทางเดียว คือทางปากน้ำ เมื่อพระเข้าไปอยู่ข้างในแล้วปิดประตู อากาศภายนอกแทบเข้าไปไม่ได้เลยทำให้อึดอัดหายใจไม่สะดวก

ยกเว้น หลวงปู่มั่น องค์เดียว ที่ท่านเข้าไปอยู่ในถ้ำนั้นได้นานเป็นวันๆ

หลวงปู่มั่น เคยเทศน์แนะนำพญานาค แต่เธอไม่ยอมรับคำแนะนำเพราะยังอาลัยอัตภาพปัจจุบันของตนอยู่ ในที่สุดท่านเห็นว่าเข้าไปทำความรำคาญให้แก่เธอ จึงไม่เข้าไปในถ้ำนั้นอีกเลย

ที่ถ้ำพญานาคนี้ หลวงปู่แหวนเข้าไปอยู่ ๑ วัน หลวงปู่ตื้อเข้าไปอยู่ ๓ วัน แต่ละองค์ที่เข้าไปอยู่ต่างถูกพญานาคตำหนิกล่าวโทษเอาทั้งสิ้น พระท่านอยู่ไม่ได้เพราะส่งจิตออกไปดูทีไรเห็นพญานาคคอยจ้องหาเรื่องตำหนิพระอยู่ตลอดเวลา

เมื่อพระต่างองค์ต่างเห็นว่า ถ้าเข้าไปแล้วจะทำให้พญานาคสร้างบาปกรรมหนักเข้าไปอีก จึงได้ช่วยเหลือเธอโดยการไม่เข้าไปรบกวนในที่อยู่ของเธออีกต่อไป

๑๓๒.

พบเปรตสมัยใหม่

ประสบการณ์ส่วนหนึ่งของ**หลวงปู่แหวน** ขณะอยู่ที่ถ้ำเชียงดาว มีดังนี้ :-

ในระหว่างพรรษา วันหนึ่งประมาณ ๕ โมงเย็น **หลวงปู่แหวน** กำลังเดินจงกรมอยู่ ก็มีเสียงดังโครมครามเหมือนกิ่งไม้ใหญ่หักลงมา จึงเหลียวไปดู กลายเป็นสัตว์ร่างใหญ่ร่างหนึ่งเอาเท้าเกาะอยู่บนกิ่งไม้ ห้อยหัวลงมา มีผมยาวรุงรัง เสียงร้องโหยหวน

หลวงปู่บอกว่าท่านไม่ได้นึกกลัว และไม่ได้ให้ความสนใจ ยังคงเดินจงกรมต่อไป

เมื่อร่างนั้นเห็นว่า**หลวงปู่**ไม่สนใจ ก็หนีหายไป

สองสามวันต่อมาก็มาปรากฏอีก แต่**หลวงปู่** ก็เดินจงกรมโดยไม่สนใจ หลังจากนั้นจึงมาปรากฏตัวให้เห็นทุกเย็น แต่ไม่ได้เข้ามาใกล้ **หลวงปู่** คงแสดงอาการเหมือนเดิมทุกครั้ง

วันหนึ่ง **หลวงปู่**ได้กำหนดจิตถามไปว่า ที่มานั้นเขาต้องการอะไร ทีแรกเขาทำเฉยเหมือนไม่เข้าใจ **หลวงปู่**จึงกำหนดจิตถามอีก เขาจึงบอกว่าต้องการมาขอส่วนบุญ

หลวงปู่ จึงกำหนดจิตถามต่อไปว่า เขาเคยทำกรรมอะไรมา จึงต้องมาทุกข์ทรมานอยู่ในสภาพเช่นนี้

ร่างนั้นได้เล่าถึงบุพกรรมของเขาว่า เขาเคยเป็นคนอยู่ที่เชียงดาวนี้ มีอาชีพลักขโมยและปล้นเขากิน ก่อนไปปล้น เขาจะเอาดอกไม้ธูปเทียนไปขอพรและขอความคุ้มครองกับพระพุทธรูปองค์หนึ่งในถ้ำ

เขาทำอย่างนั้นทุกครั้ง และก็แคล้วคลาดตลอดมา

อยู่มาวันหนึ่ง เขาไปขอพรพระพุทธรูปแล้วออกไปปล้นเช่นเคย บังเอิญเจ้าของบ้านรู้ตัวก่อน จึงเตรียมต่อสู้ เขาถูกเจ้าของบ้านฟันบาดเจ็บสาหัส จึงหนีตายเอาตัวรอดมาได้

ด้วยความโมโหว่าพระไม่คุ้มครอง เขาจึงกลับไปที่ถ้ำแล้วเอาขวานทุบเศียรพระพุทธรูปจนคอหัก ขณะเดียวกันก็ยังคุมแค้นอยู่ ตั้งใจว่าบาดแผลหายแล้วจะกลับไปแก้แค้นเจ้าของบ้านให้ได้

เผอิญบาดแผลที่ถูกฟันนั้นสาหัสมาก เขาจึงต้องตายในเวลาต่อมา วิญญาณเขาจึงต้องมาเป็นเปรตทนทุกข์ทรมานอยู่ที่เชียงดาวแห่งนี้ จึงได้พยายามมาขอส่วนบุญเพื่อให้พระท่านช่วยแผ่ให้ จะได้คลายความทุกข์ทรมานลงไปได้บ้าง

หลวงปู่แหวน ท่านเล่าว่า บุพกรรมของเปรตตนนั้นหนักมากเหลือเกิน ท่านได้รวบรวมจิตอุทิศบุญกุศลไปให้ ตั้งแต่นั้นมาร่างนั้นก็ไม่ปรากฏให้เห็นอีก แต่จะได้รับบุญกุศลเพียงใดขึ้นอยู่กับตัวเขาเอง

หลวงปู่ บอกว่า เปรตตนนั้นเป็นเปรตสมัยใหม่ เพราะใช้คำแทนตัวเขาเองว่า “ผม” แต่เปรตตนอื่นๆ ที่หลวงปู่เคยพบมาจะใช้คำแทนตนว่า “เรา” หรือ “ข้าพเจ้า” **จึงนับว่าเปรตตนนี้เป็นเปรตสมัยใหม่**

หมายเหตุ : **หลวงพ่อเปลี่ยน ปญฺญาปทีโป** เคยเล่าให้ผู้เขียนฟังว่า ท่านเคยเจอสัตว์ประหลาดที่ว่านี้เหมือนกัน คือเห็นด้วยตาเนื้อที่ทางขึ้นไป**ถ้ำผาปล่อง** ในสมัยที่ **หลวงปู่สิม พุทฺธาจาโร** ยังมีชีวิตอยู่ อาจจะเป็นเปรตตัวเดียวกันก็ได้ ครูบาอาจารย์องค์อื่นก็เคยพบเห็นเหมือนกัน (ไว้มีโอกาสค่อยเขียนให้ละเอียด)

๑๓.

ธรรมะที่สืบเนื่องจากเปรตตนนั้น

หลวงปู่แหวน ท่านพูดถึงธรรมะหลังจากเล่าเรื่องเปรตตนนั้นดังต่อไปนี้ :-

บรรดาสัตว์ทั้งหลายนั้น เมื่อไม่มีทุกข์มาถึงตัว มักจะไม่เห็นคุณของพระศาสนา มัวเมา ประมาท ปล่อยกายปล่อยใจให้ประพฤติทุจริต ผิดศีลผิดธรรม อยู่เป็นประจำนิสัย เห็นผิดเป็นถูก เห็นกงจักรเป็นดอกบัว

ต่อเมื่อได้รับทุกข์เข้า ที่พึ่งอื่นไม่มี นั่นแหละจึงได้คิดถึงพระ คิดถึงศาสนา

แต่เป็นเวลาที่สายไปเสียแล้ว

เรื่องความดีนั้นเราต้องทำอยู่เสมอ ให้เป็นที่อยู่ของจิต เป็นอารมณ์ของจิต ให้เป็น**มรรค** คือทางดำเนินไปของจิตมันจึงจะเห็นผลของความดี

ไม่ใช่เวลาใกล้จะตายจึงนิมนต์พระไปให้ศีล ให้ไปบอกพุทโธ หรือตายไปแล้วญาติจึงเคาะโลงบอกให้รับศีล เช่นนี้เป็นการกระทำที่ผิดหมด

เหตุเพราะว่า คนเจ็บนั้น จิตมัวติดอยู่กับเวทนาไฉนจะมาสนใจใยดีกับศีลได้ เว้นไว้แต่ผู้ที่รักษาศีลมาเป็นปกติเท่านั้น จึงจะสามารถระลึกถึงศีลของตัวได้ เพราะตนเองเคยทำมาจนเป็นอารมณ์ของจิตแล้วเท่านั้น

แต่ส่วนมาก พอใกล้จะตายแล้ว จึงมีผู้เตือนให้รับศีล ยิ่งคนตายแล้วยิ่งไม่ต้องพูดถึง เพราะคนตายนั้นร่างกายกับจิตใจไม่รับรู้ใดๆ แล้ว

แต่ที่ทำมาก็ยังถือว่าเป็นเรื่องดี

ตัวอย่างเช่น **พระเทวทัต** ทำกรรมมาจนสุดท้ายถูกแผ่นดินสูบ เมื่อร่างลงไปถึง**คาง** จึงระลึกถึงความดีของพระพุทธเจ้าได้ แล้ว**ขอถวายคางเป็นพุทธบูชา**

พระเทวทัตยังมีสติระลึกได้ จึงพอมีผลดีอยู่บ้างในอนาคต

แม้เปรตตนนั้นก็เหมือนกัน ตายไปแล้วจึงสำนึกได้มาขอส่วนบุญ เมื่อตอนยังมีชีวิตอยู่เคยทำลายแม้กระทั่งพระพุทธรูปที่ตนเคารพนับถือ

การที่พระแผ่เมตตาให้ เขาจะได้รับหรือเปล่าก็ไม่รู้ สู้เราทำเอาเองไม่ได้ เราทำให้ตัวเราเอง จะได้มากน้อยเท่าไรก็มีความปีติเอิบอิ่มใจมากเท่านั้น

๑๓๔.

ทางบุญ...ทางบาป

ท่านผู้อ่านคงจะเคยทราบคำสอนของ**หลวงปู่แหวน** เกี่ยวกับธรรมมา - ธรรมเมา บ้างแล้วใช่ไหมครับ ?

หลวงปู่ ได้เทศน์ให้ฟังต่อไปดังนี้ :-

ธรรมทั้งหลายไหลมาจากเหตุ กายก็เป็นเหตุอันหนึ่ง วาจาก็เป็นเหตุอันหนึ่ง ใจก็เป็นเหตุอันหนึ่ง

กายทุจริตเป็นเหตุแห่งบาปอย่างหนึ่ง วจีทุจริตก็เป็นเหตุแห่งบาปอย่างหนึ่ง มโนทุจริตก็เป็นเหตุแห่งบาปอย่างหนึ่ง

การละกายทุจริตก็เป็นเหตุแห่งบุญอย่างหนึ่ง การละวจีทุจริตก็เป็นเหตุแห่งบุญอย่างหนึ่ง การละมโนทุจริตก็เป็นเหตุแห่งบุญอย่างหนึ่ง

ทางของบุญของบาปเหล่านี้มีอยู่ในตัวของเรานี้เอง ไม่ได้อยู่ที่ไหน เราก็ทำเอา สร้างสมเอา

อย่ามัวเมาเป็นอดีตเป็นอนาคต อดีตก็เป็น**ธรรมเมา** อนาคตก็เป็น**ธรรมเมา** มีแต่ปัจจุบันเท่านั้นที่เป็น**ธรรมา**

สิ่งใดที่มันล่วงมาแล้ว เลยมาแล้ว เราไม่สามารถจะไปดัดไปแปลงมันได้อีกแล้ว สิ่งที่เราทำไปนั้น ถ้ามันดีมันก็ดีไปแล้ว ผ่านไปแล้ว พ้นไปแล้ว ถ้ามันชั่ว มันก็ชั่วไปแล้วผ่านไปแล้ว พ้นไปแล้วเช่นกัน

อนาคตก็ยังไม่มาถึง สิ่งที่ยังไม่มาถึงเราก็ยังไม่รู้ไม่เห็นว่ามันจะเป็นอย่างไร อย่างมากก็เป็นแต่เพียงการเดา การคาดคะเนเอาว่าควรเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ซึ่งมันอาจจะไม่เป็นอย่างที่เราคาดคะเนก็ได้

ปัจจุบันคือสิ่งที่มันเกิดขึ้นจริง เราได้เห็นจริงได้สัมผัสจริง

เพราะฉะนั้น ความดีต้องทำในปัจจุบัน

ทานก็ดี ศีลก็ดี ภาวนาก็ดี ต้องทำเสียในปัจจุบันที่เรายังมีชีวิตอยู่นี้ เราต้องการความดีก็ต้องทำให้เป็นความดีในปัจจุบันนี้ ต้องการความสุข ต้องการความเจริญ ก็ต้องทำให้เป็นในปัจจุบันนี้

ธรรมทั้งหลายไหลมาจากเหตุ อย่างนี้ ถ้าเหตุเราทำไว้ดีแล้ว ผลมันก็ดีตามเหตุ ถ้าเหตุเราทำไว้ไม่ดีแล้วผลก็ไม่ดีตามเหตุ **เหตุและผลต้องสัมพันธ์กันเสมอ** เป็นแต่ว่าคนเราจะยอมรับหรือไม่ยอมรับเท่านั้น

เราไม่ควรปล่อยเวลาให้เสียไปกับอดีต กับอนาคต **เพราะทั้งอดีตและอนาคตต่างก็เป็นธรรมเมาด้วยกันทั้งนั้น**

สิ่งที่ผ่านไปแล้วก็ให้เขาผ่านไป สิ่งใดที่ยังไม่มาถึงก็เป็นสิ่งที่ยังไม่มียังไม่เกิด

ถ้าปัจจุบันดี อดีตมันก็ดี อนาคตมันก็ดี เพราะปัจจุบันเมื่อผ่านไปมันก็กลายเป็นอดีต ถ้ามันยังไม่ผ่านไปมันก็เป็นทางดำเนินไปสู่อนาคต เป็นเข็มชี้บอกอนาคต

ดังนั้น เราต้องทำเหตุให้สมบูรณ์บริบูรณ์ เราจึงจะได้สิ่งที่เราปรารถนา

๑๓๕.

หลวงปู่มั่นไม่ออกจากถ้ำ ๙ วัน ๙ คืน

หลวงปู่แหวน ได้เล่าถึง**หลวงปู่มั่น** ว่า :-

เมื่อออกพรรษาแล้ว **ท่านอาจารย์ใหญ่** ให้โยมนำไม้เข้าไปทำแคร่ให้ท่านอีกแห่งหนึ่งที่ถ้ำเจดีย์ อยู่ลึกเข้าไปข้างในถ้ำหลวง แล้วท่านก็เข้าไปอยู่ภายในถ้ำนั้น ๙ วัน ๙ คืน โดยไม่ออกมาเลย

ในวันที่ ๑๐ **หลวงปู่มั่น** จึงออกมา หลังจากกลับจากบิณฑบาตและฉันเสร็จแล้ว ท่านจึงเล่าให้คณะศิษย์ฟังว่า ท่านเข้าไปช่วยเจ้าของผู้สร้างเจดีย์ เขาห่วงเจดีย์ของเขา เขาไปไหนไม่ได้ท่านจึงไปช่วยแนะนำเขา เวลานี้**เขาไปแล้ว**

หลวงปู่แหวน บอกว่า ที่พระอาจารย์ใหญ่พูดว่า **เขาไปแล้ว** นั้น ท่านเองก็ไม่รู้ว่าใครไปไหน ได้กราบเรียนถาม แต่ท่านก็ไม่ได้อธิบายหยุดไว้แค่นั้น

จากคำบอกเล่าของครูบาอาจารย์องค์อื่น ความว่า ได้มีวิญญาณหญิงสาวกับสามเณรที่เป็นน้องชายมาวนเวียนอยู่บริเวณที่**หลวงปู่มั่น**พักนั้นหลายคืน ท่านจึงถามว่ามาเดินอยู่ทำไม วิญญาณก็เล่าให้ฟังว่า

พวกเขาสร้างเจดีย์ไว้ ยังไม่เสร็จ ก็ต้องมาตายเสียก่อน เขาจึงกังวลกับเรื่องนี้ ยังไปไหนไม่ได้

หลวงปู่มั่น จึงเทศน์ให้สติวิญญาณสองพี่น้อง ใจความว่า :-

สิ่งที่ล่วงไปแล้ว ไม่ควรไปทำความผูกพัน เพราะไม่สามารถเอากลับมาให้เป็นปัจจุบันได้ มีแต่จะทำให้กังวลและเป็นทุกข์ ส่วนอนาคตก็ไม่ควรไปห่วงไปเกี่ยวข้อง อดีต ควรปล่อยไว้ตามอดีต อนาคตก็ควรปล่อยไว้ตามกาลของมัน **ปัจจุบันเท่านั้นจึงจะทำให้สำเร็จประโยชน์ได้** เพราะอยู่ในฐานะที่เขาสามารถทำได้

การสร้างพระเจดีย์ เราสร้างด้วยหวังบุญหวังกุศล ไม่ได้สร้างเพื่อหวังเอาก้อนอิฐก้อนหินปูนทรายในองค์พระเจดีย์ติดตัวไปด้วย สิ่งที่เป็นสมบัติของเราในการสร้างพระเจดีย์ ก็คือ บุญ ที่เราจะเอาติดตัวไปได้ เราไม่ได้เอาสิ่งก่อสร้าง วัตถุทานต่างๆ ที่สละแล้วนั้นเอาติดตัวไปด้วย เราเอาไปได้เฉพาะส่วนนามธรรมที่เกิดจากการสละวัตถุทานเหล่านั้น นั่นคือตัวบุญกุศล

เจ้าของผู้คิดเป็นกุศลเจตนาขึ้นมา ให้สำเร็จเป็นวัตถุไทยทานต่างๆ นั้น คือ **ใจ** ใจนี่แหละเป็นผู้ทรงบุญ ทรงกุศล ทรงมรรค ทรงผล ทรงสวรรค์ นิพพาน และใจนี่แลเป็นผู้ไปสู่สวรรค์นิพพาน นอกจากใจไม่มีอะไรไป

“ถ้าคุณทั้งสอง ยินดีเฉพาะกุศลผลบุญที่ทำได้จากการสร้างพระเจดีย์ไปเท่านั้น ไม่มุ่งจะแบกหามพระเจดีย์ไปสวรรค์นิพพานด้วย คุณทั้งสองก็ไปอย่างสุคโต หายห่วงไปนานแล้ว เพราะบุญเป็นเครื่องสนับสนุน บุญจึงไม่เปลี่ยนแปลงเป็นบาปตลอดกาล

(ขวา)สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช วัดขาชบพิธ
(หันหลัง) พระราชสังวราภิมณฑ์ (หลวงปู่โต๊ะ อินฺทสุวณฺโณ)

คุณทั้งสองสร้างบุญญาภิสมภารมา เพื่อยังตนไปสู่สุคติแต่กลับมาติดกังวลในอิฐในปูนเพียงเท่านั้น จนเป็นอุปสรรคต่อทางเดินของตน ซึ่งทำให้เสียเวลาไปนาน

ถ้าคุณทั้งสอง พยายามตัดความขัดข้องห่วงใยที่กำลังเป็นอยู่ออกจากใจ ชั่วเวลาไม่นานเลย จะเป็นผู้หมดภาระผูกพัน คุณมีจิตมุ่งมั่นในภพใด จะสมหวังในภพนั้น เพราะแรงกุศลที่ได้พากันสร้างมาพร้อมอยู่แล้ว”

หลังจากนั้น **หลวงปู่มั่น** ก็สอนดวงวิญญาณให้รักษาศีลห้า สอนอานิสงส์ของทาน ศีล ภาวนา และหลักธรรมอื่นๆ จนดวงวิญญาณคลายการติดยึด แล้วไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ภิภพในลำดับต่อมา

๑๓๖.

สำรวจถ้ำ
พระปัจเจกพุทธเจ้า

ผู้เขียนเคยนำเสนอเรื่องนี้แล้วในประวัติของ **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม** ใน**โครงการหนังสือบูรพาจารย์ เล่ม ๒**

ที่นำเสนอในที่นี้เป็นคำบอกเล่าของ**หลวงปู่แหวน** ถ้าเอาข้อมูลมาประกอบกันก็จะทำให้เรื่องราวสมบูรณ์มากขึ้น

เรื่องราวมีดังนี้ :-

วันหนึ่ง ขณะที่เตรียมบาตรจะออกไปบิณฑบาต**ท่านอาจารย์ใหญ่**พูดขึ้นมาว่า “เมื่อคืนนี้ขณะที่ภาวนาอยู่ได้นิมิตไปว่า บนยอดเขาเชียงดาวนี้มีถ้ำอยู่แห่งหนึ่ง เป็นที่อยู่ของพระปัจเจกพุทธเจ้าในสมัยโบราณ ถ้ำนั้นกว้างขวางน่าอยู่ แต่พวกเราไปอยู่ไม่ได้ เพราะไม่มีอาหาร นอกจากไม่มีอาหารแล้ว ขึ้นไปก็ขึ้นไม่ได้ เพราะไม่มีทางขึ้น”

หลวงปู่มั่น พูดแล้วก็นิ่งอยู่ **หลวงปู่ตื้อ** จึงพูดขึ้นว่า “วันนี้ฉันเสร็จแล้ว กระผมจะขึ้นไปดูได้ไหม”

ท่านอาจารย์ใหญ่กล่าวว่า “จะขึ้นไปได้อย่างไร มันไม่มีทางขึ้น”

หลวงปู่ตื้อว่า “ไม่มีทางขึ้นก็จะลองดู คงจะพอมีทางบ้าง”

หลวงปู่แหวนเล่าว่า “ท่านอาจารย์ใหญ่นิ่งอยู่ไม่ได้พูดว่ากระไร เพราะทราบนิสัยกันดีว่า หลวงปู่ตื้อมักจะทำอะไรแผลงๆ อยู่เสมอ

แม้แต่เถียงท่านอาจารย์ใหญ่ก็เคยเถียง ซึ่งท่านก็ไม่ได้ว่าอะไร แต่สำหรับองค์อื่นแล้ว อย่าว่าแต่เถียงเลย ทำอะไรไม่ถูกแม้เพียงเล็กน้อย ท่านก็ถือเป็นเรื่องใหญ่ ต้องเทศน์กันเป็นเรื่องเป็นราวไปทีเดียว”

หลวงปู่แหวน เล่าต่อไปว่า “วันนั้น เมื่อฉันอาหารเสร็จแล้ว ก็ลองขึ้นไปดู เดินค้นหากันอยู่นานมองเห็นยอดหนึ่งสูงชะลูดขึ้นไป เห็นว่าเป็นที่แปลกกว่าที่อื่นๆ จึงปีนขึ้นไปดู เมื่อขึ้นไปใกล้ มองเห็นปากถ้ำอยู่ แต่เมื่อสำรวจลู่ทางที่จะขึ้นไปหาถ้ำนั้นไม่มีทางขึ้น

หลวงปู่ตื้อ ได้พยายามจนสุดความสามารถจะขึ้นไปให้ได้ โหนเถาวัลย์ขึ้นไป เมื่อขึ้นไปสุดเถาวัลย์แล้วขึ้นต่อไปอีกไม่ได้ จึงต้องล่าถอยกันลงมา ซึ่งก็ตรงกับคำบอกเล่าของท่านอาจารย์ใหญ่จริงๆ”

เรื่องของ**ถ้ำเชียงดาว** มีเรื่องที่ลึกลับน่าสนใจอีกมากเอาไว้ค่อยทะยอยเขียนตามโอกาสเหมาะต่อไป

ท่านพระอาจารย์นาค อตฺถวโร วัดสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ ผู้บันทึกเรื่องราวของ**หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ได้กล่าวถึง**เชียงดาว** ดังนี้ :-

“เชียงดาวเคยเป็นรมณียสถานของผู้บำเพ็ญสมณธรรมในสมัยก่อน แต่กาลเวลาได้ผ่านไปจนถึงสมัยปัจจุบัน เชียงดาวกลายไปเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจของคนทุกเพศทุกวัย

เชียงดาวจึงเปลี่ยนสถานภาพจากรมณียสถานของนักปฏิบัติธรรมในสมัยก่อน กลายมาเป็นรมณียสถานสำหรับนักทัศนาจร

เชียงดาวจึงกลายเป็นอโคจรสถานสำหรับสมณะผู้รักสงบ คำว่าเชียงดาวเป็นสถานที่อันเป็นมงคลที่หนึ่งในประเทศไทย จึงเป็นเพียงอดีตอันไกลโพ้น”

๑๓๗.

จำพรรษาที่ นาหนานปวนแม่มา

ในพรรษาต่อไป **หลวงปู่แหวน**ไปพักจำพรรษาในบริเวณที่นาของสองสามีภรรยาชื่อว่า **หนานปวน** กับ **แม่มา** สถานที่นี้ยังคงอยู่ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

ในบันทึกประวัติของ**หลวงปู่แหวน** เขียนไว้ดังต่อไปนี้ :-

ห่างจาก**บ้านแม่ปั๋ง** ไปประมาณ ๓ กม. ข้ามดอยแม่ปั๋งไปมีทุ่งนาระหว่างเขาอยู่แห่งหนึ่ง ทุ่งนานี้ยาวไปตามภูเขา มีธารน้ำไหลตลอดปี

ข้างธารน้ำไหลนั้นมีถ้ำอยู่แห่งหนึ่ง ลักษณะของถ้ำเกิดจากการ-ไหลเซาะของน้ำกัดริมตลิ่ง นานๆ ไปทำให้ข้างริมตลิ่งตรงบริเวณนั้นเกิดเป็นถ้ำขึ้น

ลักษณะของถ้ำแห่งนี้จึงค่อนข้างลึกลับ คือถ้ามองดูด้านบนจะไม่รู้ว่ามีถ้ำอยู่บริเวณนั้น ถ้าลงไปเดินที่ลำธารจึงจะมองเห็นถ้ำซึ่งมีขนาดกว้างยาว ๕-๖ เมตร นับเป็นถ้ำใหญ่พอพักอาศัยได้ น้ำได้พัดเอาทรายและก้อนหินเล็กๆ เข้าไปอุดในถ้ำ เหลือความลึกจากปากถ้ำเข้าไป ๑๐ เมตรเศษ

ในฤดูแล้ง สามารถอาศัยอยู่ในถ้ำแห่งนี้ได้สบาย แต่ในฤดูฝน เมื่อน้ำจากภูเขาไหลมามาก ทำให้ธารน้ำไหลเข้าไปในถ้ำพักอยู่ไม่ได้

เจ้าของที่นาแห่งนี้ ชื่อ **หนานปวน** กับ **แม่มา** ตามที่กล่าวมาแล้ว สามีภรรยาคู่นี้เป็นช่างตีเหล็ก นอกเหนือจากการทำนา

ในฤดูแล้งหลวงปู่ได้เข้าไปแสวงวิเวกตามป่าเขา ได้พบถ้ำแห่งนี้เข้า จึงเข้าไปพักภาวนา เห็นว่าบริเวณแห่งนั้นมีความสงบดี จึงแจ้งให้เจ้าของที่นาทราบว่าท่านประสงค์จะอยู่จำพรรษา ณ สถานที่นั้น

เจ้าของที่นาสุดแสนจะยินดี ได้จัดแจงทำที่พักบนหลังถ้ำให้เป็นกุฏิชั่วคราวของหลวงปู่ ได้ยกพื้นสูงจากพื้นดิน

หลวงปู่บอกให้ทำพื้นสูงพอพ้นดินก็พอ เพราะสะดวกในการขึ้นลง แต่เจ้าของที่ไม่ยอม เพราะกลัวเสือจะมารบกวนทำอันตรายท่าน ซึ่งสมัยนั้นแถบนั้นมีเสืออยู่มาก เพราะพื้นที่ยังเป็นป่าดงดิบอยู่

หลวงปู่จำต้องอนุโลมตาม ยอมให้ปลูกกุฏิยกพื้นสูง ตามความปรารถนาดีของเขา

หลวงปู่จึงได้จำพรรษาอยู่ในสถานที่นั้นและนับตั้งแต่ปีนั้นเป็นต้นมา ทั้งหนานปวน และแม่มาต่างก็รักษาอุโบสถศีลตลอดพรรษา และคงรักษาทุกพรรษาต่อมาจนตลอดชีวิต

สาธุ! ขออนุโมทนาบุญด้วยครับ!

๑๓๘.

รับนิมนต์ไป ป่าเมี่ยงแม่สาย

ช่วงที่พำนักที่นาหนานปวน-แม่มาในพรรษานั้น ในเวลากลางคืน **หลวงปู่แหวน**ได้เดินเที่ยวไปมาตามป่าเขาแถวนั้นบ่อยๆโดยเฉพาะในคืนที่อากาศโปร่งไม่มีเมฆ แสงจันทร์เจิดจ้า เดินท่องป่าให้ความเพลินใจดี และไม่ปรากฏว่ามีสัตว์ร้ายอะไรมาแผ้วพานเลย (ความจริงท่านไปภาวนา ไม่ได้ไปเดินเที่ยวครับ)

เวลากลางวัน บางวันก็ขึ้นไปภาวนาอยู่ตามเนินหินสูงๆบนภูเขา มีพวกเด็กๆที่มาเลี้ยงควายแถวนั้น ขึ้นเอาน้ำใส่กระบอกไม้ไผ่ไปถวายทุกวัน

ในกลางพรรษามีคณะศรัทธาจาก**ป่าเมี่ยงแม่สาย** นำโดย **แม่โสม** มานิมนต์ว่า ออกพรรษาแล้วขอนิมนต์พระคุณท่านไปโปรดทางป่าเมี่ยงแม่สายบ้าง

หลังจากออกพรรษาไม่นานนัก คณะศรัทธาป่าเมี่ยงแม่สายก็มารับ**หลวงปู่**ขึ้นไปตามที่เคยนิมนต์ไว้ ท่านจึงลา**หนานปวน**กับ**แม่มา**เจ้าของสถานที่ เดินทางขึ้นป่าเมี่ยงแม่สายพร้อมกับคณะศรัทธาที่มารับ

หลวงปู่เล่าว่า การไปป่าเมี่ยงแม่สายนั้น ต้องเดินทางขึ้นเขาลงห้วยไปหลายแห่งกว่าจะถึง ใช้เวลาเดินทางขาขึ้น ๖ ชั่วโมง และขาลงอีก ๔ ชั่วโมง ถ้าเดินไม่แข็งต้องใช้เวลานานกว่านี้

หมายความว่าต้องเดินทางหนึ่งวันเต็มๆ กันเลย

หมายเหตุ : **ป่าเมี่ยงแม่สาย** อยู่ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ใช่อยู่ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ตามที่ผมเขียนใน **หนังสือบูรพาจารย์ เล่ม ๑** เรื่อง **หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต**

โปรดได้เข้าใจตามนี้ และกราบขออภัยในความผิดพลาดด้วยครับ

ปฐม นิคมานนท์
๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๕

ป่าเมี่ยงแม่สาย อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

๑๓๙.

เรื่องของแม่โสม อดีตหมอผีแห่งป่าเมี่ยงแม่สาย

ป่าเมี่ยงแม่สาย เป็นหมู่บ้านตั้งอยู่กลางหุบเขา มีลำธารน้ำไหลผ่านตลอดปี ชาวบ้านมีอาชีพทำสวนเมี่ยงเป็นอาชีพหลัก (ต้นเมี่ยงเป็นชาชนิดหนึ่ง ชาวบ้านเก็บเอาใบมาหมัก เป็นเมี่ยงของชาวเหนือ)

เดิมชาวบ้านนับถือผี ถึงปีต้องทำพิธีเลี้ยงผี ไม่เช่นนั้นจะมีการเจ็บป่วยล้มตายกัน

หัวหน้าหมู่บ้านคือ**แม่โสม** ที่นำคณะไปนิมนต์**หลวงปู่**นั่นเอง นอกจากเป็นหัวหน้าหมู่บ้านแล้ว **แม่โสม** แกเป็นหมอผีประจำหมู่บ้านด้วย

เคยมีพระธุดงคกรรมฐานไปพักอาศัยใกล้หมู่บ้าน ได้เทศน์สั่งสอนให้ชาวบ้านเลิกการถือผี ให้นับถือพระรัตนตรัยแทน ซึ่งก็มีพวกเลิกถือผีตามพระไม่กี่คน **แม่โสม** เป็นคนหนึ่งที่เชื่อพระ ตัวแกเองได้ปฏิญาณกับพระ เลิกถือผีโดยเด็ดขาด

พอถึงเวลาเลี้ยงผีครบรอบปี ในหมู่บ้านไม่ได้ทำพิธีเซ่นสรวงผีเหมือนอย่างเคย ผีก็แสดงเดชออกมาทันที โดยเข้าสิงผู้คนในหมู่บ้านวุ่นวายไปหมด

ที่สำคัญมาเข้าสิงลูกของ**แม่โสม**เอง พร้อมขู่ว่าถ้า**แม่โสม**ไม่ออกจากพระรัตนตรัย แล้วกลับมาเซ่นสรวงผีอย่างเดิม จะหักคอลูกของแกให้ตายเสีย

เมื่อหัวหน้าหมู่บ้าน และอดีตหมอผี เจอดีเช่นนั้น ก็ทำให้ครอบครัวของแกเดือดร้อนวุ่นวายไปหมด บางวันตัวแม่โสมเองยังถูกผีเข้าสิงลงดิ้นพราดๆ ไปเหมือนกัน

แม่โสมแกเป็นคนถือสัจจะ จึงไม่ยอมเลิกนับถือพระรัตนตรัย

ในที่สุดลูกคนหนึ่งของแกก็ตายลง คนที่สองก็เริ่มป่วย ผีมาเข้าสิงอีก พร้อมทั้งขู่ว่าจะเอาให้ตายหมดทั้งหมู่บ้าน รวมทั้งตัวแม่โสมเองด้วย

ทำให้พวกชาวบ้านเดือดร้อนและหวาดกลัวมาก ได้พากันขอร้องให้**แม่โสม**เลิกนับถือพระรัตนตรัย แต่แม่โสมใจเด็ดยืนยันขอยอมตาย

พวกลูกหลานและชาวบ้านมาขอร้องอ้อนวอนทุกวัน แกทนการรบเร้าไม่ได้จึงไปปรึกษาพระ

พระได้แนะนำให้เรียกชาวบ้านมาพร้อมกัน ให้ทุกคนรับพระไตรสรณาคมน์ และรับศีล แล้วพระก็สอนให้เข้าใจเรื่องพระรัตนตรัย พร้อมทั้งอานิสงส์ของศีล นอกจากนี้ให้ชาวบ้านสวดมนต์และฝึกภาวนาทุกเย็น

ในที่สุดการเจ็บป่วยในหมู่บ้านเนื่องจากการกระทำของผีก็หมดไป ไม่เคยปรากฏอีกเลย

โดยเฉพาะตัวของแม่โสมเองนั้น ถ้าเกิดว่าผีเข้าใคร เพียงแต่มีคนพูดว่า **"แม่โสมมา"** ผีจะรีบลนลานออกทันที

ผีเคยเข้าสิงชาวบ้านและบอกว่า ที่บ้านแม่โสมนั้นเข้าไปใกล้ไม่ได้ มีแสงแพรวพราวอยู่ตลอดเวลา แม้ชื่อของแม่โสม ถ้าได้ยินแล้วไม่รีบออก หัวก็จะแตก

นับแต่นั้นมาชาว**ป่าเมี่ยงแม่สาย**ก็เลิกนับถือผี หันเข้าหาพระ ตัว**แม่โสม**เองก็ชักชวนชาวบ้านสร้างวัดประจำหมู่บ้านขึ้น เป็นวัดฝ่ายกรรมฐาน แกเป็นผู้บำรุงวัดอย่างเข้มแข็ง วัดนั้นก็เป็นวัดกรรมฐานมาจนทุกวันนี้

๑๔๐.

การจำพรรษา ที่ป่าเมี่ยงแม่สาย

ในพรรษานั้น**หลวงปู่แหวน** ได้จำพรรษาที่ป่าเมี่ยงแม่สาย ภายใต้การอุปัฏฐากของ**แม่โสม** หัวหน้าหมู่บ้าน และชาวบ้านที่นั่น ซึ่งให้ความดูแล**หลวงปู่**เป็นอย่างดี

หลวงปู่ เล่าถึง**บ้านป่าเมี่ยงแม่สายว่า** ที่นั่นอากาศหนาวมากในฤดูหนาว ฝนตกชุกในฤดูฝน สำหรับองค์หลวงปู่นั้นอากาศถูกกับธาตุขันธ์ดี ฉันอาหารได้มาก แต่ไม่มีอาการอึดอัดง่วงซึม เวลาภาวนาจิตก็รวมลงสู่ฐานสมาธิได้เร็ว

ทางด้านจิตภาวนา **หลวงปู่**บอกว่า การภาวนาที่นี่ได้ผลดีมาก นับว่าเป็นสัปปายะอีกที่หนึ่ง

หลวงปู่มั่น ท่านเคยจำพรรษาอยู่ที่นี่ ๑ พรรษา นอกจากนี้ ครูบาอาจารย์สายกรรมฐานองค์อื่นๆ ก็เคยพำนักอยู่ที่ป่าเมี่ยงแม่สายนี้อยู่หลายองค์เหมือนกัน

(ผู้เขียนยังไม่มีโอกาสไปสถานที่แห่งนี้ จะหาโอกาสไปเยี่ยมชมให้ได้ในไม่ช้านี้)

๑๔๑.

เรื่องของพระกรรมฐาน ผู้กลัวเสือ

ท่านผู้อ่านคงจำได้ว่า **ท่านพระมหาบุญ**ที่นำมาเขียนถึงนี้เป็นองค์ที่ถูกอัธยาศัยกับพญานาคขี้ระแวงที่ถ้ำเชียงดาว และท่านองค์นี้ได้สร้างความวุ่นวายให้กับพระธุดงค์องค์อื่นๆ พอสมควร

ที่นำมาเขียนนี้เพราะไม่ต้องการให้เรื่องราวของ**หลวงปู่แหวน**ขาดหายไป และนำมาเป็นอุทาหรณ์สอนใจผู้ปฏิบัติธรรมได้ดี

เมื่อ**หลวงปู่แหวน** ไปพักภาวนาที่**ป่าเมี่ยงแม่สาย** ได้ราว ๑ เดือน **ท่านพระมหาบุญ** จากวัดเจดีย์หลวงได้ตามขึ้นไปหาด้วยลักษณะอาการของผู้ที่พบเห็นความน่ากลัวมา

จากการสอบถามได้ความว่า **ท่านพระมหาบุญ** ได้พักภาวนาที่**ถ้ำดอกคำ** ตำบลน้ำแพร่ อำเภอพร้าว ตอนแรกภาวนาอยู่นอกถ้ำ ตกกลางคืนได้ยินเสือร้องอยู่ใกล้ๆ จึงเกิดความกลัวนึกว่าถ้ากำลังนั่งหลับตาอยู่ถ้าเสือมาคาบไปกินท่านจะทำอย่างไร

วันรุ่งขึ้นจึงย้ายที่ภาวนาไปอยู่ในถ้ำ ส่วนที่ลึกที่สุด คิดว่าอยู่ในถ้ำคงจะปลอดภัยมากกว่า

เผอิญท่านโชคไม่ดี ตอนกลางคืน ขณะนั่งภาวนา ได้ยินเสียงประหลาดที่ปากถ้ำ คิดว่าเสือมา จึงลืมตาขึ้นดู ปรากฏว่ายิ่งทำให้ท่านเกิดความกลัวอย่างสุดขีด

ที่ปากถ้ำปรากฏมีบุรุษร่างยักษ์ยืนขวางอยู่ ท่านกลัวจนตัวสั่น จะหนีไปไหนก็ไม่ได้ จะบริกรรมพุทโธก็ว่าผิดบ้างถูกบ้าง เห็นร่างประหลาดนั้นอย่างชัดเจนไม่ว่าจะลืมตาหรือหลับตา

ร่างนั้นยืนขวางปากถ้ำอยู่จนรุ่งเช้า จึงได้หายไป รุ่งขึ้นเช้า **ท่านพระมหาบุญ**รีบออกจากถ้ำ แล้วเที่ยวตามหา**หลวงปู่แหวน** ตอนแรกไปตามหาที่**บ้านแม่พวก** เพราะหลวงปู่เคยจำพรรษาที่นั่น ๓ ครั้ง พอทราบว่าหลวงปู่พำนักอยู่ที่ป่าเมี่ยงแม่สายจึงได้ไปหา

พระมหาบุญท่านอยู่ในอาการขวัญผวา นอนไม่หลับทั้งคืน ภาวนาก็ไม่อยู่ ยังเห็นร่างที่น่ากลัวนั้นติดตาติดใจอยู่

หลวงปู่แหวนบอกว่า ร่างที่ท่านพระมหาบุญเห็นนั้นเป็นเปรตเจ้าของที่ คอยเฝ้ารักษาถ้ำนั้น เมื่อเห็นพระมาอยู่กลัวจะไปแย่งที่ เขาจึงมาหลอกหลอนให้พระกลัว จะได้หนีไป

ความกลัวของ**ท่านพระมหาบุญ**ไม่สามารถลบให้หายไปได้ **หลวงปู่**จะสอนจะแนะอย่างไรก็ไม่ยอมรับฟัง เฝ้ารบเร้าให้หลวงปู่พาไปส่งที่**บ้านแม่หอพระ**

เมื่อไปถึง**บ้านแม่หอพระ** ท่านบอกว่าอยู่ไม่ได้ ขอให้หลวงปู่ไปส่งที่**บ้านปง** (วัดอรัญญวิเวกในปัจจุบัน) อำเภอแม่แตง

เมื่อไปถึง**บ้านปง** พบ **หลวงปู่ขาว อนาลโย** กับ**หลวงปู่พรหม จิรปุญฺโญ** พักอยู่ที่นั่น **หลวงปู่พรหม** ท่านรู้เรื่องท่านมหาบุญดี จึงแกล้งขับไล่ไม่ต้อนรับ เจตนาต้องการให้ท่านมหาเดินให้เหนื่อย จะได้นอนหลับได้บ้าง แต่**ท่านมหา**โกรธจัด รีบเดินออกจากวัดบ้านปง **หลวงปู่แหวน** ตามไปส่งถึงอำเภอแม่ริม แล้วปล่อยให้ท่านพระมหาบุญเดินไปเชียงใหม่ตามลำพังองค์เดียว

ส่วน**หลวงปู่แหวน**ท่านกลับมาพักที่**วัดป่าห้วยน้ำริน** วัดที่**หลวงปู่ชอบ ฐานสฺโม** เคยจำพรรษาอยู่

๑๔๒.

จำพรรษาที่ วัดป่าบ้านปง อ.แม่แตง

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ได้ท่องธุดงค์และจำพรรษาอยู่ทางภาคเหนือหลายแห่ง ต่อเนื่องกันเป็นเวลาหลายปี โดยไม่ได้ไปที่ภาคอื่นอีกเลย เพราะอากาศในภาคเหนือถูกกับอัธยาศัยและถูกกับธาตุขันธ์ของท่าน ที่เรียกว่าเป็น**สัปปายะ**สำหรับท่าน

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ **หลวงปู่แหวน** พักจำพรรษาอยู่องค์เดียวที่วัดป่าบ้านปง (ปัจจุบันคือวัดอรัญญวิเวก) ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง เชียงใหม่

ในพรรษานั้น**หลวงปู่** เกิดอาพาธเนื่องจากแผลที่ขาอักเสบ ได้รับความทรมานมาก ไปบิณฑบาตไม่ได้ ภิกษุสามเณรอื่นก็ไม่มี ช่วงนั้นเป็นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองใหม่ๆ เกิดภาวะข้าวยากหมากแพง ชาวบ้านก็ไม่ได้มาดูแลเอาใจใส่หลวงปู่

ช่วงนั้น**หลวงปู่หนู สุจิตฺโต** (ชาวจังหวัดยโสธร) พักจำพรรษาอยู่ที่**ดอยแม่ปั๋ง** อำเภอพร้าว อยู่ห่างจากที่**หลวงปู่แหวน** อยู่มากกว่า ๕๐ กม. ได้เกิดนิมิตในขณะนั่งภาวนาในเวลากลางคืน เห็นหลวงปู่แหวนนอนอยู่บนพื้นดิน

เมื่อออกจากสมาธิ **หลวงปู่หนู** จึงนำนิมิตมาใคร่ครวญดู แน่ใจว่าคงมีอะไรบางอย่างเกิดขึ้นกับหลวงปู่แหวนอย่างแน่นอน เมื่อฉันเช้าเสร็จ **หลวงปู่หนู**ก็รีบเดินทางไป**วัดป่าบ้านปง**ทันที

หลวงปู่หนูพบว่า**หลวงปู่แหวน** กำลังอาพาธหนักด้วยแผลอักเสบ จึงให้ชาวบ้านไปตามหมอมา ชื่อ **หมอจี้** อดีตเคยเป็นทหารเสนารักษ์

หมอมาถึงประมาณ ๕ โมงเย็น (๑๗.๐๐ น.) ก็บอกว่าต้องผ่าตัดแผลหลวงปู่อย่างไม่รอช้า โดยตัดเอาเนื้อตายออกให้หมด

การผ่าไม่มีการฉีดยาชา หรือใช้ยาระงับความปวดแต่อย่างใด

ก่อนลงมือผ่าแผล **หลวงปู่หนู** ได้ขอโอกาสท่านว่า “ตอนนี้หมอเขาจะผ่าเอาความเจ็บปวดออก ผ่าเอาโรคร้ายออก เขาไม่ได้ผ่าท่านอาจารย์นะ เขาผ่าดินน้ำไฟลมต่างหาก”

หลวงปู่พูดคำเดียวว่า “เออ” แล้วท่านก็กำหนดจิตเข้าสู่สมาธิทันที

หมอลงมือตัดเนื้อบริเวณปากแผลออกจนหมด ใช้เวลาเกือบ ๑ ชั่วโมง **หลวงปู่** คงนอนสงบนิ่งเหมือนคนนอนหลับไม่มีอาการเคลื่อนไหวใดๆ

เมื่อหมอทำการผ่าตัด เย็บบาดแผล และพันผ้าเสร็จแล้ว หลังจากนั้นอีกสัก ๕ นาที **หลวงปู่**จึงออกจากสมาธิ ลืมตาขึ้น

หลวงปู่หนูถามว่า “พระอาจารย์เจ็บไหม”

หลวงปู่พูดว่า “พอสมควร”

ไม่มียาแก้ปวดใดๆ ถวายหลวงปู่เลย เพราะช่วงหลังสงคราม ในถิ่นห่างไกลเช่นนั้นไม่ต้องพูดถึงหยูกยากัน

รุ่งขึ้นอีกวัน **หมอจี้** ก็มาล้างแผลให้ **หลวงปู่**พูดว่า “วันนี้เบาๆ หน่อยนะ เมื่อวานนี้มือหนักไปหน่อย” แล้วท่านก็ไม่ได้พูดอะไรอีก **ท่านยังคงอยู่สงบเย็นตามปกติ เว้นไว้แต่ยังลุกเดินไม่ได้เท่านั้น**

หลวงปู่หนู อยู่เฝ้าพยาบาล ๗ วัน ท่านต้องกลับ**ดอยแม่ปั๋ง**ตามพระวินัย เพราะอยู่ในช่วงเข้าพรรษา ก่อนกลับได้กำชับชาวบ้านให้ดูแลและอย่าทอดทิ้งหลวงปู่เหมือนที่ผ่านมา

หลวงปู่อาพาธอยู่นาน จนถึงเดือนเมษายนปีต่อมา (ร่วม ๑๐ เดือน) อาการเจ็บปวดบาดแผลจึงทุเลาลงมาก แต่แผลยังไม่หายสนิท ยังเดินไปไหนไกลๆ ไม่ได้

วัดอรัญญวิเวก (บ้านปง) อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

๑๔๓.

ดำริของ หลวงปู่หนู

คนที่รู้จัก**หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** จะต้องรู้จักหรือเคยได้ยินชื่อ **หลวงปู่หนู สุจิตฺโต** แน่นอน เพราะ**หลวงปู่หนู**เป็นเจ้าอาวาสวัดดอยแม่ปั๋ง เป็นลูกศิษย์ที่อุปัฏฐากและดูแล**หลวงปู่แหวน**ในทุกเรื่องจนถึงวาระสุดท้ายของหลวงปู่

ถ้าพูดให้ชัดลงไปก็ต้องว่า **"ถ้าไม่มีหลวงปู่หนู พวกเราก็คงไม่ได้รู้จักหลวงปู่แหวน อย่างแน่นอน"**

หลวงปู่หนู ท่านเป็นพระจากจังหวัดยโสธร เป็นพระธุดงค์สาย **หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** ท่านมีความเคารพศรัทธา**หลวงปู่แหวน**ในฐานะเป็นครูอาจารย์กรรมฐานของท่าน

นับตั้งแต่**หลวงปู่หนู**ไปรักษาพยาบาล**หลวงปู่แหวน**ที่วัดป่าบ้านปงครั้งแรกแล้ว หลังจากนั้นท่านก็แวะเวียนไปเยี่ยมหลวงปู่อยู่บ่อยๆ

หลวงปู่หนู ท่านคิดจะนิมนต์**หลวงปู่แหวน**ไปอยู่ที่**วัดดอยแม่ปั๋ง**ด้วย เพราะหลวงปู่อายุมากแล้ว ต้องอยู่องค์เดียว พระเณรที่จะอุปัฏฐากก็ไม่มี อาศัยศรัทธาชาวบ้านคอยดูแลก็ไม่สม่ำเสมอ ถ้าหลวงปู่มาอยู่ที่ดอยแม่ปั๋งด้วยก็จะได้ดูแลอุปัฏฐากได้ง่ายขึ้น ท่านเองก็ไม่ต้องเทียวไปๆ มาๆ เพราะเดินด้วยเท้าไปกลับเที่ยวละ ๕๐ กม. ไม่ใช่เรื่องที่สนุกแน่

แต่สมัยนั้นที่**วัดดอยแม่ปั๋ง** ยังไม่มีอะไร กุฏิสักหลังก็ไม่มี ศรัทธาญาติโยมก็มีไม่กี่คนที่รู้จัก**หลวงปู่แหวน**

ดังนั้น **หลวงปู่หนู** จึงต้องคิดและเตรียมการให้รอบคอบ ต้องปรึกษาคณะศรัทธาญาติโยมที่วัดดอยแม่ปั๋งด้วย

เมื่อยังไม่ตัดสินใจ **หลวงปู่แหวน** ก็ยังคงพำนักอยู่ที่**วัดป่าบ้านปง** เพียงองค์เดียวเรื่อยมา

ด้าน**หลวงปู่หนู** ก็เทียวไปเทียวมาเยี่ยมเยียนท่านอย่างสม่ำเสมอ

พระครูวิจิตตวิโสธนาจารย์
(หลวงปู่หนู สุจิตฺโต)
เจ้าอาวาสวัดดอยแม่ปั๋ง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

๑๔๔.

นิมนต์หลวงปู่ มาอยู่วัดดอยแม่ปั๋ง

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ยังคงพำนักอยู่ที่**วัดป่าบ้านปง** อำเภอแม่แตง จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ขณะนั้นท่านอายุได้ ๗๕ ปี

คืนหนึ่ง **หลวงปู่หนู** กำลังนั่งภาวนา ก็ได้นิมิตเป็นเสียง**หลวงปู่แหวน** ว่า "จะมาอยู่ด้วยนะ"

หลวงปู่หนูยังไม่ได้คิดอะไร คิดว่าอาจเป็นเพราะท่านคิดถึงหลวงปู่ จิตจึงสร้างเป็นเสียงพูดของหลวงปู่ขึ้นมาก็ได้

ต่อจากนั้นอีก ๓ วัน ก็มีศรัทธาจาก**วัดป่าบ้านปง** ขึ้นมานิมนต์**หลวงปู่หนู** ให้ไปรับไทยทานที่วัดบ้านปง

หลวงปู่หนู จึงนำความคิดที่จะนิมนต์**หลวงปู่แหวน** ปรึกษากับคณะศรัทธาว่าจะเห็นเป็นอย่างไร คณะศรัทธาบ้านแม่ปั๋งไม่ขัดข้องและยินดีถ้า**หลวงปู่หนู**สามารถนิมนต์หลวงปู่มาได้

พอถึงวันนิมนต์ให้ไปรับไทยทานที่วัดป่าบ้านปง **หลวงปู่หนู** ได้พาศรัทธาจากบ้านแม่ปั๋งไปด้วย พอไปถึง**หลวงปู่แหวน**ถามว่า "มีศรัทธามาด้วยกี่คน"

หลวงปู่หนูตอบว่า "มีมา ๒ คนครับ"

หลวงปู่ได้พูดว่า “ดีแล้ว วันนี้รับไทยทานเสร็จแล้วให้เอาบริขารของอาตมาไปด้วย จะไปอยู่แม่ปั๋งด้วย”

หลวงปู่หนู และโยม ๒ คนที่ไปด้วย สุดแสนดีใจที่หลวงปู่แหวนท่านออกปากเองโดยไม่ต้องนิมนต์

๑๔๕.

หลวงปู่ออกเดินทาง

เมื่อเสร็จพิธีรับไทยทานที่**วัดป่าบ้านปง**แล้ว **หลวงปู่แหวน** **หลวงปู่หนู** และศรัทธาจากบ้านแม่ปั๋งสองคน ก็ออกเดินทางทันที

คณะของ**หลวงปู่** มาหยุดพักที่ **วัดป่าบ้านช่อแล** อำเภอแม่แตง หนึ่งคืน

วันรุ่งขึ้นเมื่อรับไทยทาน และฉันภัตตาหารเสร็จแล้ว เวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. ก็ออกเดินทางจากบ้านช่อแล ผ่านมาตามเส้นทางบ้านใหม่ บ้านแม่ว่ะ เดินลัดเข้าป่า ข้ามเขา ข้ามลำห้วยมาบ้านแม่ตอง บ้านแม่แพง จนถึงบ้านแม่ปั๋ง

เส้นทางเดินของคณะ**หลวงปู่** ตามที่กล่าวมา ในสมัยนั้นยังไม่มีถนน บางแห่งเป็นทางรถลากไม้ บางแห่งเป็นทางเดินป่า แต่ละช่วงต้องเดินขึ้นเขา ลงห้วย บุกป่า ลัดเลาะมาตามไหล่เขา

แม้**หลวงปู่แหวน** จะอายุถึง ๗๕ ปี อยู่ในวัยชราและสุขภาพร่างกายไม่สมบูรณ์ การเดินทางมาตามเส้นทางดังกล่าว จึงนับว่า**หลวงปู่** ท่านมีความอดทนเป็นอย่างมาก

คณะของ**หลวงปู่** เดินทางมาถึง**ดอยแม่ปั๋ง** ในวันนั้นเอง คือถึง**วัดดอยแม่ปั๋ง** ประมาณ ๑๙.๐๐ น. ใช้เวลาในการเดินทางจากบ้านช่อแลมา ๙ ชั่วโมง ถ้าวัดระยะทางตามเส้นทางถนนในปัจจุบัน จากช่อแลถึงแม่ปั๋งก็ประมาณ ๔๐ กิโลเมตร

หลวงปู่แหวนในวัย ๗๕ ปีเดินทางไกลเช่นนั้นมาถึงภายในวันเดียวโดยไม่ต้องพักค้างคืนระหว่างทาง จึงนับว่าท่านมีความทรหดอดทนอย่างมากทีเดียว

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ พำนักที่**วัดป่าบ้านปง** ๒ ช่วง รวมระยะเวลาทั้งหมด ๑๑ ปี กุฏิของท่านนั้นทาง**หลวงพ่อเปลี่ยน ปญฺญาปทีโป** เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันยังคงเก็บรักษาไว้เป็นอนุสรณ์ ให้รำลึกถึง**หลวงปู่**มาจนทุกวันนี้

เมื่อ**หลวงปู่** มาถึง **วัดดอยแม่ปั๋ง** ตำบลแม่ปั๋ง อำเภอพร้าว ท่านได้พำนักที่ **กุฏิไม้หลังน้อย** พื้นอยู่ติดพื้นดินมีความกว้าง ๓.๒๔ เมตร และยาว ๕.๒๓ เมตรเท่านั้น อยู่ท่ามกลางดงไม้สักอันเป็นสถานสงบตามธรรมชาติ เหมาะแก่การปฏิบัติภาวนาสำหรับผู้แสวงหาความวิเวกยิ่งนัก

หลวงพ่อเปลี่ยน ปญฺญาปทีโป
วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

๑๕๖.

ได้หลวงพ่อเปลี่ยนมาแทน

พูดถึงเหตุการณ์ในวันที่**หลวงปู่แหวน** เดินทางออกจาก**วัดป่าบ้านปง** (วัดอรัญญวิเวก) นั้น เมื่อคณะศรัทธาถวายไทยทานเสร็จและกลับไปหมดแล้ว **หลวงปู่แหวน หลวงปู่หนู** กับศรัทธาชาวแม่ปั๋งอีกสองคน ก็ออกเดินทางจากวัดป่าบ้านปงไปโดยไม่ได้บอกลาญาติโยมเลย

เมื่อชาวบ้านปงรู้ข่าวว่า **หลวงปู่แหวน** ไปดอยแม่ปั๋งกับหลวงปู่หนูแล้ว จึงพากันโจษขานว่า "ท่านพระอาจารย์หนูไปรับไทยทานแล้ว ขากลับได้ขโมยเอาหลวงปู่แหวนไปด้วย"

หลังจากที่**หลวงปู่แหวน**ไปอยู่**ดอยแม่ปั๋ง**แล้ว คณะศรัทธาชาวบ้านปงได้พร้อมใจไปอาราธนา**หลวงปู่**ให้กลับไปประจำที่**วัดป่าบ้านปง**อยู่หลายครั้ง แต่ทุกครั้ง**หลวงปู่**ท่านนิ่งเสีย ไม่พูดอะไรเลย จึงทำให้คณะศรัทธาได้รับความผิดหวังกลับไปทุกครั้ง

แต่คณะศรัทธาบ้านปงก็ยังเดินทางไปกราบ**หลวงปู่** ไปถวายไทยทาน ถวายเครื่องสักการะ**หลวงปู่**ที่ดอยแม่ปั๋งเป็นประจำ

แม้ชาวบ้านปงไม่ได้**หลวงปู่แหวน**กลับไปแต่ก็ยังโชคดี ที่ต่อมาไม่นานนัก มีพระธุดงค์หนุ่ม คือ**หลวงพ่อเปลี่ยน ปญฺญาปทีโป** จากสกลนคร มาอยู่ฉลองศรัทธาที่**วัดป่าบ้านปง**มาจนถึงปัจจุบัน และมีพระกรรมฐานองค์อื่นๆ มาพำนักอยู่เสมอไม่ขาด

พระกรรมฐานที่เป็นบูรพาจารย์องค์สำคัญๆ ที่เคยมาพำนักที่**วัดป่าบ้านปง** หรือ**วัดอรัญญวิเวก** ในปัจจุบัน ตามที่วัดได้บันทึกไว้ ได้แก่ :-

หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต (๑ พรรษา), หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ (๑๑ พรรษา), หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม (๓ พรรษา), หลวงปู่พรหม จิรปุญฺโญ (๒ พรรษา), หลวงปู่คำแสน คุณาลงฺกาโร (๓ พรรษา), หลวงปู่สม (๒ พรรษา), หลวงพ่อคำอ้าย จิตธมฺโม (๑๔ พรรษา), หลวงปู่สาม อกิญฺจโน (๒ พรรษา), หลวงพ่อชม (๒ พรรษา), พระอาจารย์ทิวา อาภากโร (๒ พรรษา)

ที่จำพรรษาอยู่ ๑ พรรษา มี หลวงปู่เทสก์ เทสฺรํสี, หลวงปู่ขาว อนาลโย, หลวงปู่ถิร จิตธมฺโม, หลวงปู่บุญ ชินวํโส, หลวงปู่ชอบ ฐานสโม, หลวงปู่พร, หลวงปู่ภัสร, พระครูอ่อนสี, หลวงปู่วิรัช, หลวงปู่โค้ง, พระอาจารย์สาร, พระอาจารย์สมัย ทีฆายุโก, พระอาจารย์หนูบาล, พระอาจารย์รังษี.

ส่วนครูบาอาจารย์ที่มาพำนักบำเพ็ญเพียร แต่ไม่ได้จำพรรษา มี ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท), พระอาจารย์จวน กุลเชฏฺโฐ, พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร, พระอาจารย์เพียร วิริโย, หลวงพ่อไท ฐานุตฺตโม, พระอาจารย์สุภาพ ธมฺมปญฺโญ, หลวงปู่สิม พุทฺธาจาโร, พระอาจารย์มหาปราโมทย์ ปาโมชฺโช, พระอาจารย์จันดี เขมปญฺโญ, พระอาจารย์ศรีจันทร์, พระอาจารย์เครื่อง, พระอาจารย์สุธรรม, หลวงพ่อคำ, หลวงปู่ฝั้น อาจาโร.

๑๔๗.

ข้อตกลง และสัจจะอธิษฐาน

เมื่อ**หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ได้มาอยู่ที่**วัดดอยแม่ปั๋ง**และเข้าพักที่**กุฏิไม้หลังน้อย** เป็นที่เรียบร้อยแล้ว **หลวงปู่**จึงได้มีข้อตกลงกับ**หลวงปู่หนู** ดังนี้ : -

"หน้าที่ต่างๆ เช่น การดูแลรักษาเสนาสนะก็ดี การปกครองพระภิกษุสามเณรก็ดี การต้อนรับแขกก็ดี การเทศนาสั่งสอนอบรมประชาชนก็ดีและกิจอื่นๆ บรรดามีที่จะเกิดขึ้นภายในวัดและนอกวัดให้ตกเป็นภาระของพระอาจารย์หนูผู้เดียว"

สำหรับตัวของหลวงปู่แหวนเอง ท่านขออยู่ในฐานะพระผู้เฒ่าผู้ปฏิบัติธรรม จะไม่รับภาระใดๆ ทั้งสิ้น นอกจากการปฏิบัติธรรมอย่างเดียว

นอกจากการปล่อยวางภาระทุกอย่างแล้ว **หลวงปู่** ยังได้ตั้งสัจจะอธิษฐานว่า

"ต่อไปนี้ จะไม่รับนิมนต์ไปที่ไหนๆ ไม่ว่าใครจะมานิมนต์ ไม่ขึ้นรถ ลงเรือ แม้ที่สุดถึงจะเกิดอาพาธป่วยไข้หนักเพียงใดก็ตาม จะไม่ยอมเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ถึงธาตุขันธ์จะทรงตัวอยู่ต่อไปไม่ได้ ก็จะให้สิ้นไปในป่า อันเป็นที่อยู่ตามอริยโคตรอริยวงศ์ ซึ่งบูรพาจารย์ท่านเคยปฏิบัติแล้วในกาลก่อน"

๑๔๘.

กุฏิย่างกิเลส

หลังจากที่**หลวงปู่แหวน**มาพำนักที่**วัดดอยแม่ปั๋ง**ไม่นานนัก ท่านก็เริ่มอาพาธอีกครั้งหนึ่ง ตอนนี้เกิดเป็นตุ่มคันไปทั้งตัวนับวันแต่จะเป็นมากขึ้น

ปกติร่างกายของ**หลวงปู่**นั้นผ่ายผอมอยู่แล้ว พอเกิดตุ่มคันทั้งตัวเช่นนั้น ก็ทำให้ท่านฉันไม่ได้ นอนไม่หลับ ร่างกายท่านก็ยิ่งทรุดโทรมจนแทบจะว่ามีแต่หนังหุ้มกระดูก

หลวงปู่หนูต้องเป็นผู้ขวนขวายในการรักษาพยาบาลท่านอย่างสุดความสามารถ ซึ่งเป็นเรื่องที่ลำบากมากในสมัยนั้นเพราะทางวัดขาดแคลนไปเสียทุกอย่าง

เมื่ออาการของโรคกำเริบมากขึ้น การรักษาด้วยการฉีดยา ฉันยาก็ไม่ช่วยให้ดีขึ้น แต่เป็นเพียงทุเลาลงบ้างเล็กน้อย

เมื่อเห็นว่าการรักษาด้วยยาไม่มีทางหาย **หลวงปู่**จึงบอกให้**หลวงปู่หนู**ช่วยสร้างเตาผิงไว้ในกุฏิสำหรับอบตัวของท่าน

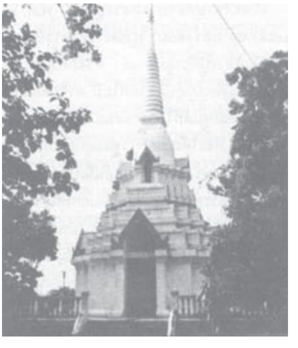
หลวงปู่หนูจึงบอกให้ชาวบ้านมาช่วยกันสร้างเป็น**กุฏิโรงไฟ**ขึ้นซึ่งมีที่ก่อไฟอยู่กับพื้นดิน แล้วยกพื้นอีกด้านหนึ่งให้สูงขึ้นสำหรับเป็นที่นอนของหลวงปู่

กุฏิโรงไฟหลังนี้ ไม่ว่าไม้พื้น ฝา และประตู ล้วนทำจากไม้โลงผีที่ชาวบ้านเผาศพแล้วเอาโลงมาไว้ที่วัด

กุฏิหลังนี้อยู่ใต้ต้นไทรใหญ่ เก็บไว้ให้เห็นเป็นอนุสรณ์มาจนปัจจุบัน ลูกศิษย์ลูกหาเรียกว่า **กุฏิโรงไฟ** แต่หลวงปู่ท่านเรียกว่า **กุฏิย่างกิเลส**

ภายในกุฏิจะมีไฟก่อด้วยฟืนลุกโชนอยู่ตลอด ๒๔ ชั่วโมง **หลวงปู่** ก็จะอยู่ภายในกุฏินี้ตลอดเวลา จะออกมานอกกุฏิบ้างเฉพาะเวลาฉันอาหาร เวลาสรงน้ำ และออกมาเดินจงกรมเปลี่ยนอิริยาบถบ้างเท่านั้น

เวลานอกจากนั้น ท่านจะอยู่ในกุฏินี้ตลอด ติดต่อกันหลายปี ไม่ว่าหน้าแล้ง หน้าฝน หรือหน้าหนาว

พระเจดีย์

กุฏิโรงไฟ หรือกุฏิย่างกิเลสหลวงปู่

๑๔๙.

รักษาโรคตุ่มคัน หายขาด

การอาพาธด้วยโรคตุ่มคันของ**หลวงปู่**นั้น ต้องรักษากันอยู่หลายปี ใช้ทั้งวิธีย่างไฟ การฉีดยา การฉันยา แต่ก็ยังไม่หาย ภาระนี้ตกอยู่กับ**หลวงปู่หนู**ทั้งหมด

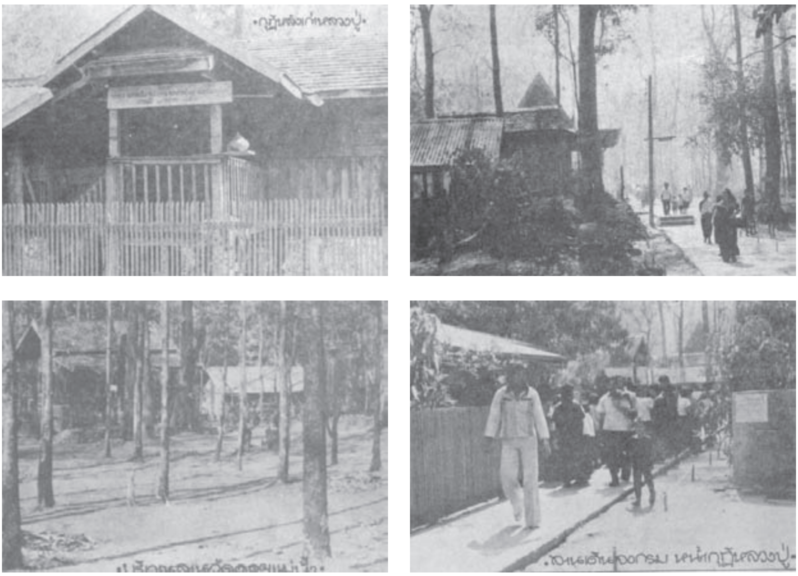
ต่อมาได้มีโยมชื่อ **คุณแม่ปู่ทอง กิติบุตร** ได้มีจิตศรัทธาให้ความอุปถัมภ์วัด ให้ความอุปถัมภ์หลวงปู่ ได้มารับภาระในการจัดหายาและปัจจัยจำเป็นอื่นๆ มาถวาย ทำให้ภาระหนักของ**หลวงปู่หนู**ผ่อนคลายลงไปบ้าง

ขณะที่การอาพาธจากตุ่มคันตามร่างกายของ**หลวงปู่**ไม่ดีขึ้น วันหนึ่ง มีเจ้าหน้าที่กองปราบโรคเรื้อนของกระทรวงสาธารณสุข ขึ้นไปกราบหลวงปู่ที่วัด หลวงปู่หนูได้เล่าอาการอาพาธของหลวงปู่ให้เจ้าหน้าที่กลุ่มนั้นฟัง

ก่อนลากลับ เจ้าหน้าที่กลุ่มดังกล่าวได้ถวายยาไว้ให้หลวงปู่ฉันจำนวนหนึ่ง หลวงปู่ฉันยานี้แล้วปรากฏว่าอาการคันทุเลาลงตามลำดับ เมื่อยาใกล้หมด หลวงปู่หนูได้ไปจัดหามาเพิ่ม

ปรากฏว่า**หลวงปู่** ฉันยานั้นไม่นาน โรคตุ่มคันก็หายสนิท ผิวหนังของท่านดูดำไปทั้งตัว ต่อมาหนังก็ลอกออกเป็นแผ่นๆ เหมือนงูลอกคราบ

หลังจากนั้นผิวหนังของหลวงปู่ก็ดูสดใสเป็นปกติ จึงกล่าวได้ว่า อาพาธเกือบเอาชีวิตไม่รอดของหลวงปู่ในครั้งนั้น รักษาหายด้วยยาของเจ้าหน้าที่ชุดปราบโรคเรื้อนของกระทรวงสาธารณสุข ชุดนั้นโดยแท้

กุฏิหลังใหม่ของหลวงปู่ บรรยากาศภายในวัด
และบรรดาสาธุชนที่เดินทางมากราบหลวงปู่

๑๕๐.

ย้ายไปอยู่ กุฏิหลังใหม่

แม้ว่า**หลวงปู่**จะหายจากโรคร้ายนั้นแล้วก็ตาม ท่านก็ยังคงพักใน**กุฏิโรงไฟ** หรือ **กุฏิย่างกิเลส** ของท่านเหมือนที่เคยอยู่มา คือก่อไฟตลอด ๒๔ ชั่วโมง และออกจากกุฏิเฉพาะตอนฉัน ตอนสรงน้ำและออกมาเดินจงกรมเปลี่ยนอิริยาบถเท่านั้น

ท่านอยู่อย่างนั้นทุกฤดูกาล ทุกวันไม่เปลี่ยนแปลง

หลวงปู่หนูเห็นว่า เมื่อโรคร้ายของหลวงปู่หายแล้วก็ควรจะหยุดก่อไฟได้แล้ว จึงไปกราบเรียนหลวงปู่ ซึ่งท่านก็อนุญาตให้เลิกกองไฟนั้นได้

ต่อมามีผู้มีจิตศรัทธาสร้างกุฏิถวายหลวงปู่หลังหนึ่ง ตอนแรกๆ หลวงปู่ก็ไปพักฉลองศรัทธาให้เฉพาะเวลากลางวัน ส่วนเวลากลางคืนท่านก็ลงมาพักจำวัดที่กุฏิโรงไฟของท่านอย่างเดิม

เมื่อท่านหายจากอาพาธจนมีกำลังแข็งแรงเป็นปกติแล้ว ในฤดูแล้ง เวลากลางวันบางวันท่านก็จะขึ้นไปพักภาวนาอยู่ในกุฏิหอเย็นตลอดวัน จะลงมาเมื่อถึงเวลาสรงน้ำ

เป็นอันว่า**หลวงปู่**มีกุฏิที่พักอยู่ ๓ หลัง กลางคืนพักที่กุฏิโรงไฟ กลางวันไปพักภาวนาที่กุฏิหลังใหม่บ้าง ที่กุฏิหอเย็นบ้าง

ต่อมาภายหลัง โยมอุปัฏฐากคือ คุณแม่บู่ทอง กิติบุตร ได้สร้างกุฏิถวายหลวงปู่หลังหนึ่ง หลวงปู่ก็ได้มาพำนักฉลองศรัทธาตราบจนมรณภาพ

บรรยากาศภายในวัดดอยแม่ปั๋ง
ในปัจจุบัน (ตุลาคม ๒๕๔๕)

๑๕๑.

รุกขเทพ บนต้นไทรใหญ่

หลวงปู่แหวน เล่าว่า ในสมัยที่ท่านอาพาธพักย่างไฟอยู่ที่กุฏิโรงไฟนั้น บนต้นไทรใหญ่เหนือกุฏิ เป็นวิมานที่อยู่อาศัยของบรรดารุกขเทพ

เมื่อหลวงปู่เข้าไปอยู่ในกุฏิหลังนั้น พวกรุกขเทพทั้งหลายต้องลงมาอยู่บนพื้นดิน ทำให้พวกเขาได้รับความลำบากกัน

เมื่อหลวงปู่เห็นเช่นนั้น จึงได้บอกให้พวกเขาย้ายไปหาที่อยู่ใหม่ในป่าลึกเข้าไปอีก พวกเขาก็ปฏิบัติตามโดยความเคารพ

หลวงปู่ เล่าว่า พวกเทพนั้น ไม่ว่าจะเป็นเทพชั้นต่ำหรือชั้นสูงความเคารพที่เขามีต่อพระนั้นเสมอกัน เขาจะไม่ยอมล่วงคารวธรรมเป็นอันขาด

การเข้าการออกเวลาเขามาเขาไป ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแล้วงามตาชื่นใจ

ไม่เหมือนมนุษย์เรา ซึ่งแล้วแต่ความพอใจ อยากจะแสดงอย่างไรก็ทำไป ไม่คำนึงถึงความเหมาะ ความควรไม่ควร

การแสดงออกของมนุษย์ไม่คำนึงถึงว่าผู้อื่นจะได้รับความเสียหายอย่างไรหรือไม่ ขอให้ได้แสดงออกตามความเห็นตามความพอใจของตนนั้นแหละเป็นการดี

บางครั้งการแสดงออกเช่นนั้นไม่ถูกกาลถูกเวลา แต่ก็แสดงออกมาจนได้โดยไม่มีความละอายแก่ใจบ้างเลย

ผู้เขียนนำคำกล่าวตรงนี้ ของหลวงปู่ไปพิจารณาดูแล้วก็พยายามทบทวนดูว่า เวลาเราไป**วัดดอยแม่ปั๋ง** รวมทั้งไปกราบครูบาอาจารย์องค์อื่นๆ เราเป็นเหมือนที่หลวงปู่ท่านว่าบ้างหรือเปล่าหนอ?

ลองน้อมนำมาพิจารณาดูตนเองก็จะได้ประโยชน์ไม่น้อย สมกับที่โบราณท่านสอนว่า **เวลาไปวัด เราต้องรู้จักวัดจิตวัดใจ วัดความดีความชั่วของเราด้วย** ใช่ไหมครับ?

(ซ้าย) พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันท์ อดีตนายกรัฐมนตรี
(ขวา) พระอาจารย์หนู สุจิตฺโต เจ้าอาวาสวัดดอยแม่ปั๋ง

๑๕๒.

หลวงปู่ เริ่มเป็นที่รู้จัก

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ มาอยู่ที่**วัดดอยแม่ปั๋ง** ในปี พ.ศ.๒๕๐๕ และท่านเริ่มเป็นที่รู้จักประมาณปี พ.ศ.๒๕๑๔

กล่าวกันว่า**หลวงปู่แหวน** ได้เป็นที่รู้จักภายหลังที่**ท่านเจ้าคุณนรรัตน์ราชมานิต** (ธมฺมวิตกฺโก) วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพฯ สิ้นชีพิตักษัยเมื่อ ๑๐ มกราคม ๒๕๑๔

ในช่วงที่ประชาชนกำลังพูดถึงเรื่อง**ท่านเจ้าคุณนรฯ** อยู่นั้น ก็มีข่าวแพร่ออกมาว่า **"ท่านเจ้าคุณเนรฯ กล่าวว่ามีพระอริยะอีกองค์หนึ่งอยู่ทางภาคเหนือ"**

ไม่ทราบข่าวนี้มาจากไหน และใครได้ยิน**ท่านเจ้าคุณนรฯ** พูด ทำให้หลายคนพากันเสาะหา**พระอริยะ**องค์นั้น ต่อมาก็มีข่าวว่า **"พระอริยะองค์ที่ท่านเจ้าคุณนรฯ กล่าวถึง คือ หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ แห่งดอยแม่ปั๋งนั้นเอง"**

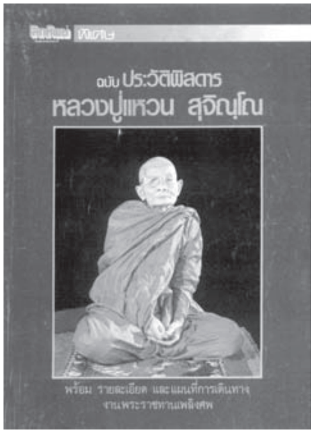
และในปี พ.ศ.๒๕๑๔ ปีเดียวกันนั้นเอง ก็มีคณะทหารอากาศชุดของ**นาวาอากาศเอก เกษม งามเอก** ได้มาขออนุญาตสร้างเหรียญหลวงปู่ขึ้น บางเสียงก็บอกว่าเป็นเหรียญรุ่นแรก และบางเสียงก็ว่าเป็นเหรียญรุ่นที่สองของหลวงปู่ เอาไว้ให้พวกนักนิยมเหรียญเขาถกเถียงกันก็แล้วกัน

ต่อจากนั้นก็มีข่าวอีกว่า **"หลวงปู่แหวนลอยอยู่บนเมฆเครื่องบินจะชน"**

เรื่องเกรียวกราวกันพักใหญ่ ทำให้ชื่อเสียง**หลวงปู่**โด่งดังขึ้นมา จนใครต่อใครก็พากันแห่ไปชมบารมีหลวงปู่อย่างเนืองแน่นทุกวัน

คณะทัวร์ทุกคณะที่ไปเชียงใหม่ จะต้องมีรายการชม**ดอยสุเทพ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์** และมี**วัดดอยแม่ปั๋ง** อยู่ด้วยเสมอ นับเป็นสถานที่ยอดนิยมในสมัยนั้น

๑๕๓.

หลวงปู่ เป็นพระดังแห่งยุค

หลวงปู่แหวน ท่านท่องเที่ยวธุดงค์อยู่ตามป่าเขาลำเนาไพรอยู่นานกว่า ๕๐ ปี ประชาชนทั่วไปจึงไม่รู้จักท่าน เพิ่งจะมาได้ข่าวคราวและรู้จักหลวงปู่ ก็ประมาณปลายปี ๒๕๑๖ เมื่อหนังสือพิมพ์นำประวัติและเรื่องราวอภินิหารต่างๆ ของหลวงปู่ออกเผยแพร่

ในหนังสือ **พระธาตุปาฏิหาริย์** ของนิตยสารโลกทิพย์ ได้นำลงเรื่องคำบอกเล่าของ **หลวงพ่อฤๅษีลิงดำ** วัดท่าซุง จังหวัดอุทัยธานี เกี่ยวกับเรื่องราวของ**หลวงปู่แหวน** ตอนที่ท่านเริ่มดัง ผู้เขียนขอคัดลอกนำมาเสนอ ดังต่อไปนี้ : -

“**หลวงพ่อฤๅษีลิงดำ** เล่าว่า มีทหารอากาศขับเครื่องบินเหาะข้ามวัดดอยแม่ปั๋งไป นักบินคนนั้นตกใจจนหูตาเหลือก เพราะ**พบหลวงปู่ผู้เฒ่านั่งอยู่บนก้อนเมฆขวางทางบินอยู่ ต้องรีบบังคับเครื่องหลบตาลีตาเหลือก ขาบินกลับก็พบหลวงปู่องค์เดิมอยู่บนก้อนเมฆอีก**

เมื่อนำเครื่องบินร่อนลงสนามแล้ว นักบินนายนั้นได้ไปกราบนมัสการเจ้าคณะเชียงใหม่ เรียนถามว่า ที่เชียงใหม่มีพระองค์ไหนดีบ้าง ที่มีปาฏิหาริย์พิเศษ

เจ้าคณะจังหวัดบอกว่า เห็นมีอยู่องค์หนึ่ง คือ **หลวงปู่แหวน วัดดอยแม่ปั๋ง** หรือ **ดอยสีม่วง** (**ปั๋ง** ภาษาเหนือแปลว่า **สีม่วง**) แม่ปั๋ง เพื่อจะพิสูจน์ดูให้เห็นกับตา เมื่อไปถึงวัดก็พบว่า มีผู้คนมากมายจากสารทิศต่างๆ มารอพบหลวงปู่แหวนเต็มวัดไปหมด

ปกติหลวงปู่แหวนไม่ยอมออกมาพบปะผู้ใดง่ายๆ แม้แต่งานฉลองอายุครบรอบของท่าน ที่คณะศิษย์ยานุศิษย์ตลอดจนผู้ที่เคารพเลื่อมใสจากทั่วทุกสารทิศหลั่งไหลไปจัดงานขึ้น ผู้คนแน่นวัดมืดฟ้ามัวดิน รถราจอดเต็มดอยไปหมด หลวงปู่แหวนก็ไม่ยอมออกมาจากห้องให้สรงน้ำ หรือให้กราบสักการะ แจกของชำร่วย อย่างงานวันเกิดของพระเถระอื่นๆ

หลวงปู่แหวนยังคงเก็บตัวอยู่แต่ในห้องและหนีคนอย่างอุปนิสัยแต่เดิมของท่าน ท่านจะออกมาจากห้องเป็นปกติก็เฉพาะเวลาฉันจังหันเช้า และเจริญพระพุทธมนต์ค่ำเท่านั้น

ทหารอากาศนายคนนี้ไปตอนเช้า พอได้เวลาหลวงปู่แหวนออกจากห้องมาฉันอาหารเช้า ก็จ้องมองด้วยความตะลึง จำได้ทันทีว่าพระผู้เฒ่าองค์นี้จริงๆ ที่เขาพบบนก้อนเมฆขณะขับเครื่องบินผ่านดอยแม่ปั๋งไป

เขาจึงแหวกผู้คนเข้าไปกราบนมัสการแทบเท้าหลวงปู่แหวนด้วยความเคารพเลื่อมใสอย่างสูงสุด น้ำตาไหล ปลาบปลื้มใจ ตื้นตันใจที่ตนได้มีบุญได้พบเห็นตัวจริงของหลวงปู่แหวน...”

นี่แหละครับ เป็นเหตุการณ์หนึ่งที่ทำให้ผู้คนทั่วทุกสารทิศหลั่งไหลมากราบหลวงปู่แหวน แห่งวัดดอยแม่ปั๋ง ทำให้ท่านเป็นพระดังแห่งยุค

๑๕๔.

พระมหากรุณาธิคุณ

นับแต่โบราณกาลมาจนถึงยุคปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่ายังไม่มีพระคณาจารย์รูปใดที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณเท่า**หลวงปู่แหวน** ในระหว่างที่ท่านยังมีชีวิตอยู่

นอกเหนือจากการเสด็จพระราชดำเนินถึงวัดดอยแม่ปั๋งเพื่อนมัสการและสนทนาธรรมกับหลวงปู่หลายครั้งหลายคราแล้วยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จัดสร้างสิ่งมงคลโดยใช้รูปของ**หลวงปู่**นำมาแจกในพระราชพิธีสำคัญ

หลวงปู่แหวน จึงเป็นพระสงฆ์องค์แรกในประเทศไทยที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณอย่างสูงส่ง และนอกจากล้นเกล้าฯทั้งสองพระองค์แล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ ได้ทรงพระกรุณาเสด็จเยี่ยมหลวงปู่อยู่เนืองๆ

ข้าราชบริภารผู้หนึ่งได้เปิดเผยถึง**หลวงปู่**กับล้นเกล้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่า ภายหลังจากที่ข่าวพระองค์ทรงประชวรและประทับที่เชียงใหม่แล้ว หลังจากนั้นก็เสด็จดอยแม่ปั๋ง **หลวงปู่แหวน**ได้กราบบังคมทูลต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตอนหนึ่งว่า

“พระองค์นั้นมัวแต่ห่วงคนอื่น ไม่ห่วงพระองค์เองเลย”

เมื่อได้ฟังหลวงปู่กล่าวเช่นนั้น ล้นเกล้าฯทรงพระสรวลด้วยความพอพระทัย

มีข่าวอีกครั้งหนึ่งว่า สมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระประชวรและประทับรักษาพระองค์ที่เชียงใหม่นั้นข้าราชบริภารได้นำเฮลิคอปเตอร์มานิมนต์**หลวงปู่**ให้ไปที่พระตำหนัก เพื่อแผ่พลังจิตช่วยรักษาอาการประชวรของพระองค์ท่าน

หลวงปู่ท่านปฏิเสธการนิมนต์ และได้บอกว่า "อยู่ที่ไหน ฮาก็ส่งใจไปถึงพระองค์ได้ ก็ส่งไปทุกวันอยู่แล้ว"

หลวงปู่แหวนท่านตั้งสัจจอธิษฐานว่า แม้ท่านจะเจ็บป่วยก็ไม่ยอมไปรักษาที่โรงพยาบาล แต่ในช่วงท้ายของชีวิต เมื่อ**พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**อาราธนา ท่านจึงยอมทำตาม **และบอกว่าในฐานะประชาชนหลวงปู่จึงไม่กล้าขัดพระราชประสงค์ได้**

๑๕๕.

ความศรัทธา ของประชาชน

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ท่านเป็นตัวอย่างสมณะที่เจริญตามรอยแห่งเบื้องพระยุคลบาทขององค์พระศาสดาอย่างมุ่งมั่น มอบชีวิตถวายจิตใจเพื่อรับใช้พระสัทธรรม ท่านบำเพ็ญเพียรทางวิปัสสนากรรมฐานอย่างเด็ดเดี่ยวแน่วแน่เพื่อความหลุดพ้นจากโลกียภูมิเข้าสู่โลกุตรภูมิเป็นแดนพ้นทุกข์อย่างแท้จริง

หลวงปู่แหวน ท่านสละสิ้นทุกอย่าง มุ่งบำเพ็ญสมณธรรมอย่างเดียว ท่านหลีกเร้นตนเองออกสู่ทางสันโดษตลอดระยะยาวนานกว่า ๕๐ ปี ต้องฝ่าฟันอุปสรรคและความทารุณนานาประการ ไม่ว่าความทุรกันดาร โรคภัยไข้เจ็บ และความอดอยากหิวโหย แม้ร่างกายจะหนีจากธรรมชาติเหล่านี้ไม่พ้น แต่จิตท่านไม่ติดอยู่ในสภาพทุกข์เหล่านั้นท่านละวางทุกอย่างได้อย่างแท้จริง ดีก็ไม่ติด ไม่ดีก็ไม่ติด

หลวงปู่ขณะดำรงชีวิตอยู่ ท่านอยู่ด้วยความเมตตา เพื่อการสงเคราะห์สัตว์โลกอย่างแท้จริง ใครจะเอาประโยชน์อะไรจากท่านได้ท่านไม่เคยขัดข้อง ตราบใดที่ไม่ผิดวินัยท่านอนุโลมตามเสมอ

ด้วยเหตุนี้ สาธุชนที่ศรัทธาใน**หลวงปู่**จึงได้หลั่งไหลไปที่**วัดดอยแม่ปั๋ง** จุดประสงค์อย่างอื่นที่นอกเหนือจากการได้กราบได้เห็น ได้ทำบุญ

กับองค์ท่านแล้ว ส่วนใหญ่ต้องการให้หลวงปู่เป่าหัวให้บ้าง ต้องการได้น้ำมนต์บ้าง ต้องการได้ของดีเพื่อความมีโชคลาภ ความเป็นศิริมงคล รวมทั้งต้องการให้หลวงปู่แผ่พลังจิตเพื่อปลุกเสกวัตถุมงคลต่างๆ เพื่อความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ ท่านก็อนุโลมทำให้ด้วยความเมตตา ใครจะรับอะไรได้เพียงไรขึ้นอยู่กับผู้นั้นเอง

สิ่งของที่มีผู้ขอกันมาก ได้แก่ ก้นยาขี้โย จีวร ไม้เท้า แม้แต่เส้นเกศา เล็บ ตลอดจนขี้ไคลในตัวท่าน และทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับตัวท่าน ก็ถือเป็นศิริมงคลทั้งนั้น

หลวงปู่ท่านถึงกับออกปากว่า *"ฮาโกนหัวแล้วเปิ้นก็ยังฮื้อโกน แถมจะเอาผมฮาไปสร้างพระอะหยัง ฮาเจ็บหัว"*

หลวงปู่ท่านพูดสำเนียงเหนือปนอิสาน หมายความว่า เราโกนหัวแล้ว เขาก็ยังมาให้โกนอีก บอกว่าจะเอาไปสร้างพระอะไรนั่น เราเจ็บหัว

แม้แต่น้ำที่ท่านอาบ ก็มีผู้ต้องการขอไปเพื่อเป็นศิริมงคล แม้ท่านสรงน้ำเสร็จแล้ว ยังมาขอให้ท่านสรงซ้ำอีก ท่านถึงกับพูดว่า *"ฮาหนาวจะต๋าย เปิ้นก็จะฮื้อฮาอาบน้ำอีก"*

นอกจากนี้ยังมีคนไปรุมขัดถูกขี้ไคลตามเนื้อตามตัวท่าน ขัดแล้วขัดอีก หรือตัดเล็บของท่าน ตัดแล้วตัดเล่า เพื่อจะเอาไปทำพระเครื่องทำวัตถุมงคลต่างๆ จนหลวงปู่บอกว่าท่านแสบไปทั้งเนื้อทั้งตัว ดังนี้เป็นต้น

เอาเป็นว่าใครมีโอกาสหยิบฉวยยื้อแย่งอะไรจากท่าน เอาประโยชน์อะไรได้จากท่าน ต่างก็เอากันไป **หลวงปู่**ท่านปล่อยวางเฉย ใครจะทำอะไรก็ตามใจ

ดังนั้น ภาระหนักในการดูแล**หลวงปู่** ถนอมหลวงปู่ให้อยู่กับพวกเราให้นานที่สุด จึงตกอยู่ที่ **หลวงปู่หนู สุจิตฺโต** เจ้าอาวาส

๑๕๖.

ของดีที่ หลวงปู่มอบให้

เมื่อมีผู้ไปขอของดีจาก**หลวงปู่แหวน** ท่านจะถามกลับและให้ธรรมะเพื่อเป็นข้อคิดเตือนสติเตือนใจ ดังนี้ : -

“ของดีอะไร อะไรคือของดี ของดีก็มีอยู่ด้วยกันทุกคนแล้ว

การที่ร่างกายแข็งแรงไม่เจ็บไข้ได้พยาธินั้นก็มีของดีแล้ว การมีร่างกายแข็งแรง มีอวัยวะครบถ้วน ไม่บกพร่องวิกลวิการ อันนี้ก็เป็นของดีแล้ว

ของดีมีอยู่ในตน ไม่รู้จะไปเอาของดีที่ไหนอีก สมบัติของดีจากเจ้าพ่อเจ้าแม่ให้มา ก็เป็นของดีอยู่แล้ว มีอยู่แล้วทุกคน จะไปเอาของดีที่ไหนอีก

ของดีก็ต้องทำให้มันเกิดมันมีขึ้นในจิตใจของตน ความดีอันใดที่ยังไม่มีก็ต้องเพียรพยายามทำให้เกิดให้มีขึ้นนี่แหละของดี

ของดีมีอยู่แล้วในตัวของเราทุกๆ คน มองให้มันเห็น หาให้มันเห็นภายในตนของตนนี่แหละจึงใช้ได้ ถ้าไปมองหาแสวงหาของดีภายนอกแล้วใช้ไม่ได้

ศีล ธรรม นี่แหละคือของดี

รูปเหมือนหลวงปู่ นอนอยู่ในโลงแก้ว ข้างกุฏิย่างกิเลสของท่าน

ศีล คือการนำความผิดความชั่วออกจากกาย ออกจากวาจา

ธรรม ก็คือความดีที่ป้องกันไม่ให้ความผิดความชั่วเกิดขึ้นใน กาย วาจา ใจ

ทั้ง **ศีล** ทั้ง **ธรรม** ก็อันเดียวกันนั่นแหละ แต่เราไปแยกสมมติเรียกไปต่างหาก

กาย วาจา ใจ ของเรานี้เป็นที่ตั้งของธรรม เป็นที่เกิดของธรรม เป็นที่ดับของธรรม ความดีก็เกิดจากที่นี่ ความชั่วก็เกิดจากที่นี่ สวรรค์ก็เกิดจากที่นี่ นรกก็เกิดจากที่นี่

เราจะรักษาศีล ภาวนา ให้ทาน ก็ต้องอาศัยกาย วาจา ใจ นี้เป็นเหตุ เราจะทำความผิด ความชั่ว ไปนรกอเวจีก็ต้องอาศัยกาย วาจา ใจ นี้เป็นเหตุ

เราจะรักษาศีล ทำสมาธิ ภาวนา ให้เกิดปัญญา ทำมรรค ผล นิพพาน ให้แจ้ง ให้เกิดขึ้น ก็ต้องอาศัยกาย วาจา ใจ นี้เป็นเหตุ”

นี่แหละครับของดีที่หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ มอบไว้ให้แก่พวกเราได้นำไปพิจารณาไตร่ตรองดู

๑๕๗.

เรื่อง
เครื่องรางของขลัง

เรื่องเครื่องรางของขลัง หรือวัตถุมงคล ที่พวกเราเสาะแสวงหามาไว้ครอบครองนั้น **หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ท่านให้ความเห็นดังนี้ : -

หลวงปู่พูดอยู่เสมอว่า คนเรานี้แปลก เอาของจริงคือธรรมะให้ไม่ชอบ ไปชอบเอาวัตถุภายนอกกันเสียหมด ที่พึ่งที่ประเสริฐ คือ พระรัตนตรัย นั้นประเสริฐอยู่แล้ว แต่กลับไม่สนใจ พากันไปสนใจแต่วัตถุภายนอก

จึงอาจกล่าวได้ว่า เมื่อคนเราไม่สามารถจะเอาคุณพระรัตนตรัยมาเป็นที่พึ่งของตนได้ เพราะอินทรีย์ยังอ่อนอบรมมา ยังไม่เข้าถึงเหตุผล จะถือเอาวัตถุภายนอก เช่นพระเหรียญซึ่งเป็นรูปเหรียญรูปแทนของพระพุทธเจ้านั้นก็ดีเหมือนกัน ถ้าผู้นั้นรู้ความหมายของวัตถุนั้นๆ

หลวงปู่ท่านให้ข้อคิดในทางธรรมะว่า วัตถุมงคลเหล่านั้นหากจะนำไปป้องกันตัว ถ้ากรรมมาตัดรอนแล้ว ป้องกันไม่ได้ ไม่ว่าสิ่งไหนจะไปต้านทานอำนาจของกรรมนั้นไม่มี

แต่ถ้าผู้นั้นรู้ความหมายในวัตถุนั้นๆ ว่า เขาสร้างขึ้นมาส่วนมาก เขาใช้สัญลักษณ์ของผู้ที่ทำแต่ความดี

การมีวัตถุมงคลไว้ติดตัว ก็มีไว้เป็นเครื่องเตือนสติปัญญาของตนเองไม่ให้ประมาทในการกระทำของตน ต้องทำแต่ความดีเสมอ เพราะโลกเขาบูชานับถือแต่คนดี

เรามีของดีอยู่กับตัวก็ต้องทำแต่ความดีอย่างนี้แล้ว ก็นับว่าผู้นั้นได้ประโยชน์จากวัตถุมงคลนั้นๆ

๑๕๘.

คาถาปลุกเสก

เมื่อลูกศิษย์มีความสงสัยและถามหลวงปู่ว่า พระก็ดี เหรียญก็ดี ที่หลวงปู่ทำพิธีแผ่เมตตาให้ มีคนนิยมกันว่าดีอย่างนั้น ดีอย่างนี้ หลวงปู่ปลุกเสกด้วยคาถาอะไร?

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ จะตอบข้อสงสัยเช่นนี้ว่า ที่กล่าวว่า **แผ่เมตตาวัตถุมงคลนั้น ท่านไม่เคยปลุกเสกพระอะไรเลย เคยแต่สวดสรรเสริญคุณพระรัตนตรัยเท่านั้น แล้วตั้งสัจจะอธิษฐานให้เกิดศิริมงคลแก่ผู้ที่นับถือกราบไหว้บูชา**

จะอธิษฐานเพียงเท่านั้น ไม่มีถาคาสำหรับเสกให้ขลังอย่างนั้นอย่างนี้แต่อย่างใด

สำหรับบทสวดที่หลวงปู่แหวน ท่านใช้ในพิธีแผ่เมตตา ท่านจะใช้บท **ติรตนนมการคาถา** อ่านว่า ติระตะนะนะมะการะคาถา หรือบท**ทำวัตรพระ** เพื่อสะดวกต่อท่านผู้อ่าน ผมขออัญเชิญมาไว้เต็มๆ เลย ดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

โย สันนิสินโน วะระโพธิมูเล มารัง สะเสนัง สุขิตัง วิชเชยยะ สัมโพธิมาคัจฉิ อะนันตะญาโณ โลกุตตะโม ตัง ปะณะมามิ พุทธัง เย จะ พุทธา อะตีตา เย จะ พุทธา อะนาคะตา ปัจจุปันนา จะ เย พุทธา อะหัง วันทามิ สัพพะทาฯ

อิติปิโส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ

พุทธัง ชีวิตัง ยาวะนิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สะระณัง วะรัง เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เม ชะยะมังคะลัง อุตตะมัง เคนะ วันเทหัง ปาทะปังสุง วะรุตตะมัง พุทเธ โย ขะลิโต โทโส พุทโธ ขะมะตุ ตัง มะมัง

อัฏฐังคิโก อะริยะปะโถ ชะนานัง โมกขัปปะเวสายะ อุชู จะ มัคโค ธัมโม อะยัง สันติกะโร ปะณีโต นิยยานิโก ตัง ปะณะมามิ ธัมมัง เย จะ ธัมมา อะตีตา จะ เย จะ ธัมมา อะนาคะตา ปัจจุปันนา จะ เย ธัมมา อะหัง วันทามิ สัพพะทา

ส๎วากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหีติ

ธัมมัง ชีวิตัง ยาวะนิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง ธัมโม เม สะระณัง วะรัง เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เม ชะยะมังคะลัง อุตตะมังเคนะ วันเทหัง ธัมมัญจะ ทุวิธัง วะรัง ธัมเม โย ขะลิโต โทโส ธัมโม ขะมะตุ ตัง มะมัง

สังโฆ วิสุทโธ วะระทักขิเณยโย สันตินทริโย สัพพะมะลัปปะหีโน คุเณหิ เนเกหิ สะมิทธิปัตโต อะนาสะโว ตัง ปะณะมามิ สังฆัง เย จะ สังฆา อะตีตา จะ เย จะ สังฆา อะนาคะตา ปัจจุปันนา จะ เย สังฆา อะหัง วันทามิ สัพพะทา

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเนยโย อัญชะลีกะระณีโย อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ

สังฆัง ชีวิตัง ยาวะนิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง สังโฆ เม สะระณัง วะรัง เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เม ชะยะมังคะลัง อุตตะมังเคนะ วันเทหัง สังฆัญจะ ทุวิธุตตะมัง สังเฆ โย ขะลิโต โทโส สังโฆ ขะมะตุ ตัง มะมัง

อิจเจวะมัจจันตะนะมัสสะเนยยัง นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยัง ยัง ปุญญาภิสันทัง วิปุลัง อะลัตถัง ตัสสานุภาเวนะ หะตันตะราโย

๑๕๙.

คาถาปลุกเสก อีกบทหนึ่ง

ในพิธีแผ่เมตตาหรือปลุกเสกวัตถุมงคล นอกจากจะใช้บท **ทำวัตรพระ** ดังกล่าวข้างต้นแล้ว บางครั้ง **หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ท่านก็ใช้บทสวดนมัสการคุณพระรัตนตรัยอีกบทหนึ่ง ดังนี้ : -

พุทโธ โย สัพพะปาณินัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง, ธัมโม โย สัพพะปาณินัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง, สังโฆ โย สัพพะปาณินัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ.

สวากขาโต ภะคะวา ธัมโม, สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหีติ.

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะ

ปุคคะลา, เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย อัญชะลีกะระณีโย, อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ.

๑๖๐.

ความเห็นเกี่ยวกับ พิธีพุทธาภิเษก

เกี่ยวกับการจัดพิธีปลุกเสกพระ ที่เรียกว่า**พุทธาภิเษก** ที่จัดกันอยู่ทั่วไป ทั้งเป็นการราษฎร์ ทั้งเป็นการหลวง นั้น

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ให้ความเห็นในพิธีการนี้ว่า ถ้าเราเข้าใจว่าพิธีพุทธาภิเษกเป็นการปลุกเสกวัตถุที่เราสร้างขึ้นให้เป็นเครื่องหมายแทนองค์พระพุทธเจ้านั้น ถือว่าเป็นการเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง ไม่ตรงตามความเป็นจริง

หลวงปู่ ให้เหตุผลว่า พระพุทธเจ้าท่านเป็นพระตั้งแต่เรายังไม่เกิด พระองค์เป็นพระพุทธะมาก่อนเราเป็นพันๆ ปีแล้ว ถ้าใครไปปลุกเสกวัตถุให้เป็นพระพุทธเจ้าแล้วนับว่าผิด

เราเองเป็นเพียงสาวก จะไปทำวัตถุที่เขาสร้างเป็นสัญลักษณ์แทนองค์พระพุทธเจ้า ให้เป็นพระพุทธเจ้าได้อย่างไร วัตถุที่เขาสร้างขึ้นนั้นสำเร็จเป็นพระแล้วโดยสมบูรณ์ สำเร็จตั้งแต่เขาสร้างแล้ว เพราะเป็นที่รับรู้กันดีแล้วว่าเป็นรูปเปรียบรูปแทนของพระพุทธเจ้า

ดังนั้น วัตถุนั้นๆ จึงเป็นพระโดยสมบูรณ์แล้วตั้งแต่เขาสร้างเสร็จ จะไปปลุกเสกให้เป็นพระอีกไม่ได้

หลวงปู่ ท่านเรียกพระพุทธรูปว่า **พระบรมรูป**

ท่านกล่าวว่า พระบรมรูปของพระพุทธเจ้านั้น แม้จะทำสำเร็จขึ้นจากวัตถุใดๆ ท่านก็สำเร็จเป็นพระพุทธะในความหมายแล้วอย่างสมบูรณ์ เพราะวัตถุนั้นเขาสมมติเป็นสัญลักษณ์แทนองค์ของพระพุทธเจ้า

แม้จะเป็นเพียงวัตถุ เราก็กราบไหว้บูชาได้ด้วยความสนิทใจ **ไม่มีวิชาคาถาอาคมใดๆ ที่จะมาปลุกเสกพระพุทธเจ้าได้** เพราะวัตถุนั้นสำเร็จเป็นพุทธะตามความหมายที่เราได้สร้างขึ้นแล้ว

หลวงปู่ให้ความเห็นว่า **ที่เรียกกันว่าพุทธาภิเษกนั้น ควรจะเรียกว่าพิธีสมโภชพระ หรือพิธีนมัสการพระจึงจะถูกต้องตามความเป็นจริง**

ขอสรุปเพื่อความเข้าใจอีกทีว่า หลวงปู่แหวนท่านไม่ได้ค้านในพิธีการ แต่ท่านเสนอแนะคำพูดที่เราใช้เรียก เพื่อจะได้ถูกต้องตามความเป็นจริงเท่านั้นเอง

๑๖๑.

การปลุกเสกวัตถุมงคล

ต่อไปนี้เป็นคำเล่าของ**หลวงพ่อฤาษีลิงดำ** เล่าให้ลูกศิษย์ของท่านฟัง แล้วนำมาถ่ายทอดลงหนังสือโลกทิพย์ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ ปี พ.ศ.๒๕๒๕ โดย **สิทธา เชตวัน** ดังนี้ :-

หลวงปู่แหวน ไม่เคยสนใจเรื่องการสร้างพระเครื่องแปลกๆ พิสดาร ตลอดจนเครื่องรางของขลังเลย มีแต่พระและฆราวาสลูกศิษย์ลูกหาจัดสร้างขึ้น แล้วขนไปให้ท่านปลุกเสกบ้าง ซึ่งท่านก็มีเมตตาไม่ขัดข้อง

หลวงปู่แหวน กล่าวว่า ชาวบ้านทั้งหลายยังติดข้องอยู่ในโลกธรรม โลกียสมบัติ ยึดถือตัวตนบุคคลเราเขา ยังเวียนว่ายตายเกิด ไม่มีโอกาสจะเป็นนักบวชกระทำจิตตัดกิเลสหาทางหลุดพ้นได้สะดวก จำเป็นอยู่เองที่ชาวบ้านจะต้องยึดถือพระเครื่องเป็นที่พึ่ง อย่างน้อยพระเครื่องก็เป็นจุดให้ชาวบ้านเข้าถึงความดี ระลึกถึงพระคุณของพระพุทธเจ้าจึงไม่ใช่เรื่องเสียหายที่ชาวบ้านจะมีพระเครื่องไว้ติดตัว

"ปู่ก็เสกให้ ใครเอามาให้ก็ต้องเสกให้ไปด้วยความเมตตานั่นแหละหลานเอ๊ย"

หลวงปู่แหวนกล่าวอย่างนี้ เมื่อคณะศรัทธาจากที่ต่างๆ ทั่วสารทิศหอบหิ้วขนเอาพระเครื่องรางของขลังไปให้ท่านปลุกเสกถึงวัด

ตอนนั้น**หลวงปู่**แก่มากแล้ว ชราภาพไปด้วยวิสัยสังขารหูตึง เดินเหินไม่สะดวก ทางวัดจึงต้องจำกัดเวลาให้ชาวบ้านเข้านมัสการ ไม่ค่อย

จะให้ท่านเดินทางไกลไปร่วมปลุกเสกพระเครื่องในพิธีพุทธาภิเษกใดๆ ง่ายๆ นอกจากว่า**หลวงปู่**จะยินดีเต็มใจไปเองจริงๆ ทั้งนี้ก็เพื่อจะถนอมชีวิต**หลวงปู่แหวน**ไว้ให้ยืนนานเป็นมิ่งขวัญของวัดและประชาชนผู้เคารพศรัทธาทั้งหลายต่อไปให้นานเท่านานนั่นเอง

มีสิ่งที่น่าสังเกตอยู่อย่างคือ พระเครื่องรางของขลังใดๆ ที่พระและฆราวาสนำไปขอเมตตาจิตจาก**หลวงปู่แหวน** เพื่อให้ท่านปลุกเสกให้นั้น **หลวงปู่แหวน** จะปลุกเสกให้อย่างมากไม่เกิน ๙ นาที บางครั้งก็เสกให้ ๓ นาที ๕ นาทีบ้าง เป็นอันว่าใช้ได้

การปลุกเสกนี้ไม่มีพิธีรีตองใดๆ ทั้งสิ้น ต้องไปนอนอยู่ที่วัดรอให้หลวงปู่แหวนออกมาจากห้อง พอท่านออกมาก็ขนสิ่งที่จะปลุกเสกเข้าไปกราบนมัสการท่านทันที แล้วท่านก็จะทำให้ในเดี๋ยวนั้น ทำปุ๊บเสร็จปั๊บ ก็เป็นอันว่าแล้วกันไป เสร็จสิ้นเรื่องเปิดโอกาสให้ผู้คนอื่นๆ เข้าไปนมัสการท่านตามคิวซึ่งแน่นขนัดอยู่ทุกวันไม่มีขาด

หลวงพ่อฤาษีลิงดำ ได้เล่าถึงการปลุกเสกพระที่ลูกศิษย์ลูกหาต่างถอดสร้อย และรวมพระเครื่องต่างๆ รอให้**หลวงปู่แหวน** ปลุกเสกให้ดังนี้ :-

“พอใครเขาเอาเครื่องรางไปวางเสร็จ **หลวงปู่แหวน**ก็ตั้งท่าสงบใจสงเคราะห์ อาตมาก็จับดูจิตของ**หลวงปู่แหวน**ดูอารมณ์จิตของท่านว่าจะทำยังไง

ครั้นแล้วก็เห็นอารมณ์จิตของ**หลวงปู่แหวน**ผ่องใสเป็นดาวประกายพฤกษ์เต็มดวงลอยอยู่ในอกท่าน เวลานั้นกำลังจิตของ**หลวงปู่แหวน**ก็คิดว่า ขออาราธนาบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ให้มาโปรดช่วยทำของเหล่านี้ให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์เป็นมิ่งขวัญมงคลของบรรดาท่านพุทธบริษัท ให้เข้าถึงพระธรรม

โดยความจริง**หลวงปู่แหวน** ไม่คิดว่าเสกให้เอาไปตีกับชาวบ้าน เอาไปปล้นชาวบ้าน ท่านเสกให้คนเข้าถึงธรรม

ท่านนึกในใจต่อไป **หลวงปู่แหวน**ก็อาราธนาบารมีของพระอรหันต์ทั้งหมด บารมีของพรหม ของเทวดาทั้งหมดตลอดจนกระทั่งครูบาอาจารย์

พอถึง**พระอรหันต์** อาตมาก็เห็น**หลวงปู่ตื้อ** ปรื๊ดมาถึงข้างหลัง เอากำปั้นลงหลังอาตมาปั๊บเข้าให้ แล้วถามว่าเฮ้ย... มึงมานั่งอยู่ทำไมวะ อาตมาเลยบอกไปว่า นี่... พระผีไม่ต้องพูด **หลวงปู่แหวน** เชิญพระผีนะ ไม่ได้เชิญพระมีเนื้อหนังมังสา มีหน้าที่อะไรก็ทำไป...

... แล้วก็ได้เห็นกระแสจิต**หลวงปู่แหวน** เป็นประกายพฤกษ์พุ่งออกมาจากอก สว่างเจิดจ้าใหญ่เหลือเกิน คลุมเครื่องรางของขลังทั้งหมด แสงสว่างประกายพฤกษ์ของจิตพระอรหันตเจ้า แทรกลงไปในเครื่องรางของขลัง อยู่ผิวด้านหน้ายันข้างล่างสุด เรียกว่าคลุมหมด อาบลงไปหมดเลย โพลงสว่างสุกปลั่งไปหมด คล้ายตกอยู่ในเบ้าหลอม เป็นกระแสสว่างของจิตที่เยือกเย็น เต็มไปด้วยอำนาจพุทธบารมี เห็นแล้วรู้สึกเยือกเย็นสบายอย่างประหลาดบอกไม่ถูก

นี่คือการปลุกเสกพระเครื่องรางของขลังของ**หลวงปู่แหวน**ซึ่งใช้เวลาไม่ถึง ๓ นาที แต่ทว่าอานุภาพยิ่งใหญ่ ทรงความขลังศักดิ์สิทธิ์เลิศล้ำน่ามหัศจรรย์”

๑๖๒.

เกี่ยวกับ การทำน้ำมนต์

ความจริงแล้ว**หลวงปู่แหวน** เช่นเดียวกับพระในสาย **หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** ไม่ได้สนใจเรื่องการปลุกเสกวัตถุสิ่งของ การทำน้ำมนต์ รวมทั้งพิธีกรรมต่างๆ แต่ท่านก็อนุโลมเพื่อเป็นการสงเคราะห์ญาติโยม ที่เขายังต้องการอยู่เท่านั้น ท่านสนใจเรื่องการปฏิบัติภาวนาเพื่อหาทางพ้นทุกข์มากกว่า

ถ้าว่าถึงคาถาที่**หลวงปู่**ท่านใช้ในการทำน้ำมนต์นั้น ท่านมักใช้บท**มงคลจักรวาฬน้อย** ที่อัญเชิญมาเสนอท้ายตอนนี้

สมัยที่**หลวงปู่แหวน** ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก เวลาที่ชาวบ้านเอาน้ำมาถวายขอให้ท่านเสกให้ เช่น เขาจะบอกว่าคนนั้นคนนี้จะคลอด หรือคนนั้นคนนี้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ขอให้หลวงปู่เสกน้ำมนต์ให้ด้วย

บางครั้ง**หลวงปู่**ก็พูดในทำนองขบขันว่า *"เออเวลาอย่างหนึ่งเขาก็ไม่บอกเรา เวลาจะคลอดจึงมาบอกเรา ทำให้ลำบากพระเจ้าพระสงฆ์ แทนที่จะไปหาหมอที่โรงพยาบาล"*

เวลา**หลวงปู่**เสกน้ำมนต์ ท่านใช้**บทมงคลจักรวาฬน้อย**ตามที่กล่าวข้างต้น โดยจะว่าดังๆ ให้ได้ยิน ดังนี้ : -

สัพพะพุทธานุภาเวนะ สัพพะธัมมานุภาเวนะ สัพพะสังฆานุภา-เวนะ พุทธะระตะนัง ธัมมะระตะนัง สังฆะระตะนัง ติณนัง ระตะนานัง อานุภาเวนะ จะตุราสีติสะหัสสะธัมมักขันธานุภาเวนะ ปิฏะกัตตะยานุภาเวนะ ชินะสาวะกานุภาเวนะ สัพเพ เต โรคา สัพเพ เต ภะยา สัพเพ เต อันตะรายา สัพเพ เต อุปัททะวา สัพเพ เต ทุนนิมิตตา สัพเพ เต อะวะมังคะลา วินัสสันตุ, อายุวัฑฒะโก ธะนะวัฑฒะโก สิระวัฑฒะโก ยะสะวัฑฒะโก พะละวัฑฒะโก วัณณะวัฑฒะโก สุขะวัฑฒะโก โหตุ สัพพะทา.

ทุกขะโรคะภะยา เวรา โสกา สัตตุ จุปัททะวา, อะเนกา อันตะรายาปิ วินัสสันตุ จุปัททะวา, ชะยะสิทธิ ธะนัง ลาภัง โสตถิ ภาคยัง สุขัง พะลัง, สิริ อายุ จะ วัณโณ จะ โภคัง วุฑฒี จะ ยะสะวา, สะตะวัสสา จะ อายู จะ ชีวะสิทธี ภะวันตุ เต

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา, สัพพะพุทธานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต.

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา, สัพพะธัมมานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต.

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา สัพพะสังฆานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต

เอ้า หายโรคหายภัย อายุมั่นขวัญยืน

๑๖๓.

หลวงปู่ผู้ไม่มีอดีต และเรื่องหูทิพย์ตาทิพย์

มีคำถามว่าเมื่อ**หลวงปู่แหวน** ท่านมาอยู่ที่**เชียงใหม่**แล้วไม่มีใครมานิมนต์ท่านกลับไป**จังหวัดเลย**บ้านเกิดของท่านบ้างหรือ

มีเขียนอยู่ในหนังสือ**ลานโพธิ์** ว่า :-

... คณะญาติโยมทางจังหวัดเลยก็ต้องการนิมนต์ให้หลวงปู่กลับไปพำนักที่จังหวัดเลย คณะที่ไปนิมนต์มี**พระอาจารย์ซามา หลวงปู่ตื้อ หลวงปู่สิม** แต่**หลวงปู่แหวน** ตอบปฏิเสธ โดยท่านขอยึดเอาจังหวัดเชียงใหม่เป็นที่ปฏิบัติธรรมจวบจนวาระสุดท้ายของชีวิต

และอีกตอนหนึ่ง ว่า :-

... แต่**หลวงปู่** เป็นผู้ซึ่งได้สละแล้วทุกอย่าง ไม่อาลัยอาวรณ์ในสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น แม้อดีตที่ผ่านมา

หลวงปู่ เคยบอกกับผู้ที่เคยไปอ้อนวอนนิมนต์กลับจังหวัดเลยว่า **ท่านเป็นผู้ไม่มีบ้าน ไม่มีญาติ ท่านมีแต่วัด ชีวิตของท่านได้ถวายเพื่อพระพุทธศาสนาโดยหมดสิ้นแล้ว**

ท่านไม่มีอดีต ไม่มีอนาคต นอกจากปัจจุบัน

หลวงปู่มักจะสอนให้คนรู้จักคิดว่า ไม่ควรจะอาวรณ์แต่ในอดีต ควรจะนึกถึงแต่ปัจจุบัน และวางแผนงานในอนาคตชีวิตจะได้ก้าวหน้าและรุ่งเรือง

อีกคำถามหนึ่ง มีว่า ถ้าเช่นนั้นหมายความว่า **หลวงปู่แหวน**ท่านตัดขาดจากญาติพี่น้องโดยสิ้นเชิง ใช่ไหม?

ขอให้ท่านผู้อ่านได้พิจารณาเอาเองจากบทความต่อไปนี้ ซึ่งเป็นจดหมายของ **คุณมนตรี รามศิริ** ลูกหลานหลวงปู่แหวน เขียนในขณะมีตำแหน่งเป็นเกษตรอำเภอเชียงคาน ได้นำลงในนิตยสาร**โพธิญาณ** ฉบับที่ ๒๓

ในจดหมายบอกว่า มีลูกหลานของ**หลวงปู่** ที่จังหวัดเลยได้พากันไปกราบ**หลวงปู่**ที่วัดดอยแม่ปั๋ง เป็นการเดินทางมาเชียงใหม่ครั้งแรก ต้องถามเส้นทางคนเชียงใหม่ไปเรื่อย จึงด้นดั้นไปถูก

คณะลูกหลานท่านนับว่าโชคดี เป็นโอกาสเหมาะจึงได้เข้ากราบ**หลวงปู่**พอดี สมดังใจปรารถนา

เมื่อ**หลวงปู่**รู้ว่าเป็นลูกหลานมาจากจังหวัดเลย ท่านก็เอ่ยปากถามว่า "แม่แกถูกตะขาบกัดเจ็บมากหรือ?"

ทำเอาเหลนๆ ทั้งสามคนงุนงงยิ่ง เพราะก่อนเดินทางมากราบ**หลวงปู่** แม่ของพวกเขาถูกตะขาบกัดเอาเจ็บปวดมากถึงกับร้องครวญครางทั้งคืน ไม่ได้หลับได้นอน!

แล้วท่านผู้อ่านเชื่อไหมครับว่า เรื่องหูทิพย์ตาทิพย์มีจริง?

ในจดหมายของ**คุณมนตรี** ลงท้ายว่าอย่างนั้น

มาพิจารณาในแง่ที่**หลวงปู่**บอกว่า "ฮาบ่มีอดีต บ่มีบ้าน บ่มีญาติมิตร" ก็น่าจะหมายความว่าท่านไม่ติดยึดในเรื่องเหล่านี้ แต่ถ้าต้องการรู้เรื่องอะไร **ก็สามารถกำหนดจิตรู้ได้ในทันที**

เรื่องนี้**หลวงปู่**ไม่ได้โอ้อวด ท่านคงถามด้วยความจริงใจ ซึ่งก็ทำให้เหลนๆ ของท่านแปลกใจ แล้วเล่าบอกต่อกันไป คงไม่ให้ใครงมงาย

เรื่องราวเกี่ยวกับหูทิพย์ตาทิพย์ของ**หลวงปู่แหวน** มีมากมายเล่ากันไม่รู้จักหมดจักสิ้นอย่างแน่นอน

๑๖๔.

สติปัญญาท่านแหลมคมยิ่งนัก กับเรื่องของหลวงปู่หนู

เรื่องนี้ **ท่านพระครูวิบูลศีลวงศ์** วัดสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ ได้เล่าให้ลูกศิษย์คณะ**โพธิญาณ** ฟัง ดังนี้ :-

เมื่อก่อนนี้สมัยที่ท่าน (พระครูฯ) เดินทางไปหา**หลวงปู่แหวน** ที่วัดดอยแม่ปั๋งใหม่ๆ ระยะแรกๆ นั้นท่านเองก็มีความรู้สึกตื่นเต้นในวัตถุมงคล**หลวงปู่แหวน**มาก แต่มาภายหลังเมื่อมีโอกาสได้สนทนาธรรมกับ**หลวงปู่**บ่อยเข้า ท่านกล่าวว่า**สติปัญญาของหลวงปู่แหวนนั้นแหลมคมยิ่งนัก ถ้าใครไปถามท่านในเรื่องที่ไม่เป็นเรื่อง ก็อาจจะโดนท่านย้อนจนพูดไม่ออกบอกไม่ได้ทีเดียว**

ท่านพระครูฯ เองก็เคยโดน**หลวงปู่**ท่านย้อนเอาบ่อยๆ หรือแม้แต่**หลวงปู่หนู สุจิตฺโต** เอง ก็โดนหลวงปู่ย้อนเอาบ่อยๆ เหมือนกัน **แต่ทั้งหลวงปู่แหวน และหลวงปู่หนูนี้ เหมือนดังกับจะรู้ทีกันอยู่ในเชิงสติปัญญา ถ้อยทีถ้อยย้อนกันไปย้อนกันมา**

ก่อนหน้าที่**หลวงปู่หนู** จะไปรับ**หลวงปู่แหวน** จาก**บ้านปง**มาอยู่ที่**วัดดอยแม่ปั๋ง หลวงปู่แหวนท่านบอกเอาไว้ว่าท่านจะขออยู่ภาวนาเงียบๆ องค์เดียว โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับใครทั้งสิ้น และภาระต่างๆ อย่าเอามาให้ท่าน**

เมื่อตกลงกันดังนี้แล้ว **หลวงปู่ผู้เฒ่า** ท่านจึงยินยอมมาอยู่พำนักภาวนาที่วัดดอยแม่ปั๋งแห่งนี้

เวลาล่วงผ่านไป ชื่อเสียงเกียรติคุณของ**หลวงปู่ผู้เฒ่า**โด่งดังออกไป ผู้คนทั้งใกล้และไกลพากันเดินทางไปหา**หลวงปู่** ที่**วัดดอยแม่ปั๋ง**อย่างเนืองแน่น

หลวงปู่ผู้เฒ่า นั้น แม้ว่าสังขารร่างกายของท่านจะไม่แข็งแรงดีนัก แต่ท่านก็อุตส่าห์เดินจากกุฏิออกมาให้สาธุชนได้พบได้นมัสการทุกวันทั้งเช้าและกลางวัน

แต่ก็ยังไม่เพียงพอ

หลวงปู่แหวนนั้น ท่านมีข้อตกลงกับ**หลวงปู่หนู**อยู่ว่า ท่านจะขออยู่อย่างพระผู้ปฏิบัติธรรม แต่เมื่อเวลาคณะศรัทธาที่ไปพบท่าน ต่างก็วุ่นวายจะต้องขอไปกราบบนหลังเท้าของท่านบ้าง คนโน้นก็จะจับจีวรของท่านมาเช็ดหน้าบ้าง คนนี้ก็จะดึงมือท่านมาลูบศีรษะของตัวเองบ้าง ทำให้เกิดความโกลาหล จน**หลวงปู่**ท่านเซจะล้มก็หลายครั้งหลายหน เวลา**หลวงปู่**แผ่เมตตาให้แล้วไปรับเอาของคืน ก็แย่งชิงกันจนข้าวของหายก็มี

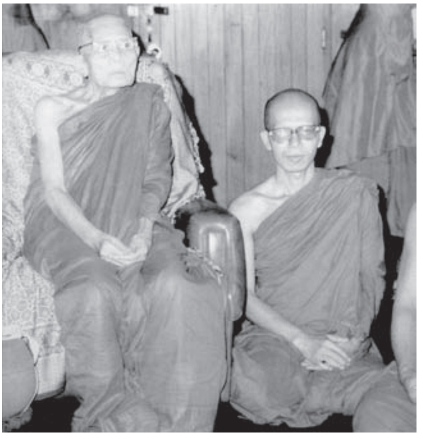
ลักษณะเช่นนี้เป็นความวุ่นวายที่หลวงปู่ท่านปรารภอยู่เสมอ

หลวงปู่จึงจำกัดตัวเอง พอเสร็จกิจที่ต้องทำข้างนอกแล้วก็ปิดประตูใส่กลอน ห้ามใครเข้าไปอีก

ชาวคณะที่ต่างก็เดินทางไปหาท่านถึง**วัดดอยแม่ปั๋ง** เมื่อไม่ได้พบท่าน ก็วุ่นวายทะเลาะกันเอง แล้วก็ต้องไปหา**หลวงปู่หนู**ให้กราบนิมนต์**หลวงปู่**ออกมาจากกุฏิ

ระยะแรกๆ **หลวงปู่**ก็ออกมาทุกครั้ง แต่เมื่อท่านต้องออกมาทั้งวันเดี๋ยวออก - เดี๋ยวออก โดยไม่มีเวลาภาวนาทำกิจของท่านเลย **หลวงปู่แหวน**จึงทวงคำพูดเอากับ**หลวงปู่หนู**ว่า

"ที่สัญญากันไว้นั้น เราจะมาอยู่ภาวนาปฏิบัติธรรมนะไม่ได้มาอยู่เพื่อวุ่นวายอย่างนี้"

หลวงปู่แหวน กับ พระครูวิบูลศีลวงศ์
(สมณศักดิ์ในขณะนั้น)
วัดสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

แล้ว**หลวงปู่ผู้เฒ่า**ก็เข้าห้อง ปิดประตูใส่กลอน ไม่ต้อนรับใครๆ แม้แต่**หลวงปู่หนู** เพราะ**ผิดสัญญา**

ชาวคณะที่ไปถึง**วัดดอยแม่ปั๋ง** ติดต่อ**หลวงปู่หนู**แล้ว แต่**หลวงปู่**ท่านไม่ยอมออกมาให้พบ **ก็โกรธจัด** บริภาษกันทันทีว่า หลวงปู่หนูเป็นทศกัณฐ์ เป็นยักษ์เป็นมาร อย่างนั้นอย่างนี้บ้าง บางรายถึงขนาดพกมีดพกปืน พกอาวุธขึ้นไปบนดอย จะทำร้าย**หลวงปู่หนู** ท่าน อย่างนี้ก็มี

เป็นอยู่เช่นนี้บ่อยครั้งเข้า ผู้ที่เข้าใจเรื่องนี้ดีต่างก็พยายามช่วยอธิบาย ช่วยตักเตือน ช่วยแก้ไขไม่ให้เกิดเป็นบาปเป็นกรรมกับผู้ที่ปากไวใจไวทั้งหลาย แต่ไม่ได้ผล

เพราะคนเรามักจะคิดถึงประโยชน์ของตัวเอง เข้าข้างตัวเอง โดยไม่มองความเดือดร้อนของคนอื่น

บางคน บางคณะ แม้ว่าจะมีบุญได้พบได้กราบ**หลวงปู่** แล้วก็ยังอุตส่าห์ทำให้เกิดบาปเกิดกรรม ให้เป็นรอยด่างในดวงใจของตัวเองเสียอีก

โดยสรุป หลวงปู่หนูท่านโดนเรื่องการถูกด่า ถูกว่า ถูกโจมตีจนชาชิน ท่านโดนมากชนิดที่ยากที่ใครจะทนทานได้ นับว่าหลวงปู่หนูได้บำเพ็ญขันติบารมีมาก เกินกว่าที่จะมีใครสร้างได้อย่างท่านทีเดียว

๑๖๕.

ยืนยันว่า เป็นพระอรหันต์

หลวงพ่อฤาษีลิงดำ เล่าเรื่องราวตอนที่พาคณะศิษย์ไปกราบ **หลวงปู่แหวน** ที่**วัดดอยแม่ปั๋ง** ซึ่งขณะนั้น**หลวงปู่แหวน**ท่านชราภาพเกินวัย ๙๐ แล้ว และท่านกำลังเป็นไข้หวัดอยู่

เรื่องราวมีดังนี้ :-

"หลวงปู่เป็นไข้หวัด ไข้มันกินตัวหรือกินใจ?"

หลวงพ่อฤาษีลิงดำ กราบนมัสการถามเบาๆ ขนาดคนห่างออกไปสองเมตรไม่มีทางได้ยิน

แต่**หลวงปู่แหวน**ได้ยินชัดเจน ทั้งๆ ที่คนทั้งหลายยืนยันว่า **หลวงปู่แหวน**หูตึง ประสาทหูดับมานานแล้ว แต่ใจของท่านไม่ดับ จึงได้ยินด้วยใจ

"กินแต่ตัว มันเป็นกรรม" **หลวงปู่แหวน** ตอบเบาๆ เช่นกัน พอได้ยินสองคนเท่านั้น

"หลวงปู่**กำ**ไว้มากหรือครับ?" **หลวงพ่อฤาษีลิงดำ**ถามเป็นนัย

"**กำ**ไว้นิดหน่อย" **หลวงปู่แหวน**ตอบเป็นนัยเช่นเดียวกัน ซึ่งมีความหมายว่า**หลวงปู่แหวน**มีเศษกรรมเหลืออยู่เล็กน้อย

หลวงพ่อฤๅษีลิงดำ เปิดเผยกับสานุศิษย์ทั้งหลายในภายหลังว่า**หลวงปู่แหวน**มุ่งเอาพุทธภูมิ คืออธิษฐานจิตปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต

แต่เมื่อครั้น**หลวงปู่ตื้อ** นิพพานไปได้ ๑๔ วัน พระวิญญาณ**หลวงปู่ตื้อ**ก็มาเยี่ยมแล้วว่า **หลวงปู่แหวน**จะไปพุทธภูมิทำไมให้เสียเวลาไปนิพพานเถอะน่า **หลวงปู่แหวนก็เลยลาพุทธภูมิ และสำเร็จกิจพระศาสนาแล้วเป็นพระอรหันต์แล้ว ยังรอแต่จะถึงวาระทิ้งสังขารจากโลกเข้าสู่พระนิพพานเท่านั้น**

ผู้เขียน (ปฐม นิคมานนท์) นำเสนอเรื่องนี้ ไม่ต้องการโน้มน้าวผู้ใด ขอให้ผู้อ่านได้พิจารณาด้วยสติปัญญาของแต่ละท่านเองครับ

๑๖๖.

ความผูกพันระหว่าง หลวงปู่แหวน กับหลวงปู่หนู

ข้อความต่อไปนี้คัดลอกมาจากนิตยสาร**โพธิญาณ** ฉบับที่ ๓๓ มีดังนี้ :-

... **หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงพ่อหนู** ท่านมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง เกินกว่าที่พวกเราคนธรรมดาจะเข้าใจได้ เพียงแต่ว่า**หลวงพ่อหนู**ไปรับเอา**หลวงปู่แหวน**มาปรนนิบัติดูแลที่**วัดดอยแม่ปั๋ง**เมื่อขณะที่**หลวงปู่**ป่วยอยู่นั้น เพียงแค่นั้นไม่น่าเป็นสาเหตุที่ผูกพันกันลึกซึ้งมากมายนักเลย

ว่ากันว่า เวลาที่**หลวงปู่แหวน**ท่านอาพาธ ถ้าหาก**หลวงพ่อหนู**ไม่อยู่ **หลวงปู่แหวน**จะไม่ยอมฉันยาเอาเลยทีเดียว และตั้งแต่**หลวงปู่**มาอยู่**วัดดอยแม่ปั๋ง**แล้ว ท่านตั้งปณิธานว่า **จะไม่ไปไหนอีกเลย แม้มีกิจนิมนต์ก็ไม่รับ แม้เจ็บป่วยก็ไม่ยอมไปรักษานอกวัด หมายความว่าท่านจะอยู่และมรณภาพที่วัดดอยแม่ปั๋งที่เดียว**

เหตุการณ์ที่แสดงถึงความผูกพันระหว่าง**หลวงปู่แหวน** กับ**หลวงพ่อหนู**มีมากมาย

เมื่อครั้ง**หลวงปู่แหวน**ท่านล้มในห้องน้ำ ต้องเข้ารับการรักษาอยู่ในโรงพยาบาล **หลวงพ่อหนู**จะต้องไปนอนค้างเฝ้า**หลวงปู่** มีอยู่วันหนึ่ง **หลวงพ่อหนู**ต้องไปรับผ้าป่าและไปค้างที่วัดอื่นพอ**หลวงพ่อหนู**กลับมาถึง ปรากฏว่า**หลวงปู่** ท่านเมินหน้าหนีไม่ยอมพูดกับ**หลวงพ่อหนู** ยาที่จัดถวายก็ไม่ยอมฉัน **หลวงพ่อหนู**ต้องอธิบายอยู่นาน

... อีกครั้งหนึ่ง เมื่อ**หลวงปู่แหวน** กลับจากโรงพยาบาลไปอยู่วัดร่างกาย**หลวงปู่**ยังไม่แข็งแรงดี ยังต้องฉันยาอยู่ เป็นช่วงออกพรรษา วัดบ้านเกิดที่ยโสธรได้นิมนต์**หลวงพ่อหนู**ไปรับกฐิน ท่านเห็นว่าดีเหมือนกัน จะได้ไปเยี่ยมบ้านสัก ๕ - ๖ วัน

พอ**หลวงพ่อหนู**ไปได้ ๒ วัน **หลวงปู่แหวน** ท่านไม่เห็น**หลวงพ่อหนู** จึงได้ถามหา พอรู้ว่า**หลวงพ่อหนู**ไปโดยไม่บอกท่าน (ทิ้งท่านไป) **หลวงปู่**ไม่ยอมพูด ไม่ฉันข้าว ไม่ฉันยา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังวัดดอยแม่ปั๋งในทันที ทรงเยี่ยมทอดพระเนตรอาการของหลวงปู่ ทรงป้อนยา และป้อนอาหารถวายหลวงปู่ด้วยพระหัตถ์ของพระองค์เอง

หลวงปู่ฉันอาหารได้ ๓ คำ

ภายหลัง**หลวงพ่อหนู**ท่านเล่าว่า ในวันที่ล้นเกล้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินสู่วัดดอยแม่ปั๋งนั้น หลังจากเสด็จกลับแล้ว ตกตอนกลางคืน **หลวงพ่อหนู**นั่งสมาธิภาวนาอยู่ที่ยโสธรนั้นเอง ท่านได้นิมิตเห็นพญาครุฑบินเข้ามาในกุฏิ เป็นนิมิตที่แจ่มชัดมาก

วันรุ่งขึ้น **หลวงพ่อหนู** รีบจัดแจงหารถเดินทางกลับดอยแม่ปั๋งทันที ทั้งที่คิดว่า จะอยู่ยโสธร ๕ - ๖ วัน ท่านเดินทางไปถึงดอยแม่ปั๋งเกือบ ๒ ยาม แล้วรีบไปกราบ**หลวงปู่แหวน**ในกุฏิทันที

หลวงปู่ยังไม่จำวัด ภัตตาหารและยาก็ไม่ยอมฉัน ทั้งวันนั่งเงียบๆ ไม่พูดกับใคร พอ**หลวงพ่อหนู**เข้าไปหาและถามว่าทำไมพระอาจารย์ไม่ฉันยา ไม่ฉันอาหาร **หลวงปู่**ท่านหัวเราะบอกไปเอายามาจะฉันเดี๋ยวนี้ และเช้าวันรุ่งขึ้น**หลวงปู่**ก็ฉันภัตตาหารตามปกติ

ตั้งแต่**หลวงปู่**ล้มในห้องน้ำคราวนั้นแล้ว ร่างกายของ**หลวงปู่**ก็อ่อนแอ ออดๆ แอดๆ เรื่อยมา จนถึงกับมีผู้ปล่อยข่าวว่า **หลวงปู่มรณภาพแล้ว** แต่ท่านก็ยังอยู่ได้ เพราะยังไม่ถึงเวลาที่ท่านจะละสังขารนั่นเอง

หลวงพ่อหนู ท่านเล่าว่า **หลวงปู่**ท่านสามารถข่มเวทนาได้ดีเป็นเลิศ ถ้าเป็นคนธรรมดาทั่วไป อย่าว่าแต่จะหกล้มจนกระดูกต้นขาหักเลย แค่ช้ำบวมก็ร้องลั่นโอดโอยกันแล้ว แต่**หลวงปู่**ท่านยังทรงสังขารเป็นที่พึ่งทางใจให้กับบรรดาสาธุชนเรื่อยมา จนกระทั่งครั้งหลังสุด **หลวงปู่แหวน** เข้าโรงพยาบาลอีกครั้งหนึ่ง นายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญต่างก็พยายามกันอย่างเต็มที่

"ใครเล่าจะรดน้ำตอที่ผุกร่อนแล้ว ให้มีดอกมีใบขึ้นมาได้อีก"

พระอาจารย์ใหญ่มั่น อาจารย์ของ**หลวงปู่แหวน** ท่านเคยพูดไว้อย่างนี้ เมื่อครั้งที่ท่านอาพาธหนักครั้งสุดท้าย ที่บ้านหนองผือ และคำพูดนี้ก็มาถึง**หลวงปู่แหวน** ทำให้เห็นชัดว่า **คำพูดของหลวงปู่มั่นเป็นสัจจธรรมโดยแท้ ที่ใครๆ ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้**

ก่อน**หลวงปู่**จะละวางสังขาร **หลวงพ่อหนู**ท่านให้รื้อศาลาสร้างใหม่ทั้งๆ ที่ศาลาหลังเก่ายังอยู่ในสภาพดี ท่านบอกว่า**ถ้าไม่รีบสร้างเดี๋ยวนี้หลวงปู่ไปก่อนจะไม่ทันการ**

หลวงพ่อหนูบอกว่า **หลวงปู่**ท่านจะไปเมื่อไรหรือไม่ ไม่ใช่เรื่องสำคัญ แต่ศาลาหลังใหม่ต้องสร้างเสร็จ และก็สร้างเสร็จก่อนหลวงปู่ละสังขาร

หลวงปู่แหวน บอกกับ**หลวงพ่อหนู**ว่า **เมื่อหลวงปู่มรณภาพ ให้รีบเผาท่านตามแบบของพระกรรมฐาน**

หลวงปู่แหวน มรณภาพที่โรงพยาบาลมหาราชเชียงใหม่ เวลา ๓ ทุ่ม ๕๗ นาที ของวันอังคารที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๒๘ เมื่อท่านอายุได้ ๙๘ ปีเศษ และบวชพระมา ๗๘ พรรษา

หลวงปู่แหวนละสังขารไปเมื่อทางวัดได้สร้างมณฑปพิพิธภัณฑ์บริขาร และศาลาหลังใหม่เสร็จเรียบร้อยแล้ว

ในนิตยสารดังกล่าว ได้สรุปในตอนท้ายว่า :-

“ธรรมะของหลวงพ่อหนู คือธรรมะจากหลวงปู่แหวนนั่นเอง แม้สุ่มเสียงจะไม่เหมือนกัน แต่ความผูกพันอันลึกซึ้งด้วยธรรมชั้นสูง หลวงพ่อหนูก็คือส่วนหนึ่งของหลวงปู่แหวนทีเดียวละครับ”

หมายเหตุ : ผู้เขียนเคยได้รับการบอกเล่าจากพระอาจารย์ท่านหนึ่งว่า**หลวงปู่หนู**ท่านเคยเป็นแม่ และ**หลวงปู่แหวน**ท่านเคยเป็นลูกสาวจึงมีความผูกพันกันมาก เสียดายที่ไม่มีรายละเอียดในเรื่องนี้

อีกเรื่องหนึ่งที่ผู้เขียนพึ่งได้รับทราบมา ครูอาจารย์ท่านหนึ่งเล่าให้ฟังว่า ในอดีตชาติ **หลวงปู่หนู** เป็นฆาราวาสผู้มีอันจะกิน อยู่ที่**ดอยแม่ปั๋ง** และ**หลวงปู่แหวน** ท่านเป็นพระอยู่ที่วัด**ทุ่งบวกข้าว** (อ.พร้าว จ.เชียงใหม่) **หลวงปู่หนู**เป็นโยมอุปัฏฐาก**หลวงปู่แหวน**ในชาตินั้น มาชาตินี้จึงได้ตามอุปัฏฐากเกื้อกูลกันตลอดมา

๑๖๗.

รูปปั้นขี้ผึ้ง หลวงปู่แหวน

รูปปั้นขี้ผึ้งของหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ นับเป็นสิ่งมหัศจรรย์ชิ้นแรกของวงการพระสงฆ์ไทย

สืบเนื่องมาจาก **นายแพทย์เฉลิม จันทราสุข** นายแพทย์นักธุรกิจชื่อดัง ได้ล้มป่วย อาการหนักมาก

วันหนึ่ง ขณะที่นอนอยู่ในโรงพยาบาล ได้เคลิ้มหลับฝันเห็น **หลวงปู่แหวน** มายืนข้างเตียง แล้วบอกว่าตนจะหาย ไม่ตายหรอก

เมื่อดีขึ้น **น.พ.เฉลิม** ก็ตั้งจิตอธิษฐานว่า หากเป็นจริงดังที่ฝัน **ก็จะสนองในพระเดชพระคุณแห่งความเมตตาของหลวงปู่แหวน โดยจะทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน แล้วจะนำสิ่งนั้นถวายหลวงปู่**

แล้ว **น.พ.เฉลิม** ก็หายป่วยไข้จริงๆ จึงได้ว่าจ้าง**สถาบันมาดาม-ทูโซด์** แห่งประเทศอังกฤษ ให้ปั้นรูปหุ่นขี้ผึ้งขนาดเท่าองค์จริงของหลวงปู่ในราคา ๑ ล้านบาท

ทางสถาบันฯ นี้ ไม่เคยปั้นรูปพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนามาก่อน เพราะฉะนั้น **การปั้นรูปหลวงปู่แหวนจึงเป็นครั้งแรกและองค์แรกของโลกเลยทีเดียว**

เดือนธันวาคม ๒๕๒๑ ทางสถาบันฯ ได้ส่ง **มิสจีน ปราเซอร์** ปฏิมากรมาดูองค์จริง และถ่ายรูปหลวงปู่ ๑๐๐ ภาพ แล้วจึงไปเริ่มปั้น ใช้เวลาร่วม ๑ ปี

เดือนสิงหาคม ๒๕๒๒ ทางสถาบันฯ ได้จัดส่งหุ่นหลวงปู่มาทางเครื่องบิน ได้นำไปให้ประชาชนสักการะที่**วัดสัมพันธวงศ์** กรุงเทพฯ ร่วมสิบวัน

ตอนเช้าวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๒ ได้อัญเชิญหุ่นหลวงปู่ไปเชียงใหม่ทางเครื่องบินของการบินไทย จัดในรูปของคนโดยสาร โดยนั่งเก้าอี้ผู้โดยสารธรรมดา ถึงเชียงใหม่ ๙.๐๐ น.

กล่าวกันว่า ท้องฟ้าที่เชียงใหม่ช่วงนั้นชุ่มฉ่ำด้วยสายฝนติดต่อกันมา ๓ วัน ๓ คืน ก็ปรากฏเหตุมหัศจรรย์อย่างปาฏิหาริย์ทันทีที่เครื่องบินร่อนลงสู่ท่าอากาศยานเชียงใหม่ ท้องฟ้าแจ่มใส ฝนหยุดตก ชาวเชียงใหม่ไปรอต้อนรับมากมาย

ได้อัญเชิญหุ่นหลวงปู่ขึ้นรถแห่ไปรอบๆ เมืองเชียงใหม่ แล้วนำไปประดิษฐานที่**วัดดอยแม่ปั๋ง**ในตอนบ่าย ได้มอบถวาย**หลวงปู่แหวน**องค์จริง

หลวงปู่ หัวเราะชอบใจว่า “เออ...มันก็เหมือนกันนั่นแหละ...”

หลวงปู่นั่งเคียงข้างรูปหุ่นให้ประชาชนได้เปรียบเทียบแล้วก็นำไปประดิษฐานที่พลับพลาเรือนแก้ว ไว้เป็นที่สักการะบูชาของศรัทธาสาธุชน

ปัจจุบันรูปปั้นหุ่นขี้ผึ้งของหลวงปู่ประดิษฐานอยู่ในห้องกระจกภายในพิพิธภัณฑ์บริขารของหลวงปู่ ที่วัดดอยแม่ปั๋ง

๑๖๘.

แผล
เนื่องจากกรรมเก่า

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ท่านมีโรคเรื้อรังอยู่อย่างหนึ่งซึ่งแพทย์ไม่สามารถชี้สาเหตุของโรคและรักษาให้หายขาดได้ เพียงแต่ช่วยให้ทุเลาลงบ้างเท่านั้น

ไม่มีใครทราบว่า**หลวงปู่**เป็นแผลนี้มาแต่เมื่อไร และแผลนี้เองที่เป็นวิบากขันธ์ทรมานท่านตลอดมา

แผลที่ว่านี้เป็นแผลที่ก้นกบ ปากแผลกว้างยาวประมาณ ๑ เซนติเมตร ถ้ามีการอักเสบขึ้นมาจะมีอาการบวมแดง รอบๆ ปากแผลจะคันอย่างรุนแรง

หลวงปู่เล่าว่า แผลที่ว่านี้เป็นแผลมาจากอดีตกรรมของท่าน คือเมื่อท่านยังเป็นเด็ก ได้นำควายออกไปกินหญ้าในทุ่งนา เผอิญควายตัวหนึ่งเกิดดื้อขึ้นมา ต้อนไปทางหนึ่งกลับไปอีกทางหนึ่ง

เมื่อเหนื่อยเข้า หลวงปู่เกิดโมโห จึงใช้มีดสับเข้าไปที่กกหางของควาย เกิดเป็นแผลเลือดไหลขึ้นมา ท่านเสียใจและสงสารมัน แต่ไม่ทราบว่าจะหายาอะไรมารักษาบาดแผลมันได้

เผอิญควายถ่ายมูลออกมา หลวงปู่จึงเอามูลมาทาบาดแผลมัน ปรากฏว่าแผลนั้นหายได้ภายใน ๗ วัน

หลวงปู่ ว่าแผลที่ก้นกบของท่านนี้**เป็นแผลที่เนื่องมาจากกรรมเก่า** แต่ท่านไม่ได้เรียกตรงที่เป็นแผลว่าก้นกบ ท่านเรียกว่า **หางสุด** เพราะเป็นตำแหน่งเดียวกันกับโคนหางของควายตรงที่โดนมีดฟัน

นอกจากแผลจากกรรมแล้ว หลวงปู่ยังเป็นต้อกระจกที่นัยน์ตาซ้าย และเป็นต้อหินที่นัยน์ตาขวา แต่ท่านไม่ยอมไปรักษาที่โรงพยาบาล เพราะท่านเคยตั้งสัจจะไว้ว่าไม่ออกจากวัดไปไหนทั้งสิ้น จึงทำให้การรักษาพยาบาลเป็นไปด้วยความลำบากยิ่ง

เพื่อเป็นการสนองพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จ-พระเจ้าอยู่หัว คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงได้ส่งคณะแพทย์มาตรวจรักษาหลวงปู่ที่วัดเป็นประจำ

ถ้าในกรณีที่หลวงปู่อาพาธหนัก ทางคณะแพทย์จะนำวิทยุรับส่งมาติดตั้ง เพื่อรายงานผลการรักษาให้ทางสำนักพระราชวังทราบทุกระยะ เพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูลฝ่าละอองธุลีพระบาทให้ทรงทราบทุกระยะ จนกว่าจะหายเป็นปกติ

๑๖๙.

รายงานการอาพาธและมรณภาพของหลวงปู่

สรุปย่อมาจากรายงานของแพทย์ที่ถวายการรักษา**หลวงปู่** มีดังนี้

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เริ่มอาพาธในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เมื่อท่านมีอายุ ๙๐ ปี ซึ่งอยู่ในวัยชราภาพมากแล้ว เริ่มต้นเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม เวลา ๓ นาฬิกา หลวงปู่ไหว้พระสวดมนต์ตามปกติ ตอนลุกขึ้นท่านเสียการทรงตัว เซไปแล้วล้มลง เกิดรอยซ้ำที่แขนและไหล่ซ้าย เป็นผลให้สุขภาพของท่านทรุดลงเรื่อยมา

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๒๐ ท่านท้องร่วงอย่างแรง มีไข้ ร่างกายอ่อนเพลีย

๗ ตุลาคม ๒๕๒๐ เวลา ๑๖.๔๐ น. หลวงปู่ล้มขณะที่ลุกขึ้นจะไปห้องน้ำ สีข้างด้านซ้ายไปถูกโคมตะเกียงน้ำมันก๊าดมีรอยแผลถลอกและรอยช้ำของผิวหนังด้านซ้าย แขนซ้ายได้รับบาดเจ็บ มีอาการแทรกซ้อนตามมา คือ ปัสสาวะไม่ออก ถ่ายอุจจาระลำบาก

“ขณะหลวงปู่อาพาธอยู่นั้น ท่านมักจะสงบจิตเข้าอยู่ภายในเกือบตลอดวันตลอดคืน ดูอาการภายนอกของท่านจึงดูเหมือนว่าจะหมดหวังเอาทีเดียว บางครั้งท่านไม่ยอมพูด ไม่ยอมฉันเลยเป็นเวลาหลายๆวัน ถึงเวลาฉันอาหาร ฉันยา ฉันน้ำ ปลุกท่านขึ้นมา ท่านลุกขึ้นนั่ง

แต่จิตท่านยังอยู่ในความสงบ เวลาป้อนอาหารใส่ปาก อาหารก็ค้างอยู่ในปากเช่นนั้นเองเพราะท่านไม่เคี้ยว เอาน้ำให้ดื่ม เอายาให้ฉัน ก็เหมือนกัน ตาของท่านลืมค้างอยู่ไม่กระพริบ ดูเหมือนไม่มีชีวิตชีวา ทั้งนี้เพราะท่านยังไม่ถอนจิตจากความสงบภายในออกมารับอารมณ์ภายนอก"

ล้มครั้งที่สอง เมื่อ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ ทางวัดจัดให้มีงานผูกพัทธสีมาพระอุโบสถ เวลา ๑๐.๐๐ น. ขณะยืนครองผ้า พอเอี้ยวตัวจะเดิน ขาของหลวงปู่ไปสะดุดชายจีวร สุดวิสัยที่คณะศิษย์จะรับไว้ทัน ท่านล้มลง ทำให้เจ็บซี่โครง เจ็บบั้นเอว เจ็บกระดูกสันหลัง ลุกขึ้นไม่ได้ หมอต้องใส่เฝือกให้ หลวงปู่ต้องนอนอยู่กับที่ ๑ เดือนจึงหายเป็นปกติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ เยี่ยมหลวงปู่เป็นการส่วนพระองค์

อาพาธหนักในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ อายุ ๙๖

หลวงปู่ล้มครั้งที่สาม เมื่อ ๑๓ กันยายน ๒๕๒๖ ประสบอุบัติเหตุล้มฟาดพื้นห้องน้ำในกุฏิ เป็นเหตุให้กระดูกบริเวณตะโพกซ้ายร้าว มีอาการน่าวิตก แพทย์จึงนำท่านเข้ารักษาที่**โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่** ด้วยการผ่าตัดด่วนด้วยการเปลี่ยนกระดูกตะโพกขวาซึ่งแตก ๓-๔ เสี่ยง ต้องใช้หัวกระดูกเหล็กใส่แทน อยู่โรงพยาบาล ๒ สัปดาห์ แล้วกลับวัด

๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๖ อาการของหลวงปู่ทรุดหนัก มีอาการอ่อนเพลียมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จ-พระบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จเยี่ยมอาการที่วัด

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ หลวงปู่มีอาการขาดโลหิตไปเลี้ยงที่สมอง คณะแพทย์ได้นิมนต์หลวงปู่เข้ารักษาอาการที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม โดยหลวงปู่เป็นคนไข้ประเดิม **ตึกสุจิณโณ** จากการตรวจสมองด้วยเครื่องเอ็กซเรย์คอมพิวเตอร์ พบเนื้อสมองด้านขวาส่วนหนึ่งไม่ทำงาน เนื่องจากโลหิตไม่ไปหล่อเลี้ยงสมองส่วนนั้น แพทย์ให้การรักษาจนอาการดีขึ้น และได้กลับวัดวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๒๗

อาพาธหนักอีกเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๒๗ วันที่ ๒๗ ธันวาคม หลวงปู่มีอาการไข้และท้องเดิน แพทย์ต้องให้น้ำเกลือทางเส้นเลือด แต่ต้องเจาะใหม่หลายครั้งเพราะเส้นเลือดแตก

วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๒๘ เวลา ๑๖.๓๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามมกุฎราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ เสด็จเยี่ยมหลวงปู่ที่วัดดอยแม่ปั๋ง

วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ เวลา ๑๖.๒๐ น. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชนินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จเยี่ยมหลวงปู่ที่วัด

เข้าโรงพยาบาลครั้งสุดท้าย

วันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๘ หลวงปู่มีอาการไข้สูง อุจจาระสีดำ เข้าใจว่าเป็นเพราะโลหิตออกในทางเดินอาหาร คณะแพทย์นำหลวงปู่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๒๘ เวลา ๑๖.๓๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ ทรงเยี่ยมอาการอาพาธของหลวงปู่

วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๒๘ หลวงปู่มีอาการอาเจียนขณะฉันอาหาร ไอและหอบต้องให้อ๊อกซิเจนช่วยหายใจ แพทย์ได้ผ่าตัดท้องใช้สายยางสอดเข้าไปในกระเพาะเพื่อให้อาหาร ใช้เวลาผ่าตัด ๒ ชั่วโมง

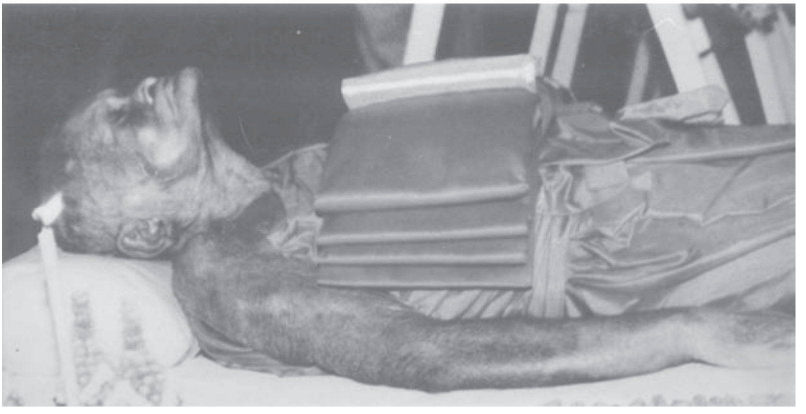
หลังจากนั้น **หลวงปู่** ได้อาพาธตลอดมา และถึงมรณภาพในที่สุด เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ เวลา ๒๑.๕๓ น. ณ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

สิริรวมอายุของหลวงปู่ได้ ๙๘ ปี ๕ เดือน ๑๖ วัน

สำหรับพิธีศพที่ทางราชการจัดถวายหลวงปู่นั้น เบื้องต้นในช่วงเช้าของวันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้จัดให้ประชาชนทั่วไปเข้ารดน้ำศพที่ศาลาอ่างแก้ว บริเวณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ในช่วงบ่าย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯสยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานอาบน้ำศพ

หลังจากนั้นได้อัญเชิญศพหลวงปู่ไปตั้งเพื่อบำเพ็ญกุศลที่วัดดอยแม่ปั๋ง เพื่อรอพระราชทานเพลิงศพต่อไป

ผู้เขียนขออนุญาตจบประวัติชีวิตและปฏิปทา**ของหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** เพียงแค่นี้ หากมีการกระทำใดที่ไม่เหมาะสมทั้งต่อองค์หลวงปู่และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นใด ผมกราบขออภัย และขออโหสิกรรมด้วยครับ

กราบคารวะหลวงปู่อย่างสูงสุด
รศ.ดร.ปฐม นิคมานนท์
๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕

พระครูจิตตวิโสธนาจารย์

พระครูจิตตวิโสธนาจารย์

(หลวงปู่หนู สุจิตฺโต)

เจ้าอาวาสวัดดอยแม่ปั๋ง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

เมื่อเขียนถึง **หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ถ้าไม่เขียนถึง **หลวงปู่หนู สุจิตฺโต** ก็ดูจะเป็นการละเลยหรือมองข้ามพระอริยสงฆ์ที่สำคัญที่ควรกราบไหว้บูชาไปอีกองค์

มิหนำซ้ำผู้คนจำนวนไม่น้อยที่มีความคิดเห็นในทางลบต่อ **หลวงปู่หนู** เห็นท่านเป็นยักษ์เป็นมารคอยกีดกันไม่ให้ประชาชนได้เข้ากราบ**หลวงปู่แหวน** และกล่าวโทษว่า**หลวงปู่หนู** เป็นต้นเหตุที่ทำให้ประชาชนจำนวนมากเลิกไปเหยียบวัดดอยแม่ปั๋งอีกต่อไป

แต่ก็ยังมีประชาชนบางส่วนที่ให้ความรักความเคารพต่อ**หลวงปู่หนู** อย่างน้อยก็เห็นว่า **"ถ้าไม่ได้หลวงปู่หนู เราคงจะไม่รู้จักหลวงปู่แหวนก็เป็นได้"**

ลองนึกทบทวนดู ควรหรือที่ใครต่อใครจะกล่าวจ้วงจาบประณามหลวงปู่หนู และอาฆาตมาดร้ายต่อท่านอย่างไม่รู้จบรู้สิ้น

ผู้เขียนขอประกาศตนเป็นลูกศิษย์หลวงปู่หนู ด้วยความภาคภูมิใจด้วยความเคารพศรัทธาหลวงปู่หนู ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าหลวงปู่แหวน และครูบาอาจารย์องค์อื่นๆ ในสายของหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต

การไม่เขียนถึง**หลวงปู่หนู** จึงเท่ากับว่าผู้เขียนละเลยการปกป้องเชิดชูพระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ที่สำคัญองค์หนึ่งไป

หลวงปู่หนู สุจิตฺโต ท่านเป็นใคร มาจากไหน ทำไมจึงมาปักหลักอยู่ที่ดอยแม่ปั๋ง ทำไมท่านจึงนิมนต์**หลวงปู่แหวน** มาอยู่ด้วย พร้อมทั้ง

ดูแลอุปัฏฐาก**หลวงปู่แหวน**ด้วยความเคารพเทอดทูนโดยสม่ำเสมอ รวมทั้งทำไมท่านจึงยอมให้คนอื่นด่าและจ้วงจาบท่านมาตลอด โดยท่านไม่ได้โต้ตอบ และท่านมีคุณธรรมอะไรอยู่ในตัว ที่สมควรจะกราบไหว้หรือ?

โปรดพิจารณา และตัดสินใจเอาเองครับ!

ชีวิตตอนปฐมวัย

หลวงปู่หนู สุจิตฺโต ท่านเป็นคนจังหวัดยโสธร (สมัยนั้นเป็นอำเภออยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี) เกิดเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ (อายุน้อยกว่า**หลวงปู่แหวน** ๒๗ ปี)

หลวงปู่หนู เป็นลูกชาวนาที่ยากจน โยมบิดาชื่อ เพชร โยมมารดาชื่อ หมุน นามสกุล **สีใส**

หลวงปู่มีน้องสาว ๑ คน ท่านกำพร้าพ่อแม่ตั้งแต่เล็กๆ จึงอยู่กับคุณย่า ต่อมาคุณย่าเสียชีวิตอีก จึงอาศัยอยู่กับคุณป้า เป็นผู้เลี้ยงดูต่อมา

หลวงปู่หนู เรียนจบชั้นประถมปีที่ ๔ แล้วออกมาช่วยคุณป้าทำนา จนอายุ ๑๖-๑๗ ปี คุณป้าก็ถึงแก่กรรมอีก พอดีมีญาติมารับน้องสาวไปอยู่ด้วย ท่านจึงเข้าวัดบวชเณรเพื่อศึกษาพระธรรมต่อไป

บรรพชาเป็นสามเณร

หลวงปู่ขาดผู้อุปการะ ต้องรับจ้างขุดดินถมถนนได้ค่าจ้างวันละ ๑๕ บาท รับจ้างอยู่ ๑ เดือนจึงรวบรวมเงินซื้อจีวรและเครื่องบวชให้กับตนเองได้ จึงไปฝากตัวขอบวชเณรอยู่กับสมภารวัดในหมู่บ้าน ได้ฝึกหัดท่องบ่นสวดมนต์ และศึกษาด้านคาถาอาคมบ้างพอสมควร

ในระยะนั้น **หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** มีอายุ ๕๐ กว่าๆ ได้มาพักปักกลดชั่วคราวที่ป่าช้าร้าง อยู่ไม่ไกลจากวัดที่ท่านบวชเณรอยู่ ท่านเคยได้ยินกิตติศัพท์การสอนธรรมของ**หลวงปู่มั่น**มาก่อน จึงมีความปรารถนาแรงกล้าที่จะได้ฟังธรรมจาก**หลวงปู่มั่น**โดยตรง

พอดีมีพระในวัดไปกราบ**หลวงปู่มั่น** ท่านจึงขอตามไปด้วย โดยตั้งใจว่า **"ถ้าหลวงปู่มั่นไม่สอนเรา เราก็จะไม่กลับวัดเป็นอันขาด"**

เมื่อไปถึง เห็นองค์**หลวงปู่มั่น**นั่งอยู่ท่ามกลางพระเณรราว ๔๐ - ๕๐ รูป กำลังจะเริ่มแสดงธรรม **สามเณรหนู** จึงคลานเข้าไปกราบ

หลวงปู่มั่น ถามว่า "เณรมาจากไหน?" จึงกราบเรียนท่านไป ท่านพยักหน้ารับทราบ ไม่ได้พูดอะไรต่ออีก

พอได้เวลา **หลวงปู่มั่น** เริ่มแสดงธรรม ทุกคนที่นั้นนั่งสมาธิตั้งใจรับฟังอย่างเงียบกริบ

สามเณรหนู ทำสมาธิ หลับตาสงบนิ่ง ตั้งใจฟังธรรมด้วยดวงจิตอิ่มเอิบซึ้งใจอย่างบอกไม่ถูก เกิดความสงบเย็นอย่างประหลาด แม้การแสดงธรรมเสร็จสิ้นแล้ว ท่านก็ยังไม่ถอนจากสมาธิ ยังคงนั่งนิ่งอยู่ ณ ที่นั้น จนใกล้ฟ้าสาง จิตจึงถอน แล้วเดินทางกลับวัดเพื่อเตรียมออกบิณฑบาต

ท่านมีใจชุ่มชื่นอิ่มเอิบตลอดทั้งวัน เกิดความเชื่อมั่นในธรรม และ**ตั้งใจว่าจะขอบวชเป็นพระภิกษุเพื่อปฏิบัติธรรมไปจนตลอดชีวิต**

อุปสมบท

พออายุครบบวชท่านก็เข้าพิธีอุปสมบทที่วัดที่ท่านเป็นเณรอยู่นั้น สังกัดในคณะมหานิกาย ท่านได้ศึกษาพระธรรมวินัยหัดท่องบ่นสวดมนต์

เรียนคาถาอาคมต่างๆ รวมทั้งฝึกนั่งสมาธิด้วยตนเองตามแบบอย่างที่ได้รับการชี้แนะมาจาก **หลวงปู่มั่น**

ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๖ หลวงปู่หนู ก็ได้ญัตติเป็นพระสังกัดคณะธรรมยุต ณ พระอุโบสถ**วัดสร่างโศก** (ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น**วัดศรีธรรมาราม** สังกัดคณะธรรมยุต) โดยมี**พระครูจิตต-วิโสธนาจารย์** (ทองพูล) เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระครูวิศาลศีลคุณ** (โฮม) เป็นทั้งพระกรรมวาจาจารย์ และพระอนุสาวนาจารย์

ออกท่องธุดงค์

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ หลังจากฝึกสมาธิวิปัสสนาจนมั่นใจพอสมควรแล้ว **หลวงปู่หนู**ได้ตัดสินใจออกธุดงค์ โดยท่านเห็นว่าการจะมานั่งๆ นอนๆ ในวัดคงจะไม่เข้าท่า มีแต่ของปลอมทั้งนั้น ควรจะออกป่าค้นหาความจริงตามแบบอย่างพระพุทธองค์ และตามอย่างครูบาอาจารย์สายกรรมฐานทั้งหลาย

โดยอุปนิสัย **หลวงปู่หนู** เป็นพระที่มักน้อย ท่านใช้กลดเก่าที่พระองค์หนึ่งทิ้งไว้ให้ ย่ามก็ขาด บาตรก็เก่า จีวรคร่ำคร่ามีการปะชุนพอได้อาศัย ท่านถือว่า **"มักแต่น้อยเพื่อให้ได้มรรค"** ซึ่งท่านก็ถือเช่นนี้ตลอดมา

หลวงปู่หนู ออกธุดงค์ไปทาง**อำนาจเจริญ** และไปพักปักกลดที่ป่าช้าร้างแห่งหนึ่ง ในเขตอำเภอ**เลิงนกทา** อยู่ ๓-๔ เดือน มี**พระอาจารย์ดี**ร่วมอยู่ด้วย

ต่อจากนั้นท่านออกธุดงค์เดี่ยวไปทาง**มุกดาหาร** ไปพักภาวนาอยู่กับ**พระอาจารย์คำ** อยู่ระยะหนึ่ง แล้วไปแสวงวิเวกแถบจังหวัด**นครพนม** พำนักปักกลดอยู่ตามป่าเขาไปเรื่อยๆ

ท่านเดินทางจากนครพนมไปจังหวัด**สกลนคร**เพื่อจะไปรับคำสั่งสอนจาก**หลวงปู่ฝั้น อาจาโร ที่วัดป่าภูธรพิทักษ์** แต่**หลวงปู่ฝั้น** ไปปฏิบัติธรรมแสวงวิเวกอยู่ที่**ภูวัว** อำเภอ**เซกา** จังหวัด**หนองคาย** จึงได้ตามขึ้นไป และอยู่ภาวนากับ**หลวงปู่ฝั้น** ๓-๔ เดือน จึงกราบลาออกธุดงค์ต่อไป

หลวงปู่หนู ออกธุดงค์ไปทาง**ท่าสองคอน บ้านหัวช้าง บ้านทุ่ง** แล้วไปกราบขออุบายธรรมกับ**หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** ที่**บ้านหนองผือ**

ปกติ**หลวงปู่มั่น** ท่านไม่ประสงค์จะให้พระเณรอยู่กับท่านมาก พอให้อุบายธรรมพอสมควรแล้ว จะให้แยกย้ายกันออกไปปฏิบัติด้วยตนเอง เมื่อมีปัญหาจึงค่อยมากราบเรียนถามท่านเป็นครั้งคราว หรือเมื่อ**หลวงปู่** ท่านส่งใจไปตรวจสอบ เมื่อพบว่าลูกศิษย์ลูกหาองค์ใดมีปัญหาท่านจึงจะใช้พระหรือฆราวาสไปตามตัวให้มาพบท่านเป็นรายๆ ไป

พอใกล้จะเข้าพรรษา **หลวงปู่มั่น** จึงบอกให้ **หลวงปู่หนู**ไปจำพรรษาอยู่กับ**หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ ที่วัดม่วงไข่ อำเภอพรรณานิคม** จังหวัดสกลนคร

ธุดงค์ขึ้นภาคเหนือ

หลวงปู่หนู ได้ศึกษาธรรมปฏิบัติอยู่กับ**หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ** จนตลอดพรรษา พอออกพรรษาจึงได้กราบลา**หลวงปู่อ่อน** ออกธุดงค์มุ่งสู่จังหวัดทางภาคเหนือต่อไป

ออกจาก**สกลนคร** ได้ธุดงค์ลงไปทาง**กาฬสินธุ์** แล้วไปพักปักกลดอยู่ในเขตจังหวัด**ขอนแก่น** ท่านต้องผจญกับความลำบากจากการเจ็บไข้ ไม่มียารักษา ต้องใช้ธรรมโอสถโดย **"เข้าสมาธิแยกธาตุ แยกกาย พิจารณาธาตุธรรม จนถึงพิจารณาโลกธาตุ และข่มเวทนาจากอาการป่วยไข้จนหายได้** เป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่า **สมาธิเป็นธรรมโอสถขนานเอกจริงๆ"**

หลวงปู่หนูธุดงค์จาก**ขอนแก่น** สู่**ชัยภูมิ เลย หล่มสัก เพชรบูรณ์** นอกจากบำเพ็ญเพียรสำหรับตัวท่านเองแล้ว ยังสอนชาวบ้านรายทางให้ละเลิกการนับถือผี หันมาถือพระไตรสรณคมน์ ขณะเดียวกันก็ช่วยเหลือชาวบ้านเรื่องการขับไล่ผี และแก้อาถรรพณ์ต่างๆ เป็นการขจัดปัดเป่าทุกข์ให้กับชาวบ้านด้วย

ตรงนี้ขอเรียนท่านผู้อ่านว่า เป็นที่รู้กันดีว่า **"น้ำมนต์ของหลวงปู่แหวนนั้นเมตตาเป็นเลิศ ส่วนน้ำมนต์จากหลวงปู่หนูป้องกันอาถรรพณ์ทำลายเสนียดจัญไร ได้ศักดิ์สิทธิ์นัก"**

หลวงปู่หนู ธุดงค์ต่อไปในเขตจังหวัด**พิษณุโลก อุตรดิตถ์ แพร่** ท่านไม่ยอมพักที่ไหนเกิน ๑ คืน มุ่งจะให้ถึงเชียงใหม่โดยเร็ว

จาก**แพร่** ไป**ลำปาง** เข้า**ลำพูน** และไปถึง**เชียงใหม่**ตามประสงค์ ท่านไปพำนักอยู่กับ**หลวงปู่สิม พุทฺธาจาโร** ที่**วัดสันติธรรม** ในเมืองเชียงใหม่

หลวงปู่หนู ไปถึงเชียงใหม่ เมื่อท่านอายุ ๒๙ ปี และพักอยู่ที่เชียงใหม่ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา มีไปจำพรรษาที่ยโสธรบ้านเกิดเพียง ๑ พรรษา เพื่อช่วยพระอุปัชฌาย์ท่านสร้างโบสถ์เท่านั้น นอกนั้นอยู่ที่เชียงใหม่ตลอด

ปักหลักที่ดอยแม่ปั๋ง

หลวงปู่หนู อยู่ภาวนากับ**หลวงปู่สิม**ได้ไม่นาน ก็มีศรัทธาจาก**บ้านป่าเปอะ อำเภอสารภี** เดินทางมาขอพระกับ**หลวงปู่สิม** เพื่อให้ไปอยู่ฉลองศรัทธาของชาวบ้าน

หลวงปู่สิม จึงได้จัดให้**หลวงปู่หนู**ไปอยู่บ้านป่าเปอะ อำเภอสารภี ท่านจึงได้ไปอยู่ที่นั่น ๒ พรรษา ขณะที่ปฏิบัติสมาธิภาวนาอยู่ ท่านได้นิมิตเห็นบริเวณ**ดอยแม่ปั๋ง**ว่าเป็นถิ่นเดิมของท่าน ท่านจึงได้อำลาศรัทธาบ้านป่าเปอะออกธุดงค์ค้นหาสถานที่ในนิมิต จนถึงดอยแม่ปั๋ง แล้วก็ปักหลักอยู่ที่นั่นตลอดมา

ครูบาอาจารย์บางท่านบอกว่า **หลวงปู่หนู** ท่านไปดอยแม่ปั๋งครั้งแรก ๓ องค์ มี**หลวงปู่พรหม จิริปุญฺโญ** (ภายหลังท่านไปอยู่อำเภอบ้างดุง จังหวัดอุดรธานี) กับ **หลวงพ่อคำบ่อ ริตปญฺโญ** (ภายหลังไปสร้างวัดที่บ้านป่าตาล อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร)

หลวงปู่หนู จึงปักกลดอยู่ที่**ดอยแม่ปั๋ง**เพียงองค์เดียว

ถูกเจ้าถิ่นขับไล่

หลวงปู่หนู ได้อาศัยชาวบ้านออกค้นหาสถานที่ที่พบเห็นในนิมิตคือ**ดอยแม่ปั๋ง** ในสมัยนั้นเป็นป่ารกชัฏ เต็มไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิด ลือกันว่าผีดุ จึงไม่มีชาวบ้านย่างกรายเข้าไปในบริเวณนั้น

หลวงปู่หนู พอใจในสถานที่นั้น ดอยแม่ปั๋งก็อยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้าน พออาศัยบิณฑบาตได้ ท่านจึงปักกลดภาวนาอยู่ที่นั่นองค์เดียว

การภาวนาในคืนแรกนั้น จิตใจท่านสงบเยือกเย็นดีมาก ได้เกิดภาพนิมิตว่า สถานที่นั้นในอดีตเคยเป็นวัดมาก่อน ในนิมิตเห็นมีพระเถระเต็มไปหมดทั้งลาน นั่งสงบเรียบร้อยน่าเลื่อมใส และในนิมิตบอกว่าเคยมีพระอรหันต์อยู่ที่นี่

นอกจากนิมิตแล้วก็เกิดปัญญาธรรมขึ้นมากมาย ท่านจึงตัดสินใจในคืนแรกนั้นว่า **"จะอยู่ที่นี่"**

เมื่อชาวบ้านรู้ว่ามีพระธุดงค์มาปักกลดภาวนาอยู่ ก็ได้ขึ้นมาถวายอาหารและฟังธรรม ธรรมะของท่านแปลกใหม่ ปฏิปทาก็น่าเลื่อมใส จึงได้นิมนต์ให้ท่านอยู่ที่นั่น และช่วยกันสร้างกระต๊อบมุงใบตองตึงถวาย พอให้ท่านได้พักอาศัยขึ้น ๑ หลัง

หลวงปู่หนู ภาวนาที่กระต๊อบอยู่ได้ไม่กี่วัน ก็มีพระเจ้าถิ่นขึ้นมาหา พร้อมทั้งแสดงอำนาจขับไล่ให้ท่านหนีไปที่อื่น พระองค์นั้นพร้อมพรรคพวกไปขับไล่อยู่ถึง ๑๕ วัน **หลวงปู่หนู** ก็ยังเฉย ไม่โต้ตอบ ปรากฏว่าพระองค์นั้นเกิดคอบวมขึ้นมาเฉยๆ แล้วมรณภาพลง จึงไม่มีใครมารบกวนขับไล่ท่าน

อยู่ต่อมาอีกไม่กี่วัน ได้มีคำสั่งให้**เจ้าคณะตำบล**มาขับไล่ท่านอีก ครั้งแรกขึ้นไปทั้งพระทั้งเณรรวม ๗ รูป ช่วงที่ขึ้นมาอากาศค่อนข้างอบอ้าว แดดออก พอพระเหล่านั้นมาถึงกลับมืดครึ้ม ลมแรงทันที

เจ้าคณะตำบลขึ้นมานั่งบนกระต๊อบ ไม่ได้ออกปากไล่โดยตรง แต่ก็พูดเป็นนัยบอกว่าท่านจะอยู่ที่นั่นต่อไปไม่ได้ **หลวงปู่หนู**บอกว่า ชาวบ้านนิมนต์ให้อยู่ สร้างกระต๊อบถวาย ท่านจึงไม่อาจทิ้งศรัทธาญาติโยมได้ จะไปก็ต่อเมื่อชาวบ้านไม่ต้องการให้อยู่

ปรากฏว่าไม่มีใครคาดฝัน เกิดฟ้าผ่าขึ้นมา กิ่งไม้ได้หักโค่นลงมาโคนกิ่งแทงทะลุหลังคากระต๊อบปักลงมาตรงที่ๆ เจ้าคณะตำบลนั่งพอดี แต่กิ่งค้างอยู่บนหลังคากระต๊อบ จึงไม่มีใครได้รับอันตราย

เจ้าคณะตำบลตกใจ กระโดดไปยืนกอดเสาค้ำหลังคา แล้วทั้งพระทั้งเณรก็รีบกลับ พร้อมทั้งขู่ว่าจะพาพวกมาอีก

หลวงปู่หนูพูดไล่หลังว่า “เออ ไปยกพวกมาอีกนะ”

คืนนั้น **หลวงปู่หนู**นั่งสมาธิตั้งแต่หัวค่ำ ประมาณ ๔ ทุ่ม จึงออกมาเดินจงกรม พอเที่ยงคืนก็กลับไปนั่งสมาธิในกระต๊อบต่อ เมื่อจิตสงบรวมตัวดีแล้ว ก็ได้ยินเสียงดังขึ้นจากจิตของท่านเองว่า

“พรุ่งนี้ถ้าเราไม่ทันมันละก็ มันจะฆ่าทิ้งจริงๆ”

ตอนเช้า บรรดาศรัทธาขึ้นมาถวายอาหาร เห็นกิ่งไม้แทงทะลุหลังคาลงมา ก็ช่วยกันซ่อมแซม ถวายอาหารแล้วก็พากันกลับ โดย**หลวงปู่**ไม่ได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

พอตอนสายๆ **หลวงปู่หนู** เข้าที่นั่งสมาธิ ก็เห็นทั้งพระและชาวบ้านมาอยู่ที่ตีนเขาราว ๔๐ - ๕๐ คน ชาวบ้านต่างถือมีด พร้า และอีกส่วนหนึ่งถือจอบ เสียม บ่งบอกว่าเตรียมมาขุดหลุมฝังท่านด้วย

หลวงปู่ ทราบเหตุการณ์เช่นนั้นจึงนั่งรออยู่ อธิษฐานจิตแผ่เมตตาไปสู่กลุ่มคนเหล่านั้น

พระเณรกลุ่มเดิมขึ้นมาบนดอย แล้วยื่นจดหมายให้ “เรามีจดหมายมาให้ท่านอ่าน แล้วนิมนต์ให้ท่านลงไปที่วัดทางบ้าน”

หลวงปู่หนูท่านทราบเหตุการณ์ล่วงหน้าแล้ว จึงไม่ลงไป ท่านพูดว่า “โอ้ย เราลงไปไม่ได้หรอก ถ้าลงไปแล้วจะมีศรัทธาที่ไหนมาช่วยสร้างวัดให้เรา”

เจ้าคณะตำบลพยายามพูดจาเกลี้ยกล่อมให้**หลวงปู่หนู**ลงไปตามคำนิมนต์ในจดหมาย แต่ท่านไม่รับนิมนต์ ท่านเจ้าคณะฯ จึงให้ลงไปตามพวกที่รออยู่ที่ตีนเขาให้ขึ้นมา

พระและหัวหน้าฆราวาสช่วยกันพูดจาข่มขู่ขับไล่**หลวงปู่** โดยชาวบ้านที่มาด้วยส่วนใหญ่นั่งฟังพระท่านโต้ตอบกัน

หลวงปู่หนูตอบว่า **“เอาเถอะ อย่าได้มาขับไล่เราเลย เราขอปักจิตปักใจ ปักหลักลงในที่ตรงนี้ จะไม่โยกย้ายและถอยหนีไปที่ไหนอีกแล้ว เราจะสร้างวัดที่นี่ จะเป็นตายร้ายดีอย่างไรก็ช่าง จะขอเอาชีวิตของเรานี้เป็นที่ตั้ง ถวายต่อพระศาสนา ตั้งแต่เดี๋ยวนี้แหละ”**

แล้วท่านก็นั่งหลับตาเข้าสมาธิ หยุดโต้ตอบกับกลุ่มคนเหล่านั้น พร้อมกับตั้งสัจจะอธิษฐานอยู่ในใจว่า **“ข้าพเจ้าจะเริ่มต้นสร้างวัดตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป”**

กลุ่มคนเหล่านั้นพูดจาขับไล่ท่านอยู่พักใหญ่ๆ เห็นว่าไม่เป็นผล จึงพากันล่าถอยกลับไป

หลวงปู่หนูจึงปักหลักอยู่ที่ดอยแม่ปั๋งตั้งแต่บัดนั้น ถือเป็นวัดธรรมยุติวัดแรกในอำเภอพร้าว

ที่ดอยแม่ปั๋ง เป็นสถานที่สงบวิเวกแห่งหนึ่ง เมื่อก่อนนี้ไม่มีถนนตัดผ่าน และก่อนที่จะตั้งเป็นวัด เคยมีครูบาอาจารย์หลายองค์แวะเวียนมาปักกลดภาวนาอยู่ที่นี่ ได้แก่ **หลวงปู่มั่น หลวงปู่ตื้อ หลวงปู่แหวน หลวงปู่ขาว หลวงปู่สิม หลวงปู่พรหม หลวงพ่อคำบ่อ** เป็นต้น

สำหรับหลวงปู่หนูนั้น ท่านได้สัมผัสรู้ทั้งเหตุการณ์ในอดีต และความรุ่งเรืองในอนาคตของดอยแม่ปั๋ง รวมทั้งเป็นที่เดิมของท่านมาก่อน ท่านจึงตัดสินใจปักหลักอยู่ที่นั่นตลอดไป

หลวงปู่แหวน

เหตุการณ์ที่**หลวงปู่แหวน** ได้มาพำนักที่**ดอยแม่ปั๋ง**ได้กล่าวโดยละเอียดในประวัติของ**หลวงปู่แหวน**แล้ว ในที่นี้จึงขอเท้าความเอาเฉพาะเหตุการณ์สำคัญย่อๆ ดังนี้ : -

ในพรรษาปี พ.ศ. ๒๔๘๙ **หลวงปู่แหวน**พำนักอยู่องค์เดียวที่**วัดป่าบ้านปง** (วัดอรัญญวิเวก) อ.แม่แตง ช่วงนั้นท่านกำลังอาพาธเพราะแผลที่ขาอักเสบ

หลวงปู่หนูอยู่ที่ดอยแม่ปั๋ง ได้นิมิตในสมาธิว่ามีพระผู้เฒ่านอนบนพื้นดิน เมื่อพิจารณาดูก็รู้ว่า **หลวงปู่แหวน** อาพาธอยู่ที่ **วัดป่าบ้านปง** ท่านจึงได้เดินทางมาเพื่อรักษาพยาบาล

เพียงพบ**หลวงปู่แหวน** ครั้งแรกก็เกิดศรัทธาเลื่อมใสอยากนิมนต์ไปอยู่**ดอยแม่ปั๋ง**ด้วย แต่ด้วยความขาดแคลนทุกอย่างจึงไม่กล้าเอ่ยปาก เพียงแต่ไปเยี่ยมเยียนท่านเป็นครั้งคราวตลอดมา

ถึง พ.ศ. ๒๕๐๕ ขณะนั่งสมาธิ ได้นิมิตเป็นเสียง**หลวงปู่แหวน** บอกว่า **“จะมาอยู่ด้วยน่ะ”** จึงได้**รับหลวงปู่แหวน** ขึ้นมาอยู่ที่**ดอยแม่ปั๋ง** ตั้งแต่บัดนั้น

ขณะนั้น**หลวงปู่แหวน** อายุ ๗๕ ปี และ**หลวงปู่หนู** อายุ ๔๘ ปี

หลวงปู่แหวน ท่านตรากตรำจากการออกธุดงค์มาตลอด สุขภาพของท่านจึงทรุดโทรม และเจ็บป่วยเสมอมา

หลวงปู่แหวน ได้ตั้งสัจจะว่า **ข้อหนึ่ง** ท่านจะอยู่ที่ดอยแม่ปั๋งในฐานะพระผู้เฒ่า จะไม่รับภาระใดๆ ทั้งสิ้น ภาระทุกอย่างเป็นของหลวงปู่หนู ในฐานะเจ้าอาวาส **ข้อสอง** จะไม่ยอมออกจากวัดดอยแม่ปั๋งไปที่ไหนโดยเด็ดขาด และ**ข้อสาม** แม้เจ็บป่วยก็จะไม่ไปรักษาที่โรงพยาบาล

สำหรับข้อสามนั้น **หลวงปู่แหวน** ท่านอนุโลมตาม เมื่อท่านชราภาพมากแล้ว และ**พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ นิมนต์ให้หลวงปู่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล**

กลายเป็นยักษ์มาร!

เมื่อ**หลวงปู่แหวน** ท่านมาอยู่ที่ดอยแม่ปั๋ง โดยปล่อยวางภาระทุกอย่างหมดสิ้น **หลวงปู่หนู**ในฐานะเจ้าอาวาสจึงถูกดึงมาเกี่ยวข้องกับโลกภายนอกมากขึ้นทุกทีๆ เป็นภาระที่หนักหน่วงที่สุด แทนที่ท่านจะมีโอกาสทุ่มเทความเพียรแสวงหาทางหลุดพ้นตามที่ท่านปรารถนา กลับต้องมาสู้รบกับประชาชนเกือบทั้งประเทศ

เมื่อมองย้อนหลังครั้งที่**หลวงปู่แหวน**ยังอยู่ **หลวงปู่หนู**ท่านได้บำเพ็ญ**ขันติบารมี** อย่างยิ่งยวดทีเดียว

ช่วงแรกๆ มีผู้คนไปกราบ**หลวงปู่แหวน**ยังไม่มาก ทุกคนก็มีโอกาสกราบท่านอย่างใกล้ชิด ต่างก็อิ่มเอิบใจทุกคน

มาระยะหลัง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นต้นมา เมื่อผู้คนได้ประสบกับอภินิหารมหัศจรรย์จากหลวงปู่มากขึ้น กิตติศัพท์**หลวงปู่แหวน**ก็กระจายออกไปอย่างกว้างขวาง ผู้คนต่างหลั่งไหลมายังวัดดอยแม่ปั๋ง นอกจากจะมาทำบุญแล้ว คณะทัวร์ทุกคณะที่มาเชียงใหม่ ต่างก็มี**วัดดอยแม่ปั๋ง** เป็นสถานที่ยอดนิยมที่อยู่ในรายการทัวร์ด้วย

ในระยะที่**หลวงปู่แหวน**ท่านมีสุขภาพทางกายดี ไม่ป่วยไข้ พอออกรับแขกไหว ท่านก็จะออกมารับศรัทธาญาติโยมเสมอ กลุ่มหนึ่งกลับไป กลุ่มใหม่ก็มาถึง **หลวงปู่**หาเวลาพักไม่ได้เลย

เมื่อ**หลวงปู่แหวน**ท่านออกมานั่ง ต่างคนต่างก็อยากเข้าไปใกล้ชิดให้มากที่สุด ชิงกันกราบที่เท้าท่าน ดึงมือท่านมาลูบหน้าลูบหัวของตน ดึงชายจีวรท่านมาเช็ดหน้ามาลูบหัว แม้ผู้หญิงบางคนก็ไม่ละเว้น ต่างคนต่างเบียดเสียดเข้าไปจนเก้าอี้หลวงปู่แทบคว่ำไปก็มี เวลาท่านลุกยืนหรือเดิน ประชาชนก็ห้อมล้อมเบียดเสียดจนท่านเซไปเซมาก็มีบ่อย

พวกเราที่ทำกันแบบนี้ เคยคิดไหมว่าหลวงปู่ที่แก่เฒ่าอาพาธเรี่ยวแรงน้อย จะทนได้อย่างไร

บางคนก็มาขอท้าทายลองวิชา ต้องการทดสอบ**หลวงปู่แหวน**ว่าท่านเป็นพระจริงอย่างที่เขาเล่าลือกันหรือไม่

นักสร้างเหรียญสร้างพระก็มากดดัน หรือมาด้วยเล่ห์เหลี่ยมต่างๆ ให้ลวงปู่ปลุกเสกให้ จารแผ่นทองให้ มาขอโกนเส้นผมท่าน ขอตัดเล็บท่าน ขอขัดขี้ไคลท่าน เพื่อไปเข้าพิธีสร้างวัตถุมงคลต่างๆ

ทางวัดได้เข้มงวดกับการถ่ายรูปหลวงปู่มาก เพราะนัยน์ตาของหลวงปู่แพ้ต่อแสงแฟลชถ่ายรูป มีบางพวกขอถ่ายรูปหลวงปู่เอาไปกราบไหว้บูชา บางพวกถ่ายเอาไปอัดขาย เอาไปทำล็อกเก็ตขายก็ยังพอทำเนา

บางพวกถ่ายรูปในขณะที่หลวงปู่ฉันอาหาร มือท่านกำลังล้วงลงไปในบาตร ใบหน้าท่านก้มไปพิจารณาอาหารในบาตร ก็กลายเป็นรูปที่ท่านกำลังปลุกเสกวัตถุมงคลให้พวกเขา หรือเข้าประเคนของหลวงปู่ ก็กลายเป็นรูปหลวงปู่มอบวัตถุมงคลที่ปลุกเสกแล้วให้พวกเขาก็มี เพื่อเอาไปโฆษณาขายวัตถุมงคลของพวกเขา เพื่อให้เห็นว่าผ่านการปลุกเสกจากหลวงปู่แล้ว เป็นต้น

ผู้คนที่มาหา**หลวงปู่แหวน** นั้นมากันหลายรูปแบบ หลายจริตหลายกิเลสจริงๆ มาชนิดไม่เลือกเวลา มาถึงกันเมื่อไร ไม่ว่าดึกดื่นเที่ยงคืนก็จะต้องขอพบหลวงปู่ให้ได้

ทางวัดได้กำหนดเวลาให้กราบเยี่ยมหลวงปู่ แต่คนก็ทะยอยกันไปตลอดเวลา อ้อนวอนขอเข้ากราบเพราะเดินทางมาไกลบ้าง อ้างกลุ่มนั้นกลุ่มนี้บ้าง

บางครั้ง**หลวงปู่แหวน**ท่านอาพาธ ท่านไม่ออกมาก็หาว่ากีดกัน หรือกล่าวหาว่ากักขังหลวงปู่ไว้เหมือนนักโทษ หรือให้พบได้แต่คนรวย คนจนไม่ให้พบ สุดแต่จะสรรค์มาตำหนิติเตียน

หลวงปู่หนู ในฐานะเจ้าอาวาสจึงตกเป็นเป้าถูกกล่าวหาเป็นยักษ์เป็นมาร คอยกีดกันไม่ให้เข้าพบหลวงปู่ ลือกันไปปากต่อปาก และที่เขียนหนังสือโจมตี **หลวงปู่หนู** ก็มีมาก

แม้แต่คุณ **"ประสก"** นักเขียนคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์รายวันชื่อดัง ยังเขียนเปรียบเปรย**หลวงปู่แหวน** เป็นทองคำ ส่วน **หลวงปู่หนู** เป็นแค่ก้อนถ่าน แนะนำให้ประชาชนเลือกเอาเฉพาะทองคำ **"อย่าไปสนใจก้อนถ่านดำๆ ที่ชื่อหนูนั้นเลย"**

โอ้! เวรกรรมจริงๆ

จิตที่บริสุทธิ์เหมือนอย่าง**หลวงปู่แหวน** ท่านจะแยกแยะทองคำกับก้อนถ่านไม่ออกเชียวหรือ?

ผู้เขียน (รศ.ดร.ปฐม นิคมานนท์) ขอเชื่อ**หลวงปู่แหวน** ส่วนใครจะเลือกเชื่อคุณ **"ประสก"** ก็ตามใจ

บำเพ็ญขันติบารมี

หลวงปู่หนู สุจิตฺโต ต้องกลายเป็น "ทศกัณฐ์" ในสายตาของมหาชน ซึ่งเห็นท่านเป็นยักษ์มารมาจนทุกวันนี้

บทบาทของ**หลวงปู่หนู** ถูกกำหนดจาก ๓ เหตุผล สำคัญ ดังนี้

๑. ในฐานะเจ้าอาวาส **หลวงปู่หนู** ต้องทำหน้าที่ปกป้อง **หลวงปู่แหวน** และดูแลท่านให้อยู่โปรดญาติโยมให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้

๒. เป็นข้อตกลงระหว่าง**หลวงปู่แหวน** กับ**หลวงปู่หนู** ตั้งแต่แรกมาอยู่วัดดอยแม่ปั๋ง ว่า**หลวงปู่แหวน**ท่านวางภาระทุกสิ่งไม่ยุ่งเกี่ยวกับใคร และกับกิจการใดๆ ทั้งสิ้น **หลวงปู่แหวน**ท่านเคยต่อว่า**หลวงปู่หนู** ว่ารักษาข้อตกลงนี้ไว้ไม่ได้ แต่ท่านก็ไม่ถึงกับถือโทษโกรธเคืองอย่างจริงจังนัก **หลวงปู่หนู**ท่านทำดีที่สุดแล้ว

๓. ข้อนี้สำคัญที่สุด ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า **ในหลวงฯท่านไว้ใจและเห็นว่า หลวงปู่หนูองค์เดียวเท่านั้นที่จะปกปักรักษาหลวงปู่แหวนได้ พระองค์ท่านจึงมอบภารกิจนี้ให้หลวงปู่หนู**

เมื่อทราบดังนี้แล้ว ท่านผู้ใดยังเกลียดชัง และตำหนิ**หลวงปู่หนู**ก็แล้วแต่ดุลยพินิจของแต่ละท่านก็แล้วกัน

อีกประเด็นที่**หลวงปู่หนู**ถูกโจมตีมาก ก็ตรงที่ว่าเงินหลั่งไหลไปที่วัดดอยแม่ปั๋งมาก แล้ว**หลวงปู่หนู**เอาไปไหน? หลายท่านถึงกับเรียกหลวงปู่ว่า **"เสี่ยหนู"** ก็มี

ผู้เขียนไม่รู้ตื้นลึกหนาบางเรื่องนี้ แต่ลองประเมินดูค่าใช้จ่ายที่พอมองเห็น ก็มีสร้าง**อาคารสุจิณฺโณ อาคารพิพิธภัณฑ์หลวงปู่แหวน โบสถ์ ศาลา และสิ่งก่อสร้างที่วัดดอยแม่ปั๋ง** ตอนหลังก็มีโรงพยาบาล และโรงเรียน ลองประมาณดูก็ใช้เงินไปหลายพันล้านเหมือนกัน

พร้อมอุปกรณ์แพทย์ที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ก็เป็นพันล้านที่จังหวัดยโสธรอีกหลายแห่ง และหลังสุดก็ก่อสร้างพิพิธภัณฑ์หลวงปู่หนูด้วย

ลูกศิษย์บอกว่า **หลวงปู่หนู** ท่านไม่มีเงินเป็นของส่วนตัว มีแต่เงินวัด เงินของสงฆ์ ซึ่งท่านเป็นประธานในการเก็บรักษา และใช้จ่ายในนามของสงฆ์

หลวงปู่หนูกับผู้เขียน

ด้วยผมผู้เขียน (รศ.ดร.ปฐม นิคมานนท์) ถือ**หลวงปู่หนู สุจิตฺโต** เป็นครูอาจารย์องค์หนึ่ง ศรัทธาท่านอย่างสุดชีวิตจิตใจ

หลวงปู่หนูเองท่านไม่รู้จักผมว่าชื่ออะไร อยู่ที่ไหน แต่ถ้าเห็นหน้าท่านก็จำได้

เคยกราบเรียนแต่ต้นแล้วว่า สมัยที่**หลวงปู่แหวน** ท่านยังอยู่ผู้เขียนไม่มีบุญพอที่จะได้ไปกราบท่าน เพราะอยู่ในช่วงเรียนปริญญาโทที่ประเทศอังกฤษ ต่อมาก็ไปทำปริญญาเอกที่ประเทศแคนาดาอีกเกือบ ๔ ปี

หลังจาก**หลวงปู่แหวน** ท่านสิ้นแล้ว เคยพาคณะไปทอดผ้าป่าที่วัดดอยแม่ปั๋ง ดูเหมือนจะ ๓ ครั้ง พาคณะไปกราบและเที่ยวชมวัดสัก๔-๕ ครั้ง นอกนั้นก็ไปส่วนตัวหรือพาครอบครัวไป โดยไปนั่งสมาธิกับ**หลวงปู่หนู** บ้าง และไปนั่งสมาธิเองบ้าง

ช่วงหลังไม่อยากไปรบกวน**หลวงปู่หนู** สักปี-สองปีค่อยแวะเวียนไปกราบท่านสักครั้ง ทั้งๆ ที่ใจอยากไปบ่อยๆ ทั้งนี้ผู้เขียนตระหนักดีว่า **เวลาทุกเสี้ยววินาที ทุกลมหายใจเข้าออกมีความสำคัญต่อครูบาอาจารย์สายกรรมฐานมาก เพราะท่านใช้ทุกช่วงลมหายใจให้หมดไปกับการประคองจิตประคองใจทั้งสิ้น**

การบำเพ็ญเพียรแม้จะใช้ความพยายาม หรือใช้เวลายาวนานเพียงใดก็ตาม แต่การบรรลุธรรม อาจเป็นแค่เสี้ยวเวลาหายใจแวบใดแวบหนึ่งก็ได้ จึงไม่อยากไปขัดขวางท่าน

ผู้เขียนมั่นใจว่าไปทุกครั้ง **หลวงปู่หนู**ท่านจะต้องรู้ และท่านรู้ตั้งแต่ออกจากบ้านด้วยซ้ำ

ครั้งหลังสุด ผู้เขียนและครอบครัวไป**วัดดอยแม่ปั๋ง** เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ หลังออกพรรษาแล้ว ในกลุ่มก็มีคุณแม่ ภรรยา

ลูกชายคนโต **หลวงตาสุโฉม สุธีโร** (พระภิกษุ น.อ.เก่งกิจ อนันต์ภักดี) และพระลูกชายคนเล็กที่บวชอยู่กับหลวงพ่อเปลี่ยน ที่วัดอรัญญวิเวก อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ก่อนลงจากดอย พวกเราแวะไปกราบ**หลวงปู่หนู** ช่วงนั้นท่านไม่ค่อยสบาย นอนใช้จีวรคลุมโปงอยู่บนเตียงที่กุฏิชั้นล่าง พวกเราผู้ชายถวายนวดแขนนวดขาท่าน ถามเรื่องในอดีตเกี่ยวกับครูอาจารย์ที่เราสงสัย ท่านก็พูดให้ฟังอย่างชัดเจน

ผู้เขียนกราบเรียนท่านว่า “ตอนนี้ผมกำลังสร้างเจดีย์หลวงปู่มั่นที่บ้านแม่กอย กับเจดีย์หลวงปู่บัว-หลวงปู่เพ็ง ที่จังหวัดร้อยเอ็ด” แล้วสัพยอกท่านว่า “หลวงปู่ ขอแบ่งให้ผมสัก ๓ ล้าน จะได้สร้างเจดีย์ให้เสร็จ”

“เฮ้ย! มีเงินซะที่ไหนล่ะ ก็ทำโรงพยาบาล ทำโรงเรียน และก็เพิ่งทำพิพิธภัณฑ์เสร็จ พวกก็โจมตีอีก เลยต้องปิดกุญแจไว้ ตัดโอกาสให้ผู้ศรัทธาได้เข้ากราบไหว้...”

รบกวนท่านนานพอสมควรแล้ว จึงถามท่านประโยคสุดท้ายว่า “ปีนี้หลวงปู่อายุเท่าไรครับ”

“เก้าสิบแปด ขาดอีกสิบเจ็ดวันก็จะเท่าหลวงปู่แหวนแล้ว”

ผู้เขียนรู้ว่าท่านอายุ ๘๘ ปีเต็ม ย่างเข้า ๘๙ ดูท่าท่านจะหลงตามที่ชาวบ้านเขาว่ากัน จึงถามย้ำว่า “๙๘ จริงหรือหลวงปู่?”

หลวงปู่พูดเสียงดุๆ “เออซิวะ ๙๘ แน่ๆ ไม่ต้องสงสัย ไปกลับกันได้แล้ว”

พวกเรากราบลา ไปส่ง**หลวงตาสุโฉม** ที่วัดอรัญญวิเวก อ.แม่แตง แล้วก็ตีรถเข้ากรุงเทพฯ

ไม่มีใครเฉลียวใจในเรื่องอายุของ**หลวงปู่หนู** คิดว่าท่านคงหลงอย่างที่เขาว่ากัน วันรุ่งขึ้น วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เลขท้ายล็อตเตอรี่

รางวัลที่ ๑ ออกเลข ๙๘

ผู้เชี่ยวชาญเรื่องหวยให้ความเห็นว่า "หลวงปู่ท่านบอกบนเขาก็หมายถึง**เลขบน! และถ้าเป็นรางวัลที่หนึ่งก็สามล้านตามที่ขอ!"**

บนหรือล่างพวกเราก็ไม่มีความรู้เรื่องนี้หรอกครับ ไม่เคยสนใจดูมันจะเป็นศาสตร์ลึกล้ำเกินกว่าที่เราจะเข้าใจได้

ปิดท้าย เรื่องพิพิธภัณฑ์ของหลวงปู่หนู แม้สร้างเสร็จแล้วก็ยังเปิดให้ประชาชนชมไม่ได้ เพราะถูกโจมตีว่ารูปปั้นหลวงปู่หนูใหญ่กว่ารูปปั้นหลวงปู่แหวนที่เป็นครูอาจารย์

เขาน่าจะรายงานให้หมดว่า มันอยู่คนละที่กัน พิพิธัณฑ์หลวงปู่แหวนอยู่ในมณฑปบนเขา พิพิธภัณฑ์หลวงปู่หนูอยู่เชิงเขา

ก็ในเมื่อเป็นพิพิธภัณฑ์ของหลวงปู่หนู หลวงปู่หนูท่านก็ต้องเด่น แม้รูปปั้นหลวงปู่แหวนซึ่งเป็นครูอาจารย์จะเล็ก แต่ก็อยู่ในที่ที่ท่านเทอดทูน แล้วไม่ถูกหรือ?

ก็เป็นเรื่องนานาจิตตังครับ

ท่านจะเชื่อพระ หรือจะเชื่อเปรต ก็เลือกเอาเถอะครับ!

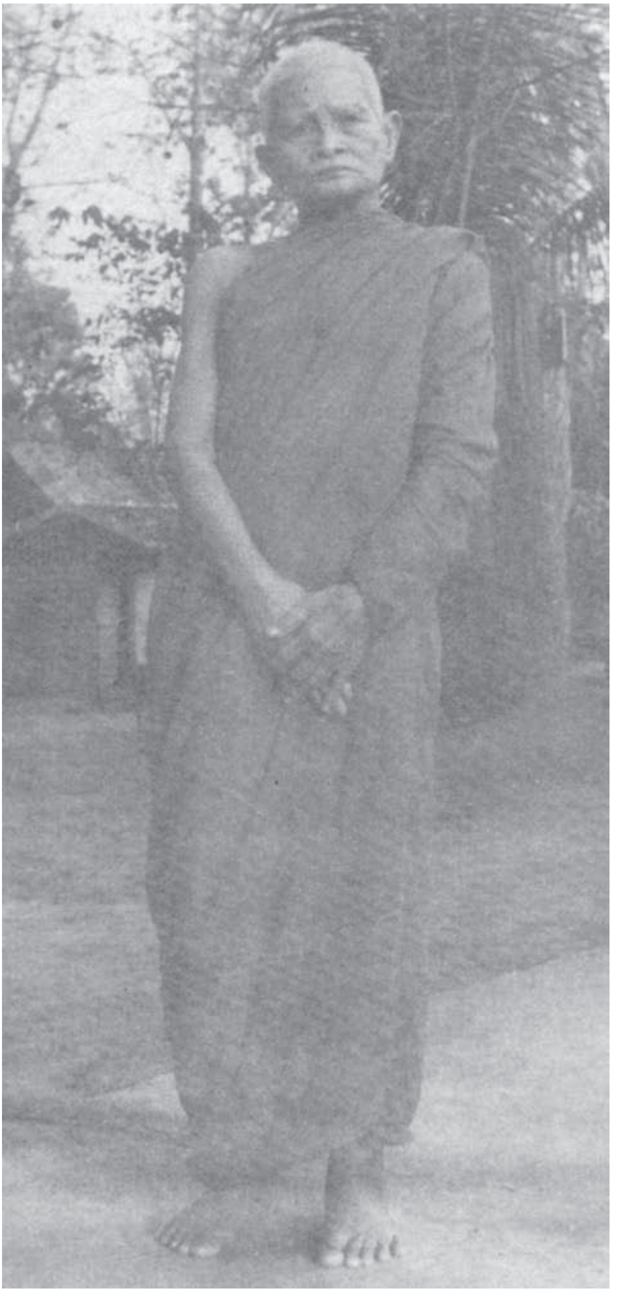
สวัสดี
ปฐม นิคมานนท์
๑ มกราคม ๒๕๔๖
๐๕.๕๕ น.

ป.ล. ท่านที่สนใจจะไปนั่งกรรมฐานกับ**หลวงปู่หนู** คงจะช้าไปแล้วครับ เพราะท่านปล่อยวางทุกอย่างแล้ว คงต้องไปนั่งที่วัดเอง แล้วอธิษฐานจิตถึง**หลวงปู่แหวน**กับ**หลวงปู่หนู** ให้ท่านแผ่บารมีมาช่วยก็แล้วกัน

ภาค ๒
ธรรมโอวาท
หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

รวบรวมและเรียบเรียงโดย
พระนาค อตฺถวโร
วัดสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

กัณฑ์ที่ ๑

ปัจจุบันธรรม

เอามรรคที่เกิดขึ้นจากกายจากใจ น้อมเข้ามาหาตน น้อมเข้ามาในกาย น้อมเข้ามาในใจ ให้มันรู้แจ้งเห็นจริงในใจนี่แหละ อย่าไปยึดไปถือเอาที่อื่น

ถ้ารู้ตามแผนที่ปริยัติธรรม ไปยึดไปถือเอาสิ่งต่างๆ ไปตามแผนที่ปริยัติธรรมต่างหาก ต้องน้อมเข้าหากาย ต้องน้อมเข้าหาใจ ให้มันแจ้งอยู่ในกายนี้ ให้มันแจ้งอยู่ในใจนี่ มันจะหลงมันจะเขวไปอย่างไรก็ตาม พยายามดึงเข้ามาจุดนี้ น้อมเข้ามาหากายนี้ น้อมเข้ามาหาใจนี้ เอาใจนี่แหละนำออก ถ้าเอามากบางทีมันก็เขวก็ลืมไป น้อมเข้ามาหากายน้อมเข้ามาหาใจนี้ มีเท่านี้แหละหลักของมัน

ถ้าออกจากกายใจแล้ว มันเขวไปแล้วหลงไปแล้ว น้อมเข้ามาสู่กายสู่ใจแล้วก็ได้หลักใจดี **ธรรมะก็คือการรักษากายรักษาใจ น้อมเข้ามาหากายน้อมเข้ามาหาใจนี้แหละ**

ศีล ตั้งอยู่ในกายนี่แหละ ตั้งอยู่ในวาจานี่แหละ และตั้งอยู่ในใจนี่แหละ ให้น้อมเข้ามานี้มันจึงรู้ ตั้งหลักได้ ถ้าส่งออกไปจากนี้มันมักหลงไป

เอาอยู่ในกายในใจนี้ น้อมเข้ามาสู่อันนี้ นำหลง นำลืมออกไปเสีย เอาให้เป็นปัจจุบัน เอาจิตเอาใจนี่ละวางถอดถอนออก ทางกายก็น้อมเข้ามาให้รู้แจ้งทางกาย น้อมเข้ามาหาใจของตนนี้ให้มันแจ่มแจ้ง ถ้าไปยึดถือเอาอย่างอื่นมันเป็นเพียงสัญญาความจำ น้อมเข้ามารู้แจ้ง

ในใจของตนนี้ รู้แจ้งในกายของตนนี่ **นอกจากนี้เป็นแต่เพียงอาการของธรรม**

ยกขึ้นสู่จิต น้อมเข้ามาหาจิตหาใจนี้ ความโลภ ความหลง ความโกรธ กิเลส ตัณหา มันก็เกิดขึ้นที่นี่แหละ ต้องน้อมเข้ามาสู่จุดนี้ ถ้าน้อมเข้าหาจุดอื่นเป็นแผนที่ปริยัติธรรม รู้กายรู้ใจแจ่มแจ้งแล้ว นอกนั้นเป็นแต่อาการ บางทีไปจับไปยึดสิ่งนั้นสิ่งนี้มันก็หลงไป

ทำให้มันแจ้งอยู่ในกายแจ้งอยู่ในใจ มีสติสัมปชัญญะ สติสัมโพชฌงค์ สัมมาสติ ก็อันเดียวกันนี่แหละ ให้พิจารณาอยู่อย่างนี้ อาศัยความเพียรความหมั่น

คำว่าสติ ก็รู้ในปัจจุบัน สัมปชัญญะรู้ในปัจจุบัน รู้ในตน รู้ในใจเรา นี้แหละ รู้ในปัจจุบัน รู้ละความโลภ ความโกรธ ความหลง ราคะ กิเลส ตัณหา เหล่านี้ละออกให้หมด ละออกจากใจ ละอยู่ตรงนี้แหละ สติถ้าได้กำลังใจแล้วมันก็สว่าง

ตั้งจิตตั้งใจกำหนดเบื้องต้น คือ การกำหนดจิตหรือกำหนดศีล คือ กายก็บริสุทธิ์ วาจาก็บริสุทธิ์ ใจก็บริสุทธิ์ กำหนดนำความผิดออกจากกายจากใจของตน

เมื่อกาย วาจา ใจ บริสุทธิ์ สมาธิก็บังเกิดขึ้น รู้แจ่มแจ้งไปหาจิตหาใจ กายนี้ก็รู้แจ้ง รู้แจ้งในกายในใจของตนนี้

สติปัฏฐานสี่ สติ มีเพียงตัวเดียว นอกนั้นท่านจัดไปตามอาการ แต่ทั้งสี่มารวมอยู่จุดเดียว คือ เมื่อสติกำหนดรู้กายแล้ว นอกนั้น คือ เวทนา จิต ธรรม ก็รู้ไปด้วยกัน เพราะมีอาการเป็นอย่างเดียวกัน

อาการทั้ง ๕ คือ **อนิจฺจํทั้ง ๕, ทุกฺขํทั้ง ๕ อนตฺตา ทั้ง ๕** เป็นของไม่ยั่งยืน เราเกิดมาอาศัยเขาชั่วอายุหนึ่ง อนิจฺจํทั้ง ๕ ทุกขํทั้ง ๕ อนตฺตา

ทั้ง ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันก็สิ้นไปเสื่อมไป เราอาศัยเขาอยู่เพียงอายุหนึ่งเท่านั้น เมื่อรูปขันธ์แตกสลายมันก็หมดเรื่องกัน

การประพฤติปฏิบัติในปัจจุบัน สมมติกันให้ได้ชั้นนั้นบ้างชั้นนี้บ้าง อันนั้นมันเป็นสมมติ แต่**ธรรม** เช่น รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันไม่เที่ยง มันก็เป็นอยู่อย่างนั้น อนิจฺจํ ทั้ง ๕ มันก็เป็นอยู่อย่างนั้น รูปํ อนิจฺจํ, เวทนา อนิจฺจา, สญฺญา อนิจฺจา, สงฺขารา อนิจฺจา, วิญฺญาณํ อนิจฺจํ, มันก็เป็นอยู่อย่างนั้น เรามาอาศัยเขา สัญญาเราก็ไหลไปตามเวลา ดิน น้ำ ลม ไฟ สลายจากกันแล้วมันก็ยุติลง

ส่วนจิตเป็นผู้รู้ เมื่อละสมมติ วางสมมติได้แล้ว มันก็เย็นต่อไป กลายเป็นวิมุตติ ความหลุดพ้นไป เพราะสมมติทั้งหลายวางได้แล้วก็เป็นวิมุตติ

แต่ถ้าเอาเข้าจริงๆ แล้วมันมักจะหลง ถ้าเราตั้งใจเอาจริงๆ พวกกิเลสมันก็เอาจริงๆ กับเราเหมือนกัน เพราะฉะนั้นต้องอาศัยความหมั่นเพียรไม่ท้อถอย ถ้าละพวกกิเลสตัณหาได้มันก็เย็น สงบ สบาย

ถ้าจิตมันปรุงมันแต่งเป็นอดีต อนาคตไป เราก็ต้องเพ่งพิจารณา เพราะอดีตก็เป็นธรรมเมา อนาคตก็เป็นธรรมเมา จิตที่รู้ปัจจุบัน จึงเป็นธรรมโม

อาการทั้ง ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นอนิจฺจํ ให้ยืนอยู่ในปัจจุบันธรรม อดีต อนาคตเป็นธรรมเมา ธรรมโมคือเห็นอยู่รู้อยู่ในปัจจุบัน ตั้งอยู่ในปัจจุบัน ไม่ได้เป็นอดีต อนาคต ดับทั้งอดีตอนาคต แล้วเป็นปัจจุบันคือ ธรรมโม

ให้จิตรู้อยู่ส่วนกลาง คือ สิ่งที่ล่วงไปแล้วเป็นอดีต ยังไม่มาถึงเป็นอนาคต ไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง ส่วนทั้งสองนั้นให้เพ่งพินิจ คือ เราอยู่

ปัจจุบันธรรม มันจึงจะถูก เพราะปัจจุบันเป็นธรรมโม นอกจากนั้นเป็นธรรมเมา อดีต อนาคต

รู้ปัจจุบัน ละปัจจุบัน เป็นธรรมโม ถ้าไปยึดถืออดีตอนาคตอยู่เท่ากับไปเก็บไปถือเอาของปลอม ธรรมเหล่านี้เป็นปัจจัตตัง รู้เฉพาะตนละเฉพาะตน วางเฉพาะตน หมุนเข้าหากายหาใจนี่แหละ ถ้ามัวเอาอดีตอนาคต มันกลายเป็นแผนที่ไป

แผนที่ปริยัติธรรม จำมาได้มาก ไปยึดไปถืออย่างนั้นบ้างสิ่งนี้บ้างทั้งอดีตอนาคต ยิ่งห่างจากการรู้กายรู้ใจของเรา ความโลภ ความโกรธความหลง มันเป็นเชื้อของกิเลส มันอยู่ในแผนที่ใบลาน มันไม่เดือดร้อน **ถ้ามันอยู่ในใจมันเดือดร้อน เพราะฉะนั้น ถ้ามันเกิดขึ้นในใจ ให้เอาใจละเอาใจวาง เอาใจออก เอาใจถอน ปัจจุบันเป็นอย่างนี้**

ไม่ใช่จำปริยัติได้มาก พูดได้คล่อง เวลาเอาจริงๆ ไม่รู้จะจับอันไหนเป็นหลัก ปัจจุบันธรรมต้องรู้แจ้งเห็นแจ้งในกายใจของตนละวาง ถอดถอน ในปัจจุบัน มันจึงใช้ได้

ความโลภ ความโกรธ มันเกิดขึ้นในใจ น้อมเข้ามาแล้วละให้มันหมดราคะ, กิเลส, ตัณหา, มันเกิดขึ้นมา ละมันเสีย

เรื่องของสังขารมัน ก็ปรุง เกิดขึ้น ดับลง เกิดขึ้น ดับลง เอารู้เฉพาะปัจจุบัน อดีตอนาคตวางไปเสีย อดีตอนาคตเป็นธรรมเมาปัจจุบันเป็นธรรมโม ข้อนี้ถือให้มั่นๆ

การปฏิบัติเพ่งความเพียร เร่งเข้าๆ มันก็ค่อยแจ่มแจ้งไปเองถ้าจิตมันเป็นอดีตอนาคต วางเสีย เอาเฉพาะปัจจุบัน

การกระทำสำคัญ เวลาทำ ตั้งใจเข้าๆ ความโลภ ความโกรธความหลงมันมักเกิด เราต้องพิจารณาค้นเข้าหาใจ มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร

จิตมักจะเก็บอดีตอนาคตมาไว้ทำให้แส่ส่ายไปตามอาการ ให้เอาเฉพาะปัจจุบัน ธมฺโม น้อมเข้ามาให้ได้กำลังทางด้านจิตใจ ละวาง อดีตอนาคต อันเป็นส่วนธรรมเมา เพ่งพินิจเฉพาะ ธรรมโม

รักษากายให้บริสุทธิ์ รักษาวาจาให้บริสุทธิ์ รักษาใจให้บริสุทธิ์ น้อมเข้าหาใจให้รู้แจ้งใจนี้ กายก็ให้รู้แจ้ง เอาให้รู้แจ้งกายใจ จนละได้วางได้ เพ่งจนเป็นร่างกระดูก

ทำได้อย่างนี้ก็พอสมควร เอาให้มันรู้แจ้งเฉพาะกายใจนี้ ไม่ต้อง เอามาก ถ้าเอามากมันมักไปยึดเป็นอดีตอนาคตไปเสีย ข้อนี้สำคัญ เกิดขึ้นแล้วมันก็ดับ เกิดขึ้นแล้วมันก็ดับตัวสัญญา

ตั้งหลักไว้ อดีตอนาคตเป็นธรรมเมา ปัจจุบันเป็นธรรมโม **ระลึก ดับ ละ วาง ในปัจจุบันจึงเป็น ธรรมโม** เมื่อจิตอยู่ในปัจจุบัน ธรรม อดีตอนาคต ถ้ามันเกิดมันก็ต้องดับลงไป

ต้องหมั่นต้องพยายามเข้าหาจุดของจริง อดีต อนาคต ปัจจุบัน สามอย่างนี้แหละเป็นทางเดินของจิต ความโลภ ความโกรธ ความหลง ราคะ กิเลส ตัณหา มันก็เกิดขึ้นในใจนี้แหละ มันแสดงออกจากใจนี้ ให้น้อมเข้ามาๆ ถึงอย่างนั้นกิเลสทั้งหลายมันก็ยังทำลายคุณความดีได้ เหมือนกัน

แต่ถ้ามีสติ ความชั่วเหล่านั้นมันก็ดับไป

กัณฑ์ที่ ๒

ตา หู จมูก เป็นเหตุ

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๒๕

ภาวนา กำหนดใจ ถ้ากำหนดใจได้แล้ว มันจึงรู้พุทโธเป็นมรรคของใจ ถ้าภาวนากำหนดจิตยังไม่ได้ มันก็แพ้กิเลส กิเลสมันอยู่ก่อน

ต้องมีสติรักษาใจจึงจะดี ถ้าไม่มีสติ จิตก็จะไปเกาะเกี่ยวอันนั้นอันนี้ทั่วไป พาให้หลงไป

เวลาหลงไป เช่นหลงอะไรก็ให้ยกอันนั้นขึ้นสู่การพิจารณา ตัวอย่างกาย ให้เพ่งแยกส่วนของกายออก แต่ละส่วนเต็มไปด้วยของไม่สะอาดไหลเข้าไหลออกตลอดอยู่ทุกขณะ

การที่พิจารณาแยกแยะจนเห็นเป็นของไม่งามไม่ใช่ของง่ายในเมื่อจิตยังแส่ส่ายหาอารมณ์อยู่

ต้องอาศัยความพากเพียรอดทน เมื่อจิตมีกำลังมันจึงสงบ ถ้ามัวเกียจคร้านอยู่ จิตมันก็ไม่เป็นไป ตัวขี้เกียจขี้คร้านนี้แหละเป็นตัวทำให้เสีย เป็นตัวกิเลส เวลานั่งประเดี๋ยวหาวประเดี๋ยวหาว พวกนี้เป็นกิเลสทั้งนั้นแหละ ถ้าพร้อมด้วยการกระทำจึงจะได้กำลัง ถ้าไม่พร้อมมันก็ไม่มีกำลัง

ร่างกายของเรานั้นที่เราเห็นว่างาม ก็เพราะมีของไม่สะอาดเต็มท้อง-เต็มไส้อยู่ ถ้าในท้องในไส้ไม่มีอะไรเลย ลองดูซิมันจะงามไหม ถ้าของในท้องในไส้ไหลออกหมด มันก็เหี่ยวแห้งเหลือแต่หนังหุ้มกระดูกเท่านั้น

ถ้าพูดกับความจริงแล้ว ทั้งร่างกายเต็มไปด้วยของเสียทั้งหมด ถึงอย่างนั้นก็ยังหลงไปว่าเป็นของสวยงาม

แต่ใจมันไม่ว่าเต็มไปด้วยของไม่สะอาดหนา **เราต้องภาวนาพิจารณากลับไปกลับมา** ทบไปทวนมาอยู่นั้นแหละ เราไปหลงของไม่งาม จับอันนั้นต่ออันนี้ เลยเห็นว่างามจนติดจนหลง

การภาวนา ถ้านอนภาวนา มันเป็นภาวนอนไปเสีย การฉันอาหาร ถ้าฉันมากเกินไป เวลาภาวนาก็นั่งหลับไปเสีย มันหลายเรื่องหลายราว ถ้าอะไรมันมากไปจิตมันไม่สงบ ห้ามมันไม่ฟัง อาหารมันทับ

พวกเรานอนกันอยู่ในท้องของมารดาตั้ง ๙ เดือน ๑๐ เดือน จึงจะออกมาพ้น ร้องไห้อุแว้ๆ ได้ ถ้าดีใจก็หัวเราะเสียใจก็ร้องไห้...

กามนี้เราเคยติดมาแล้วนับอเนกอนันต์

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์เร่งความเพียรจนรู้แจ้งเห็นจริง กามตัวเดียวที่ทำให้สัตว์ตาย กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา เอาเข้ากลายเป็น กามตันหน้า ภวตันตา วิภวตันใจ

เมื่อกามเหล่านี้เข้าไปอุดไปตัน หน้า ตา ใจ แล้วก็เกิดความหลง ความรัก ความชัง ความพอใจ ก็เพราะกาม ความไม่พอใจก็เพราะกาม มันเกิดขึ้นกับใจ

ตา เป็นเหตุ หู เป็นเหตุ จมูก เป็นเหตุ เป็นเหตุแห่งความรักความชัง

ตา เป็นเหตุ เมื่อได้เห็นรูปสวย รูปงาม รูปอัปลักษณ์น่าเกลียดน่าชัง หู เป็นเหตุ ได้ยินเสียงการประโคมขับร้องอันไพเราะ หรือเสียงน่ารำคาญ จมูกและใจก็เหมือนกัน ถ้าดีเป็นน่ารัก มันก็ติดก็หลง ถ้าตรงกันข้าม มันก็เกลียดก็ชัง จึงว่ามันเป็นเหตุ

การฆ่ากันก็เพราะกาม รักกันก็เพราะกาม ทั่วอากาศทั่วพื้นน้ำและบนบกเต็มไปด้วยกาม กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา ถ้าจะขยายออกไป มันก็ไม่มีที่สิ้นสุดหรอกกาม เพราะความพอใจและไม่พอใจก็เกิดจากกามทั้งสิ้น

พิจารณาให้ดีๆ เป็นอย่างไรมันจึงหลงไป จนกลายเป็นบ๋อยรับใช้ไป

กัณฑ์ที่ ๓

ให้ตั้งสัจจะ

แสดงแก่พระภิกษุ
วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗

การปฏิบัติ เราจะเดินก็ให้ตั้งสัจจะไว้ว่า จะเดินเท่านี้เท่านั้น หรือเราจะนั่งวันหนึ่งคืนหนึ่ง หรือถ้าเราสู้ไม่ไหวเราก็เอาแต่พอสมควร ให้ตั้งใจจริงๆ

กำหนดตั้งสัจจะไว้ในจิตในใจ ละความมัวเมาออกให้หมด คอยกำหนดจิตเข้ามาสู่ภายในให้ใจเบิกบาน ตั้งความสัตย์ว่าจะภาวนาเป็นเวลาเท่านั้นเท่านี้ หรือถ้าจะเดินก็ให้กำหนด ระวังรักษาจิตใจของเราให้แช่มชื่นเบิกบาน **ไม่ปล่อยใจให้เป็นธรรมเมา รักษาจิตใจให้ตั้งอยู่เฉพาะธรรมโม**

อย่าละความเพียรความพยายาม ให้เพียรไปติดต่อกัน จะเป็นวันหนึ่งหรือคืนหนึ่งก็ได้ เช่น ตั้งสัจจะว่าจะนั่งตลอดคืนจะไม่นอนอย่างนี้ ตั้งสัจจะไว้อย่างนี้เป็นการดี ตั้งสัจจะต่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วตั้งใจให้ดี คอยระวังรักษาจิตใจของเรานั้นแหละ ให้ผ่องใสตลอดไป

ให้พยายามรักษาความดี ความหมั่น ความขยัน ของเราไว้ ให้สละความเกียจคร้านออกไปเสีย **ปกติจิตของเรานี้มักจะไหลไปสู่ความเกียจคร้าน ความลุ่มหลง**

เราต้องพยายามหาอุบายมาเตือนตนอยู่เสมอ ด้วยความเพียร ความหมั่น ให้รักษา กาย วาจา ใจ ของเราให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ในสิกขาวินัย นำความผิดความชั่ว ออกจากกาย จากวาจา จากใจ

อาศัยความเพียรเป็นไปติดต่อ จึงจะชนะความเกียจคร้านได้ ความมัวเมา ความประมาทอันใดมีก็ให้ละเสียให้วางเสีย ทำจิตใจของเราให้ตั้งอยู่ในธรรมโม พิจารณากลับไปกลับมาอยู่อย่างนี้ ต้องอาศัยความเพียร ความหมั่นความขยัน ไม่เช่นนั้นจิตมันจะตกไปสู่ความเกียจคร้าน

เราต้องตักเตือนข่มขู่ ชักจูงแนะนำจิตของเราด้วยอุบายแยบคาย ถ้าจิตใจมันเกียจคร้าน เราต้องหาอุบายมาตักเตือน ชักจูง แนะนำ ให้มีความอาจหาญ ร่าเริง ให้เกิดความอุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร ไม่ปล่อยให้จิตนั่งเฉยเกียจคร้าน

เราต้องละความเกียจคร้าน ความไม่ดีของจิตด้วยอบรมภาวนา อย่างนี้ ถ้าเราตักเตือนชี้นำด้วยอุบายอันชอบ ในที่สุดจิตก็จะฟังเหตุผล เกิดความมุมานะพยายามในความเพียร เราต้องข่มขู่ตักเตือนบ่อยๆ ในสมัยที่จิตนิ่งเฉยต่อความเพียร

ถ้าเราคอยประคับประคองจิต ด้วยอุบายข่มขู่ตักเตือนด้วยอุบายแยบคาย จิตย่อมจำนนต่อเหตุผล ระวังรักษาสติไว้อย่าให้หลงลืม ฝึกหัดให้เกิดความรู้ความฉลาดเกิดขึ้นในจิตในใจของตน

จิตของเรา ถ้ามันเกียจคร้านขึ้นมา มันจะให้เรานอนท่าเดียว ถ้ามันเกิดอย่างนี้ขึ้นมา เราต้องหาอุบายมาข่มขู่ ตักเตือน อุบายใดที่ยกขึ้นมาชี้แจงแล้วจิตยอมเชื่อฟัง นั่นแหละคืออุบายที่ควรแก่จิตในลักษณะนั้นและในขณะนั้นๆ ถ้าเราไม่ข่มขู่ชี้โทษโดยอุบายที่ชอบ ใครเขาจะมาตักเตือนเรา

บางครั้งจิตถ้ามันเกียจคร้านขึ้นมา มันจะวางเฉยในอารมณ์ทั้งหมด ในลักษณะเช่นนี้แหละ เราต้องหาอุบายมาทำให้จิตตื่นให้ได้ เช่นไหว้พระสวดมนต์ หรือยกธรรมบทใดบทหนึ่งขึ้นมาพิจารณา

ให้ตั้งอยู่ในความหมั่นความเพียร ในคุณงามความดีของตน พยายามเพ่งดูในจิตในใจของเรานี้แหละ ถ้าไม่อาศัยความขยันหมั่นเพียรไม่ได้ จิตเรานี้มันมักจะไหลไปสู่อารมณ์ต่างๆ เป็นอดีตอนาคตไป เราต้องหาอุบายมาชี้แจงให้ตั้งอยู่ในปัจจุบันธรรม

ถ้าเราไม่หมั่นหาอุบายมาอบรมจิตแล้ว ส่วนมากจิตมักจะเกิดความเฉื่อยชา วางเฉย ดังนั้น อุบายจึงเป็นของสำคัญ ยกขึ้นสู่การพิจารณาชี้แจง ให้จิตอาจหาญ ร่าเริง เห็นแจ้งในจิตในใจของเรา

ถ้าจิตยิ่งเกิดเกียจคร้านเท่าไรเราก็ต้องเพิ่มความพยายามตักเตือนโดยอุบายให้มากขึ้นให้เท่าเทียมกัน จนเกิดความขยันขันแข็งเบิกบานผ่องใส

ให้ตั้งอกตั้งใจ ตั้งสัจจะ ตรงต่อคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ให้เกิดความอุตสาหะวิริยะ ความพากความเพียรในภาวนา ในคุณความดี

ให้ตั้งอยู่ในสิกขาวินัย ในความหมั่นความเพียร

ให้ตั้งความสัจความเพียรไว้ อย่าเป็นคนเกียจคร้าน พระพุทธเจ้าสั่งสอนเราให้ตั้งอยู่ในมรรคในผล ให้พยายามรักษาจิตรักษาใจของเรา อาศัยความองอาจกล้าหาญ ในความพากเพียรของเรา อย่าอ่อนแอท้อแท้ เราต้องสู้กับทุกสิ่งทุกอย่าง ถ้าองอาจกล้าหาญจึงจะผ่านอุปสรรคไปได้

ให้รักษาตา รักษาหู รักษาจมูก รักษากาย รักษาใจของตนในทุกอิริยาบท ยืน เดิน นั่ง นอน

กัณฑ์ที่ ๔

ปัจจุบันธรรมเป็นธรรมโม

แสดงวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๓

ความคิดทั้งที่เป็นอดีต อนาคต เมื่อเราคิดขึ้นมาพร้อมกันมันก็ดับ **ท่านเจ้าคุณอุบาลีฯ** ท่านกล่าวว่า **อดีตและอนาคตมันก็อันเดียวกันนั่นแหละ** ความตัวเดียวนี้แหละ อดีตและอนาคตก็อันนี้แหละ ปัจจุบันก็อันนี้แหละ **แต่ปัจจุบันนี้เป็นธรรมโม อดีตอนาคตเป็นธรรมเมา**

เรื่องของสังขารทั้งหลาย มันปรุง มันแต่ง มันเกิด มันดับ อยู่นี้ มันแสดง **อนิจจํ ทุกขํ อนตฺตา** อยู่นี้แหละ สมควรจำต้นมันไว้ **ต้นเหตุ อดีต อนาคต เป็น ธรรมเมา ปัจจุบัน เป็นธรรมโม** จำไว้ให้แม่น น้อมเข้ามาสู่กายสู่ใจของตน น้อมเข้ามาในกาย ให้รู้แจ้งเห็นแจ้ง จนเห็นเป็นโครงกระดูก

ธรรมทั้งหลายก็ต้องรู้แจ้งกายนี้ รู้แจ้งใจนี้ จึงจะเป็นผู้รู้

เช่นพระภิกษุผู้เดินทางขณะบิณฑบาต ภาวนาไปก็น้อมกายนี้เข้ามา น้อมเข้ามาๆ ให้มันเห็นแจ้ง เห็นจนเป็นร่างกระดูก พอดีไปถึงบ้านหลังหนึ่ง ไปยืนอยู่หน้าบ้านหลังนั้น ขณะเดียวกัน สามีภรรยาเจ้าของบ้านนั้นแหละเกิดมีปากมีเสียงกันขึ้น ภรรยาหลบออกจากบ้านไป เดินผ่านหน้าภิกษุนั้นไป สักครู่หนึ่งสามีก็เดินมา และถามพระภิกษุว่าพระคุณเจ้าเห็นสตรีเดินผ่านมาทางนี้บ้างไหม พระภิกษุตอบว่า ขณะที่ยืนอยู่ตรงนี้ไม่เห็นสตรีเดินผ่านมา มีแต่ร่างกระดูกผ่านไปเท่านั้น

ฝ่ายสามีจึงคิดในใจว่า ทำไมเราถามหาสตรีแต่พระคุณเจ้าบอกว่าร่างกระดูกเดินผ่านไป

อันนี้แหละ ท่านที่ทำได้กำหนดได้ ทำให้เกิดกำลังกายกำลังใจ เมื่อกำหนดได้เช่นนี้ก็จะวางหมด ไม่เข้าไปข้องเกี่ยวกับเนื้อหนังมังสา เห็นแต่สักว่าร่างกระดูก มีตับไตไส้พุงอยู่ภายใน นี้แหละการพิจารณากายพิจารณาใจ ให้รู้แจ้งเห็นแจ้ง อยู่ภายในใจอย่างนี้

ถ้าว่าตามหลักปริยัติธรรมแล้วมันมากมาย แต่ก็เอาของเก่านี้แหละ กลับไปกลับมา เล่นของเก่าอยู่นี้แหละกลับไปกลับมา ไม่มีที่สิ้นสุด ต้องเอาให้แจ้งรู้รอบสังขาร เมื่อรู้รอบสังขารทั้งหลายแล้วจึงดับต้นเหตุมันได้ รู้เท่าสังขาร สังขารทั้งหลายดับไปหมด ใจมันก็สงบลงไป รู้ธรรมเป็น **นะ** ก็ว่าเป็นธรรมก็ได้ เป็น **นะโม** ก็ว่า

อตีตา ธรรมเมา อนาคตา ธรรมเมา ปัจจุบัน เป็นธรรมโม

ตั้งหลักอย่างนี้ไว้เสียก่อน ถ้าเพลิดเพลินหลงไปให้ยกขึ้นพิจารณาอดีตอนาคตเป็นธรรมเมา ปัจจุบันเป็นธรรมโม มันหลงของเก่านี้แหละ **ทำเข้าไปให้จิตมีกำลัง ถ้าจิตยังไม่มีกำลัง ดูประหนึ่งว่าการทำนี้มันลำบาก**

บุคคลผู้ปกครองคนหมู่มาก ซึ่งแต่ละคนก็มีความเกิด แก่ เจ็บตาย ด้วยกันทั้งสิ้น ละความชั่ว เอาไปๆ เวลามันหลง ต้องจำที่ต้นเหตุคือตัวสังขาร มันมักจะไปเป็นอตีตาธรรมเมา อนาคตาธรรมเมา ปัจจุบันเป็นธรรมโม

ฐีติ ภูตํ ตั้งอยู่ ไม่ไปไม่มา ไม่ออกไม่เข้า อันนี้เป็นของจริง ไม่ออกไม่เข้า ไม่เสียหาย นี้คือ **ฐีติ ธมฺโม** ใจมันตั้งอยู่ในนั้น มันไม่ไปที่ไหน ถ้าทำให้ได้ **ของจริงมันตั้งอยู่ในนั้นแหละ รู้แจ้ง เห็นแจ้ง**

ส่วนมากคนทั้งหลายมักจะได้มากในด้านความจำ แต่ถ้าเอาเข้าจริงๆ หลบเข้าไปตรงนั้นที หลบเข้าไปตรงนี้ที หลงลายเลย

การกระทำเป็นสิ่งสำคัญ ทำเข้าๆ เมื่อได้กำลังแล้วมันเกิดเอง จำหัวข้อ อดีต อนาคต ปัจจุบัน **ปัจจุบันเป็นธรรมโม อดีตอนาคตเป็นธรรมเมา จำหลักอันนี้ไว้ให้ดี สังขารมันเกิดอยู่ตรงนี้แหละ**

ว่าไปก็ไม่มีที่สิ้นสุด ประเดี๋ยวเอาอย่างนั้น ประเดี๋ยวเอาอย่างนี้ เอาเข้าๆ ไม่มีที่สิ้นสุด ก็เลยลืมหลักไปเสีย ให้ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันนี้แหละ เร่งเข้าความเพียร ไม่หลับไม่นอน บางทีก็หลงลายไปบ้างเหมือนกัน

อตีตาธรรมเมา อนาคตาธรรมเมา ปัจจุบันเป็นธรรมโม ตั้งอยู่ในฐีติ ภูตํ ตั้งอยู่ ไม่ได้ไปที่ไหน ไม่ว่าอดีตอนาคต

หลวงปู่มั่น ท่านว่าไม่ต้องเอามาก เอาเพียงเล็กน้อยก็พอแล้ว อตีตาธรรมเมา อนาคตาธรรมเมา ปัจจุบันเป็นธรรมโม ประเดี๋ยวยกอันนี้ขึ้นมา ประเดี๋ยวยกอันนั้นขึ้นมา ไม่มีที่สิ้นสุด ยกของเก่านั่นแหละ ไม่รู้ของเก่า ถ้ารู้ของเก่าก็เป็นอันแล้วกัน ถ้ายังไม่รู้ของเก่า มันก็ทับอยู่นั่นแหละ

สติสัมปชัญญะก็ดี สัมมาสติก็ดี ก็อันเดียวกันนั่นแหละ คิดดีก็ตามคิดชั่วก็ตาม มันเกิดขึ้นแล้วมันก็ดับ มันอันเดียวนั่นแหละ มันหมุนไปหมุนมาอยู่นั่นแหละ เอาสตินำออกเสียจากความชั่ว อันเป็นส่วนดีก็รักษาไว้ อันเป็นส่วนทุกข์ก็ให้ละเว้นเสีย

สติสัมปชัญญะ สัมมาสติ ก็อันเดียวกันนั่นแหละ มีหน้าที่กำหนดรู้ที่เกิดของธรรม ที่ดับของธรรม รู้อยู่ที่เดียวนี้แหละ ละอยู่ที่เดียวนี้แหละ วางอยู่ที่เดียวนี้แหละ การปรารภความเพียรก็เอาสตินี้แหละ

เวลาเกิดความคับขัน ก็ให้น้อมเข้ามา ปฏิบัติอยู่ ให้เพียรเพ่งอยู่จนหายสงสัย **เพ่งจนหายสงสัย** อันนี้สำคัญมาก เพ่งเข้ามาสู่จิตสู่ใจ อย่าไปเพ่งออกภายนอก เพ่งจนหายสงสัย จนไม่มีเกิดไม่มีดับ พราหมณา

จารย์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ เพียรเพ่งอยู่จนมันดับไปเอง แม้เกิดขึ้นแล้วมันก็ดับไปเอง แต่อย่าเข้าไปยึดถือในอะไรๆ สิ่งที่มันปรุงขึ้นแต่งขึ้นมักจับมันไม่ทัน

จิตของผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ จนหายสงสัย อย่าไปเพ่งออกภายนอก ให้เพ่งเข้าสู่ภายใน เมื่อมีสติมั่นเพ่งอยู่อย่างนี้ สิ่งทั้งปวงเมื่อเกิดขึ้นแล้วมันก็ดับไป

ให้เพ่งจับอยู่เฉพาะในปัจจุบัน อย่าไปเพ่งอดีต อนาคต อดีตเป็นธรรมเมา อนาคตเป็นธรรมเมา

พราหมณาจารย์ ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ เพ่งอยู่ภายใน ต้องเพ่งเข้าสู่ภายใน สิ่งใดสิ่งหนึ่งเมื่อเกิดขึ้นมันก็ดับไปเอง อย่าเข้าไปยึดถือสำคัญมั่นหมาย ว่าเป็นสิ่งนั้นว่าเป็นสิ่งนี้ เพ่งอยู่จนหายสงสัย **ถ้าหายสงสัยมันก็ได้บรรลุมรรค ผล นิพพาน เท่านั้นแหละ**

การเพ่งอย่าให้มันออกไปข้างนอก ให้เพ่งเข้ามาหาใจ ให้เข้าสู่ใจให้เข้าสู่ ฐีติ ภูตํ ให้ตั้งอยู่ในธรรม อันไม่ไป ไม่มา ไม่เข้า ไม่ออก

เร่งความเพียรไม่หยุดไม่หย่อน ธรรมทั้งหลายเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป พระอริยะเจ้าทั้งหลาย ไม่ว่าสมัยใด ท่านเปลี่ยนอิริยาบถทั้ง ๔ ยืน เดิน นั่ง นอน มีความเพียรอยู่ทุกอิริยาบถ ไม่ทอดทิ้ง

มีพระภิกษุรูปหนึ่งท่านปรารภความเพียร นัยว่าอดีตชาติของท่านเคยเป็นหมอรักษาโรคตา ไปประกอบยารักษาตาให้คนไข้คนหนึ่ง แต่คนไข้เป็นคนไม่ชอบเสียเงิน เมื่อนัยน์ตาของตนหายแล้ว ก็บอกหมอว่ายังไม่หาย หมอรู้ว่าคนไข้คิดจะไม่ให้ค่ารักษา ต่อมาจึงประกอบยาอีกขนานหนึ่งให้คนไข้นั้นหยอดตา เมื่อคนไข้หยอดตาด้วยยาขนานใหม่แล้วตาพิการไปทั้งสองข้าง

หมอนั้นละจากอัตภาพนั้นแล้วมาเกิดเป็นพระภิกษุดังกล่าวนี้ ท่านปรารภความเพียรอย่างแรงกล้า ไม่ยอมนอน จนในที่สุดจักษุของท่านพิการไปทั้งสองข้าง พร้อมกันกับอาสวะก็สิ้นไปจากใจ

จักษุพิการทั้งสองข้างก็เพราะอดีตกรรม ที่เคยประกอบยาทำให้ตาคนไข้บอดทั้งสองข้าง แต่ความสิ้นไปแห่งอาสวะนั้นเพราะความเพียรอย่างไม่ท้อถอยของท่าน

เรื่องนี้เป็นคติเตือนใจ ผลของกรรมดีกรรมชั่วมี แต่ให้ผลต่างกรรมต่างวาระกัน

ขันติบารมี อดทนด้วยกาย อดทนด้วยวาจา อดทนด้วยใจ ท่านไม่ยอมละความเพียร แม้ว่าจะเสียจักษุทั้งสองข้าง ในที่สุดท่านก็ได้สำเร็จอรหันต์ หมดภพหมดชาติ

อตีตา ธรรมเมา อนาคตา ธรรมเมา ปัจจุบันเป็นธรรมโม จำเอาไว้ให้แม่น

กัณฑ์ที่ ๕

ปาติโมกขสังวร วินัยทั้ง ๕

เอากายเป็นมรรคเอากายเป็นผล ผู้ให้ทานเอาทานเป็นมรรค เอาทานเป็นผล พระธรรมแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ ท่านก็บัญญัติชี้ลงสู่กายสู่ใจ เอาอย่างอื่นก็เป็นธรรมเมาไป

อุปัชฌาย์อาจารย์ท่านสอน **เกสา โลมา นขา ทันตา ตะโจ** ท่านก็สอนชี้ใส่กายใส่ใจนี้แหละ น้อมมาปฏิบัติกายวาจาใจนี้ให้บริสุทธิ์ **ฟังแต่น้อย ต้องอาศัยความหมั่นความเพียรทำให้มาก เจริญให้มาก ถ้าฟังมากฟังเอาแต่คำพูดเลยกลายเป็นสัญญาไป**

เอา พุทโธ เป็นอารมณ์ของใจ พุทโธ เป็นมรรคของใจ อุปัชฌาย์อาจารย์ให้อุปสมบทสอนกัมมัฏฐานแก่พวกเรา ท่านก็สอนชี้ใส่กายเรานี้แหละเป็นหลัก มัวไปเล่นแต่แผนที่ใช้ไม่ได้ **แผนที่ปริยัติธรรมไม่เข้าหากายไม่เข้าหาใจ กลายเป็นธรรมเมาไปเสีย**

ตั้งอยู่ในศีล ชี้ใส่กายเรานี้ ชี้ใส่ใจเรานี้ อันนี้แหละคือศีลแท้ กายใจนี้แหละเป็นบ่อเกิดของกุศลและอกุศล เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าทั้งหลายท่านสอนธรรม ท่านจึงชี้ลงสู่เหตุ กายของเราเป็นเหตุอันสำคัญ ท่านจึงสอนย้ำให้พุทธบริษัท พิจารณา**กายคตาสติกัมมัฏฐาน** กายเป็นที่ตั้งของธรรมทั้งปวง

ถ้าเบื่อหน่ายในกายนี้แล้ว อุปาทานทั้ง ๕ อนิจจังทั้ง ๕ ทุกขัง ทั้ง ๕ อนัตตาทั้ง ๕ วางขันธ์ ๕ ธาตุ ๔ ได้แล้ว ก็อยู่ใครอยู่มัน

รูปํ อนิจฺจํ เวทนา อนิจฺจา ทุกข์ทั้ง ๕ อุปาทานทั้ง ๕ ก็ยึดอันนี้แหละ เวทนาเกิดขึ้นก็ยึดอันนี้แหละ ทุกข์ก็เกิดขึ้นที่นี่ สมุทัยก็เกิดขึ้นที่นี่

รู้จัก**สัจธรรมทั้ง ๔** ยกกายอันนี้แหละขึ้นพิจารณาเป็นฐาน เป็นที่สร้างปัญญา จึงจะรู้แจ้งเห็นจริง ยกกายยกใจนี้ขึ้น มีเท่านี้แหละ **ถ้าส่งใจออกไปสู่ภายนอกแล้วเป็นวิชชาภายนอกไป เป็นแผนที่ปริยัติธรรม วางแผนที่ แล้วน้อมเข้ามาสู่กาย น้อมเข้ามาสู่ใจ มีสองอย่างเท่านี้ อย่างอื่นไม่ใช่ทางของมรรคจิตที่สร้างปัญญาให้เกิดขึ้น**

พระธรรมแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ ชี้ใส่กายชี้ใส่ใจนี้ นอกจากกายจากใจไปแล้วมิใช่ทางของอริยมรรค

ภารา หเว ปญฺจกฺขนฺธา ภาราหาโร จ ปุคฺคโล วางขันธ์ ๕ ธาตุ ๔ แล้วก็รู้แจ้งเห็นจริง อนิจจังทั้ง ๕ ทุกขังทั้ง ๕ ถ้าเข้าไปยึดไว้เป็นทุกข์ทั้งสิ้น อนัตตาทั้ง ๕ ไปยึดเป็นตัวเป็นตนมันก็เป็นทุกข์

เวทนา เวลามันเจ็บปวดขึ้นมา ต้องกำหนดให้มันรู้ทุกขสัจจ มันก็เกิดขึ้น สมุทัยสัจจ มันก็เกิดขึ้น อริยสัจจธรรมทั้ง ๔ มันก็เกิดขึ้นที่นี่แหละ

ทุกข์เกิดขึ้นภายในกาย ถ้ารู้เท่าทันตามความเป็นจริง มันก็ใช้ได้ มันเกิดขึ้นในขันธ์ ๕ ธาตุ ๔ นี้แหละ

รูปขันธ์แยกออกเป็น ดิน น้ำ ลม ไฟ กำหนดดูในกายนี้แหละ ถ้าออกนอกกายมันกลายเป็นอดีตอนาคตไป อดีตนั้นมันมากมายมาแต่ดึกดำบรรพ์ มันไหลมาสู่ใจ

ปฏิบัติให้รู้แจ้งด้วยตนเอง **สวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม สนฺทิฏฺฐิโก อกาลิโก เอหิปสฺสิโก โอปนยิโก ปจฺจตฺตํ เว ทิตพฺโพ วิญฺญหิติ** รู้แจ้งเห็นจริง รู้กาย รู้ใจ พระธรรมแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ **เกสา โลมา นขา ทนฺตา ตโจ ก็ชี้ลงสู่กายสู่ใจนี้แหละ**

ธรรมทั้งหลายไหลลงมาจากเหตุ เหตุมันเกิดมาจากนี้แหละ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นเหตุแต่ละอย่างๆ

ศีลปาติโมกข์ หรือปาติโมกขสังวรศีล ก็เอาอินทรีย์ทั้ง ๕ นี้แหละ สำรวมอินทรีย์ ๕ นี้แล้ว ท่านเรียกว่าปาติโมกขสังวร

ตา หู จมูก ลิ้น กาย เป็นทางวินัยทั้ง ๕ ขันธ์ ๕ เป็นเปรตเป็นผี ขันธ์ ๕ เป็นไฟไหม้ ถ้าปฏิบัติออกไปจากกายจากใจของเรา ห่างจากทางของมรรคไปเสีย ต้องให้รู้แจ้งในกาย ต้องให้รู้แจ้งในใจ

พิจารณาให้มาก ทำให้มาก อาศัยความเพียรรักษากายของตนให้เป็นทางสุจริตธรรม รักษาใจของตนให้เป็นทางสุจริตธรรม รักษาวาจาของตนให้เป็นสุจริตธรรม

กายบริสุทธิ์ วาจาบริสุทธิ์ ใจบริสุทธิ์ อาทิกัลยาณัง ศีลก็บริสุทธิ์ เมื่อศีลบริสุทธิ์สมาธิก็เกิด ภาวนาให้เกิดสมาธิขึ้น มัชเฌกัลยาณัง ปริโยสานกัลยาณัง รู้แจ้งเห็นจริงในสัจจธรรม

พิจารณากายพิจารณาใจนี้ เมื่อสังขารมันเกิดมันดับเป็น อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา มันเกิดอยู่อย่างนั้น มันดับอยู่อย่างนั้น รู้ที่เกิดของธรรมรู้ที่ดับของธรรม แล้วมันก็เข้าที่สงบเท่านั้น

ปาราชิก ๔ ก็ดี สังฆาทิเสส ๑๓ ก็ดี อนิยต ก็ดี นิสสัคคิย์ปาจิตตีย์ ปาจิตตีย์ ก็ดี มันก็เกิดในทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ของเรานี้แหละ ต้องสำรวมระวังปาติโมกข์ทั้ง ๕ กายก็บริสุทธิ์ วาจาก็บริสุทธิ์ ใจก็

บริสุทธิ์ เป็นอาทิกัลยาณัง ศีลบริสุทธิ์สมาธิก็เกิดขึ้น ภาวนากับสมาธิก็อันเดียวกันนั่นแหละ ภาวนา พอจิตสงบลง มันก็เป็นสมาธิ ศีลทำให้สมาธิเกิด ภาวนากับสมาธิก็อันเดียวกันนั่นแหละ ศีล ทำให้สมาธิเกิด เป็นมัชเฌกัลยาณัง พิจารณาเกิดปัญญารู้แจ้ง เห็นจริง จนบรรลุมรรคผล นิพพาน มันก็เป็นปริโยสานกัลยาณัง

อย่าไปรู้เพียงแผนที่ ถ้ารู้เพียงแผนที่มักเกิดการทะเลาะวิวาท ต้องน้อมเข้ามาปฏิบัติในกาย วาจา ใจ ของเรา ต้องศึกษาให้รู้จักภูมิประเทศคือกายของเรานี้

รักษาศีล ๕ ประจำ คือ ขาสอง แขนสอง หัวหนึ่ง น้อมเข้ามาหาตัวเรานี้แหละ อันนี้แหละคือตัวของศีลแท้ เป็นโลกุตตรศีล หรืออริยกันตศีล ศีลประจำตน

กัณฑ์ที่ ๖

มรณานุสสติ

ความเกิดมีแล้ว ความแก่ ความตายมันก็มีอยู่ ไม่มีใครพ้นตาย เกิดก็เกิดเต็มแผ่นดิน ตายก็ตายเต็มแผ่นดินอยู่ เกิดแล้วตาย ตายแล้วเกิดอยู่นี่แหละ ความตายเต็มแผ่นดินอยู่ เป็นเป็ด ไก่ หมู หมา เขาก็ตาย มนุษย์ชายหญิงก็ตาย ใครล่ะเกิดมาแล้วไม่ตาย

ถ้าเกิดมาขวางโลกเขา เกิดมาแล้วไม่ตาย ไม่เฒ่า ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ขวางบ้าน ขวางแผ่นดิน ขวางโลกเขาอยู่ได้อย่างไร ให้ภาวนามรณานุสสติดูอย่างนี้แหละ

เป็นเป็ดเป็นไก่มันก็ตาย เป็น วัว ควาย ช้าง ม้า หมู หมา แมว เขาก็ตาย คนแก่ก็ตาย คนหนุ่มก็ตาย ถ้ากลัวตาย มีใครพ้นตายไหม ทุกคนทุกสิ่งสรุปลงสู่ความตายทั้งหมด

เป็ด ไก่ วัว ควาย หมู หมา ถ้ามันไม่ตายเอง เขาก็ฆ่าเอาให้มันตาย อยู่ไหนสภาพไหนล่ะมันจะพ้นจากความตาย ถึงจะมีอายุผ่านพ้นไปร้อยปีพันปี มันก็ต้องตายอยู่นั่นแหละ สัจจธรรมข้อนี้ใครๆ ก็พ้นไปไม่ได้ นั่งอยู่ก็ตาย นอนอยู่ก็ตาย กินอยู่ก็ตาย ไม่กินก็ตาย เจ็บป่วยอยู่ก็ตาย ไม่เจ็บไม่ป่วยมันก็ตาย ความตายมันมีอยู่ทุกสถานะทุกสถานที่ ความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย มันครอบงำเราอยู่ทุก เมื่อพิจารณาให้รู้แจ้งเห็นจริงเสีย แม้อบายโลกเขาก็ฆ่ากันกินกันอยู่ ความตายจึงไม่มีที่จะหลีกเร้นซ่อนหนี

ที่พึ่งอย่างอื่นไม่มีนอกจาก **พุทฺธํ ชีวิตํ ยาว นิพฺพานํ สรณํ คจฺฉามิ, ธมฺมํ ชีวิตํ ยาว นิพฺพานํ สรณํ คจฺฉามิ, สงฺฆํ ชีวิตํ ยาว นิพฺพานํ สรณํ คจฺฉามิ** ที่พึ่งอย่างอื่นของข้าพเจ้าไม่มี นอกจากพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราต้องหาที่พึ่งอันประเสริฐไว้เสียแต่บัดนี้ แต่ยังมีชีวิตอยู่อย่างนี้ ยังแข็งแรงอยู่อย่างนี้ ถ้าร่างกาย จิตใจ มันไม่อำนวยแล้ว จะไปคิดถึงอะไร จะไปยึดไปถือเอาอะไรเป็นที่พึ่งมันยาก

ศีล เราก็ต้องรักษาให้มันดี **ศีลก็คือการนำความผิดความชั่วออกจากกายจากวาจาของเรานี้แหละ** ธรรมทั่วทั้งสิ้นแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ พระพุทธองค์ชี้ลงสู่กายสู่ใจของเรา พระองค์ทรงบัญญัติพระวินัย ก็ทรงบัญญัติเพื่อให้รักษาไตรทวาร พระอุปัชฌาย์อาจารย์ท่านสอนมูลกัมมัฏฐาน เกสา โลมา นขา ทันตา ตะโจ ท่านก็สอนย้ำลงในสิ่งของที่มีอยู่ในตัวของเรา

ปัญจกกัมมัฏฐาน ๕ นี้แหละเป็นที่ตั้งของกรรม กรรมมันหมุนอยู่นี้แหละ ในไตรทวารนี้แหละ ความรัก ความโลภ ความโกรธ อันใดมันหมุนอยู่ในฐานอันนี้แหละ **กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา กุศลนำสัตว์ให้ไปเกิดในทางเจริญ อกุศลนำสัตว์ไปสู่อบายภูมิ** มีเปรต นรก สัตว์เดรัจฉานก็ดี มันหมุนอยู่ในไตรโลกอันนี้ ตกอยู่กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหานี้ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ของจริงมันมีอยู่ประจำอยู่อย่างนี้ มันหมุนเป็นกงจักร บดสัตว์โลกทั้งหลาย อยู่ประจำอิริยาบท เจ็บแข้ง เจ็บขา ปวดหลัง ปวดเอว เจ็บไข้ได้ป่วย เป็น **อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา** มันแสดงให้เราดูอยู่อย่างนี้ เว้นแต่เรามองไม่เห็นมันเท่านั้น

ส่วนมากจะตกอยู่ใต้อำนาจของสังขาร มันปรุงมันแต่งเป็นอดีตอนาคตไป ส่วนปัจจุบันสัจจธรรมที่เข้าแสดงตัวให้ปรากฏอยู่ มันไม่ใคร่เอามานึกมาคิด ไม่เคยน้อมเข้าหากายหาใจของเรา มันคอยแต่จะเป็นธรรมเมาไป

กัณฑ์ที่ ๗

วินัยและศีล คือการนำความชั่วออก

อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา ให้พิจารณาเรื่องของสังขาร เขาปรุงเขาแต่ง เขาเกิด เขาดับ เกิดขึ้นแล้วก็ดับไปๆ ถ้ามีสติอยู่ก็นำออกเสีย วินัยก็คือการนำความชั่ว ที่เกิดทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ นี้แหละออกให้หมด

รูป มาทางตา เป็นหญิงก็ตาม เป็นชายก็ตาม รูปมีวิญญาณก็ดี ไม่มีวิญญาณก็ดี นำออกในปัจจุบัน **จาโคปฏินิสฺสคฺโค** ละคืนเสีย เขามาด่ามาว่าก็ดี เขาด่าว่าบ้าก็ตาม ห่าก็ตาม ก็ช่างเขา เป็นของภายนอก ของเราก็มีเต็มอยู่ในท้องในไส้ สละคืนให้มันหมด ของเราก็มีอยู่เต็มตัว

ความไม่ดีนำออกในปัจจุบันนี้ ความไม่พอใจที่เกิดทางหูก็ตาม ทางตาก็ตาม ให้นำออกเสีย ความไม่พอใจนั่นแหละทำให้เราเดือดร้อน อาศัยความพากเพียรนั่นแหละในการละ การวาง **อตีตา ธรรมเมา อนาคตา ธรรมเมา** อดีตอนาคตมันพาให้เป็น อดีตมันก็เกิดขึ้นนี่แหละ อนาคตมันก็เกิดขึ้นนี่แหละ ปัจจุบันมันก็เกิดขึ้นนี่แหละ

ทั้งอดีตทั้งอนาคตก็นำออกให้หมด **ทุกขสัจจ** มันก็เกิดขึ้นทับรูปกายของเรานี้ เจ็บแข้ง เจ็บขา เจ็บหลัง เจ็บเอว กำหนดเข้า ให้รู้เท่าสังขารที่มันปรุงมันแต่ง มันเกิดมันดับเป็น **อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา** มันเกิดอยู่นี่แหละ **ทุกขสัจจ** มันก็เกิดอยู่นี่แหละ

สัมมากัมมันโต การงานของกาย เป็นอริยมรรค **สัมมาวาจา** สาวเข้ามาหาที่สุด ทุกขสัจจมันก็เกิดอยู่ที่นี่

ความหลง ความโกรธ นี้มันเป็นมูลรากของกิเลสพันห้าตัณหาร้อยแปด เกิดความพอใจก็เพราะตัณหา เกิดความไม่พอใจก็เพราะตัณหา ความทุกข์เกิดขึ้นก็เพราะตัณหานี้แหละ

อดีตที่ล่วงมาแล้วไปกาลนาน จิตมันเอาอารมณ์อันนั้นแหละมาคิด ตัดอดีตอนาคตเสีย เอาอารมณ์ปัจจุบันให้จิตดิ่งอยู่ในปัจจุบัน

ศีล ๕ ก็ตาม ศีล ๘ ก็ตาม ศีล ๑๐ ก็ตาม ท่านบัญญัติลงในกายนี้ บัญญัติลงในใจนี้ ให้มันรู้อยู่ในใจนี้ ใจนี้เป็นตัวเหตุ

ธรรมทั้งหลายไหลมาจากเหตุ นำทุกข์ให้เสวยก็ตัวเหตุนี้แหละ ให้กำหนดรู้เท่าเหตุ เหตุดับแล้วตัณหามันก็ดับไป

อดีตนี้สำคัญ มันมาแต่ดึกดำบรรพ์ อดีตนี้ท่านหมายเอาทั้งกุศลและอกุศลทั้งหมด เมื่อจิตคิดขึ้นมาแล้ว มันก็ไปยึดไปถือเอาสิ่งนี้บ้างสิ่งนั้นบ้าง ยึดไปยึดมาก็เดือดร้อนเจ้าของเองนั่นแหละ เดือดร้อนใจมันจะไปเดือดร้อนที่ไหน ใจนี่แหละเป็นตัวเหตุ

กำหนดทุกข์เข้าๆ ให้รู้เท่าถึงสภาพของเหตุแล้ว อย่านำเอามาหมักไว้ในจิตในใจ พยายามสลัดออก สิ่งที่ไม่ดีทั้งหลาย อะไรก็เอาเข้ามาไว้ในใจ มันเดือดร้อน

ละอยู่ที่ใจนี่ วางอยู่ที่ใจนี้ ละ วาง รู้อยู่ที่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย อารมณ์ทั้ง ๕ คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ หรือ กามารมณ์ทั้ง ๕ มันก็ไหลออกไปจากนี้แหละ

ให้รู้เท่าทันว่าเราจะตั้งอยู่ในศีล ตั้งอยู่ในธรรม จะทำกิจของตน จะทำจิตของตนให้มันสงบ พิจารณาอยู่อย่างนี้ อดีตที่เป็น

ส่วนดีก็ตาม เป็นส่วนชั่วก็ตาม มันก็ผ่านไปแล้ว เราจะทำจิตของเราไม่ต้องเกี่ยวกับอดีต

อดีต อนาคต มันก็เกิดจากกายจากใจ ของเรานี้แหละ พยายามอย่าให้มันเข้ามาเกี่ยวข้อง ถ้าเรากำจัดมันได้เราก็สบาย ให้มีเฉพาะอารมณ์ปัจจุบัน

กำหนดทุกข์รู้เท่าเหตุ เหตุดับแล้วก็สำเร็จ มรรค ผล นิพพาน สำเร็จก็สำเร็จอยู่ในนี้แหละ ไม่ได้สำเร็จที่อื่นหนา สำเร็จอยู่ที่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ นี่แหละ

ความพอใจก็ดี ความไม่พอใจก็ดี มันต้องนำออกจากใจของเรานี้ เหตุไม่ใช่นำออกจากที่อื่น ให้นำออกจากใจของเรานี้ ถ้าใจผิดก็นำความผิดออกจากใจ ไม่พอใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีรูปเป็นต้น มันก็เกิดขึ้นจากใจนี้แหละ เอาศีลนี้แหละนำออกจากใจ

อดีตส่วนดีก็ดี ส่วนไม่ดีก็ดี มันก็นำเอามาคิด อันนี้สำคัญ ถ้าเรารู้ทันมันแล้วมันก็จะดับไปหมด

รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ ปล่อยให้เขาผ่านไป ผ่านมาดีก็ตามไม่ดีก็ตาม มันมีอยู่ประจำโลกอยู่อย่างนั้นแหละ

นำออกจากใจเสีย ให้มันผ่องใส สว่าง รู้เท่าทัน เหตุดับไปมันก็รู้แจ้งมรรค รู้แจ้งก็รู้แจ้งอยู่ภายในนี้แหละ จะไปรู้แจ้งที่ไหน รู้แจ้งอันนี้หมดแล้ว ธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ มันก็แล้วหมด รู้อย่างอื่นไม่ชื่อว่ารู้หมด รู้ทั่ว ต้องรู้จักตนเอง กายใจของตนเองนี้แหละ รูปอย่างอื่นที่มีอยู่ก็เป็นอย่างเดียวกับกายนี้ รู้ความจริงอันเป็นสัจจธรรมแล้ว ความทุกข์ความเดือดร้อนก็ไม่มี อันนี้ก็คือที่สุด

พวกนั้นไม่มี เกิด แก่ เจ็บ ตาย เพราะไม่มีสมมติ ต้นไม้ เถาวัลย์ก็ตาม มีอยู่เฉพาะที่เรานี้ ที่เราสมมติเอา เราอย่าไปยึดเอาถือเอา วาง ละ ให้มันหมด

ความชั่วที่เกิดทางใจ เราก็นำออกจากใจ เอา**ศีล** คือ **แขนสอง ขาสอง หัวหนึ่ง** นี้แหละนำออก ได้แก่การสำรวมระวัง ไม่ละเมิดแม้โทษเพียงเล็กน้อย

รู้จักที่เกิดของธรรม ที่ดับของธรรมแล้ว ก็ใช้ได้ ต้องตัดอดีตอนาคตให้เหลือปัจจุบัน ร้ายก็ตาม ดีก็ตาม ส่วนมากมีกามตัณหาเป็นตัวนำ ภวตัณหาก็ดี วิภวตัณหาก็ดี ทั้งสามนี้เป็นตัวทำให้สัตว์โลกหมุนตัวเป็นเกลียว ทั้งความพอใจ ทั้งความไม่พอใจ

ถ้าเกิดขึ้นก็ให้นำออกเสีย นำออกจากจิตจากใจของเรานี้แหละ ไม่รัก ไม่ชัง ก็ใช้ได้

ญาติโยมจากที่ต่างๆ เฝ้ารอกราบหน้ากุฏิของหลวงปู่

กัณฑ์ที่ ๘

เรื่องสละออกจากใจ

...จาโค ปฏินิสฺสคฺโค
สละคืนให้เขาเสียมันก็ใจดี
มันไม่ยอมคืนนะซี
นั่นแล่วมันยังถือตนถือตัวอยู่
ทำอย่างไรถึงจะให้มันยอมคืน ?

จาโค ปฏินิสฺสคฺโค สละคืนเหีย ครั้นเขาว่าผิดหู หูมันเป็นเหตุ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เขาก็เป็นปกติอยู่แล้ว ใจเขา ก็เป็นปกติอยู่แล้ว รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส กามารมณ์ทั้ง ๕ กามคุณทั้ง ๕ เขาก็มีอยู่อย่างนั้น... เราเกิดมา นินทา สรรเสริญก็ดี ด่าว่าผีบ้า ผีบอ... เขาก็ว่าอยู่อย่างนั้นละ เราอย่าไปรับเอามาหมักไว้ในใจ ปล่อยให้เขาผ่านไปผ่านมาเหียอันใดเขาก็เป็นปกติอยู่แล่ว ตา หู จมูก ลิ้น กาย เขาก็เป็นปกติอยู่แล้วจะไปเดือดร้อนทำไมล่ะ

ไปหอบเอาของเขานะซีมันเดือดร้อน เต็มขี้ปุ๋มนั่นแล่ว บ้าก็มีอยู่นี่แล่ว ง่าว ก็มีอยู่นี่แล่ว นินทา สรรเสริญก็มีอยู่นี้แล่ว

หมายเหตุ : หลวงปู่แหวน ท่านเทศน์เป็นสำเนียงเหนือปนอิสานข้างบนนี้ไม่มีพิมพ์ผิด เขียนไปตามสำเนียงของท่าน

กัณฑ์ที่ ๙

ตัณหาเป็นเชือกผูกคอ ปอผูกศอก โซ่ล่ามขา

ตัณหาทั้งสามมันปกครองสัตว์ทั้งโลก ความพอใจก็ดี ความไม่พอใจก็ดี จัดเป็นตัณหา **กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา** ตัณหาทั้งสามนี้ เป็นไตรวัฏฏ์อยู่นี่ มันหมุนอยู่นี่

กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา เปรียบเหมือนธารแม่น้ำน้อยใหญ่นับไม่ถ้วน ไหลมาสู่ทะเลอันไม่มีฝั่ง ไม่มีที่เต็มฉันใด ความพอใจก็ดี ความไม่พอใจก็ดี ก็เพราะกามตัณหานี้เอง

กามตัณหาเปรียบเหมือนเชือกผูกคอ ภวตัณหาเปรียบเหมือนปอผูกศอก วิภวตัณหาเปรียบเหมือนโซ่ผูกขา จะเอาอาวุธมีมีดหรือขวานมาตัดมันเท่าไรมันก็ไม่ขาด ยกเว้นแต่ผู้มีปัญญาบารมี

มนุษย์ผู้อาชาไนยเป็นผู้องอาจกล้าหาญ ต่อสู้สงครามกามกิเลส คือ ความพอใจ ความไม่พอใจก็ดี ความพอใจความไม่พอใจนี้แหละตัดมันไม่ขาด

เวลาเราทำความเพียร บางครั้งดูเหมือนกับสบาย เย็นใจเย็นกาย แต่พอเร่งความเพียรเข้า มันกลับเป็นไปอีกอย่างหนึ่ง มันไม่ใช่ง่ายพวกกามกิเลสนี้

มนุษย์ผู้อาชาไนยผู้องอาจแกล้วกล้า สามารถจะต่อสู้กามกิเลสนี้อันเป็นข้าศึกในสงครามการต่อสู้ ต้องระวังอินทรีย์ ตามันก็เป็นเหตุอันหนึ่ง หูก็เป็นเหตุอันหนึ่ง จมูกก็เป็นเหตุอันหนึ่ง กาย ใจ เป็นเหตุอันหนึ่ง ธรรมทั้งหลายไหลมาจากเหตุ

กายนี้เป็นมรรค เป็นที่ตั้งของมรรค กายสมบัติอันนี้ท่านยกขึ้นเป็นมรรค **นะ เป็น พุทโธ โม เป็นพระเจ้า** อาศัยบิดามารดาเกิดก็เพราะกามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา

กามตัณหานี้มันไม่พอ ตัณหา ๓ นี้ก็เกิดขึ้นจากกายจากใจเรานี้แหละ ได้ลูกได้หลานมามันก็พอใจ

ชังก็เพราะกาม เกิดก็เพราะกาม ทุกข์ก็เพราะกาม ตายก็เพราะกาม สุขก็เพราะกาม นี้กามตัณหา

ท่านจึงเปรียบว่า **กามตัณหาเหมือนเชือกผูกคอ ภวตัณหาเหมือนปอผูกศอก วิภวตัณหาเหมือนโซ่ผูกขา**

เพราะความรัก ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันไหลมาแต่ตัณหาทั้งสามนี้แหละ

การจองล้างจองผลาญฆ่าฟันกันก็เพราะกามนี้แหละ ความพอใจก็เพราะกาม ความไม่พอใจก็เพราะกามนี้แหละ

อนิจจังทั้ง ๕ ก็ชี้เข้ามาในนี้แหละ **ทุกขัง** ทั้ง ๕ ก็ดี **อนัตตา**ทั้ง ๕ ก็ดี ก็ชี้เข้ามาใน รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ไม่เที่ยงเป็นทุกข์

อนัตตา ความไม่มีตัว ไม่มีตน ถ้าเข้าไปยึดถือ มันก็เป็นทุกข์ สภาพเหล่านี้มีอยู่เป็นอยู่อย่างนี้

แม้แต่พ่อแม่จะไปแต่งให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ก็แต่งไม่ได้ แต่ถ้าเป็น ปุญญาภิสังขาร อปุญญาภิสังขาร อันนี้เราแต่งเอาเองได้ แต่งไม่ให้

มันโลภ แต่งไม่ให้มันหลง แต่งไม่ให้มันโกรธ ไม่ให้มันโลภ โกรธ หลง อันเป็นรากเหง้าแห่งกิเลสทั้งหลาย เพราะตัณหานี้แหละเป็นต้นเหตุ

ทำให้เป็น อโลภะ อโทสะ อโมหะ ให้มันหมดโลภ หมดโกรธ หมดหลง แล้วมันก็สบาย ถ้าโลภก็ยังละไม่ได้ โกรธก็ยังละไม่ได้ มันเกิดขึ้นก็เป็นการทำลายตนเอง เพราะไม่รู้จักพอ

โลภะ โทสะ โมหะ เป็นรากเหง้าของกิเลสพันห้าตัณหาร้อยแปด เราเกิดก็เพราะกาม ตายก็เพราะกาม ทุกข์ก็เพราะกาม ความพอใจก็เพราะกาม ความไม่พอใจก็เพราะกาม ความรักความชังที่เกิดขึ้นก็เพราะกามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหานี้แหละ จะไปเอาที่ไหน พระธรรมแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ท่านชี้ลงสู่กายสู่ใจนี้แหละ อันเป็นสมบัติของเจ้าพ่อเจ้าแม่ อันเป็นฐานที่ตั้งแห่งศีล เป็นที่ตั้งแห่งธรรม นี่แหละสมบัติอันนี้ ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันเกิดขึ้นภายในนี้แหละ ไม่ได้เกิดที่อื่น

ภาวนาพุทโธก็ดี ธัมโมก็ดี สังโฆก็ดี ระวังอย่าให้เป็นธรรมเมา ต้องกำหนดลงสู่กายสู่ใจของเรานี้แหละ อย่าไปกำหนดที่อื่น

ปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ไปเมืองพม่า อินเดีย เขาก็สอนอย่างนี้แหละ สอนอย่างเดียวกันนี้แหละ ไปดูที่ประสูติ ที่ตรัสรู้ ที่ปรินิพพาน มันก็เห็นแต่ดิน สู้ **สุปฏิปันโน น้อมเข้ามาสู่กาย ปฏิบัติให้รู้แจ้งในภายในมันจึงใช้ได้ มัวรู้แต่ภายนอกกลายเป็นธรรมเมาไป**

เมาโลภ เมาโกรธ เมาหลง เมาตัว เมาตน พวกนี้เป็นธรรมเมาทั้งนั้นแหละ

อาจารย์วิปัสสนาของพม่าสมัยก่อน สอน **กายานุปัสสนา เวทนานุปัสสนา จิตตานุปัสสนา ธัมมานุปัสสนา** เวลาเราถามเข้าจริงๆ จับผมบนหัวให้ดู ถามว่าผมมีกี่เส้น ขนในตัวเรานี้มีกี่เส้น ลำไส้ของหญิงยาวกี่ศอกกี่วา เขาบอกว่า ไม่รู้ นั่น ไม่รู้ยังจะไปชี้อีก

มันต้องค้นเข้ามาหาภายในนี้แหละต้นเหตุนี้ ตา มันก็เป็นเหตุอันหนึ่ง หู มันก็เป็นเหตุอันหนึ่ง จมูก ลิ้น มันก็เป็นเหตุอันหนึ่ง กาย ใจ มันก็เป็นเหตุอันหนึ่ง อกุศลธรรมมันเกิดขึ้นมันเกิดในเหตุเหล่านี้

ศีล ๕ ก็ดี ศีล ๘ ก็ดี ก็รวมเข้ามาในนี้แหละ ถ้านอกไปจากนี้เป็นความหลง เป็นธรรมเมาไป

จำไว้ให้แม่น พระธรรมแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ชี้ไปในกายนี้ ชี้ไปในใจนี้ ต้องเอาสมบัติของเจ้าพ่อเจ้าแม่นี้เป็นที่ตั้ง เป็นฐานของศีลของทาน ของภาวนา เอาสมบัติอันนี้เป็นที่ตั้งของปัญญา เพื่อทำลายอกุศลธรรม คือความโลภ ความโกรธ ความหลง

พระพม่ามาถามว่า วินี วินัย ศีลปฏิบัติอย่างไร วินัยปฏิบัติอย่างไร

บอกเขาไปว่า ปฏิบัติน้อมเข้ามาสู่กายสู่ใจนี้ ต้องรู้เหตุ สำรวมระวังเหตุ ตาเป็นเหตุ ตาเห็นรูป ถ้าไม่รู้เท่าทันมัน ความยินดีก็เกิดขึ้น ความยินร้ายก็เกิดขึ้น ความโลภก็เกิดขึ้น เพราะเหตุนั้นเราต้องรู้เหตุ สำรวมระวังเหตุ ให้น้อมเข้ามาสู่กาย เอากายเป็นมรรค เอากายเป็นผล ค้นลงในสกลกายของเรานี้ วินี วินัย ก็คือการนำความชั่ว ความผิดออกจาก กาย วาจา ใจ นี้แหละ นี้แหละเป็นวินัย

ต้องทำให้มาก ให้มีสติ เข้าหาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ปฏิบัติให้รู้จักที่เกิดของธรรม รู้จักที่ดับของธรรม ถ้าบริกรรมพุทโธก็เอาพุทโธไป ถ้าพูดมาก ฟังมาก ทำน้อยก็ไม่ได้ผล

แต่ถ้าฟังแต่น้อย เอาความหมั่น ความเพียรให้มาก ภาวนาให้มาก น้อมเข้ามาสู่กายสู่ใจของตน อุปาทานทั้ง ๕ อนิจจังทั้ง ๕ ทุกขังทั้ง ๕ อนัตตาทั้ง ๕ **ภาราหเว ปญฺจกฺขนฺธา ภาราหาโร จ ปุคฺคโล** วางขันธ์ ๕ ธาตุ ๔ ได้แล้ว อุปาทานทั้ง ๕ อนิจจังทั้ง ๕ ทุกขังทั้ง ๕ รวมลงในธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ นี้แหละ

ขันธ์แยกออก เป็นดิน เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟ พิจารณาอันนี้ให้มันรู้ให้มันละมันวาง

ภาวนา **พุทโธ** นี้แหละ เห็นว่ามันน้อยๆ อย่างนี้ ไปดูถูกไม่ได้ ความหมั่นความเพียร นี้แหละ เป็นประโยชน์มาก

ถ้าฟังมากๆ ได้เฉพาะคำพูด แต่ทำเพียงเล็กน้อย แล้วก็แล้วไป มัวแต่เจ็บแข้ง เจ็บขา เจ็บหลัง เจ็บเอว อยู่อย่างนี้มันไม่ได้ความอะไร

มันเจ็บที่ไหนก็กำหนดเข้าที่นั่น ความเจ็บความปวด ธรรมทั้งหลายไหลมาจากเหตุ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ นี่แหละเป็นเหตุ มันไหลมาจากนี้แหละ มีที่เดียวนี้แหละคือ รักษา ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ให้แข็งแรง

ความรักเกิดขึ้นก็นำออกเสีย ความชังเกิดขึ้นก็นำออกเสีย ความโลภ ความโกรธ ความหลง เกิดขึ้นทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ก็นำออกเสีย

นี้ท่านยกขึ้นเป็นศีล ท่านยกขึ้นเป็นวินัย จะเป็นศีล ๕ ศีล ๘ อันใดก็ตาม ศีล ๕ นี้ก็อันนี้ประจำตน คือ ขา ๒ แขน ๒ หัว ๑

ขันธ์ ๕ นี้แหละรักษาให้มันคุ้ม รักษา ตา นี้สำคัญ ตาเห็นรูป รูปที่พอใจก็ดี ไม่พอใจก็ดี ถ้าเราหลงลายมันก็มักเกิดความชั่ว

ศีล ๕ ศีล ๘ ศีลมากมายเหมือนของภิกษุ ก็ต้องรักษาตานี้แหละ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เป็นตัวเหตุ มันไหลเข้ามา

ธรรมทั้งหลายไหลมาจากเหตุ กำหนดเข้าๆ รู้เท่าทันเหตุ เหตุดับมันก็ถึงความสุข เพราะวางอุปาทานเหตุจึงดับไป อวิชชา ความมืดไม่รู้แจ้งมันก็ดับไป เวลาพูดดูเป็นของง่ายแต่เวลาทำยาก

อย่าไปยึดเอาสิ่งนั้นสิ่งนี้ ฟังแต่น้อย แต่ต้องทำให้มาก อาศัยความพากความเพียร ทำการงานด้วยกายของเรา ทุกสิ่งทุกอย่างทำให้เป็นอริยมรรค อย่าให้เป็นกิเลส ถ้าเป็นกิเลสเป็นทุกข์

กัณฑ์ที่ ๑๐

เจตนาคือตัวกรรม

คนเราบางคนเกิดมาแล้วชอบทำแต่ความชั่ว ทั้งนี้ก็เพราะกรรม เจตนากรรมบุญ เจตนากรรมบาป สองอย่างนี้แหละตัวเจตนา เจตนาเป็นตัวกรรม กรรมบาป กรรมบุญ **เจตนารักษาศีล คือการสำรวมระวัง รักษากาย รักษาวาจา รักษาใจ**

อาศัยความอดทน อดทนด้วยกาย อดทนด้วยวาจา อดทนด้วยใจ **ตีติกขา** ความอดทนคือความอดกลั้นต่อบาปอกุศล

มันสำคัญอยู่ที่ กาย วาจา ใจ อกุศลเจตนา กรรมบาป ความตั้งใจของเราสำคัญ อดีต อนาคต ไม่ข้องเกี่ยว ตัดออกหมด

อดีตอนาคตเป็นธรรมเมา เอาในปัจจุบัน รู้ในปัจจุบัน ละในปัจจุบัน วางในปัจจุบัน ตั้งเจตนาให้จริงกาย จริงวาจา จริงใจ กาย วาจา ใจ เข้าเป็นปกติอยู่แล้ว

ใจก็ไม่ไปที่ไหน คงตั้งอยู่เป็นปกติ ต้องเอาปัญญาตัดอกุศลเจตนาออกจากใจ อย่าให้มันหมักอยู่ในใจ ประเดี๋ยวจะเดือดร้อน

ตั้งเจตนาให้แน่วแน่ว่า เราจะทำจิตทำใจของเราให้เบิกบาน ให้บรรลุมรรคผลนิพพาน สัจจะ ความจริงกาย จริงวาจา จริงใจ ขันติบารมี อดกลั้นด้วยกายด้วยวาจา ขันติอุปบารมี อดกลั้นด้วยวาจา ขันติปรมัตถบารมี อดกลั้นด้วยใจ **ตีติกขา ความอดกลั้นเป็นบารมีธรรมอย่างเอก**

ตัดอดีต อนาคต มุ่งเฉพาะปัจจุบันธรรม อดีต อนาคต มันมาแต่ดึกดำบรรพ์ ทั้งส่วนดีส่วนร้าย เนื่องมาจากตัณหาทั้งสาม คือ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา ความพอใจ หรือไม่พอใจ ก็ตัณหานี้

ละออกจากจิตจากใจเสียก็สบาย รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส กามารมณ์ทั้ง ๕ ปล่อยให้เขาผ่านไปผ่านมา ดีเขาก็ไม่ว่า ไม่ดีเขาก็ไม่ว่า มันสำคัญอยู่ที่เจตนาตัวกรรมบุญ เจตนาตัวกรรมบาป เข้าไปครองจิต แล้วทำให้คิดไป ปรุงแต่งไป เป็นรัก เป็นชัง เป็นโกรธ เป็นเกลียด ให้ละวางตัวนี้ อย่าเอาเข้ามาหมักไว้ในใจ

ละอยู่ที่ใจ วางอยู่ที่ใจ ไม่ใช่ที่อื่น เอาใจนี้ละ เอาใจนี้วางจึงใช้ได้ ไม่ใช่ไปจำเอาคำพูดในคัมภีร์มาพูด ใช้ไม่ได้ มันต้องน้อมเข้ามาหากายหาใจของเรานี้ กำหนดการละ กำหนดการวางลงใน กาย วาจา ใจ ของเรานี้ รวมลงในไตรทวารนี้ ไม่ใช่ที่อื่น

อดีตอนาคตที่ใจนำมาก็ละเสีย หู ตา ก็อยู่เป็นปกติ อินทรีย์ ๕ เขาก็ตั้งอยู่ปกติอย่างนั้น รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส กามารมณ์ อันนั้นต่างหากปล่อยให้เขาผ่านไปผ่านมา อย่าเอามาหมักไว้ในใจ

ใจของเราให้ตั้งอยู่โดยปกติ เวลาจะทำจิตทำใจของเราต้องวางหมด อย่าให้มีสิ่งไม่ดีมีอยู่ในใจจะเดือดร้อน ต้องนำออกให้หมด ทำใจให้ว่าง ให้มีความพอ อดีต อนาคต ไม่ต้องเกี่ยวข้องทั้งหมด

อย่าปล่อยให้ใจไปเกาะเกี่ยวข้องแวะส่วนที่เป็นอดีตและอนาคต เป็นเครื่องบั่นทอนปัจจุบันธรรม ให้รู้เฉพาะปัจจุบัน ละปัจจุบันให้รู้มรรค รู้ผล

กัณฑ์ที่ ๑๑

แผนที่ ต่างจากภูมิประเทศ

ธรรมเมานี้มันมากมาย **อตีตาธรรมเมา อนาคตาธรรมเมา** ธรรมเมานี้นำมาเป็นตัวสังขาร สังขารกับสมุทัยอันเดียวกันนั่นแหละ กำหนดเข้าไปให้มันเห็น **ฐีติ ภูตํ** ก็พอแล้ว ไม่ต้องเอามากมาย ไปยึดเอาอย่างนั้นอย่างนี้ ไปสำคัญมั่นหมายอย่างนั้นอย่างนี้ เป็นธรรมเมาไปหมด

ทำให้รู้จักที่เกิดของธรรม ที่ดับของธรรม ปฏิบัติอยู่อย่างนี้แหละ รู้มากมายตามแผนที่ปริยัติธรรม แล้วปฏิบัติไม่ถูกแผนที่ต่างหาก ต้องวางแผนที่ให้หมด

ค้นหาอยู่ในภูมิประเทศจึงใช้ได้ ไม่อย่างนั้นไปยึดเอาอย่างนี้บ้างอย่างนั้นบ้าง เป็นธรรมเมาไป เวลาเจ็บหลังเจ็บเอว อริยสัจจธรรมเกิดขึ้น มันก็เกิดขึ้นในก้อนธรรมอันนี้แหละ ก้อนธรรมโมก็อันนี้แหละ ก้อนธรรมเมาก็อันนี้แหละ ทุกขสัจจมันก็เกิดอยู่ที่นี่ สมุทัยสัจจมันก็เกิดขึ้นในนี้ นิโรธสัจจมันก็เกิดขึ้นที่นี่ มันจะไปเกิดที่ไหน

เจ็บแข้ง เจ็บขา เจ็บหลัง เจ็บเอว เจ็บเกล้าเมาหัว มรรค ผล นิพพานมันเกิดขึ้นที่นี่แหละ ถ้าปฏิบัติให้ตั้งอยู่ในหลักอันนี้แล้ว ก็ตั้งอยู่ในธรรมนั่นแหละ ตั้งอยู่ในศีล

ศีลก็คือการนำความชั่วความผิด ออกจากกาย จากวาจา จากใจของตน หรือเรียกอีกอย่างว่า**มรรค** มรรคก็คือนำความผิดออกจากตนนั่นแหละ มันจึงเป็นหนทาง เอาแต่น้อยเท่านี้ก็พอ อย่าไปเอามากจะเป็นธรรมเมาไป

เอาเข้าๆ จริงๆ พุทโธ ธัมโม สังโฆ เป็นธรรมเมาไปเสีย เพราะไปติดสังขาร สมุทัยก็อันเดียวกันนี้แหละ มรรคธรรม วิโมกขธรรมก็อันเดียวกันนี้แหละ

มรรคสัจจอันใด วิโมกขธรรม เป็นที่ดับทุกข์ก็อันนี้ อริยมรรคยกขึ้นก็เหมือนกับ ศีล

ศีล ๕ ศีล ๘ วินัยศีล ๕ วินัยศีล ๘ ก็อันเดียวกันนั่นแหละ คือการนำความผิดออกจากกาย จากใจ ศีลก็คือการนำความผิดความชั่วออกจากกาย จากใจ

อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา เป็นเรื่องของสังขาร มาแต่ดึกดำบรรพ์ นับภพนับชาติ นับอสงไขยไม่ถ้วน เกิดแล้วตาย ตายแล้วเกิด.....

อดีต เป็นธรรมเมา อนาคต เป็นธรรมเมา จิตดิ่งอยู่ในปัจจุบัน รู้ในปัจจุบัน ละในปัจจุบัน วางในปัจจุบัน ตัดออกในปัจจุบัน กิเลสตัณหา ความพอใจ ไม่พอใจ ตัดออกในปัจจุบัน จึงเป็นธรรมโม

เอาแต่อดีต อนาคต เป็นธรรมเมา

ถ้าจะเจริญมรรค ก็เทียบเคียงกับศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ก็เหมือนกัน รวมลงในอริยมรรค

ต้องฝึก ตา หู จมูก ลิ้น กาย อินทรีย์ ทั้ง ๕ นี้แหละ ฝึกทวารทั้ง ๕ ให้เรียบร้อยแล้วก็ใช้ได้ ศีล ๕ ก็ตาม ศีล ๘ ก็ตาม ศีล ๑๐ ก็ตาม ตั้งไว้ในใจนี้ ความผิดเกิดขึ้นก็นำออกเสีย

นำความผิดความชั่วออกจากกาย จากวาจา จากใจ ออกจาก ตา หู จมูก ลิ้น และกาย ตานี้สำคัญ ธรรมทั้งหลายไหลมาจากเหตุ

ตา - เป็นเหตุ หู - เป็นเหตุ จมูก - เป็นเหตุ ลิ้น - เป็นเหตุ กาย - เป็นเหตุ ละให้มันได้ ตัดให้มันได้ ให้มันดับลงไปได้

วางสังขารสมมติเสียแล้วมันจึงรู้แจ้งทุกข์ ก้อนธรรมโมก็อันนี้ ก้อนธรรมเมาก็อันนี้ การกำหนดรู้อริยสัจจธรรมทั้ง ๔ ก็จับก้อนอันนี้ แหละขึ้นมา

ทุกข์ มันก็เกิดขึ้นที่นี่ สมุทัย มันก็เกิดที่นี่ มรรค มันก็เกิดที่นี่ นิโรธมันก็เกิดที่นี่ รู้แจ้งมรรคผลนิพพาน รู้จริงเห็นจริงก็เห็นที่นี่แหละ ถ้าไปรู้แจ้งที่อื่นใช้ไม่ได้ เป็นธรรมเมาไป

ถ้าเรากำหนดขึ้นแล้ว สัญญามันก็ตั้งขึ้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอริยเจ้าทั้งหลายอเนกอนันต์นับไม่ถ้วน ตรัสพระธรรมเทศนา โปรดเวไนยสัตว์ ก็ชี้ลงสู่กายสู่ใจของเรานี้ทั้งสิ้น

ไตรโลกทั้งสามนี้ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา ไตรวัฏฏ์มัน หมุนอยู่ในไตรโลกอันนี้ อกุสลาธรรมเมา เป็นรากหง้าของกิเลส พันห้าตัณหาร้อยแปด

สังโยชน์ธรรมก็ดี โยคธรรมก็ดี โอฆธรรมก็ดี พระพุทธเจ้า รู้แจ้งเห็นจริงแล้ว พระพุทธเจ้าเป็นพุทธนายก พระองค์พาพุทธเวไนยสัตว์ ให้รู้แจ้งสัจจธรรม ตัดข้ามสังขารโลก โอฆอันกันดาร

กาโมฆะ เป็นธรรมเมาที่หนึ่ง ภโวฆะ เป็นธรรมเมา ที่สอง ทิฏโฐฆะ เป็นธรรมเมาที่สาม อวิชโชฆะ เป็นธรรมเมาที่สี่ ซึ่งเป็นความมืดไม่รู้แจ้งอริยสัจจธรรม

ดับอันนี้ได้แล้วก็เบาอกเบาใจ กิเลสอนุสัย มันสำคัญ ถ้าเราบอกว่าเอาปัจจุบันนี้แหละ พอเราตั้งท่าใส่มัน มันก็ตั้งท่าใส่เราเช่นกัน กิเลสตัวนี้ให้ระวัง

มันครองใจสัตว์ทั่วโลกมาแต่ดึกดำบรรพ์ ขันติบารมี อดทนด้วยกาย อดทนด้วยวาจา อดทนด้วยใจ ความพอใจก็เป็นกิเลส ความไม่พอใจก็เป็นกิเลส

ตัณหาก็เหมือนกันนั่นแหละ มันหมุนอยู่ในไตรวัฏฏ์ เกิดก็เพราะตัณหา ตายก็เพราะตัณหา ทุกข์ก็เพราะตัณหา สุขก็เพราะตัณหา ความพอใจก็เพราะตัณหา ความไม่พอใจก็เพราะตัณหา อะไรๆ ก็เพราะตัณหา มันหมุนอยู่ในไตรโลกอันนี้

ต้องค้นลงมาสู่อันนี้อย่าไปค้นลงในที่อื่น ค้นไปที่ก้อนธรรมโมก้อนธรรมเมานี้แหละ เป็นที่ตั้ง

ผู้ที่จะดำเนินการฝ่ายโลก ก็เอาสมบัติอันนี้แหละเป็นที่ตั้ง นักบวชทั้งหลายผู้ตั้งอยู่ในศีล ในธรรมวินัย ก็เอาก้อนนี้แหละเป็นที่ตั้ง เป็นที่ตั้งของศีล เป็นที่ตั้งของธรรม เป็นที่ตั้งของมรรค เป็นที่ตั้งของผล เป็นที่ตั้งของพระนิพพาน รู้เข้ามาสู่อันนี้แหละ อย่าไปยึดถือเอาอย่างอื่น

กัณฑ์ที่ ๑๒

กัมมัฏฐาน ๕ เป็นที่ตั้งของกาม

อุปัชฌาย์ท่านสอน เกสา โลมา นขา ทันตา ตะโจ ปัญจกกรรมฐาน เป็นที่ตั้งของกาม กามพาหมุนอยู่ ทุกข์ก็เกิดขึ้นที่นี่ สมุทัยก็เกิดขึ้นที่นี่

ความเจ็บแข้ง เจ็บขา เจ็บหลัง เจ็บเอว เวลามันเจ็บเราก็ไม่ชอบ แต่ก็ยังชอบมันอยู่ ถ้าไม่รู้เท่ามันเสียเปรียบมันไม่ใช่น้อย พวกเราตายเพราะกามมาแล้วตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ นับปี นับเดือน นับวัน นับภพ นับชาติไม่ได้ ตายก็เพราะกาม เกิดก็เพราะกาม ทุกข์ก็เพราะกามนี้

ความโกรธ ความเกลียด เกิดมาจากใจ มีใจมันก็เกิดความหลงก็เหมือนกัน ถ้าไม่มีใจมันจะเกิดมาได้อย่างไร ถ้าไม่มีใจมันไม่เกิดพวกความโลภ ความโกรธ ความถูก ความผิดก็เหมือนกัน มันเกิดก็เพราะใจนี้แหละ

ต้องกำหนดเข้ามาหาใจตัวต้นเหตุของมัน ถ้าเราไปแก้ที่ปลายเหตุไม่ได้ ยิ่งแก้ยิ่งเดือดร้อน การต่อสู้กิเลสเป็นสงครามอันใหญ่ ความพอใจไม่พอใจก็อันนี้เต็มโลกอยู่

รักษา ตา หู จมูก ลิ้น กาย ของเราให้ดีๆ ต้องพิจารณาให้รอบคอบ ต้องน้อมเข้ามาหากายนี้ น้อมเข้ามาหาใจนี้ พระธรรมทั้งหลายท่านยกใจขึ้นมาเป็นหัวหน้า เป็นมรรคาวรณ์ สัคคาวรณ์ มันเกิดขึ้นมาในนี้ทั้งสิ้น

ชำระใจให้บริสุทธิ์ รักษา ตา หู จมูก ลิ้น กาย ไว้ให้ดี รักษาศีล ก็รักษา ตา หู จมูก ลิ้น กาย ของเรานี้แหละ รักษาธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ นี้ไว้ ไปรักษาอย่างอื่นไม่เป็นศีล

ขันธ์ทั้ง ๕ ธาตุทั้ง ๔ มันเป็นกองทุกข์ พิจารณาอันนี้ให้ชำนิชำนาญ เข้าไป **ท่านเจ้าคุณอุบาลีฯ** ท่านว่า กามนี้อย่าไปอัศจรรย์ สัตว์ทั้งหลาย เขาเสพกามกันอยู่เต็มโลก ก็ไม่เห็นวิเศษไปไหน มีแต่เพิ่มความทุกข์ มีแต่ศีล สมาธิ ปัญญาเท่านั้นที่น่าอัศจรรย์ เวลาทำสมาธิทำใจให้มันสงบ มันก็ละได้

สัตว์ทั้งหลายเกิดก็เพราะกาม ตายก็เพราะกาม โกรธ โลภ หลง เกลียดชัง ก็เพราะกาม ให้พิจารณาให้รู้แจ้ง เห็นตามสภาพความเป็นจริง ของมัน มันก็ค่อยถอนออกจากจิตที่สำคัญมั่นหมายนี้

ให้รักษาอินทรีย์สังวร รักษาศีลก็รักษา ตา หู จมูก ปาก ตีน มือ ของเรา นี้แหละ ความพอใจความไม่พอใจเกิดขึ้นในปัจจุบัน นำออกให้ มันหมด เป็นวินัยอันหนึ่ง

ตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายถูกต้องสัมผัส ยินดีพอใจก็ตาม ไม่ยินดีไม่พอใจก็ตาม เกิดขึ้นในปัจจุบัน ให้นำออก เสียจึงใช้ได้ เป็นวินัย คือการนำความผิด ความยินดี ออกจากจิตจาก ใจอันนี้

วินัย คือการนำ **มรรคาวรณ์ สัคคาวรณ์** ออกจากจิตจากใจของตน ทำใจของตนให้บริสุทธิ์ พระธรรมวินัยท่านแสดงบัญญัติ ชี้สู่กายสู่ใจ ของเราทั้งสิ้น พวก **มรรคาวรณ์ สัคคาวรณ์** เป็นทางกั้นมรรคผลนิพพาน นำออกให้หมด อย่าให้มันหมักอยู่ในใจ

ให้มีสติ สัมปชัญญะ ถ้ามีสตินำความผิดออกจากกายจากใจของตนได้ ถ้าไม่มีสติ มันก็หลงไปเรื่อยๆ ลืมไปเรื่อยๆ ถ้ามีสัมปชัญญะก็ตั้งอยู่ในสังวร กามทั้งหลายมี รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ เขาผ่านไปผ่านมาตามธรรมชาติของเรา

ตา หู จมูก ลิ้น กาย ไม่ใช่กามารมณ์ กามารมณ์ ไม่ใช่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย กามารมณ์ต่างหาก

อย่าไปถือตามสัญญาไม่รู้เท่าสังขาร ถ้าไม่รู้เท่าสังขารมันเป็นทุกข์ ต้องมีสติสัมปชัญญะ สติเป็นวินัยอย่างหนึ่ง สำคัญ...

กัณฑ์ที่ ๑๓

ไตรสิกขา คือ ไตรทวาร

...ให้หมั่นรักษาไตรทวาร ศีลท่านก็บัญญัติลงที่ใจนี้ บัญญัติลงในกายนี้ พระธรรมทั้งสิ้นบัญญัติลงในกายในใจ ใจเป็นสิ่งสำคัญ ใจเป็นต้นเหตุของกุศลและอกุศล คิดดีก็ใจ คิดร้ายก็ใจ ถ้ากำหนดรู้ใจหมดแล้วก็แจ่มแจ้ง...น้อมเข้ามาปฏิบัติ กาย วาจา ใจ นี้

ให้ตั้งมั่นอยู่ในพระไตรสรณคมณ์ รักษา กาย วาจา ใจ ให้ปราศจากโทษ ตั้งอยู่ในกุศลกรรมบท ๑๐ ตั้งใจให้มั่นคง ปฏิบัติ กาย วาจา ใจ นี้ให้รู้แจ้ง กาย วาจา ใจ พระธรรมแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ รวมข้อปฏิบัติเพื่อรักษา กาย วาจา ใจ ทั้งสิ้น ไม่มีสิ่งอื่นนอกจากไตรทวารนี้

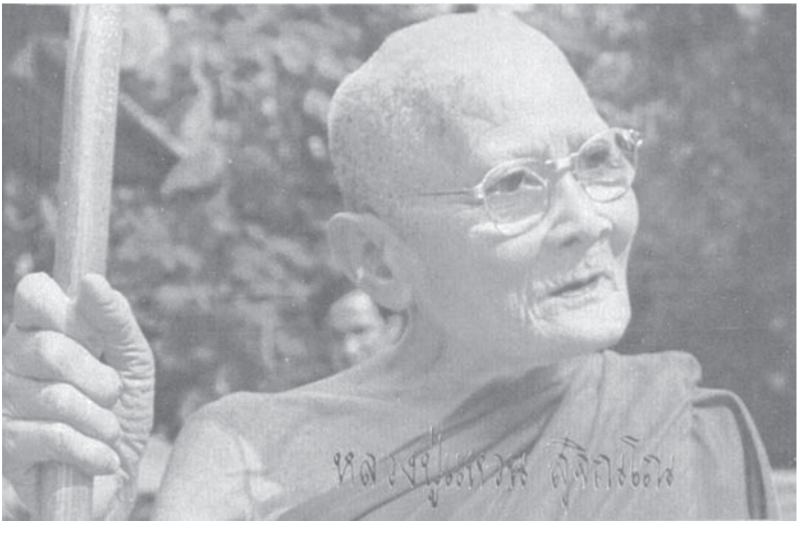
ใจเป็นเหตุแห่งธรรมทั้งหลาย ให้น้อมเข้ามาหาใจนี้ ให้พิจารณาให้รอบคอบ อารมณ์ทั้งหลายที่ผ่านเข้ามาทางตา หู เกิดความพอใจก็ดี ไม่พอใจก็ดี ให้พิจารณาเสียก่อน

ให้จิตดิ่งอยู่ในปัจจุบัน รักษา ตา หู จมูก ลิ้น กาย กามคุณทั้ง ๕ เขามีอยู่ เขาก็ผ่านไปผ่านมา อย่ารับเข้ามาสู่ใจ การจะทำจะพูดต้องน้อมเข้ามาหาใจ เพื่อพิจารณาก่อน

ทุกข์ทั้งหลายที่มันเกิดขึ้นในกาย จะเป็นปวดแข้ง ปวดขา ปวดหลัง ปวดเอว ก็ให้กำหนดรู้ รู้เหตุรู้ผล รู้แจ้งเหตุ เหตุมันก็ดับไป

ศีล สมาธิ ปัญญา ท่านก็บัญญัติลงในกาย ในใจนี้ ให้รู้กาย วาจา รวมเข้ามาสู่ใจ

กุศล อกุศล ทั้งสิ้น มีกาย วาจา ใจ เป็นมูลเหตุ ให้ศึกษา สำรวม รวมในไตรทวารของตน น้อมเข้ามาสู่กาย วาจา ใจของตนนี้ ให้ศึกษาอยู่ที่นี่ อันนี้เป็นไตรสิกขา...

กัณฑ์ที่ ๑๔

อวัยวะเป็นธรรม

แสดงแก่พระภิกษุ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗

ตา ก็เป็นตาธรรม หู ก็เป็นหูธรรม จมูก ก็เป็นจมูกธรรม แก้ม ก็เป็นแก้มธรรม แขน ก็เป็นแขนธรรม ขา ก็เป็นขาธรรม อันนี้แหละธรรม หัว ก็เป็นหัวธรรม ตา ก็เป็นตาธรรม อันนี้แหละพระธรรม ให้รู้แจ้งในนี้ ตา หู จมูก แก้ม หัว แขน ขา เป็นของพระธรรมทั้งหมด อันนี้แหละของจริงให้รู้ไว้

ให้รู้แจ้งเห็นแจ้งในนี้ อย่าไปรู้ที่อื่น ตัวก็เป็นตัวของธรรม ให้รู้ในนี้ไม่ใช่รู้ที่อื่น ให้รู้แจ้งเห็นแจ้งในธรรมเหล่านี้ ให้รู้ในสิ่งเหล่านี้แหละ จะไปรู้ที่ไหน ตา หู หัว ตัว แขน ขา เป็นธรรมทั้งหมด ให้รู้แจ้งเห็นแจ้งในนี้ ในตัวของตัวนี้จึงใช้ได้ รู้แจ้งเห็นในของจริงเหล่านี้

ตา ก็เป็นตาธรรม หู ก็เป็นหูธรรม หัว ก็เป็นหัวธรรม ตัว ก็เป็นตัวธรรม อันนี้แหละของดีของจริง มือเป็นธรรรม ธรรมเป็นมือ แขนเป็นธรรม ธรรมเป็นแขน ตาเป็นธรรม ธรรมเป็นตา ธรรมเป็นหัว หัวเป็นธรรม ธรรมเป็นตัว ตัวเป็นธรรม อันนี้ของจริง ของดี ให้รู้แจ้งเห็นแจ้ง รู้จริงเห็นจริงในนี้ อย่าไปรู้ในที่อื่น

นี้แหละธรรม ให้รู้ อย่าหลง นี้แหละของจริง ให้รู้แจ้ง ให้ละให้วาง ในที่นี้แหละ ให้พิจารณาดูให้รู้แจ้ง ให้รู้ชัดในธรรมอันนี้

ตัวธรรม หูธรรม หัวธรรม แขนธรรม ขาธรรม อย่าไปหลง อย่าไปลืมของจริง ให้รู้ธรรมของจริงอันนี้ ให้รู้ละรู้วาง มีแต่ธรรมทั้งนั้นแหละ อย่าไปหลงอย่าไปลืมธรรมของจริง

ตา ก็เป็นตาธรรม หู ก็เป็นหูธรรม จมูก ก็เป็นจมูกธรรม กาย ก็เป็นกายธรรม อันนี้แหละของแท้ ของจริงให้กำหนดรู้ของจริง ของแท้ อย่าลืม อย่าหลงตัวธรรม ให้รู้แจ้งเห็นแจ้งในธรรมจริง ธรรมแท้ ให้รู้ในธรรมเหล่านี้แหละ จะไปรู้ที่ไหน

ตัว ตา หู แขน ขา นี้แหละ อันนี้แหละคือธรรม ให้รู้ อย่าไปหลง ให้รู้ละ อย่ารู้หลง ธรรมอันนี้จำไว้ให้ดี เป็นธรรมทั้งหมด

ตั้งใจไว้ให้ดี เป็นตา เป็นหู เป็นจมูก เป็นแขน ขา ตัว อวัยวะน้อยใหญ่ เป็นธรรมทั้งหมดแหละ อันนี้แหละของจริงเป็นธรรมแท้ ให้รู้จริง อย่ารู้หลง ให้รู้ละรู้วาง

ธรรมเป็นตัว ตัวเป็นธรรม ธรรมเป็นตา ตาเป็นธรรม ธรรมเป็นหู หูเป็นธรรม ธรรมเป็นขา ขา จมูก แขน เป็นธรรม **นี้แหละของจริงแท้ ให้รู้ไว้ อย่าไปหลง อย่าไปเมา ให้รู้ธรรม รู้สมมติ**

กัณฑ์ที่ ๑๕

ธรรมโอวาทครั้งสุดท้าย

...มาอยู่...นี้ไม่ได้มาหาลาภยศอะไร มาหาทางหนีจากความทุกข์...

กรรม คือการกระทำ ทั้งบาปทั้งบุญ ให้พิจารณา รู้ไหมบุญเป็นอย่างไร บาปเป็นอย่างไร

คนที่ปฏิบัติหาทางออกจากกองทุกข์นั้นมันหายากแล้วให้ลูกหลานจำให้ดี จำได้ไหม ให้มีสติ มีอารมณ์อยู่กับพุทโธ พุทโธเอาให้ได้ ทำให้มันเห็นของดี จำได้ไหม

นี่ไม่ได้พูดเล่นนะ **ให้จับลมกับกายนี้ กายนี้ให้เห็นเป็นกายพระธรรมให้ได้**

มีหูฟังแล้วก็ให้มันเป็นพระธรรม ตาให้เป็นตาพระธรรม กายให้เป็นกายพระธรรม ใจก็ให้เป็นใจพระธรรม

ทำให้มันได้ ให้มีพุทโธ อยู่กับกายนี้ใจนี้ จำไว้ที่ใจ จำได้ไหม จำดีๆ อย่าไปลืมนะ

ไม่ต้องไปรู้ที่อื่น มันอยู่ในกายนี้ กายนี้แหละมันเป็นทุกข์

อยู่ทุกวันนี้ สังขารจะแตก จะตาย ก็ให้รู้ จำได้ไหม สมฺปโยโคก็ให้รู้ จะต้องจากกัน ไม่ต้องตกใจ ให้พิจารณาเดี๋ยวนี้ จำได้ไหม จำให้ดีๆ ให้รู้อยู่กับกายกับใจ

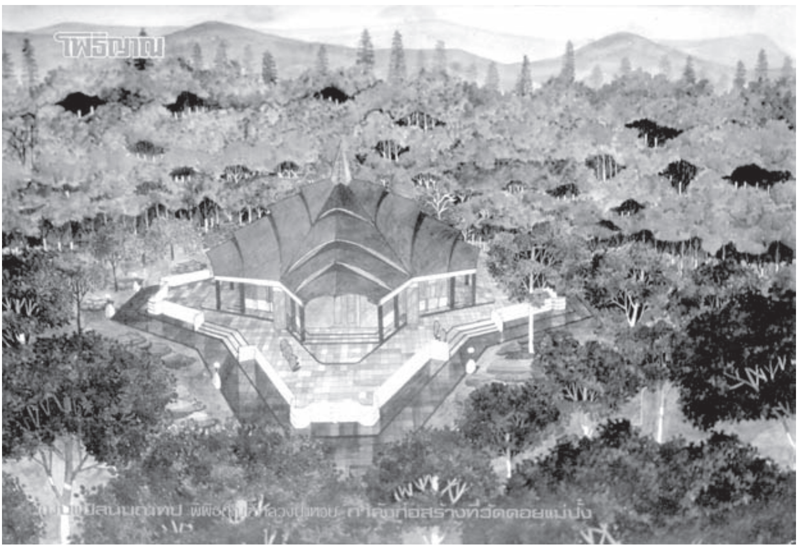
อย่าไปลืม ให้รู้จริงๆ อย่าทำเล่นไม่ได้นะ กามก็ดี ตัวกามนี้จับมันให้อยู่ จับมันมัดไว้ ให้มันตาย จำได้ไหม ไม่ว่าสัตว์ว่าคน หากามแสวงหากาม มันเดือดร้อนวุ่นวายก็เพราะกามนี้แหละ

ชาย หญิง สัตว์ผู้ เมีย ต่างก็ยินดีกันและกัน มัวเมากันอยู่อย่างนี้**ให้มันเป็นธรรมโม อย่าให้เป็นธรรมเมา ให้ออกจากกาม**

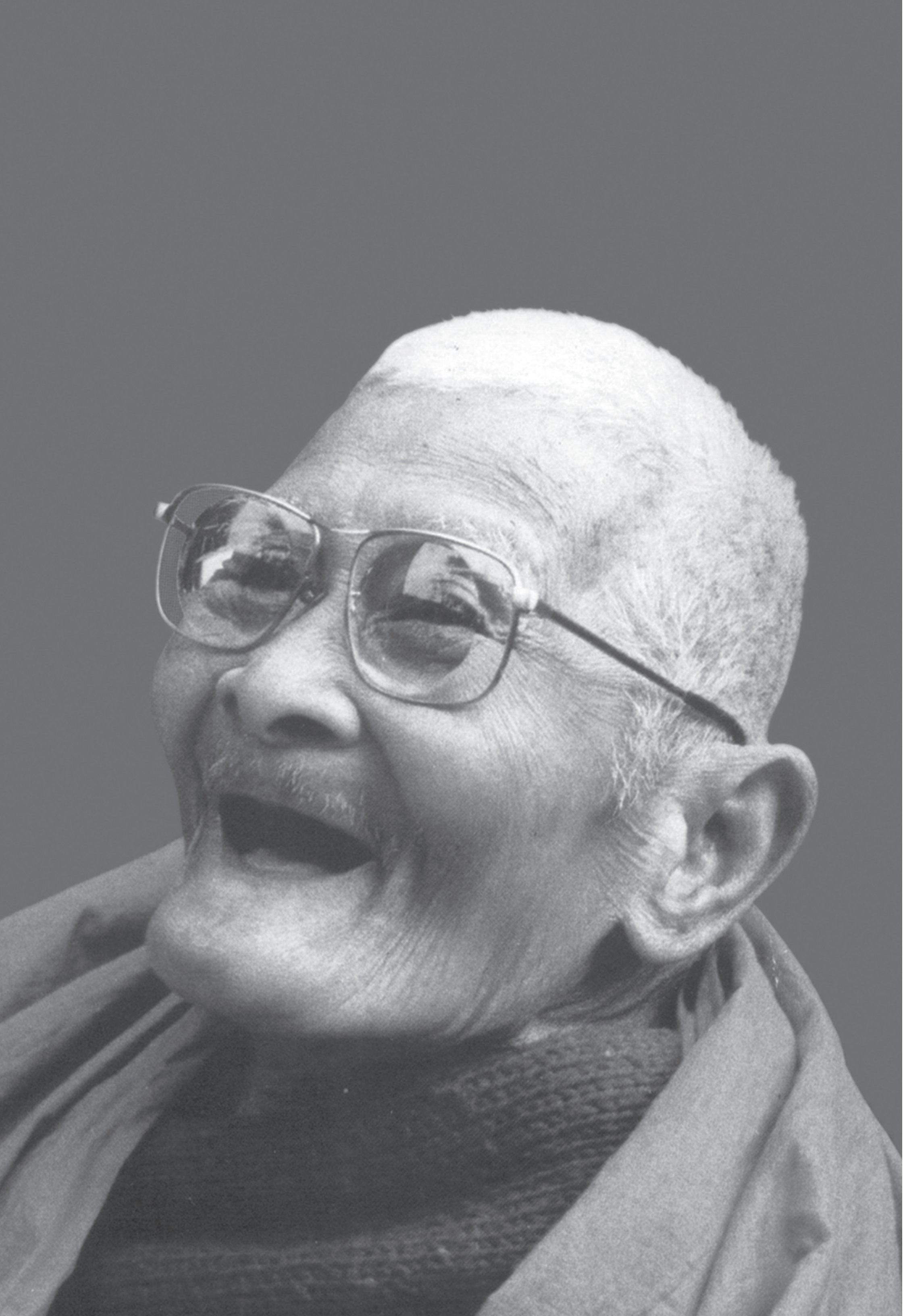
หา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ให้จำไว้ จำไว้ให้มันดี ปฏิบัติให้มันรู้ กามมันตายแล้วมันก็สบาย ให้เป็นธรรมโม อย่าให้เป็นธรรมเมา จำให้ดีๆ นะ ปฏิบัติให้มันรู้ จำได้ไหม อย่าไปลืมนะ

ไม่ต้องพูดมาก พูดมากไปไม่ใช่ธรรมะ มันเป็นธรรมเมา

พระบุญเหลือ ฐิตวีโร
ผู้บันทึก

พิพิธภัณฑ์บริขารหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

คติธรรม
หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

อดีต อนาคต เป็นธรรมเมา
ปัจจุบันเป็นธรรมโม
พระธรรมแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์
ชี้เข้าหา กาย วาจา ใจ

ธรรมทั้งหลายไหลมาจากเหตุ
ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นเหตุแต่ละอย่างๆ

ไตรสิกขาคือไตรทวาร
ศึกษา ศีล สมาธิ ปัญญา ให้น้อมเข้ามาศึกษา
กาย วาจา ใจ

ศีล คือ แขนสอง ขาสอง หัวหนึ่ง
อันนี้เป็นตัวศีล ให้รักษาสิ่งนี้ให้เป็นปกติ
ไม่ให้ก้าวล่วงวิติกมโทษ ศีลในปริยัติธรรมเป็นชื่อของศีล

ละบาปอกุศล ต้องละที่ใจ วางที่ใจ เอาใจละ
เอาใจวาง เอาใจถอน จึงใช้ได้

อนิจจังทั้ง ๕ ทุกขังทั้ง ๕ อนัตตาทั้ง ๕
เกิดมาจากใจ

วางอนิจจังทั้ง ๕ นิจจังตั้งอยู่เที่ยงอยู่
อนัตตาทั้ง ๕ วางหมดแล้ว อัตตาตั้งอยู่ภายใน...
เราอาศัย อนัตตาอยู่

กามทั้งหลายเป็นเจ้าโลก เกลียด โกรธ รัก
ฆ่ากันก็เพราะกาม

กามตัณหา เป็น กามตันตา
ภวตัณหา เป็น ภวตันหู
วิภวตัณหา เป็น วิภวตันใจ

วินัยทั้ง ๕ หรือ ปาติโมกข์ทั้ง ๕
คือ อินทรีย์สังวร

ปัตติทานคาถา (แปล)

คาถากรวดน้ำ
พระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ ๔

ปุญญัสสิทานิ กะตัสสะ ยานัญญานิ กะตานิ เม,

เตสัญ จะ ภาคิโน โหนตุ สัตตานันตาปปะมาณะกา.

ขอสัตว์ทั้งหลายไม่มีที่สุด ไม่มีประมาณ จงเป็นผู้มีส่วนแห่งบุญที่ข้าพเจ้าได้ทำในบัดนี้ แลแห่งบุญทั้งหลายอื่นที่ข้าพเจ้าได้ทำแล้ว

เย ปิยา คุณะวันตา จะ,

คือชนเหล่าใดเป็นที่รัก ผู้มีคุณ

มัยหัง มาตาปิตาทะโย,

มีมารดาและบิดาของข้าพเจ้า เป็นต้น

ทิฏฐา เม จาปยะทิฏฐา วา,

ที่ข้าพเจ้าได้เห็นหรือแม้ไม่ได้เห็น

อัญเญ มัชฌัตตะเวริโน. สัตตา ติฏฐันติ โลกัสมิง

แลสัตว์ทั้งหลายอื่นที่เป็นกลาง, และมีเวรกัน ตั้งอยู่ในโลก

เตภุมฺมา จะตุโยนิกา,

เกิดในภูมิ ๓ เกิดในกำเนิด ๔

ปัญเจกะจะตุโวการา,

มีขันธ์ ๕ แลขันธ์ ๑ แลขันธ์ ๔

สังสะรันตา ภะวาภะเว,

ท่องเที่ยวอยู่ในภพน้อยแลภพใหญ่

ญาตัง เย ปัตติทานัมเม

สัตว์เหล่าใดทราบการให้ส่วนบุญของข้าพเจ้าแล้ว

อะนุโมทันตุ เต สะยัง,

ขอสัตว์เหล่านั้น จงอนุโมทนาเองเถิด

เย จิมัง นัปปะชานันติ.

ก็สัตว์เหล่าใด ย่อมไม่ทราบการให้ส่วนบุญของข้าพเจ้านี้

เทวา เตสัง นิเวทะยุง.

ขอเทพทั้งหลาย, พึงแจ้งแก่สัตว์เหล่านั้น

มะยา ทินนานะ ปุญญานัง อะนุโมทะนะเหตุนา,

เพราะเหตุคืออนุโมทนา, บุญทั้งหลายที่ข้าพเจ้าให้แล้ว

สัพเพ สัตตา สะทา โหนตุ อะเวรา สุขะชีวิโน,

ขอสัตว์ทั้งปวง จงอย่ามีเวร อยู่เป็นสุขเสมอเถิด

เขมัปปะทัญจะ ปัปโปนตุ

แลจงถึงทางอันเกษมเถิด

เตสาสา สิชฌะตัง สุภา.

ขอความหวังอันดีของสัตว์เหล่านั้น จงสำเร็จเทอญ

ภาคผนวก

- วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต)
- พระธรรมเทศนาหลวงพ่อจำรัส จิรวํโส
  ต้อนรับคณะผ้าป่า ทอ.๐๑ มีนบุรี
- รายนามเจ้าภาพพิมพ์หนังสือ
- รายรับ-รายจ่ายโครงการพิมพ์หนังสือบูรพาจารย์
- ใบเชิญชวนทำบุญท้ายเล่ม

แบบจำลองพระมหาธาตุมณฑปอนุสรณ์บูรพาจารย์
วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต) บ้านแม่กอย เชียงใหม่

วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต)
บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

พระมหาธาตุมณฑปอนุสรณ์บูรพาจารย์
วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต)
(ถ่ายเมื่อ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๖)

พระธาตุและรูปหล่อบูรพาจารย์
ที่ประดิษฐานอยู่ในพระมหาธาตุมณฑปอนุสรณ์บูรพาจารย์

พระประธานปางปฐมเทศนา

หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล
พระอาจารย์ของหลวงปู่มั่น

หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต
พระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายกรรมฐาน

หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

หลวงปู่ขาว อนาลโย

หลวงปู่หลุย จนฺทสาโร

หลวงปู่ชอบ ฐานสโม

หลวงปู่ฝั้น อาจาโร

หลวงปู่เทสก์ เทสฺรํงสี

หลวงปู่สิม พุทฺธาจาโร

ทำบุญประจำปี ครบรอบวันเกิด
หลวงปู่มั่น (ภูริทตฺโต)
เมื่อ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๖

ถวายอาหารบิณฑบาตตอนเช้า

แสดงพระธรรมเทศนา และอบรมสมาธิภาวนาตอนกลางคืน

พระสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ๙ รูป สวดพระพุทธมนต์
และถวายภัตตาหารเพล ที่พระมหาธาตุมณฑปฯ
๒๐ มกราคม ๒๕๔๖

วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต)

ที่ตั้ง เลขที่ ๗๕ บ้านแม่กอย หมู่ที่ ๖ ตำบลเวียง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๑๙๐

ที่ดิน จำนวนที่ดิน ๙ ไร่ ๙๒ ตารางวา ตาม น.ส.๓ เลขที่ ๑๑ และ ๒๕๐

อาณาเขต ทิศเหนือประมาณ ๗ เส้น ๒ วา ๒ ศอก จรดห้วยแม่กอย
ทิศใต้ประมาณ ๓ เส้น ๙ วา ๒ ศอก จรดห้วยแม่กอย
ทิศตะวันออกประมาณ ๔ เส้น จรดห้วยแม่กอย
ทิศตะวันตกประมาณ ๔ เส้น ๑๐ วา จรดเหมืองใช้น้ำ

อาคารเสนาสนะ ประกอบด้วยศาลาโรงธรรม ๑ หลัง และกุฏิ ๘ หลัง

สังกัด คณะสงฆ์ธรรมยุตนิกาย

ประวัติความเป็นมา

วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต) นี้ บริเวณสถานที่ส่วนหนึ่งแต่เดิมในอดีตเคยเป็นวัดในพุทธศาสนาซึ่งกล่าวกันว่าเป็นวัดที่สร้างขึ้นโดยชาวมอญแต่โบราณ แต่จะเป็นในสมัยใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด ทราบแต่ว่าวัดนี้ชาวบ้านเรียกกันต่อๆ มาว่า **"วัดป่าแดง"** เนื่องด้วยแต่เดิมนั้นบริเวณนี้เต็มไปด้วยป่าไม้แดงเป็นจำนวนมาก ต่อมาวัดนี้ได้กลายเป็นวัดร้างถูกทอดทิ้งอยู่กลางป่า มีต้นไม้ขึ้นปกคลุมโดยทั่วไป แต่ก็ยังมีร่องรอยซากปรักหักพังบางส่วนปรากฏให้เห็นอยู่ได้

ในระหว่างปี พ.ศ.๒๔๗๐-๒๔๘๒ ขณะที่**ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต** พระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายสมถวิปัสสนากรรมฐาน ได้เที่ยวจาริกขึ้นมาในเขตจังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือ และรวมทั้งจังหวัดเชียงใหม่ด้วย

เพื่อบำเพ็ญเพียรสมณธรรมนั้น **ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต** ได้เคยมาปักกลดพักบำเพ็ญเพียร ณ บริเวณสถานที่วัดร้างป่าแดงแห่งนี้เป็นการชั่วครั้งชั่วคราว หลายหนหลายครั้ง ตลอดจน ได้พำนักจำพรรษาด้วย ๑ พรรษา

อนึ่งในช่วงที่ท่าน**พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต** ได้ขึ้นมาพำนักบำเพ็ญเพียรสมณธรรม ณ บริเวณวัดร้างป่าแดงเป็นการชั่วคราวนั้น บรรดาพระภิกษุที่เป็นลูกศิษย์ของท่านจำนวนมาก อาทิเช่น **พระอาจารย์เทสก์ เทสฺรํสี พระอาจารย์สิม พุทฺธาจาโร พระอาจารย์อ่อน ญาณสิริ พระอาจารย์พรหม จิรปุญฺโญ พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร พระอาจารย์แหวน สุจิณฺโณ พระอาจารย์ขาว อนาลโย** ฯลฯ ได้เคยมากราบนมัสการและรับฟังโอวาทจาก**ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต**อยู่เสมอๆ อีกด้วย

กาลเวลาผ่านไป ในราวประมาณปี พ.ศ.๒๕๑๖ ได้มีบรรดาคณะศรัทธาในเขตอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้เคยอุปัฏฐาก**ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต** สมัยที่องค์ท่านได้เคยมาพำนักบำเพ็ญเพียรสมณธรรม ณ บริเวณวัดร้างป่าแดงนี้ที่ยังมีชีวิตอยู่ อาทิเช่น นายสมัย ตะวะละ นายบุญผาย สีฟ้าเลื่อน นายอุดม ปันต๊ะ ฯลฯ ได้ดำริร่วมกันที่จะพัฒนาวัดร้างป่าแดงนี้ให้กลับเป็นวัดที่มีภิกษุสงฆ์เข้าจำพรรษาได้อีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์พุทธศาสนาโบราณสถานแห่งนี้ให้คงอยู่ถาวรสืบต่อไป กับเพื่ออนุรักษ์สถานที่ที่**ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต** ได้เคยมาพำนักบำเพ็ญเพียรสมณธรรมแห่งนี้ไว้เป็นอนุสรณ์สถานรำลึกถึงองค์ท่านตลอดไป

แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายที่บริเวณวัดร้างป่าแดงที่มีอยู่ทั้งหมดแต่เดิมจำนวนมากนั้น ได้ถูกประชาชนบุกรุกเข้าไปจับจองถากถางป่าปรับปรุงพื้นที่ทำนา รวมทั้งขอให้ราชการออกเอกสารสิทธิเข้าครอบครองทำกินหมดแล้ว ยังเหลือพื้นที่ที่ยังคงเป็นป่าที่มีซากปรักหักพัง ซึ่งเป็นสถานที่

ตรงที่ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต เคยปักกลดพำนักบำเพ็ญเพียรสมณธรรมพอดี ซึ่งมีเนื้อที่เพียง ๑ ไร่นั้นยังไม่ถูกถากถางปรับปรุงเป็นพื้นที่ทำนา แต่ทางราชการก็ได้ออกเอกสารสิทธิ์ให้ประชาชนถือสิทธิ์ครอบครองไปแล้ว ทางคณะศรัทธาที่ได้ดำริร่วมกันในเบื้องต้น โดยมีนายอุดม ปันต๊ะ เป็นผู้นำก็มิได้ท้อถอยละความพยายาม ได้เจรจาขอซื้อบริเวณพื้นที่ๆ เหลือดังกล่าวประมาณ ๑ ไร่เศษจากประชาชนกลับคืนมากับติดต่อขอซื้อสวนลำไยของประชาชนที่อยู่ติดกันเพิ่มขึ้นมาได้อีก ๘ ไร่เศษ รวมแล้วก็เป็น ๘ ไร่เศษ ซึ่งก็พอเพียงที่จะดำเนินการก่อสร้างเป็นวัดขึ้นมาได้

เมื่อคณะศรัทธาได้ดำเนินการจัดหาที่ดินได้เรียบร้อยแล้วก็ได้วางโครงการการก่อสร้างเป็นวัดต่อไป โดยเริ่มต้นจัดตั้งเป็นสำนักสงฆ์ขึ้นมาก่อน ได้ไปอาราธนา**พระอาจารย์ทองสุก อุตฺตรปญฺโญ** ซึ่งขณะนั้นได้จำพรรษาอยู่กับ**พระอาจารย์สิม พุทฺธาจาโร** สำนักสงฆ์ถ้ำผาปล่อง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มาเป็นประธานสงฆ์ ดำเนินการก่อสร้าง ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปลายปี พ.ศ.๒๕๑๖ เป็นต้นมา ด้วยการก่อสร้างในครั้งนี้ได้รับความอุปถัมภ์จาก**ท่านพระอาจารย์สิม พุทฺธาจาโร** ศรัทธาจากอำเภอพร้าว อำเภอเชียงดาว และอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งจากกรุงเทพมหานคร จึงทำให้การดำเนินการก่อสร้างได้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและเสร็จสิ้นสมบูรณ์ จัดตั้งเป็น **"สำนักสงฆ์พระอาจารย์มั่น"** มีพระสงฆ์เข้าอยู่จำพรรษาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๐ เป็นต้นมา

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๒๗ ทางคณะสงฆ์และคณะศรัทธาของ "สำนักสงฆ์พระอาจารย์มั่น" ได้มอบหมายให้นายอุดม ปันต๊ะ ซึ่งเป็นไวยาวัจกรของสำนักสงฆ์เป็นผู้ยื่นเรื่องราวต่อทางราชการ ทำการก่อสร้างยกฐานะขึ้นเป็นวัดต่อไปและก็ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการก่อสร้างยกฐานะขึ้นเป็นวัดได้ตามประกาศของอธิบดีกรมการศาสนา ลงวันที่

๒๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๒๘ และต่อมาได้มีการประกาศเป็นทางการตั้งเป็นวัดในพระพุทธศาสนาขึ้น โดยมีชื่อว่า “วัดป่าอาจารย์มั่น” ตามประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๓๐ พร้อมกันนี้ทางฝ่ายบริหารของคณะสงฆ์ก็ได้แต่งตั้งพระอาจารย์ทองสุก อุตฺตรปญฺโญ ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสเป็นองค์แรก เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๓๐

ต่อมา เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ **พระอาจารย์ทองสุก อุตฺตรปญฺโญ** ได้ลาออกจากตำแหน่งเจ้าอาวาส ทางฝ่ายบริหารของคณะสงฆ์จึงได้แต่งตั้ง **พระอาจารย์สำรอง ภทฺทิโย** ทำหน้าที่รักษาการเจ้าอาวาสจนถึงปี พ.ศ.๒๕๔๔ **พระอาจารย์สำรอง** ได้เดินทางไปประกอบศาสนกิจที่ประเทศเยอรมัน **พระอาจารย์จำรัส จิรวํโส** วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน กรุงเทพฯ จึงได้ทำหน้าที่รักษาการเจ้าอาวาสองค์ต่อมา จนถึงปัจจุบัน

วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต) ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๔

พระธรรมเทศนา

หลวงพ่อจำรัส จิรวํโส

ต้อนรับคณะผ้าป่า ทอ. ๐๑ มีนบุรี

ณ วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต) อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖

มีความยินดี ขอต้อนรับท่านทั้งหลาย ที่ได้มาสู่ ได้มาเยี่ยม **วัดป่าอาจารย์มั่น** ในวันนี้ อาตมาขอแก้ข่าวที่**คุณยุทธนา**บอกว่า ชาวมิตรประชา ๐๑ เพิ่งจะมาที่นี่เป็นครั้งแรก ไม่ใช่ เป็นครั้งที่สอง

ครั้งแรกนั้น มาเมื่อสมัย **คุณอาคม ทันนิเทศ** ยังอยู่ นั่นก็คือ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ คุณอาคมได้มาช่วยในการ**จัดซื้อที่ดิน**ของวัดขยายออกไป ที่สร้าง**พระมหาธาตุมณฑป** ในขณะนี้ เป็นที่ดินที่ได้ซื้อเพิ่มเติม ๓ ไร่ ด้วยกัน แล้วก็คุณอาคมก็ได้มา ได้พาชาว**มิตรประชา ๐๑** ในขณะนั้น มาทอดผ้าป่าเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้วต่อมา ก็ได้มาสร้าง รูปหล่อ**หลวงปู่มั่น** เอาไว้อีก นี่ก็ได้ชาวมิตรประชา ๐๑ ในขณะนั้น

อย่างไรก็ตาม ในขณะนี้ ที่ท่านได้มาสู่สถานที่นี้ ซึ่งสถานที่นี้ นับว่า **เป็นสถานที่เป็นมงคลอย่างยิ่ง** ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่า **หลวงปู่มั่น** ของเรา นั้น ซึ่งถือว่าเป็นพระบูรพาจารย์ ในสายปฏิบัติ ในสายพระกรรมฐาน ท่านได้มาพักจำพรรษาที่นี่ ๑ พรรษา ในปีพุทธศักราช ๒๔๘๑

หลวงปู่มั่น ได้มากระทำความเพียร จนกระทั่งได้บรรลุพระ อริยบุคคลขั้นสูงสุดในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่นี้ และเมื่อท่านได้บรรลุ แล้ว ท่านก็ยังไม่กลับภาคอีสาน ยังอยู่ที่ภาคเหนือนี้เป็นเวลาถึง ๑๑ ปี

คณะมิตรประชา ทอ.๐๑ มีนบุรี นำโดย น.ท. ถาวร โสววรณ์ และ คุณยุทธนา เพ็งปาน
มาทอดผ้าป่าร่วมสร้างพระมหาธาตุมณฑปอนุสรณ์บูรพาจารย์
เมื่อ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

และในช่วง ๑๑ ปีนั้น องค์ท่านก็ได้มาพักจำพรรษาอยู่ที่นี่เป็นเวลา ๑ พรรษา

เพราะฉะนั้น **สถานที่นี้เป็นสถานที่เป็นมงคลอย่างยิ่ง** และเมื่อ **หลวงปู่มั่น** ได้ถึงแก่มรณภาพแล้ว ทางชาวอำเภอพร้าว ร่วมกับทาง **หลวงปู่สิม พุทฺธาจาโร** ซึ่งเป็นหัวหน้า ได้นำคณะศรัทธาชาวอำเภอพร้าว แล้วก็คณะศรัทธาชาวกรุงเทพมหานคร มาก่อสร้าง ณ สถานที่นี้ เป็นวัดขึ้นมา และก็ได้ให้ชื่อว่า**วัดป่าอาจารย์มั่น** เอาชื่อ**หลวงปู่** มาเป็นชื่อวัด ฉะนั้น สถานที่นี้ก็นับว่าเป็นสถานที่เป็นมงคลอย่างยิ่ง

ร่องรอยเดิมที่**หลวงปู่**ได้มาพักจำพรรษาที่นี่ ที่ยังคงปรากฏอยู่ ก็คือ **ทางเดินจงกรม** ประเดี๋ยวท่านทั้งหลายก็จะได้ไปดู ไปนมัสการ เป็นทางเดินจงกรมเก่าของ**หลวงปู่** ที่ยังมีปรากฏร่องรอยอยู่

(คุณชนะ แพ่งพิบูลย์ นายอำเภอเมืองพร้าว เป็นประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย)

อาตมาภาพได้มาจำพรรษา มาปฏิบัติภาวนาที่นี่เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ แล้วก็หลังจากนี้ อาตมาก็ได้ไปจำพรรษาที่อำเภอหัวหิน ที่สำนักสงฆ์ของ**หลวงปู่หลุย** ก็ได้มีชาวลูกศิษย์ของ **หลวงปู่หลุย** ที่หัวหิน ก็ได้มาปรารภกับอาตมาภาพ อย่างที่ ดร.ปฐม ได้กล่าวเมื่อสักครู่นี้ว่า **หลวงปู่หลุย** ได้ปรารภกับลูกศิษย์ของท่านที่หัวหินว่า ***“บัดนี้ บรรดาลูกศิษย์ของหลวงปู่มั่น ที่ได้มรณภาพไปแล้วหลายองค์ ต่างก็มีเจดีย์ของหลวงปู่เหล่านั้นมากมายหลายแห่ง แต่ว่าของหลวงปู่ใหญ่เรายังไม่มี”***

หมายถึงว่าของ**หลวงปู่มั่น** ยังไม่มีเจดีย์ มีแต่พิพิธภัณฑ์ที่ในหลวงโปรดเกล้า ฯ ให้สร้างที่จังหวัดสกลนคร แต่ว่าเจดีย์ที่เป็น**เจดีย์ของหลวงปู่มั่นจริงๆ ยังไม่มี** ก็ขอให้ลูกหลานนำไปคิด ไปพิจารณาดูกัน

เมื่ออาตมาภาพ ได้รับคำปรารภจากญาติโยมที่เป็นลูกศิษย์ของ**หลวงปู่หลุย** ที่หัวหิน ปรารภมาอย่างนั้น ก็พอดีกับอาตมาภาพก็คิดอยู่ในใจอยู่เหมือนกันว่า ณ สถานที่นี้เป็นมงคล เป็นสถานที่ภาวนาที่ดีมาก ก็น่าที่จะมีอนุสรณ์อะไรสักอย่างหนึ่ง ที่เป็นการรำลึกถึง**หลวงปู่** ที่หลวงปู่ได้มาจำพรรษาที่นี่ ก็พอดีกับที่ชาวหัวหินปรารภขึ้นมา

แล้วชาวหัวหินเขาก็ได้มีจิตเมตตา ได้พากันมาทอดกฐินที่นี่ แล้วก็ถวายไว้เป็นเงินทุนที่จะก่อสร้างอนุสรณ์สถานต่อไป เป็นเงิน**สองแสนบาท** อาตมาก็ได้เก็บเอาไว้ ฝากธนาคารเอาไว้

จนกระทั่งมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ อาตมาไปจำพรรษาที่**วัดพระศรีมหาธาตุ** บางเขน ที่กรุงเทพมหานคร ก็ได้ปรารภเรื่องนี้กับบรรดาลูกศิษย์ ที่มาปฏิบัติพระกรรมฐานที่วัดพระศรีมหาธาตุกัน ลูกศิษย์เขาก็เลยคิดที่จะพยายามให้มีอนุสรณ์สถานของ**หลวงปู่มั่น**ที่นี่ ก็จึงได้มีการทอดกฐินกันขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕

ในการทอดกฐินครั้งนั้น ก็ตั้งใจว่าจะเป็นการประเดิมในการที่จะวางศิลาฤกษ์การที่จะก่อสร้าง **พระมหาธาตุมณฑป** ก็ปรากฏว่าในการทอดกฐินครั้งนั้น ก็ได้ปัจจัยมาถึง ๑ ล้าน ๕ แสนบาท เป็นทุนเริ่มต้นในการที่จะก่อสร้าง**พระมหาธาตุเจดีย์** แล้วก็ได้ฤกษ์วางศิลาฤกษ์

ในปี พศ. ๒๕๔๕ เป็นต้นมา ก็ปรากฏว่า เมื่อได้เริ่มวางศิลาฤกษ์แล้ว ก็ได้มีบรรดาของท่านสาธุชนทั้งหลายให้ความสนับสนุน ให้ความอนุเคราะห์ ให้ความอุปถัมภ์ ในการที่จะก่อสร้าง**พระมหาธาตุมณฑป**

ก็ปรากฏว่า ในการก่อสร้างพระมหาธาตุมณฑป ก็ไม่มีอุปสรรคปัญหาอะไร สามารถดำเนินการก่อสร้างมาใกล้เสร็จ จนกระทั่งถึงบัดนี้ก็ถือว่าได้เสร็จประมาณสัก ๙๙ เปอร์เซ็นต์ ยังขาดเหลืออีกบ้างเล็กน้อยก็ด้วยเงินทุนทั้งหมดด้วยกันประมาณ ๖ ล้านบาท ก็ไม่มีปัญหาอุปสรรคอะไร

ก็นับว่าเป็นบุญบารมีของ**วัดป่าอาจารย์มั่น** ที่ได้มีอนุสรณ์สถานนี้ขึ้นมา และก็**เป็นบุญบารมีของชาวอำเภอพร้าวด้วย** ที่จะได้มีสถานที่สักการะ เคารพบูชา กราบไหว้ บรรดาพ่อแม่ครูอาจารย์

และก็ในขณะเดียวกัน ทางวัดก็ได้รับพระกรุณาธิคุณจาก **สมเด็จพระสังฆราช ฯ** ได้พระราชทาน **พระบรมสารีริกธาตุ** ให้มาบรรจุอยู่บนยอดข้างบนนั้น ก็ได้บรรจุไปเรียบร้อยแล้ว

ใน**พระมหาธาตุมณฑป**ที่ได้ก่อสร้างครั้งนี้ จุดประสงค์ส่วนใหญ่ก็เป็น**อนุสรณ์สถานให้กับหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต กับพระบูรพาจารย์สายปฏิบัติ หรือสายวิปัสสนาธุระ**

ในพระมหาธาตุมณฑปนี้ การก่อสร้างเราพยายามที่จะให้มีความหมาย ในเรื่องของพระพุทธศาสนาเป็นประการสำคัญ แต่ว่าอย่างไรก็ตาม **ประการแรก**นั้น รูปลักษณ์ของพระมหาธาตุมณฑปนี้

ก็อยากที่จะให้เป็นศิลปะในทางด้านของภาคเหนือ กับภาคอีสานประสมประสานกัน เหตุผลก็คือ **หลวงปู่มั่น** เรานั้นเกิดในภาคอีสาน แต่ว่ามาสำเร็จพระอริยบุคคลในภาคเหนือ เพราะฉะนั้น ส่วนยอดของพระมหาธาตุมณฑปนี้ ก็เป็นสัญลักษณ์ของภาคอีสาน ก็คือ **พระธาตุพนม** ส่วนล่างลงมาก็เป็นสัญลักษณ์ทางด้านล้านนา เป็นของทางภาคเหนือ

พระมหาธาตุมณฑปนี้ หลังคาเป็น ๔ ชั้น หมายถึง **อริยสัจ ๔**

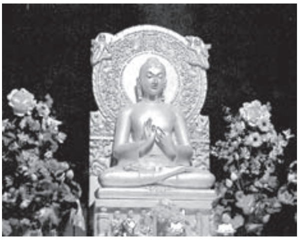
พระมหาธาตุมณฑปนี้ เป็น ๘ เหลี่ยมด้วยกัน หมายถึง **อริยมรรคมีองค์ ๘**

พระมหาธาตุมณฑปนี้ สูง ๓ ชั้น มีพื้น ๓ ชั้น ชั้นที่หนึ่ง ชั้นที่สอง ชั้นที่สาม หมายถึง **ศีล สมาธิ** และ**ปัญญา**

พระมหาธาตุมณฑปนี้มีอยู่ ๔ มุข ๔ ด้าน ก็หมายถึง **สติปัฏฐาน ๔** และ

พระมหาธาตุมณฑปนี้ มีประตูเข้า ๓ ด้าน ๓ ทางด้วยกัน หมายถึง **พระไตรลักษณ์** คือ **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา**

พระมหาธาตุมณฑปนี้ มีฉัตร ๙ ชั้น อยู่ชั้นบน หมายถึง **พระมหาธาตุมณฑปนี้สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์**

ภายในบรรจุพระประธาน เป็นพระปางปฐมเทศนา แบบของที่สารนาถ ที่**พาราณสี** อาตมาได้แบบนี้มา ก็มาหล่อเป็นพระประธานปางปฐมเทศนา ในแบบของดั้งเดิมของรูปเดิม ก็เป็นพระที่สร้างในราว พ.ศ. ๘๐๐ ปัจจุบันนี้ก็ประดิษฐานอยู่ที่พิพิธภัณฑ์ใน**เมืองพาราณสี** ก็ได้แบบนั้นมา แล้วก็มาหล่อเป็นพระประธาน ประเดี๋ยวญาติโยมไปดูที่พระมหาธาตุแล้วก็จะได้เข้าใจ

ในพระมหาธาตุมณฑปนี้ ประกอบด้วยรูปหล่อของบูรพาจารย์ในสายปฏิบัติพระกรรมฐาน ๑๐ ท่านด้วยกัน ตั้งแต่ **หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล** ซึ่งเป็นพระอาจารย์องค์แรก องค์เดียวของหลวงปู่มั่น แล้วเราก็ได้อัญเชิญมาประดิษฐานไว้ด้วย แล้วก็มีรูป**หลวงปู่มั่น หลวงปู่แหวน หลวงปู่สิม หลวงปู่เทสก์ หลวงปู่ตื้อ หลวงปู่ฝั้น หลวงปู่ขาว หลวงปู่หลุย หลวงปู่ชอบ** สิบองค์ด้วยกัน

แล้วแต่ละองค์ก็ได้มีผู้ใจบุญมอบพระธาตุของท่านแต่ละองค์มาให้ ซึ่งก็ได้บรรจุอยู่ในเจดีย์องค์เล็ก ๆ วางไว้ที่หน้ารูปหล่อของท่าน ประเดี๋ยวท่านทั้งหลายไปชมแล้วก็จะเห็น เป็นพระธาตุของแต่ละองค์ พระธาตุของแต่ละองค์ประดิษฐานไว้ที่หน้ารูปหล่อเหมือนของท่าน

แล้วก็มีพระบรมสารีริกธาตุบางส่วนที่**สมเด็จพระสังฆราช ฯ** พระราชทานมาให้ ก็ได้บรรจุไว้ในเจดีย์องค์เล็กๆ ที่หน้าพระประธานด้วย

นี้คือเรื่องของ**พระมหาธาตุมณฑป** ที่เราได้ก่อสร้างไป เรียกว่าก็ได้เสร็จสิ้นไปประมาณ ๙๙ เปอร์เซ็นต์ เหลืออีกบางส่วนที่ยังไม่ค่อยเรียบร้อยดี ก็คงจะตบแต่งให้เสร็จในไม่ช้านี้

ในเรื่องของ**หลวงปู่มั่น** นั้น ที่ได้มาพักจำพรรษาอยู่ ณ ที่นี้ บัดนี้ทำให้เราได้มีอนุสรณ์สถานเป็นที่เคารพบูชากราบไหว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้าน-หลังของ**พระมหาธาตุเจดีย์** อาตมาภาพได้จารึกคำสอนของ**หลวงปู่**ที่สำคัญที่ท่านทั้งหลายบางท่านอาจจะทราบมาแล้วว่า คำสอนที่สำคัญของ**หลวงปู่มั่น**นั้นก็คือในเรื่องของ **มุตโตทัย**

มุตโตทัย เป็นหัวข้อพระธรรมเทศนาของหลวงปู่มั่น ซึ่งคำว่า **มุตโตทัย** นั้น ได้รับการขนานนามขึ้นโดย **ท่านเจ้าคุณ พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** ซึ่งเป็นสหายของ**หลวงปู่มั่น** แต่ว่ามาร่ำมาเรียนในกรุงเทพมหานครอยู่ที่**วัดบรมนิวาส** ในขณะนั้นท่านเป็นเจ้าคณะภาค ทางภาคเหนือ ท่านกำลังที่จะเตรียมตัวมาตรวจงานทางภาคเหนือ

พอดี**หลวงปู่มั่น**ก็ลงมาจากจังหวัดอุบล ฯ ทาง**ท่านเจ้าคุณอุบาลี ฯ** ก็เลยได้นิมนต์ **หลวงปู่มั่น** ตามมาด้วย

เมื่อมาถึงที่เชียงใหม่ ก็มีญาติโยมเขานิมนต์**ท่านเจ้าคุณอุบาลี ฯ** ขึ้นแสดงธรรม แต่ **ท่านเจ้าคุณอุบาลี ฯ** ไม่ได้ขึ้นแสดง ให้**หลวงปู่มั่น** ขึ้นแสดงธรรมแทน

เมื่อ**หลวงปู่มั่น**แสดงธรรมเสร็จแล้ว **ท่านเจ้าคุณอุบาลี ฯ** ก็กล่าวกับญาติโยมทั้งหลายที่มาฟังธรรมอยู่ในขณะนั้นว่า **"เทศน์ท่านมั่นนั้นเป็นมุตโตทัยโดยแท้"**

ในตอนหลังทราบว่า ความหมายของคำว่า **มุตโตทัย** นั้นแปลว่า **แดนแห่งความหลุดพ้น** หมายความว่า **คำสอนของหลวงปู่มั่น เนื้อหาพระธรรมเทศนาของหลวงปู่มั่น มุ่งไปสู่ความบรรลุ สู่ความพ้นทุกข์**

เพราะฉะนั้น ในตอนหลังเขาก็พยายามรวบรวม บรรดาลูกศิษย์ลูกหาของ**หลวงปู่มั่น** ได้พยายามรวบรวมข้อธรรมคำสอนของท่าน และภายหลังเมื่อ**หลวงปู่มั่น**ถึงแก่มรณภาพ เขาก็ได้พิมพ์หนังสือหัวข้อพระธรรมเทศนาของ**หลวงปู่** ๑๗ ข้อนี้ขึ้นมา โดยให้ชื่อว่า **มุตโตทัย** ซึ่งในคำสอนของหลวงปู่มั่นใน **มุตโตทัย** นั้น เวลาที่บันดาลูกศิษย์ของ**หลวงปู่** เอามาเทศน์ในสมัยต่อๆ มา ไม่ว่าจะเป็น **หลวงปู่แหวน** ก็ดี **หลวงปู่ฝั้น** ก็ดี **หลวงปู่ขาว** ก็ดี ก็จะอ้างใน**มุตโตทัย**ของหลวงปู่นี้เป็นประการสำคัญ

ทางเดินจงกรมของ
หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต ที่มีอยู่เดิม

เพราะฉะนั้น ในพระกรรมฐานเราจึงถือว่าหนังสือ**มุตโตทัย** หรือว่าพระธรรมเทศนาของ **หลวงปู่มั่น** นี้ ถือว่าเป็นคัมภีร์ที่สำคัญ สมควรที่จะอนุรักษ์ไว้ ปัจจุบันนี้ก็มีอยู่แต่ในหนังสือ ซึ่งหนังสือนั้นมันอาจจะสูญหาย อาจจะถูกทำลายได้ อาตมาก็มาคิดว่า น่าที่จะอนุรักษ์เอาไว้ให้มั่นคง ทนถาวรต่อไป อาตมาก็เลย**จารึกพระธรรมเทศนาของหลวงปู่มั่น มุตโตทัย ๑๗ ข้อ นี้ เอาไว้ในแผ่นหินแกรนิต ตัวหนังสือสีทอง ด้านหลังพระมหาธาตุมณฑปนี้** เดี๋ยวโยมก็คงจะได้ไปเห็น

เป็นคำสอนที่สำคัญของหลวงปู่มั่นมาก ในเรื่องของมุตโตทัย

เพราะฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลาย ประเดี๋ยวสักครู่ ได้ไปดูพระมหาธาตุมณฑปแล้ว ก็จะได้เข้าใจว่า รูปลักษณ์ของพระมหาธาตุมณฑปแต่ละส่วนนั้น มีความหมายว่าอย่างไร

อาตมาภาพขออนุโมทนาสาธุการ กับญาติโยมทั้งหลาย ที่ได้ตั้งใจพากันแสวงบุณย์ แสวงหาธรรมะ ตามที่ทางกลุ่มของ**คุณยุทธนา เพ็งปาน** ทาง **๐๑ มิตรประชา** ได้พาท่านทั้งหลายตระเวนไปเพื่อที่จะแสวงหาธรรมะ

ในเรื่องของธรรมะนั้น ธรรมะในพระพุทธศาสนานั้น จริงๆ แล้วเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเราทั้งสิ้น

ญาติโยมทั้งหลายคงทราบว่า ธรรมะในพระพุทธศาสนา ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงไว้ทั้งหมดนั้น รวมอยู่ในพระไตรปิฎกนั้น มีถึง ๘๔,๐๐๐ ข้อ ซึ่งทั้งแปดหมื่นสี่พันข้อนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของคนเราทั้งสิ้น

ถ้าใครคิดว่า ธรรมะในพระพุทธศาสนา เป็นเรื่องอื่น ผิดทั้งหมด ธรรมะในพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับชีวิตของคนเราทั้งสิ้น ได้แสดงถึงความเป็นจริงแท้ ธรรมชาติความเป็นจริงแท้ของชีวิตของคนเรา

นั้นหมายความว่า **ความเป็นจริงแท้ในชีวิตของคนเรานั้นมันมีลึกเข้าไปถึง ๓ ขั้น** ขั้นที่หนึ่งเรียก **สมมติสัจจะ** ขั้นที่สอง เรียกว่า **บัญญัติสัจจะ** ขั้นที่สาม เรียกว่า **ปรมัตถสัจจะ** แต่ว่า มนุษย์ทั้งหลายรู้จักชีวิตของตนเองเฉพาะขั้น **สมมติสัจจะ** เท่านั้นเอง

เมื่อรู้จักชีวิตของตนเองในขั้นนี้ ใน**ขั้นสมมติ**นี้ ก็นึกว่าเป็นที่สุดของชีวิตแล้ว ก็ดำเนินชีวิตไปตามการสมมติ เพราะฉะนั้น สิ่งที่ท่านทั้งหลายได้รับในขณะนี้ ก็เป็นสมมติ สมมติ ทั้งนั้น แม้ความสุขที่ท่านทั้งหลายได้รับในขณะนี้ ก็เป็นความสุขในแบบสมมติ ไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง

ความจริงของชีวิต ยังอยู่ลึกเข้าไปอีกถึง ๒ ขั้น

ขั้นที่สอง คือขั้นที่เรียกว่า **บัญญัติสัจจะ** ขั้นนี้เป็นขั้นที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้บัญญัติขึ้น ก่อนหน้านั้น ก่อนหน้าที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้นั้น มันก็มีอยู่แล้ว แต่ไม่มีชื่อเรียก ไม่มีใครรู้จัก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรา เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้แล้ว ก็ได้บัญญัติศัพท์ขึ้นมาให้รู้ นั่นก็คือในเรื่องของ **ขันธ์ห้า**

ขันธ์ห้านั้นเป็นบัญญัติสัจจะ เป็นความจริงของชีวิตอีกขั้นหนึ่ง แต่ว่าเป็นขั้นที่ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้บัญญัติชื่อขึ้นมา เป็นความจริงของชีวิต ขันธ์ห้าเป็นความจริงของชีวิต แต่เมื่อก่อนหน้านั้น ไม่มีชื่อเรียก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้บัญญัติชื่อนั้นขึ้นมา เป็น**ขันธ์ห้า** ซึ่งประกอบด้วย ๕ อย่าง นั่นก็คือ **รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ** นี้เป็นบัญญัติสัจจะ

ขั้นความจริงของชีวิตลึกลงไปถึงสุดท้าย เรียกว่า **ปรมัตถสัจจะ**

ปรมัตถ แปลว่า **ความจริงอย่างจริงแท้ๆ**

น้อยคนที่มนุษย์ทั้งหลายที่จะเข้าไปรู้จัก **ขั้นบัญญัติสัจจะ** และ **ขั้นปรมัตถสัจจะ** เพราะฉะนั้น นี่แหละในเรื่องของธรรมะในพระพุทธศาสนา เป็นเรื่องของ **บัญญัติสัจจะ ปรมัตถสัจจะ** จริงอย่างจริงแท้ๆ

ถ้าหากว่ามนุษย์เราทั้งหลาย ได้สามารถรู้ความจริงอย่างนี้แล้ว มนุษย์ก็จะดำเนินชีวิตอีกแบบหนึ่ง ที่มันสอดคล้องต้องกันกับความเป็นจริงของชีวิต นั่นก็คือ **ขั้นบัญญัติ ขั้นปรมัตถสัจจะ** แล้วนั้นแหละ มนุษย์ทั้งหลายก็จะได้รับ สิ่งที่ได้รับก็จะเป็นความจริงอย่างจริงแท้ๆ ความสุขก็จะเป็นความสุขอย่างจริงแท้ๆ

ดังนั้น ในเรื่องของพระพุทธศาสนา เป็นเรื่องที่น่าสนใจ น่าศึกษา เพื่อที่จะมาประกอบในการดำเนินวิถีชีวิตของเรา

ในขณะนี้ ท่านทั้งหลายก็ได้พยายามที่จะแสวงบุณย์ แสวงหาธรรมะ ไปในที่ต่างๆ ก็ขอให้ท่านทั้งหลาย ได้พยายามศึกษา ได้พยายามสังเกต แล้วก็เอามาประกอบในการดำเนินวิถีชีวิตของท่านทั้งหลาย ซึ่งจะทำให้ชีวิตของท่านทั้งหลายนั้น มีแต่ความสุข ความสงบ ความร่มเย็นในชีวิตสืบต่อไป

อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ จากวัดบวรนิเวศ เพื่อนำไปประดิษฐานบนยอดพระมหาธาตุมณฑปฯ

อย่างไรก็ตาม อาตมาขอฝากไว้นิดหนึ่งว่า **ธรรมะ ๘๔,๐๐๐ ข้อที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้านำมาสอนพวกเราทั้งหลายนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้เอามาจากไหนเลย พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาออกมาจาก กายซึ่งกว้างศอก ยาววา หนาคืบ อันนี้**

ธรรมะ ๘๔,๐๐๐ ข้อ อยู่ที่นี่ อยู่ในกาย ซึ่งกว้างศอก ยาววา หนาคืบ อันนี้ ไม่ได้เอามาจากไหนเลย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเรื่องนี้ไว้ที่ไหน ญาติโยมอาจจะสวดกันทุกวัน แต่บางคนไม่รู้ความหมาย ญาติโยมสวดบท**สวากขาโต** ใช่ไหม ?

สวากขาโต ภควตา ธัมโม สันธิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก ฯลฯ

รู้ไหมโยม ว่า **เอหิปัสสิโก** หมายถึงอะไร ?

เอหิปัสสิโก แปลว่า **จงเรียกร้องสัตว์ทั้งหลายให้มาดูธรรม**

เอหิปัสสิโก จงเรียกร้องสัตว์ทั้งหลายให้มาดูธรรม หมายความว่าอย่างไรโยม ? หมายความว่า ธรรมะ ๘๔,๐๐๐ ข้อ นี้ อยู่ที่ร่างกายนี้ใช่ไหม ?

คำว่า **จงเรียกร้องสัตว์ทั้งหลายให้มาดูธรรม** ให้มาดูธรรมก็ต้องมาดูที่นี่ใช่ไหมโยม ? คำว่า**ให้มา** ใช่ไหม ? ถ้า**ให้ไปดูธรรม** ก็คือให้ไปดูนอกตัว แต่นี่พระองค์ใช้คำว่า **ให้มาดูธรรม** นั่นหมายความว่า **ธรรมะ ๘๔,๐๐๐ ข้อ อยู่ที่นี่**

ในประโยคต่อไป ต่อจาก**เอหิปัสสิโก** ก็คือ **โอปะนะยิโก** ใช่ไหม ?

โอปะนะยิโก ให้น้อมใจเข้ามาดู เข้ามาดูที่ใจดวงนี้ ให้เข้ามาดูที่ใจดวงนี้ นั่นหมายความว่า ธรรมะทั้งหลายอยู่ที่นี่ เมื่อเป็นอย่างนี้ ถามว่าโยมไปหาธรรมะนอกตัวเจอไหม ไปหาธรรมะนอกตัวเจอไหม ไม่เจอหรอกโยม เพราะว่าธรรมะอยู่ที่นี่ ฉะนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้มาดูใจของเราที่นี่

โอปะนะยิโก ให้น้อมใจเข้ามาดูที่นี่ ธรรมะทั้งหลายอยู่ที่นี่

เอาหละ ธรรมะสูงสุดในพระพุทธศาสนาคืออะไร ก็คือ**อริยสัจ ๔** ใช่ไหมโยม **อริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย** เหตุให้เกิดทุกข์ ก็คือ ตัณหา **นิโรธ** การดับทุกข์ ก็คือการดับที่ตัณหา **มรรค** หนทางการปฏิบัติเพื่อการดับทุกข์ ก็คือ **อริยมรรคมีองค์ ๘** หรือเมื่อย่อลงมาแล้วก็คือ **ศีล สมาธิ ปัญญา**

ทุกข์ อยู่ที่ไหนโยม ? ทุกข์ที่ไหน อยู่ที่นี่ใช่ไหมโยม ? อยู่ที่จิตของเราดวงนี้ใช่ไหม ทุกข์ที่นี่

สมุทัย เหตุให้เกิดทุกข์ คือ **ตัณหา** ความทะยานอยาก **กามตัณหา**

ความทะยานอยากทางด้านกามคุณ **ภวตัณหา** ความทะยานอยาก อยากมี อยากเป็น อยากดี อยากได้ **วิภวตัณหา** ความทะยานอยากที่ไม่ให้มี ไม่ให้เป็น ไม่ให้ได้ อยากที่ไหนโยม ตัณหาอยู่ที่ไหน ตัณหาก็อยู่ที่ใจดวงนี้ใช่ไหมโยม ?

นิโรธ การดับทุกข์ ต้องดับที่ตัณหา ก็ต้องดับที่นี่ใช่ไหมโยม ต้องดับที่ใจนี้

มรรค หนทางการปฏิบัติเพื่อการดับทุกข์ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา จะสร้างให้เกิดที่ไหนละโยม เกิดที่ใจดวงนี้ใช่ไหม

เพราะฉะนั้น **อริยสัจ ๔** ทั้งหมด รวมความแล้วก็อยู่ที่ใจดวงนี้ใช่ไหมโยม อยู่ที่นี่ นี่เป็นอริยมรรคขั้นสูงสุดในพระพุทธศาสนา ปรากฏว่าก็อยู่ที่นี่ อยู่ในกายซึ่ง กว้างศอก ยาววา หนาคืบ อันนี้

เพราะฉะนั้น โยมจะไปหาธรรมะนอกตัวเจอไหม ไม่เจอ ต้องหาที่นี่ พยายามน้อมใจเข้ามาดูที่ใจ น้อมเข้ามาดูที่จิต ดูที่ใจ ดูที่นี่ นั่นแหละเป็นธรรมะที่แท้จริง

แต่ว่าที่เราไปแสวงไปหาตามที่ต่างๆ นั้น เราก็พยายามที่จะน้อมเข้ามาด้วย ดูแล้ว เห็นแล้ว ก็พยายามน้อมใจเข้ามาที่ใจด้วย มาศึกษาดูที่ใจของเราดวงนี้

เพราะฉะนั้น ตามที่ญาติโยมได้แสวงหาไปตามแหล่ง ตามสถานที่ต่างๆ นั้น ก็เพียงแต่ไปดู ไปรู้ในหลักการ เอาเยี่ยงอย่างมา แล้วก็มาพยายามมาศึกษาอยู่ที่จิตที่ใจของเราดวงนี้ นั่นแหละแล้วโยมจะเจอธรรมะที่แท้จริง

ในเรื่องของธรรมะอีกประการหนึ่งนั้น **พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้วางพระสัทธรรมของพระองค์ไว้ ๓ ขั้นด้วยกัน** ขั้นที่หนึ่ง เรียกว่า **ขั้นปริยัติ** ขั้นที่สอง เรียกกว่า **ขั้นปฏิบัติ** ขั้นที่สาม เรียกว่า **ขั้นปฏิเวธ**

นั่นหมายความว่า ในการที่จะเข้าถึงธรรมะในพระพุทธศาสนานั้น ก่อนอื่นเราก็ต้องศึกษาทาง**ด้านปริยัติ** ต้องศึกษาทางด้านทฤษฎี ศึกษาทางด้านหลักการ ศึกษาในพระไตรปิฎก เมื่อศึกษาแล้ว โยม**ต้องลงมือปฏิบัติ** ต้องลงมือปฏิบัติ แล้ว**ปฏิเวธ** ผล จึงจะเกิดขึ้น

นั้นคือการเข้าถึงพระพุทธศาสนาที่แท้จริง

พระพุทธศาสนาของเรานั้น เปรียบเสมือนต้นไม้ ต้นไม้นั้นมีทั้งกิ่ง มีทั้งใบ มีทั้งสะเก็ด มีทั้งเปลือก มีทั้งกระพี้ และมีทั้งแก่น

พระพุทธศาสนาเราก็เช่นเดียวกัน มีทั้งเปลือก มีทั้งใบ มีทั้งสะเก็ด มีทั้งกระพี้ มีทั้งแก่น

แต่ทว่าพุทธศาสนิกชนส่วนใหญ่นั้นยังอยู่ที่เปลือก อยู่ที่ใบ ยังอยู่ที่สะเก็ด ยังไม่สามารถเข้าถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา จึงยังไม่ได้รับผลในทางพระพุทธศาสนาที่ถูกต้องสมบูรณ์

เพราะฉะนั้น เราทั้งหลายเป็นนักบุญ ที่แสวงหาบุญ **พยายามที่จะเข้าให้ถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาให้ได้ ก็โดยการปฏิบัติอย่างเดียวเท่านั้น ในการประพฤติปฏิบัติจิตภาวนา วิปัสสนากรรมฐานเท่านั้น จึงจะสามารถเข้าถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาได้**

ตราบใดที่ยังอยู่แค่ทาน แค่บุญ เล็กๆ น้อยๆ นั้น ยังไม่สามารถเข้าถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาได้

จึงใคร่ขอฝากญาติโยมทั้งหลาย ได้โปรดนำไปพินิจพิจารณา

เมื่อญาติโยมทั้งหลายได้รู้ เมื่อรู้ธรรมะแล้ว ก็ลงมือปฏิบัติ ลงมือปฏิบัติจิตภาวนา ลงมือปฏิบัติพระกรรมฐาน ทำจิตให้สงบเป็นสมาธิ แล้วก็ยกจิตขึ้นสู่วิปัสสนา ให้มันเกิดปัญญา เฉลียวฉลาด

ในขณะนี้ต้องยอมรับว่า จิตของเรานั้นมันยังโง่เขลาเบาปัญญา มันจึงหลงเข้าไปยึดมั่นถือมั่นในสรรพสิ่งทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลงเข้าไปยึดมั่นถือมั่นในสิ่งที่เป็นสมมติทั้งหลาย เพราะมนุษย์เรารู้จักแต่สิ่งทั้งหลายที่เป็นสมมติอย่างเดียว ยังไม่สามารถที่จะเข้าไปรู้ถึงขั้นบัญญัติ ขั้นปรมัตถ มันจึงเข้าไปยึดมั่นถือมั่นในสิ่งที่เป็นสมมติ เพราะจิตดวงนี้มันยังโง่เขลาเบาปัญญา

ในการปฏิบัติจิตภาวนา เราต้องการปฏิบัติให้จิตดวงนี้มันเกิดปัญญาเฉลียวฉลาด รู้เห็นสภาวธรรมตามความเป็นจริง ลึกเข้าไปถึงขั้นนอกจากขั้นสมมติ ขั้นบัญญัติ ขั้นปรมัตถ เข้าไปโน่นแล้วมันถึงจะละคลายปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่นในสรรพสิ่งทั้งหลายลงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ละวางปล่อยวางสิ่งที่เป็นสมมติทั้งหลายลงได้แล้วนั่นแหละ กองทุกข์ทั้งหลายมันก็จะดับ ความทุกข์ทั้งหลายมันก็จะดับ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลายดับทุกข์ก็ดับลงตรงนี้ พระอรหันต์ทั้งหลายดับทุกข์ก็ดับลงตรงนี้ ดับลงตรงที่ละวาง ปล่อยวาง ความยึดมั่นถือมั่นในสรรพสิ่งทั้งหลายลง

นี่ก็ขอฝากญาติโยมทั้งหลาย ไว้ให้คิดพิจารณา เพื่อเป็นการที่จะนำมาเป็นหลักในการดำเนินวิถีชีวิตต่อไป

ในที่สุดนี้ อาตมาภาพ ในนามของคณะสงฆ์ที่อยู่วัดป่าอาจารย์มั่นนี้ ก็ใคร่ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย อันมีพระพุทธ พระธรรม

พระสงฆ์ จงได้ดลบันดาล ประสิทธิ์ประสาทพร ให้กับท่านทั้งหลาย ในการมาเยี่ยมเยียนวัดป่าอาจารย์มั่น ในครั้งนี้ ได้มาทำพิธีถวายผ้าป่า ปราศจากทุกข์ ปราศจากโศก ปราศจากโรค ปราศจากภัย ปราศจากอันตรายใดๆ

ขอให้มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ พิพัฒนมงคล สมบูรณ์พูนผล ด้วยลาภยศไมตรี ในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ เทอญ ฯ.

รายนามเจ้าภาพพิมพ์หนังสือ
หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

บริจาค ๑๐,๐๐๐ บาท

นายปฐม – นางภัทรา นิคมานนท์ และครอบครัว

บริจาค ๓,๐๐๐ บาท

คุณหมอกำไลทอง สุทธิเชื้อนาค และเพื่อน

บริจาค ๒,๓๐๐ บาท

คุณยี่สุ่น ดุริยะบรรเลง

บริจาค ๒,๐๐๐ บาท

คุณหรรษา ศรีอิทยาวิทย์ และครอบครัว

นายจือฮง แซ่หว่อง – นางเยียะยิน แซ่ลี้

คุณวิยะดา หงสวัธน์

บริจาค ๑,๕๐๐ บาท

คุณพลศักดิ์ – ประพิศ บัวศรี และครอบครัว

บริจาค ๑,๒๐๐ บาท

พญ. วัฒนา – นพ. วิสุทธ สุขีไพศาลเจริญ

พญ. วราภรณ์ – นพ. ศิริ เชื้ออินทร์

บริจาค ๑,๐๐๐ บาท

นายศรัณย์ เรืองขจร

คุณประพันธ์ ตัณยานันท์

คุณโรจนา ลิมปิโกวิท

พ.อ. นพ. ประเทือง เพชรบุตร

ผศ.นพ.วิฑูรย์ – คุณสุดารีย์ ประเสริฐเจริญสุข

คุณแม่เติมทรัพย์ – คุณรัชนี ลิมป์ชวลิต

ทันตแพทย์หญิง มัลลิกา ตัณฑุลเวศม์

คุณอำพันธ์ ฐานะสุนทรฤกษ์

นายพรภัทร นิคมานนท์

ครอบครัว หาญพินิจศักดิ์

พญ. สุภรณ์ สร้อยวัฒนา

พ.อ. อำนวย เฉลยจรรยา

บริจาค ๙๕๐ บาท

นางอมราภรณ์ จรุงกีรติวงศ์

บริจาค ๘๐๐ บาท

อาจารย์ ประหยัด – กาญจนา หาสิตะพันธุ์

บริจาค ๗๐๐ บาท

อาจารย์ สงวน สกุลพานิช

นายเอกชัย – นางสุภาพร – น.ส. สลิลา – ด.ช. วรัตต์ ศิริจิระพัฒนา

บริจาค ๖๕๐ บาท

คุณวรรณา โกมโลทก และครอบครัว กับ คุณสุรีย์ เดชศรี และครอบครัว

บริจาค ๖๐๐ บาท

คุณกัญชฎา รุ่งโรจน์ประทีป และครอบครัว

นางประทุม, แม่เทียบ ไทยอุส่าห์ และ ปรีดาพร, ชื่นฤดี สมสวัสดิ์

ดร.จันทร์เพ็ญ, อ. เอียน โทมัส และ น.ส. วริศรา, ด.ช. วิทย์

บริจาค ๕๕๐ บาท

คุณอริสรา ธนาปกิจ

บริจาค ๕๐๐ บาท

พระชนะ สารธมฺโม

นางเงิน บุญยงยศ

คุณสุสิดา ตั้งธรรมวงษ์ และครอบครัว

นายกิจจา ฟ้าภิญโญ

คุณวิเชียร สุขสถาวรพันธุ์

นางเรณู วิงประวัติ

"ศิษย์พระราชพรหมยาน วัดท่าซุง"

นายไชย – นางนิภา ลำลีแก้ว

พ.ญ. ลีนา องอาจยุทธ

นางสุรางค์ บุญตาม

คุณพรชัย เลิศบัวรักษ์

คุณเรขา ลาภพิมพรรณ

นางปราณี ชุริกานนท์

คุณพรสิทธิ์ ธำรงสวัสดิ์

คุณนันทพรรษ – ณัฐสมพล อัชชารกูร

นายธนวัฒน์ กำจรไพศาล

นายทวีวัฒน์ คงกิติศาล

นางนวลจิรา โอสถศิลป์

นางสารี่ ปิ่นทอง

คุณอินทิรา จรีพีระพล
อาจารย์ ลักษณา พิมพสุต
นายชาญชัย – นางปิยะนุช ศรีสร้างทอง
คุณสมัคร ธรรมารมณ์
คุณปิยะบุษย์ และอาจารย์ประจิตต์ อภินัยนุรักต์
นายการุณ อังสนันท์สุข
พ.ญ. สุจินดา แซ่เอี้ยว
พล.ร.ต. ไพบูลย์ ว่องพยาบาล
นายพงษ์ศักดิ์ – นางวิโรจน์ นับถือดี และครอบครัว
นายสุรภูมิ พรรณเชษฐ์
อาจารย์ ศรีวัฒนา พงศ์วรินทร์
คุณนภาวรรณ ลาภชัยเจริญกิจ
คุณนิทัศน์ – นภาภรณ์ ลาภชัยเจริญกิจ
คุณอำพน บัวคลี่
รศ. นรินทร์ บุญชู
น.ส. ปราณี จำลองสอง และคณะ
อาจารย์ สุขกัญญา วรสันตะติพงษ์
คุณชำนาญ อึ้งตระกูล
คุณวิกรม – นิตยา – บดินทร์ – ธเนศ วศินพงศ์วณิช
คุณแม่ชีฉวี สมบูรณ์วิถี
คุณวาสนา อนุสรณ์พานิช
คุณศรียา คลอวุฒิวัฒน์
คุณนาถน้อย มนัสไพบูลย์
นายเฮง แซ่เลี่ยว – นางขีด ส่วนลา
นายเชื่อม – นางเทียม วัดอักษร
นายบุญช่วย – นายสมศักดิ์ สมบูรณ์วิถี
อากง – อาม้า โง้วอาหลิว
นายสงวน แซ่อึ้ง
นายธีรภัทร นิคมานนท์
คุณแม่หงษ์ อึ้งตระกูล
นายไพโรจน์ สุวรรณรัตน์
นางประจง จัดแจง

บริจาค ๔๕๐ บาท

คุณธนสิทธิ์ อร่ามมงคลวิชัย

บริจาค ๔๐๐ บาท

คุณพรชัย – อนงค์ลักษณ์ เอี่ยมเศรษฐกุล
พลตรี ฤทธิชัย เถาทอง
ผศ.สมศักดิ์ – รศ.จิตรพี ชวาลาวัลย์
คุณสมใจ ชีวะวัฒนชัย และครอบครัว
พัฒนาการพิมพ์ (วงเวียนใหญ่) และครอบครัว "ประสพรัตนชัย"
นายธำรงวิทย์ ชัยจรูญพร
คุณอมรา สมพงษ์

บริจาค ๓๐๐ บาท

รศ.ดร.ธำรงสิน เจียรตระกูล
คุณปรารถนา ปิยไกรวุฒิ
ด.ช.ศรัณย์ – ด.ช.ณัชนนท์ นราประเสริฐกุล
นายนพพร ดิลกรัตน์วณิช
คุณสุมล ยศสุข
คุณสุวรรณา ศรีนภา
นายพงศ์ภัทร นิคมานนท์
นายประสงค์ โรจน์วัฒนะ
คุณชื่นวิไล ไฝ่รัชตพาณิช
นายปรากฏ ขันติวรพงศ์

น.ส. ขวัญตา กังวาลชิรธาดา
น.ส. วาสนา บุณยปรรณานนท์
คุณสุมิตร หล่อวัฒนศิริกุล
รศ. สุวดี โฆสิตบวรชัย
คุณย่ารำเพย นิคมานนท์
น.ส. สมใจ เสรีจันทร์
คุณกฤษฎา ปลั่งศรีทรัพย์
นายธนา ทวีเศรษฐ์
นายกุดั่น กลัมพากร
เรือตรี วิจัย แตงน้อย
คุณอภิเชาว์ วิโรจน์บุญเกียรติ
คุณรุ่งนภา นันทวัฒนาศิริชัย
น.ส. วิจิตรา วงศ์มาศ
นางสุภางค์ ทองมั่น
นายวีระ เศวตมาลย์
คุณสมเกียรติ – เพ็ญจันทร์ จันทศิลา
อาจารย์ สุนทรี ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม
นายบุญส่ง – นางสุนทราภรณ์ เพ็ญพะยม
คุณจุฑามาศ ศรีศิริ
คุณประยงค์ เหล่าสินชัย
นายนริศ – นางรุ่งอรุณ – ด.ญ. ณัฐนรี ตรณโนภาส
นางสาวปราณี แซ่ลิ้ม, นายประยงค์ – นางไพฑูรย์ ลิ้มไพบูลย์

บริจาค ๒๕๐ บาท

ดร.สาวิตรี – ภาสวร – ด.ช.สิริภูมิ วทัญญูไพศาล
คุณประเทือง มูลสวัสดิ์
นางซิมเอ็ง แซ่จึง
คุณทรงศิริ สุพรรณธเนศ
น.ส. สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์
คุณนลินี เจียงวรรธนะ
คุณทรงพล – คุณจรัญ ชยานันท์
รศ.มาลี – ผศ.ไพบูลย์ บูรณรักษ์

บริจาค ๒๑๐ บาท

นายปิยมงคล โชติกเสถียร

บริจาค ๒๐๐ บาท

คุณชฎิล – คุณวรณัน – ด.ญ.ชนิกานต์ จิรยุวัฒนกุล
น.อ. คำรพ บุญโสดากร
อาจารย์ เพ็ญแข บุญโสดากร
คุณพิมพ์พรรณ เตชหัวสิงห์
คุณนนทกร สักกะพลางกูร
น.ส. ศิริกุล เพ็ญจันทร์
นายวศิน ธนสารสมบัติ
นางจงดี ไกรสินธุ์ และครอบครัว
คุณศิรินทร์ อำนวยผล
น.อ. หญิง พิชญ์สิริ ลักษณโกเศศ
คุณสัญชัย สกุลจามร
คุณไพบูลย์ – สร้อยทอง ทรงเจริญ
นายเสถียร – นางเสงี่ยม มูลสวัสดิ์
นายกฤษณ์ อินทฤทธิ์
นายบริภัทร ไชยวัฒน์มาลากุล
นายไพโรจน์ อัมพวันวงศ์
นายธวัชชัย แซ่ลิ้ม
คุณถมยา สาโรชสุวรรณ

นางลัดดา จันทรังษี
นางจันทิมา จันทรังษี
ด.ช. ณ ชนก จันทรังษี
คุณฉัตรชัย – อุไรวรรณ ชัยรัตนวัฒน์
น.ส. เกศินี ยุทธวิสุทธิ์
คุณศรีวรรณ กันบังเกิด
คุณวิจิตรา ทัศนียกุล
นางพิมพร ม่วงดิษฐ์ + แม่แสง เล็กเลิศสุนทร
น.ส. สุจิตรา อนุโรจน์วาณิช
คุณพ่อประภาส ธรรมเกษร
นายสุรินทร์ – นางอมรศรี ไพฑูรย์วงศ์วีระ
คุณบุญธิดา โฆษิตทรัพย์
นายสุรินทร์ จิตรภาษณ์
นายศักดิ์ศิริ จันทรังษี
นายบัณฑิต เก่งทอง
คุณดวงพร อภิรมย์
ครอบครัวคุณจงรักษ์ พุ่มพวง
รศ. กมลทิพย์ บราวน์, ด.ญ. แมรี บราวน์
รศ. ศรีน้อย มาศเกษม
นายยรรยงค์ ทุมแสน
นายธนารัชต์ โสตะจินดา
คุณสุพจน์ พงษ์ไทย
คุณป้าเรียม ก้อนมณี
คุณปาณิศา เมฆกระจาย

บริจาค ๑๕๐ บาท

น.ส. จีรภา เสณีตันติกุล
นายธนัติ ตั้งใจประสพโชค
คุณแม่ซูฮ้า แซ่ฉุ่ย
นางแจ่มจรัส ผาวันดี
น.ส.สุปราณี – น.ส.สุจินดา โรจน์ศักดิ์โสธร และนางสุภาพร ศิริจิระพัฒนา

บริจาค ๑๐๐ บาท

คุณสุมนา โต๊ะสงวนพันธ์
คุณเดวี ซิงห์
คุณรตี รัตนสิริ – ด.ช.ชเยนทร์
คุณจันทนา กระจ่างเนตร
คุณสุรีย์ เทียนสว่าง
น.ส. กุลยาณี อิทธิวรกิจ
นายศรุต อิทธิวรกิจ
นางชไมพร จึงบรรเจิดศักดิ์
น.ส. นัฎฐยา มณีอ่อน
น.ส. จรรยา วุฒยาภรณ์
ครอบครัว “แดงนิ่ม”
น.ส. อุไรกร บัณฑิตกุล
น.ส. สมรวย หงษ์ดำเนิน
คุณรุ่งวิไล ยงมหาภาภรณ์
คุณชูศักดิ์ – แสงอรุณ แย้มพลอย
อาจารย์ อำไพ – กาญจนา จิตต์วัฒน
นางง่วนเค็ง แซ่อื้อ
คุณป้าวรรณา เมฆเวียน
นายสุชาติ นิลพยัคฆ์
น.ส. วรรณา ดารกมาศ
น.ส. กอบแก้ว เติมติกุล
นางประภาวดี ขันเพ็ชร์
นางรัชนี ธาดากิจวรคุณ
คุณพงษ์นุช สบายจิตร
คุณจีรวรรณ
นางรัตตาภรณ์ เจนจรัตน์

นายประเสริฐ เทศพันธ์
คุณปิยะฉัตร พังจุนันท์
นางงามตา วนินทานนท์
คุณพัชรบูรณ์ สุตันติวรคุณ
พ.ญ. ภรณี วรานันตกุล
คุณนวพร คร้ามอ่วม
คุณพรศักดิ์ รุ่งเลิศเกรียงไกร
คุณวิจิตรา มธุรสภาษณ์
คุณบุญมี สถิตพานิช
คุณสนอง ปุญญฤทธิ์
นางบุญพิศ ราชโยธา
น.ส. เพ็ญศรี แย้มแสง
นางสุกัญญา มโนเสงี่ยม
นางกฤษณา ภักดีชาติ
นางอาภรณ์ พูลศรี
นางมณฑา อินทรัตน์
พ่อบัว – แม่เนียด ดุลสุข
นายบุญรัตน์ หอมนาน
คุณสวง นิลน้ำเพชร และครอบครัว
คุณสุดา ทรงประศาสน์
คุณอดิศร – พัชรี ตันติพรหมินทร์
นายเฉลิมชัย ชาตกุล และคณะ
นายทวีสุข อุยสุย
น.ส. ณัฐกานต์ หาญพินิจศักดิ์
น.ส. นงนิตย์ เต็งไตรสรณ์
คุณพรจิตต์ พงศ์วราภา
นายเดชา พิบูลศิลป์
นายจุมพล เมืองเก่า
คุณสุรพงษ์ – รุ่งทิวา สุคนธฉายา
คุณธนพร โรจนาวิน
คุณประภาพรรณ เดียวสุรินทร์
นายจิณณวัตร แสงจันทร์
คุณธัญวรรณ ลาภนิกรกุล
นางมาลา กุศลวงศ์
นางศรีประภา อินทรพงษ์นุวัฒน
นางชนิดา แก้วสังข์
นางกลิ่นแก้ว มหาสรานนท์
นางจันทิรา อมาตยกุล
นางนวพร สุทธิประภา
นางมัณฑนา รัตนานนท์
พ่อเที่ยง – แม่อู้ด ลาภมาก
คุณลำอิง บุญล้ำ
คุณเพ็ญจันทร์ ชื่นตะโก
นายมงคล ตันติพรหมินทร์
คุณสุนิภา ลิ้มกุล
นายพจน์ – นางนงนุช สินสมบูรณ์
คุณชมภู ไขว้คำ
อาจารย์ ประมาณ – ผศ. ดุษฎี มุสิกโปดก
คุณบุญเกิด คงยิ่งยศ, นางอ้างสี แซ่โค้ว, บุญนาค คงยิ่งยศ
นางอังคณา หิรัญเกิด
คุณศรีสมร ปัญญา
น.ส. จิราภรณ์ กลิ่นจงกล
คุณอรพร บุญปิตุรักษ์
นายสมชาย ทองประดับเพชร
นายแจ่ง – นางยี สังข์ทอง
นางเอื้อย – นายยิ่ง – นายกว้าง ไซนนท์
นพ. โกวิท ไชยศิวามงคล
คุณสิริพร อรรถาวี
นายบัณฑิต เล้าเจริญ
ร.ต.ต. สมมิตร – วัลภา โกษฐ์เพชร
นายสุข – นางโอ่ง สังข์ทอง
นายบุญ – นางแจ๋ว – นางกี
ยายแก้ว – ยายพิน –ป้าสะอาด

นางตุ๊ม – นายวิวัฒน์ พึ่งพระ
นายเต๋า – นางกิ๊ก สนธิลาวัฒน์
นายท้วม – นางทิม – นางเนี้ยว
นายติ๊ว – นางแปลก – นางแต
นายชู – นายชิด – นางเชี้ยง
คุณจันทนา – เยาวลักษณ์ – สุปราณี
นายเช้า – นายเหลี่ยม – นายพงษ์
นายเภา – นางใบ – นางยุพิน
นางพาน – นายทอง – นายหวาด
นางแสง – นางส้ม – นางเป้า
นางเหนียว – นางเอี๋ยว – นางกิ่ง
คุณตุ๋ย และญาติมิตร

บริจาค ๖๐ บาท

นายนิพนธ์ เจิมจำนงค์
คุณอนุวัตร มุทิกากร

บริจาค ๕๐ บาท

คุณสุรภี โพธิสมภรณ์
คุณแม่ประชุม – คุณประวิทย์ คชาชื่น
นางพัชรนี เพ็งทับ
นายสมัคร ขานไข
คุณประสพสุข ธูสรานนท์
คุณพิสิษฐ์ ดุษฎีพาณิชย์
นางสาคร สิงคเสลิต
พ่อเจียม – แม่ลาม ถือชาติ
นายเทียม – นางฮีง อุนัยบัน
แม่มูล นับถือดี
พ่อยนต์ ยังมีอยู่
นายเสร็จ ชิงชัย
คุณกนกพร เกตุแก้ว
คุณคมคาย น้ำพานิช
น.ส. รัศมี วชิรโกมล
คุณนดา อนันตเศรษฐ์
คุณภิญญา ยุธิษฐีรกุล
คุณแปรมฤดี สถิตพานิช
น.ส. สมุน ดุนสุข
น.ส. จันทร์จิรา จองอยู่
พ่อประสาน – แม่ย้อย เสมอใจ
นายสนัย – นางเติมสิน เสาพึ่งดี
ดต. เกณฑ์ศักดิ์ หาญยิ่ง
นายชาม – นางเปรม เหมือนเยี่ยง
คุณพัชมน โศภีรักข์
นายบุญสม วงษ์นตร

บริจาค ๒๐ บาท

คุณดุษดี ดุษฎีพาณิชย์
ด.ช. สุธี ดุษฎีพาณิชย์

บริจาค ๑๐ บาท

นายเศรษฐพันธุ์ ปาณะดิษ

ยอดเงินบริจาค ถึง ๔ มีนาคม ๒๕๔๖ รวม ๑๐๔,๘๓๐ บาท
(หนึ่งแสน สี่พัน แปดร้อย สามสิบ บาท)

รายรับ – รายจ่าย
โครงการหนังสือบูรพาจารย์
วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต) บ้านแม่กอย
ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

จำนวนที่จัดพิมพ์

ในโครงการนี้ จะจัดทำหนังสือประวัติบูรพาจารย์ประมาณ ๑๒ องค์ เป็นการเริ่มต้น หนังสือแต่ละเล่ม มียอดจำนวนพิมพ์ ๕,๐๐๐ เล่ม ถวายวัด ๓,๐๐๐ เล่ม และเหลือไว้แจกจ่ายให้ผู้ร่วมบริจาค ๒,๐๐๐ เล่ม

ไม่มีการจำหน่ายเพื่อการค้าใดๆ ทั้งสิ้น เงินบริจาคที่ได้รับ จะนำมาเป็นทุนหมุนเวียนเพื่อทำโครงการนี้ทั้งสิ้น

ยอดรายรับ – รายจ่าย

เล่ม ๑ : หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต

ค่าใช้จ่ายในการพิมพ์	๑๑๕,๐๐๐	บาท
ค่าจัดส่ง	๓๐,๐๐๐	บาท
รวมค่าใช้จ่าย	๑๔๕,๐๐๐	บาท
รายรับ ถึง ๔ มี.ค. ๔๖	๑๔๙,๐๐๐	บาท
คงมีเงินเหลือ	**๔,๐๐๐**	**บาท**

เล่ม ๒ : หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม

ค่าใช้จ่ายในการพิมพ์	๒๑๕,๐๐๐	บาท
ค่าจัดส่ง	๔๕,๐๐๐	บาท
รวมค่าใช้จ่าย	๒๖๐,๐๐๐	บาท
รายรับ ถึง ๔ มี.ค. ๔๖	๑๒๗,๕๕๗	บาท
ยังต้องการเงินอีก	**๑๓๒,๔๔๓**	**บาท**

เพื่อโปรดทราบ และอนุโมทนากับผู้ร่วมบริจาคทุกท่าน

ภัทรา นิคมานนท์.

๔ มีนาคม ๒๕๔๖

ใบเชิญชวนทำบุญท้ายเล่ม

ท่านที่ต้องการร่วมบริจาคสร้าง **พระมหาธาตุมณฑปอนุสรณ์บูรพาจารย์** และต้องการรับหนังสือใน **โครงการหนังสือบูรพาจารย์** วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต) ขอเชิญดังนี้ :-

<u>ติดต่อด้วยตนเอง</u> เชิญได้ที่ :-

๑. พระอาจารย์จำรัส จิรวํโส กุฏิกัมมัฏฐาน ๑๓ (กุฏิอายุวัฒน์) วัดพระศรีมหาธาตบางเขน กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ ๐๑- ๘๑๒ ๔๙๙๖

๒. วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต) บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

<u>ติดต่อทางไปรษณีย์</u> เชิญได้ที่ :-

อาจารย์ปฐม นิคมานนท์ ๔/๔๔๙ ซอย ๑๙ หมู่บ้านสหกรณ์ ถนนเสรีไทย เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐. โทรศัพท์ ๐๒ - ๓๗๙ ๗๑๓๙ หรือ ๐๑ - ๕๕๗ ๖๕๒๓

(**ธนาณัติสั่งจ่าย ปท.บึงกุ่ม รหัส ๑๐๒๓๑**)

ใบแสดงความจำนงร่วมทำบุญ และรับหนังสือ

ชื่อ-นามสกุล.. ที่อยู่...
....โทรศัพท์.........................

๑. **บริจาคสร้างพระมหาธาตุมณฑปบูรพาจารย์ ..**...บาท

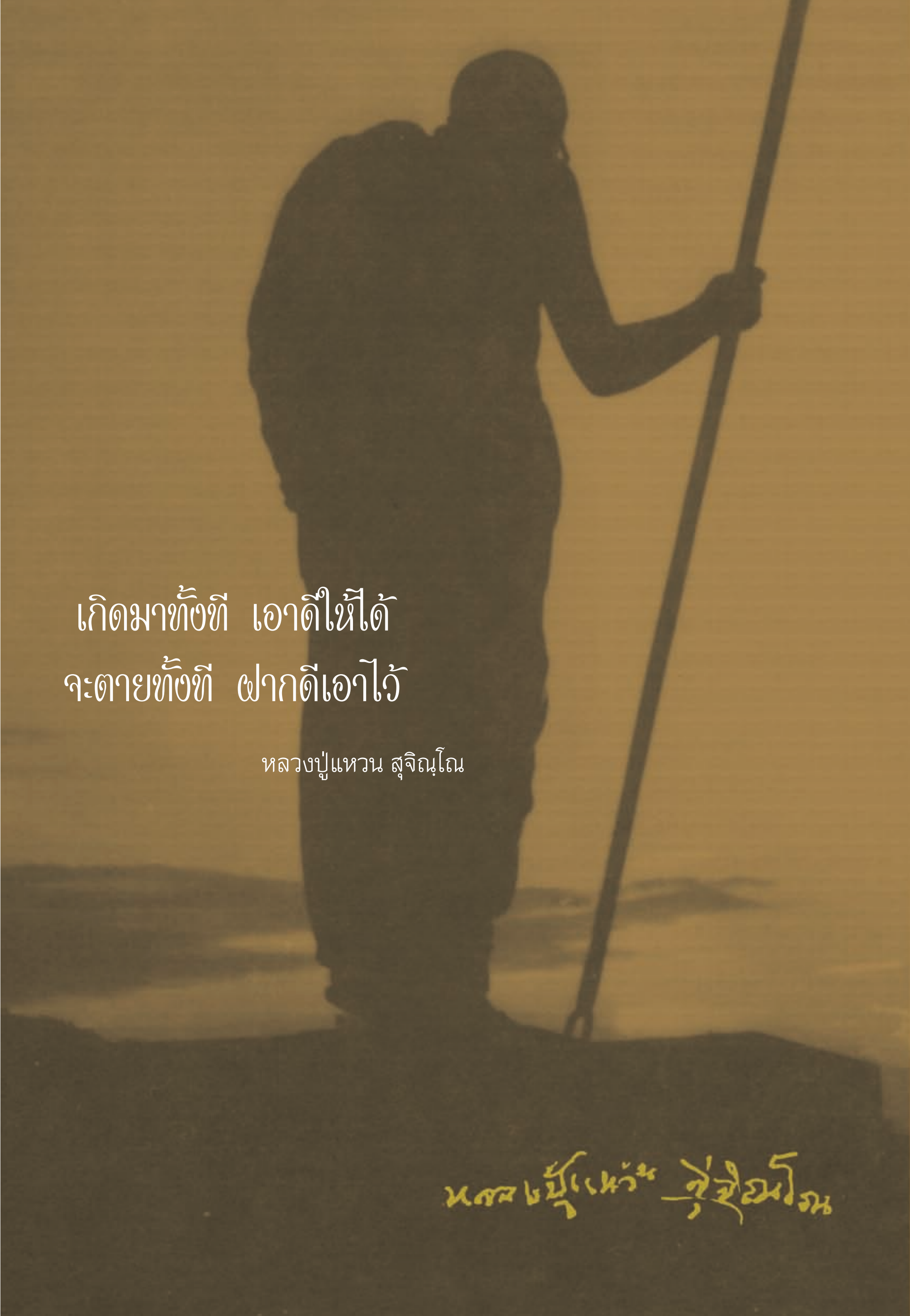
๒. **เล่ม ๑ - หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต : ประวัติ ข้อวัตรและปฏิปทา** (ช่วยค่าพิมพ์ ๕๐ บาท)
ขอร่วมบริจาค...................บาท ต้องการรับหนังสือ................... เล่ม

๓. **เล่ม ๒ - หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม : พระอรหันต์ผู้มีฤทธิ์ในยุคปัจจุบัน** (ช่วยค่าพิมพ์ ๑๐๐ บาท)
ขอร่วมบริจาค...................บาท ต้องการรับหนังสือ................... เล่ม

๔. **เล่ม ๓ – หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** (ช่วยค่าพิมพ์ ๑๐๐ บาท)
ขอร่วมบริจาค...................บาท ต้องการรับหนังสือ................... เล่ม

โปรดติดต่อที่ :-

- **อาจารย์ปฐม นิคมานนท์** ๔/๔๔๙ ซอย ๑๙ หมู่บ้านสหกรณ์ ถนนเสรีไทย เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐.
  โทรศัพท์ ๐๒-๓๗๙ ๗๑๓๙ หรือ ๐๑-๕๕๗ ๖๕๒๓
  (**ธนาณัติสั่งจ่าย ปท.บึงกุ่ม รหัส ๑๐๒๓๑**)
- โอนเข้าบัญชีสะสมทรัพย์ ธนาคารกรุงเทพ สาขารัชดา – ลาดพร้าว เลขที่ ๑๗๗ ๐๑๖ ๕๗๕๙ ชื่อบัญชี นางภัทรา นิคมานนท์
  (โอนเข้าบัญชีแล้ว โปรดแจ้งให้ทราบด้วย ที่โทร. ๐๒-๓๗๙ ๗๑๓๙ หรือ ๐๑-๕๕๗ ๖๕๒๓ หรือตามที่อยู่ข้างต้น)

เกิดมาทั้งที เอาดีให้ได้
จะตายทั้งที ฝากดีเอาไว้

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ